ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016
ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
22(ސެޕްޓެންބަރު 2020 ގައި ގެނައި އިޞްލާޙުތަކާއެކު)
އަދާހަމަކުރީ :
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަޙްމަދު ނައުފަލް
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ މާޒިޙު މުޙައްމަދު
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އުމަރު މަމްދްޫޙ
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ
2020
3

ނާއީ އި ރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޖި ޖު
ޤާ
ނާއީ އި ރާއަ ތުގެ ނޫނު
ޖި ޖު
1
އެއްވަނަ ބަ އި ....
1
އިބް ތި އީ މާ އް ތައް ....
ދާ ދާ
1
އެއްވަނަ ބާބު ....
1
ތަޢާރު އި މަ ޤް ޞަ ....
ފާ ދު
1
1. ތަޢާރު އި ނަން ....
ފާ
1
2. މަ ޤް ޞަ ....
ދު
3. ޤާނޫނު އެމަ އްޗަްށ އެކު ވިގެންވާ ބަ އިތައް 2
ލެ
3
4. ނާއީ ކުށުގެ ޢުވާ އު ލުން ....
ޖި ދަ ފު
3
5. ނާއީ ކުށް ތަޙް ޤީ ޤު ކު ރުން ....
ޖި
3
6. ނާއީ މަ އްސަ ބެ މު ގެ އިޚްތިޞާ ޞް ބި ގެންވާ ކޯ ޓު ތައް ....
ޖި ލަ ލު ލި
4
ވަނަ ބާބު ....
ދެ
4
މަ ހޫމް ތަކު ގެ ރަ ....
ފް ދީފު
4
7. މަ ހޫމް ތަކު ގެ އަސާސް ....
ފް
4
8. ޙުކު މްކު ރުން..
5
9. ކުށުގެ ތުހުމަ ތުގަ އިވާ މީހާ ....
5 .10
ކަ މު ގެ އިޚްތިޞާ ޞް ލިބި ގެންވާ ކޯ ޓު ....
5 .11
އިބް ތި އީ އަ ޑު އެހުން ....
ދާ
12. އަވަސްނިޔާއިން މަ އްސަ ބެ ން 5
ލަ ލު
5 .13
އިސްތިއުނާ ކު ރުން ....
ފު
6 .14
މަ އްސަ ބާ ޠި ކު ރުން ....
ލަ ލު
6 .15
އު ތް ....
ދަ ލަ
6 .16
ދަޢުވާކު ރުން ....
6 .17
ޢުވާ ލިބޭ މީހާ ....
ދަ
18. ޤާ 6
ނޫނު ތަން ޛުުކ ރާ އި ރާ...
ފީ ދާ
19. ޝަރީޢަތުގެ މަ ސް 6
ޖިލި
20. ޝަ 7
ރީޢަތުގެ ކު ރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން ....
21. ޝަ 7
ރީޢަތް ހިންގުން...
7 .22
ނާއީ ބޮ ޑެ ތި ކުށް ....
ޖި
4

ނާއީ އި ރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޖި ޖު
9
ވަނަ ބަ އި ....
ދެ
10
ޤީ ޤު ....
ތަޙް މަ ރުޙަލާ
10
ތިންވަނަ ބާބު ....
10
މަ އްސަލަ ހުށަހެޅުން ....
10 .23
މަ އްސަލަ ހުށަހަޅަންޖެ ހޭ އި ރާ ....
ދާ
11 .24
މަ އްސަލަ ހުށަހަޅަންވާ ގޮ ތް ....
25. މަ އްސަލަ ރަޖިސްޓަ ރީކު ރިކަ މު ގެ ލިޔުން ކު ރުން 12
ދޫ
12 .26
މަ އްސަލަ ނިމުނު ގޮ ތް އެންގުން ....
13
ހަތަރުވަނަ ބާ ބު ....
13
ތަންތަނާއި މު ބަ ލައި ސްކު ރުމާ އި މު ހި ހެއްޓުން..
ދާ ފާ ދާ ފެ
13 .27
ތަންތަނާއި މު ދާ ބަ ލައި ސްކު ރުމު ގެ ބާ ރު ....
ފާ
13 .28
ޢާންމު ތަންތަނަށް ވަނުން ....
13 .29
ޢާންމު ތަންތަން ބަ ލައި ސްކު ރުން ....
ފާ
14 .30
އަމި އްލަ ތަންތަނަށް ވަނުން ....
17 .31
އަމި އްލަ ތަންތަން ބަ ލައި ފާސްކު ރުން ....
18 .32
ބަ އި ސްކު ރުމު ގެ ކޯ ޓު އަމު ރު...
ލަ ފާ
21 .33
ބަ ލައި ސްކު ރުމު ގެ އަމު ރު ތަން ޛުުކ ރުން ....
ފާ ފީ
34. ބަ ލައި ސްކު ރުމާ ގު ޅޭ ގޮ ތުން ޤާނޫނު ތަން ޛުުކ ރާ އި ރާތަކަށް ލިބި އިތުރު ބާ ރު.. 24
ފާ ފީ ދާ ދޭ
25 .35
އުޅަނދު ހަރު ބަ ލައި ސްކު ރުން..
ފަ ފާ
28 .36
މު ހި ހެއްޓުން ....
ދާ ފެ
31 .37
މު ހޯ މަށް ކޯ ޓު ގަ އި އެ ން ....
ދާ ދު ދު
32
ސްވަނަ ބާބު ....
ފަ
32
މީ ހުން ހުއްޓު ވައި ބަ ލައި ސްކު ރުމާ އި ހައްޔަރުކު ރުން ....
ފާ
32 .38
މީ ހުން ހުއްޓު ވުމާ އި ބަ ލައި ސްކު ރުން ....
ފާ
35 .39
ނަމާ އި ޢުމު ރު ބުނުމަށް އެންގޭނެ ޙާލަތްތައް ....
36 .40
ހައްޔަރުކު ރުން ....
38 .41
ހައްޔަރުކު ރުމު ގެ އަމު ރު ....
39 .42
ހައްޔަރުކު ރާއިރު ޢަމަލުކު ރަންވީ ގޮ ތް ....
41 .43
ހައްޔަރުކޮށް އިވާ ކަ މު ގެ މަ ޢުލޫމާ ތު ނުން ....
ފަ ދި
44. ޤާ 41
ނޫނީ އިންޒާ ރު ނުން ....
ދި
42 .45
ހައްޔަރުކު ރުމަށް ހު ޢަމަލުކު ރަންޖެހޭ އިޖު ރާއަތުތައް ....
ފަ
5

ނާއީ އި ރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޖި ޖު
43 .46
ހައްޔަރުގައި ބަހައްޓައިގެން ސުވާ ކު ރުން ....
ލު
47. ޤު 46
ހަނުހުރުމު ގެ ޙައް ....
48. އަމިއްލަ ނަ ސާ ކޮ ޅަށް ބަޔާނެއް ނު ނުމު ގެ ޙައްޤު 47
ފް ދެ ދި
48 .49
ހަނުހުރުމާއި އަމިއްލަ ނަ ސާ ކޮޅަށް ބަޔާން ނުން ކަމު ގައިނުވާ ކަންކަން ....
ފް ދެ ދި
50. ހައްޔަރުކު ރުމަށް ނުވާގޮ ތަށް ލުހުންގެ ބެލުމު ގެ ށަށް ގެނައުން 50
ފު ދަ
51. ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީ ލިބި ގަތުން 51
52. ބަން ކު ރުން 53
ދު
53. ބަން ގައި ހުންނަ މީހާ ބަލައި ސްކު ރުން 54
ދު ފާ
54. ބަ އި ސްކު ރާއިރު ބަ އެއް ތަކެ ތި ހި ހެއްޓުން 56
ލަ ފާ ފެ
55. ބަން ގައި ހުންނަ މީހާގެ ސާމް ލް ނެގުން 57
ދު ޕަ
61 .56
ހަށިގަނޑު ގެ ތެރެއިން ސާމް ލް ނެގުން...
ޕަ
57. ސާމް ލް ނެގުމާބެހޭ ގަ ވާއި 62
ޕަ ދު
62
ހަވަނަ ބާބު ....
ޗަް 62
ބަންދުކޮށް އިވާ މީހުން ނޑި ޔާރެއްގެ ކު ރިމައް ށ ހާޒި ރުކު ރުން ....
ފަ ފަ
58. ބަން މެ ގޮތެއް ކަނޑަ އެޅުމަށް ނޑި ޔާރެއްގެ ކު ރިމައްޗަްށ ހާޒި ރުކު ރުން 62
ދާ ދު ފަ
59. ބަންދާމެދު ގޮ ތެއް ނިންމާއިރު ނޑި ޔާރު ރިޢާޔަތްކު ރަންޖެހޭ ކަންކަން 65
ފަ
65 .60
ބަން މެ ގޮ ތެއް ކަނޑަ އެޅުން ....
ދާ ދު
69
ހަތްވަނަ ބާބު ....
69
ކަ ލާތުގެ ދަށުން ދޫކު ރުން ....
ފާ
61. ކަ ތުގެ އުސޫ ން ކޮށް މަށް އެ މު ގެ ޙައްޤު 69
ފާލާ ލު ދޫ ލު ދު
69 .62
ކަ ފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކު ރެވިދާނެ ގޮތްތައް ....
70 .63
ކަ ލާތުގެ ދަށުން ދޫނުކު ރެވޭނެ މައްސަލަތައް ....
ފާ
70 .64
މީހަކު ޖާމިނުވުމުން ބަން ން ކު ރުން ....
ދު ދޫ
65. އިސާ ބެހެއްޓުމަށް ހު ކަ ލާތުގެ ށުން ކު ރުން 73
ފަ ފަ ފާ ދަ ދޫ
66. ކޯޓުން ކަނޑަ އަޅާ އިތުރު ޝަރުޠަކާ އެކު ބަން ން ކު ރުން 74
ދު ދޫ
76 .67
މަޢުލޫމާތު ރެކޯ ޑު ކު ރުން ....
68. ބަން ން ކު ރާއިރު ސް ޓު ހި ހެއްޓުން... 77
ދު ދޫ ޕާ ޕޯ ފެ
77 .69
ކަ ލާތާގުޅޭ ގަވާއި ހެ ން ....
ފާ ދު ދު
77
އަށްވަނަ ބާބު ....
ޤާނޫނު ތަން ޛުުކ ރާ އި ރާތަކަށް ލިބި އިތުރު ބާރު 77
ފީ ދާ ދޭ
70. ޤާނޫނުން ބާ ރުގެ ބޭނުން ހި މު ގެ އިޚްތިޔާރު 77
ދޭ ފު
6

ނާއީ އި ރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޖި ޖު
71. ޤާނޫނު ތަންފީޛުުކ ރާ އިދާރާއަށް ހާޒި ރުވާން އެންގުން 78
71-1. ޝަ 79
ހާޒި ރުވުމަށް ރުތުކޮށް ދޫކު ރުން ....
80 .72
ބޭންކް އެކަ އުންޓް މޮނިޓަރކު ރުން ....
73. އެކަ އުންޓް ގައިވާ އިސާ ހި ހެއްޓުމާއި އެ އިސާއިން މުޢާމަލާތްކު ރުން ހުއްޓުވުން 82
ފަ ފެ ފަ
83 .74
ޒާ ތީ މުޢާމަލާތް އަޑު އެހުމާއި ބެލުން ....
88 .75
ސް ޓު ހި ހެއްޓުން ....
ޕާ ޕޯ ފެ
90 ..75-1
....
90
ނުވަވަނަ ބާބު ....
90
ތަޙްޤީ ޤުކު ރުމާ ގުޅޭ ބަ އެއް ޢާންމު އުސޫލު ....
76. ގުޅިގެން ހިންގާ ތަޙްޤީ ޤު 90
91 .77
ދަޢުވާ ކު ރުމަށް ރޮސިކި އުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހެޅުން ....
ޕް
78. އިލެކްޓްރޯނިކްކޮށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުން 91
91 .79
ބަ އެއް މަޢުލޫމާތު ސިއްރު މަޢުލޫމާތުގެ ގޮތުގައި ނުވުން ....
ފޮ
91 .79-1
ޤާނޫނު ތަން ޛުުކ ރާ އިދާރާތަކުން ދޭ ހުއްދަ ލިޔުމުން އޮތުމާއި ލިޔުމުން ރެކޯ ޑު ކު ރުން ....
ފީ
92
ތިންވަނަ ބަ އި ....
93
ޢުވާކު ރުމު ގެ މަރުޙަލާ ....
ދަ
93
ހަވަނަ ބާބު ....
ދި
93
ދަޢުވާކު ރުން ....
80. ޢުވާއެއް އު ލޭއިރު ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކު ރާ ކަންކަން ރިހަމަވެ އިވުން 93
ދަ ފު ފު ފަ
93 .81
ޢުވާ ހުށަހެޅުން ....
ދަ
93 .82
ދަޢުވާ އޮންނަންވީ ގޮތް ....
94 .83
ޢުވާ ސާބިތުކު ރުމަށް ހެކި ހުށަހެޅުން ....
ދަ
95 .84
ދަޢުވާގެ ލިޔެކި ޔުން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ދިނުން ....
85. ޢުވާގައިވާ އޮޅުމެއްގެ ސަބަބުން ޢުވާއަށް އަސަރުނުކު ރުން 95
ދަ ދަ
95 .86
ވަކި ކުށްކުށަށް ވަކި ދަޢުވާކު ރުން ....
87. ޢުވާ އު ލި އިވާ ކުށުގެ ޢަމަލުން ރިހަމަވާ އެހެން ކުށެއް ސާބިތުވުން 96
ދަ ފު ފަ ފު
88. ޗަް 97
އެކަކަށްވުރެ ގިނަ މީހުންގެ މައް ށ އެކު ގައި ޢުވާކު ރުން ....
ދަ
89. ޗަް 97
އެކަކަށްވުރެ ގިނަ މީހުންގެ މައް ށ އެއް ދަޢުވާ ކު ރުމުން މަ ޞްލަޙަތަށް އުނިކަން އައުން ....
90. އެއް ދަޢުވާ ސާބި ތުވުމުން ދެން ހުރި ދަޢުވާ ދޫކޮށްލުން 97
98 .91
ޢުވާއަށް ބަ ލު ގެނައުން ....
ދަ ދަ
98 .92
ޢުވާ އަނބު ރާ ގެނައުން ....
ދަ
7

ނާއީ އި ރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޖި ޖު
99 .93
ދަޢުވާ ބާ ޠިލުވުން ....
100 .94
ދަޢުވާކު ރުމު ގެ މު އްދަތުތައް ....
95. މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކު ރަން ށާއިރު ހުރި މަ އްސަލަތައް 102
ފަ
96. ކުށަށް އިޢުތިރާ ވާ މީ ހުންގެ މަ އްޗަްށ ޢުވާނުކޮށް ކޮށްލުމާ އި އަ ބު ލުއިކޮށް ނުމަށް ހުށަހެޅުން 102
ފު ދަ ދޫ ދަ ދި
103
އެ ގާ ރަވަނަ ބާބު ....
103
ނަސޭހަތް ދިނުން ....
97. ޢުވާކު ރުމު ގެ ބަ ލުގަ އި ނަސޭހަތް މަ އްސަލަ ނިންމުން 103
ދަ ދަ ދީ
103 .98
ނަސޭހަތް ވޭނެ މަ އްސަލަތައް ....
ދެ
104 .99
ޢާންމު މަ ޞްލަޙަތަށް އެންމެ އި ހުރިގޮ ތް ކަނޑަ އެޅުން ....
ފަ ދާ
105 .100
ނަސޭހަތް ކޮށްލުމު ގެ އެއްބަސް ވުން ....
ދީ ދޫ
106 .101
އިތުރު ކުށެއް ކު ރުން ....
106 .102
ނަސޭހަތް ކޮށްލުމާ ގު ޅޭ ގަ ވާއި ހެ ން ....
ދީ ދޫ ދު ދު
106
ބާ ރަވަނަ ބާބު ....
106
އަ ބު ލުއިކޮށް ނުމަށް އެ ން ....
ދަ ދި ދު
106 .103
އަ ބު ލުއިކޮށް ނުމަށް ހުށަހެޅުން ....
ދަ ދި
107 .104
އިޢުތިރާ ގެ އެއްބަސްވުން ....
ފު
107
ހަތަރުވަނަ ބަ އި ....
ޝަ 108
ރީޢަތުގެ ކު ރީގެ މަ ރުޙަލާ...
108
ތޭރަވަނަ ބާ ބު ....
108
އިބް ތި އީ އަ ޑު އެހުން ....
ދާ
108 .105
އިބް ތި އީ އަ ޑު އެހުން ބޭ އްވުން..
ދާ
108 .106
އިބް ތި އީ އަ ޑު އެހުމުން ޙާ ޞިލުކު ރަން ހޭ ކަންތައްތައް ....
ދާ ޖެ
109 .107
ދަޢުވާއަށް ޖަ ވާބު ދާރީވުން ....
111 .108
އިބް ތި އީ އަ ޑު އެހުމު ގަ އި ކުށަށް އިޢުތިރާ ވުން ....
ދާ ފު
113 .109
އިޢުތިރާ ގެ އެއްބަސް ވުމެ އްވެ އިވާ މީ ހަކު އިޢުތިރާ ން ރުޖޫ ޢަވުން ....
ފު ފަ ފު
114 .110
ދަޢުވާއަށް އިންކާ ރުކު ރުން..
115 .111
އިޢުތިރާ ން ރުޖޫ ޢަވުމުން ކު ރިން ވެ އިވާ އިޢުތިރާ ދަޢުވާ ލިބޭ ރާތާ ދެކޮ ޅަށް ބޭނުންނުކު ރެވުން ....
ފު ފަ ފު ފަ
115 .112
އިބް ތިދާއީ އަ ޑު އެހުމަށް ދަޢުވާ ލިބޭ މީ ހާ ހާޒި ރުވުން ....
115 .113
އިބް ތިދާއީ އަ ޑު އެހުމަށް ދައުލަތުން ހާޒި ރުވުން ....
114. ޤާ 115
ނޫނީ ވަކީ ލަކު ޢައްޔަންކު ރުން ....
117 .115
ދަޢުވާއައި ގެން ކު ރިއަށްދާނެ ތަނެއް އޮތްތޯ ބެ ލުން ....
8

ނާއީ އި ރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޖި ޖު
116. ޝަ ރީޢަތުގެ އަ ޑު އެހުން ބާ އްވާނެ ވަހެއް ކަނޑަ އެޅުން 118
ދު
119
ސާ ވަނަ ބާ ބު ....
ދަ
119
ޝަ ރީޢަތުގެ ކު ރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން ....
117. ޝަ ރީޢަތުގެ ކު ރިން ހުށަހެޅި ނެ ހުށަހެޅުން 119
ދާ
118. ޝަ ރީޢަތުގެ ކު ރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުމާ އި، އެ ހުށަހެޅުންތަކާ ގު ޅޭ އަ ޑު އެހުންތައް ބޭ އްވުން 119
119. ޝަ 120
ރީޢަތުގެ ކު ރިން ހުށަހަޅަންޖެ ހޭ ހުށަހެޅުން ....
121 .120
ދަޢުވާކު ރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢު ހުށަހެޅުން ....
121 .121
ޢުވާ ލިބި ގަ ތުމަށް ނުކު ޅެ ގެންވާކަ މު ގެ ޢު ....
ދަ ދި ދިފާ
122 .122
ކުށު ގެ ޢަމަލު ހިނގި ތަނުގަ އި ނެތް ކަ މު ގެ ޢު ....
ދިފާ
124
ނަރަވަނަ ބާ ބު ....
ފަ
124
ހެކި ބަ ހު ގެ ގޮ ތުގަ އި ހުން ބޭނުންކު ރުމަށް ބަ ޔާން ނެގުން ....
ފަ
124 .123
ކޯ ޓު ގެ އަމު ރަށް ހެކި ބަސް ނެގުން ....
125 .124
ނޯޓިސް ދިނުން ....
125 .125
ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް ހާޒި ރުވުން ....
126 .126
ހެކި ބަސް ނަގާ ގޮ ތް ....
127. ޟު 126
އިޢުތިރާ ކު ރުން ....
126 .128
ހެކީ ގެ ގޮ ތުގަ އި ބޭނުންކު ރުން ....
127
ސޯޅަވަނަ ބާ ބު ....
127
ހެކި ހާމަ ކު ރުން ....
127 .129
އުލަތުން ހެކި ހާމަ ކު ރުން ....
ދަ
129 .130
ހާމަ ކު ރަންނު ހޭ މަ ޢުލޫމާ ތު ....
ޖެ
130 .131
ރައްކާ ތެރިކު ރުމު ގެ އަމު ރު ....
130 .132
ޢުވާ ލިބޭ ރާތުން ހެކި ހާމަ ކު ރުން ....
ދަ ފަ
131 .133
ހާމަ ކު ރަންނު ހޭ މަ ޢުލޫމާ ތު ....
ޖެ
131 .134
ރައްކާ ތެރިކު ރުމު ގެ އަމު ރު ....
132 .135
ހެކި ހާމަ ކު ރުމަށް އޮތް މަސް އޫލިއްޔަތު މި އޮތުން...
ދެ
132 .136
ހެކި ހާމަ ކު ރުމާ ގު ޅޭ ކަންކަން ތަން ޛުުކ ރުން ....
ފީ
133 .137
ހުއް ދަކު ރެވި ގެންނުވާ ހެކި ހާމަ ކު ރުމުން އިސް ތިސްނާނުވުން ....
133
ސް ވަނަ ބަ އި ....
ފަ
134
ޝަ ރީޢަތުގެ މަ ރުޙަލާ..
134
ސަ ތާރަވަނަ ބާ ބު ....
9

ނާއީ އި ރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޖި ޖު
ޝަ 134
ރީޢަތް ހިންގުން ....
138. ޝަ ރީޢަތް ހިންގޭނެ މަ އްސަލަތައް 134
134 .139
ކުށަށް އިޢުތިރާ ވެ އި ވާ މީ ހުންގެ މަ އްސަލަތައް ....
ފު ފަ
134 .140
ޢުވާއަށް އިންކާ ރުކު ރާ މީ ހުންގެ މަ އްސަލަތައް ....
ދަ
135 .141
އިސް ތިސްނާ ޙާލަތްތައް ....
142. ޝަ 135
ޢަދުލުވެރިކަ މާ އެކު އަ ދި މެ ދުކެނޑު މެ އް ނެތި ރީޢަތް ހިންގުން ....
143. ޝަ ރީޢަތުގެ މަ ޖި ލިސް ޢާންމު ކޮށް ހުޅުވާލައި ގެން ބޭ އްވުން 136
144. ޝަ ރީޢަތުގެ އަ ޑު އެހުން ށުމާ އި، ޢުވާއާއި ޢު ހުށަހެޅުން 137
ފެ ދަ ދިފާ
138
އަށާރަވަނަ ބާ ބު ....
138
ހެކި ހުށަހެޅުމާ އި ޤަބޫ ލުކު ރުން ....
145. ޝަ ރީޢަތަށް ޤަ ބޫ ލުކު ރެވޭނެ ހެކި 138
146. ޚަ ޞްމުން ޝަ ރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ހެކި ޔަވައި އެހެން ހެކި ޤަ ބޫ ލުނުކު ރުން 138
ފި
139
ނަވާރަވަނަ ބާ ބު ....
139
ހެކި ބަސް ނެގުން ....
147. ހެކި ބަސް ނެގުން 139
140 .148
ވީ ޑި އޯ ކޮން ރެންސް މެ ވެރިކޮށް ހެކި ބަސް ނެގުން ....
ފަ ދު
141 .149
ހެކި ބަސް މީ ހާއަށް ޙިމާ ޔަތާއި ރައްކާ ތެރިކަން ލިބޭ ގޮ ތަށް ހެކި ބަސް ނެގުން...
ދޭ
142
ވިހި ވަނަ ބާ ބު ....
142
ޝަ ރީޢަތުގެ އަ ޑު އެހުންތައް ނިންމާލުން ....
142 .150
ޚުލާޞާ ބަ ޔާން ހުށަހެޅުން ....
151. ޝަ 143
ރީޢަތުގެ އަ ޑު އެހުން ނިންމުން ....
152. ޝަ 144
ފަނޑި ޔާރަށް ރީއަތް ކު ރިއަށްނުގެންދެވޭނެ ޙާލަތެއް މެ ދުވެރިވުން ....
144
އެކާ ވީސް ވަނަ ބާ ބު ....
144
ޙުކު މް ކު ރުން ....
144 .153
ޙުކު މް ކު ރުމު ގެ މަ ޖި ލިސް ލަސްނުކޮށް ބޭ އްވުން ....
145 .154
ޙުކު މް ކު ރުން..
145 .155
ކުށް ސާބި ތު ނުވާކަ މަށް ކަނޑަ އެޅުން..
145 .156
ކުށް ސާބި ތުވާކަ މަށް ކަނޑަ އެޅުން ....
147 .157
ޙުކު މަށް ބަ ލުނުގެނައުން..
ދަ
147 .158
އިސް ތިއުނާ ކު ރުމު ގެ ރުޞަ ތު އޮތްކަން އެންގުން ....
ފު ފު
147
ބާ ވީސް ވަނަ ބާ ބު ....
10

ނާއީ އި ރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޖި ޖު
147
އަ ބު ކަނޑަ އެޅުން ....
ދަ
147 .159
އަ ބު ކަނޑަ އެޅުން...
ދަ
148 .160
އަ ބު ކަނޑަ އެޅުމަށް ވަކި މަ ލީހެއް ބޭ އްވުން ....
ދަ ޖި
148 .161
އަ ބު ކަނޑަ އެޅުމު ގެ އުސޫ އެއް ގޮ ތަށް ޢަމަ ކު ރުން ....
ދަ ލާ ލު
148
ތޭވީސް ވަނަ ބާބު ....
148
އަވަސްނިޔާއިން މަ އްސަލަ ބެ ލުން ....
148 .162
ކުށަށް އިޢުތިރާ ވެ އިވާ މީހުންގެ މަ އްސަލަ އަވަސްނިޔާއިން ބެ ލުން ....
ފު ފަ
149
ސައުވީސްވަނަ ބާބު ....
149
ޝަރީޢަތާގު ޅޭ ޢާންމު އުސޫލު...
163. ޝަ 149
މެ ކެނޑު މެ އް ނެތި ރީޢަތުގެ އަ ޑު އެހުންތައް ކު ރިއަށްގެން އުން ....
ދު ދި
150 .163-1
އޯ ޑި އޯ އަދި ވީ ޑި އޯ ކޮން ރެންސިންގ މެ ދުވެރިކޮށް ޝަރީޢަތް ހިންގުން ....
ފަ
164. ޝަރީޢަތް މެ ކަނޑާ ލުމާ އި ސްކު ރުން 153
ދު ފަ
165. އިޢުތިރާޟްކު ރުން 153
166. ޝަރީޢަތް ކު ރާ ބަސް 154
154 .167
ކުށުގެ ތުހުމަ ތުގަ އިވާ މީ ހާއަށް ވެހިބަސް ނޭނގުން ނުވަތަ ލިޔަންކި ޔަން ނޭނގުން ....
ދި
168. ބެ 155
ރެކޯ ޑު ލެހެއްޓުން ....
156 .169
މަ އްސަލައި ގެ ރެކޯ ޑި ންގ އަ ޑު އެހުމާ އި ބަ ޔާންތައް ބެ ލުމު ގެ ރުޞަތު ....
ފު
157 .170
ކޯ ޓު ގެ ޙުރުމަ ތް ކެނޑު ން ....
158
ންސަވީސް ވަނަ ބާބު ....
ފަ
ޝަ 158
ރީޢަތަށް މީހުން ހާޒި ރުކު ރުން ....
158 .171
ކޯ ޓަށް ހާޒި ރުވުމު ގެ އަމު ރު ....
158 .172
އަމު ރު ރައް ކު ރުން ....
ދު
159 .173
އަމު ރު ރައްދުކު ރާ ފަރާތް ....
159 .174
ކޯ ޓަށް ހާޒި ރުވުން ....
175. ޤަ 160
އެހެން ރަށެއް ގަ އި ނުވަތަ އުމެ އްގަ އި ހުރި މީހަކަށް އަމު ރު ރައް ކު ރުން ....
ދު
161 .176
މީ ހުން ހާޒި ރުކު ރުމާބެ ހޭ ގަ ވާއި ....
ދު
161 .177
ހެކީން ހާޒި ރުކު ރުމު ގަ އި ހިނގާ ޚަރަ ....
ދު
162 .178
ބަންދުގަ އި ތިބޭ މީހުން ކޯ ޓަށް ހާޒި ރު ކު ރުން ....
162 .179
ކޯ ޓަށް ހާޒި ރުވާ މީ ހުންގެ ހެދުން ....
162
ސައްބީސް ވަނަ ބާބު ....
162
ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮ ތުގެ ރި ޓު ....
ޕޯ
11

ނާއީ އި ރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޖި ޖު
180. ކޮންމެ މަ އްސަ އެއް ގަ އި ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮ ތުގެ ރި ޓެ އް އޮތުން 162
ލަ ޕޯ
162 .181
ރި ޓު ގަ އި ހިމެނެންޖެހޭ ކަންތައްތައް ....
ޕޯ
163 .182
މަ އްސަލައާ ގު ޅުންހުރި ރާތްތަކުން ރި ޓު ހޯދުމަށް އެދުން...
ފަ ޕޯ
163
ހަވަނަ ބަ އި ....
164
ޝަރީޢަތުގެ ހު ގެ މަ ރުޙަލާ ....
ފަ
164
ހަތާވީސް ވަނަ ބާބު ....
164
ޙުކު މް ތަން ފީޛުުކ ރުން ....
164 .183
ޙުކު މް ތަން ޛުުކ ރުމު ގެ އަމު ރު ....
ފީ
164 .184
ޙުކު މް ތަން ޛުުކ ރުމު ގެ އަމު ރުގަ އި ހިމަނަންޖެ ހޭ ކަންކަން ....
ފީ
165 .185
އެއް ޙުކު މަށްވުރެ ގިނަ ޙުކު މް ތަން ޛުުކ ރުން ....
ފީ
165 .186
ބަން ގަ އި ހުރި މު އް ތު ޙުކު މު ގެ މު އް ތުން ކެނޑު ން ....
ދު ދަ ދަ
165 .187
ކުށުގެ ރެކޯ ޑު ބަ ލަހެއްޓުން ....
166 .188
ރިމަނާ އްކުން ....
ޖޫ ދެ
167 .189
ދަރަނި ސާބި ތުވިކަން އެންގުމާ އި ދަރަނި ދެއްކުން ....
167 .190
ދަރަނީގެ މަ ޢުލޫމާ ތު ބެ ލެހެއްޓުން ....
168 .191
ކުށް ސާބި ތުނުވާ ޙާލަތުގަ އި ބަންދުން ދޫކު ރުން ....
168
އަށާވީސްވަނަ ބާބު ....
168
ކުށްކޮށްގެން ހޯ އިވާ މު ލާއި އިސާ އުލަތަށް ނެގުން ....
ދާފަ ދަ ފަ ދަ
168 .192
ކުށްކޮށްގެން ހޯ ދާ މު ދަލާއި އިސާ ދައުލަތަށް ނެގުން ....
ފަ
168 .193
މު ލާއި ތަކެ ތި އުލަތުން ނެގުމަ ކީ އަ ބު ގެ ބަ އެއް ނޫންކަން..
ދަ ދަ ދަ
168 .194
ހުން ންނަ މު ދާ ނުވަތަ އިސާ ....
ފަ ފެ ފަ
195. އުލަތަށް ނެގުމަށް އަމު ރުކޮށް އިވާ މު ލެއް ނުވަތަ އިސާއެއް ގެ ބަ ލުގަ އި އެހެން މު ލެއް ނުވަތަ އިސާއެއް
ދަ ފަ ދަ ފަ ދަ ދަ ފަ
169
ދައުލަތަށް ނެގުން ....
196. ޤެ 169
ތިންވަނަ ރާތެއް ގެ ޙައް އް އޮތުން...
ފަ
197. މު ލާއި އިސާ އުލަތަށް ނެގުމު ގެ އަމު ރު ތަން ޛުުކ ރުން 169
ދަ ފަ ދަ ފީ
170
ނަވާވީސްވަނަ ބާބު ....
170
އިސްތިއުނާ ކު ރުން ....
ފު
170 .198
އިސްތިއުނާ ކު ރުން ....
ފު
171 .199
ކުށް ސާބި ތުނުވާކަ މަށް ކު ރި ޙުކު މް އިސްތިއުނާ ކު ރުން ....
ފު
171 .200
ކުށް ސާބި ތުވާކަ މަށް ކު ރި ޙުކު މް އިސްތިއުނާ ކު ރުން ....
ފު
171 .201
ކަނޑަ އަޅާ އިވާ އަ ބު އިސްތިއުނާ ކު ރުން ....
ފަ ދަ ފު
12

ނާއީ އި ރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޖި ޖު
172 .202
މު ލާއި އިސާ އުލަތަށް ނެގުމަށް ކު ރާ އަމުރު އިސްތިއުނާ ކު ރުން ....
ދަ ފަ ދަ ފް
172 .203
ސު ރީމް ކޯޓު ގައި އިސްތިއުނާ ކު ރުން ....
ޕް ފު
172
ނަވާވީސް1- ވަނަ ބާބު ....
172
ޚާއް ޞަ ޙާ ތްތަކު ގައި ޢަމަ ކު ރާނެ ޚާއް ޞަ އި ރާއަތުތައް ....
ލަ ލު ޖު
172 .203-1
ކު އްލި ނުރައްކަލުގެ ޙާލަތެއްގައި ނުވަތަ ކާ ރިސާއެއްގައި ޚާއް ޞަ އުސޫލުތައް ހިނގުން ....
175 .203-2
ހައްޔަރުކު ރުމާއި ބަން ކު ރުމާބެހޭ ޚާއް ޞަ އި ރާއަތުތައް ....
ދު ޖު
176 .203-3
ޚާއް ޞަ ޙާ ތްތަކު ގައި ކޯޓު އަމުރު ކު ރުން ....
ލަ ދޫ
176 .203-4
ޚާއް ޞަ ޙާލަތުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީ ލިބި ގަތުން ....
177
ހަތްވަނަ ބަ އި ....
178
އެހެނިހެން ....
178
ތިރީސްވަނަ ބާބު ....
178
ޢާންމު މާއް ތައް ....
ދާ
178 .204
ކޯޓު އަމުރު ކު ރުމު ގެ އުސޫލު ....
ދޫ
179 .205
ކު ޑަ ކު އްޖެއް ނުވަތަ ނަ ސާނީގޮ ތުން ނުވަތަ ޖިސްމާނީގޮތުން އުނިކަމެއް ލިބި އިވާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކު ރެވޭ އުސޫލު
ފް ފަ
206. ނަ ސާނީ ނުވަތަ ޖިސްމާނީ އުނިކަމެއް ލިބި އިވާ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް 181
ފް ފަ
183 .207
ހޭބި އަސް ކޯ ސް ރިޓަކަށް އެ ން ....
ޕަ ދު
184 .208
ހައްޔަރުކޮށް އިވާ މީހާ ހާޒި ރުކު ރަން އަމުރުކު ރުން ....
ފަ
209. ބަންދުކޮށް އިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮ ތްވާގޮތުގެ މަތިންކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑަ އެޅުން 184
ފަ
185 .210
ގެއްލުމު ގެ ބަ ލު ހޯ ން ....
ދަ ދު
185 .211
ގަ ވާއި ހެ ން ....
ދު ދު
212. ޤާ 186
ނޫނަށް ޢަމަލުކު ރަން ށުން ....
ފެ
186 .213
މާނަކު ރުން ....
192
އި ޞް ހުތަކު ގެ ސްޓް ....
ލާ ލި
13

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އެއްވަނަ ބައި
އިބްތިދާއީ މާއްދާތައް
އެއްވަނަ ބާބު
ތަޢާރުފާއި މަޤްޞަދު
ތަޢާރުފާއި ނަން 1. (ހ) މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޖިނާއީ ކުށްކުށް ތަޙްޤީޤުކުރުމާއި، ޖިނާއީ ކުށްކުށުގެ ދަޢުވާ
އުފުލުމާއި، އެފަދަ މައްސަލަތަކުގެ ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ
އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނަށް ކިޔާނީ، "ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު" އެވެ.
މަޤްޞަދު 2. މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތައް، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.
(ހ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ ފަރާތުގެ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަން ނާންނާނެ ގޮތެއްގެމަތިން
ޖިނާއީ ކުށުގެ ތަޙްޤީޤުތައް ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް މަގުފަހިކުރުމާއި، އެފަދަ
ތަޙްޤީޤުތައް، ހަރުދަނާ ގޮތެއްގައި އަދި އެކަށީގެންވާ އަވަސް މިނެއްގަ އި
ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް ބޭނުންވާ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުން؛
(ށ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ ފަރާތުގެ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަން ނާންނާނެ ގޮތެއްގެމަތިން
ޖިނާއީ ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލުމަށް ބާރުއެޅުމާއި، އެފަދަ ދަޢުވާތައް، ހަރުދަނާ
ގޮތެއްގައި އަދި އެކަށީގެންވާ އަވަސް މިނެއްގައި ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް ބޭނުންވާ
އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުން؛
(ނ) ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގެ ޝަރީޢަތްތައް ވީހާވެސް އިންޞާފުވެރިކޮށް، އަދި
އެކަށީގެންވާ އަވަސް މިނެއްގައި ހިންގުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާ އުސޫލުތައް
ކަނޑައެޅުން.
1

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޤާނޫނު އެމައްޗަށް 3. މި ޤާނޫނު އެކުލެވިގެންވަނީ، އަންނަނިވި ބައިތަކުގެ މައްޗަށެވެ.
އެކުލެވިގެންވާ ބައިތައް
(ހ) އިބްތިދާއީ ބައި: ފެށުމުގެ މާއްދާތަކާއި، ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތަކާއި، ޤާނޫނުގައި
އެކުލެވޭ މަފްހޫމްތަކުގެ ރަދީފު؛
(ށ) ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާ: ޖިނާއީ ކުށްތަކާ ގުޅިގެން މައްސަލަ ހުށަހެޅުމާއި، ތަންތަނާއި
މުދާ ބަލައި ފާސްކުރުމާއި މުދާ ހިފެހެއްޓުމާއި، މީހުން ހުއްޓުވައި ބަލައި
ފާސްކުރުމާއި ހައްޔަރުކުރުމުގައި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކުން
ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތަކާއި، ޖިނާއީ ކުށްކުށް ތަޙްޤީޤުކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށް ލިބި ދޭ ބާރުތަކާއި، އެފަދަ ކުށްކުށް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި
އެ އިދާރާތަކުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އެނޫންވެސް އުސޫލުތައް؛
(ނ) ދަޢުވާކުރުމުގެ މަރުޙަލާ: ދަޢުވާކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތަކާއި، ދަޢުވާ
ނުކޮށް ދޫކޮށްލެވޭނެ ޙާލަތްތަކާއި، އުފުލިފައިވާ ދަޢުވާއެއް އަނބުރާ ގެންދެވޭނެ
ޙާލަތްތަކާއި، އެކަންކަން ކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރަންވީ އުސޫލުތައް؛
(ރ) ޝަރީޢަތުގެ ކުރީގެ މަރުޙަލާ: ޝަރީޢަތުގެ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމާގުޅޭ އުސޫލުތަކާއި،
ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހެޅުމާބެހޭ އުސޫލުތައް؛
(ބ) ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ: ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައް ހިންގުމުގެ
އުސޫލުތަކާއި، ހެކި ހުށަހެޅުމާއި ހެކީން ހާޒިރުކުރުމާގުޅޭ އިޖުރާއަތުތަކާއި،
ޙުކުމްކުރުމާއި އަދަބު ކަނޑައެޅުމާގުޅޭ އުސޫލުތައް؛
(ޅ) ޝަރީޢަތުގެ ފަހުގެ މަރުޙަލާ: ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމާގުޅޭ އުސޫލުތަކާއި،
އިސްތިއުނާފުކުރުމާގުޅޭ އުސޫލުތައް؛
(ކ) ޢާންމު ބައި: ޢާންމު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުތަކާއި، ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާގުޅޭ
އުސޫލުތަކާއި، ޤާނޫނުގައި އެކުލެވޭ ލަފްޒުތަކާއި ޢިބާރާތްތަކުގެ މާނަކުރުން.
2

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޖިނާއީ ކުށުގެ ދަޢުވާ 4. ޖިނާއީ ކޮންމެ މައްސަލައެއްވެސް ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅަންވާނީ ދައުލަތުން ކުރާ ދަޢުވާއެއްގެ
އުފުލުން
ގޮތުގައެވެ. ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ދަޢުވާކުރާނީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްއެވެ.
ޖިނާއީ ކުށް 5. (ހ) ދައުލަތުން ކުރާ ކޮންމެ ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއްގައި އެކުލެވިގެންވާ ކުށުގެ މައްސަލަ،
ތަޙްޤީޤުކުރުން
އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ތަޙްޤީޤުކުރެވިފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.
(ށ) ޖިނާއީ މައްސަލަތައް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވަނީ، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
އިދާރާތަކަށެވެ.
ޖިނާއީ މައްސަލަ ބެލުމުގެ 6. (ހ) ޖިނާއީ މައްސަލަތައް ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގައި ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވަނީ
އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ
އަންނަނިވި ކޯޓުތަކަށެވެ.
ކޯޓުތައް
(1) އަންނަނިވި ސުޕީރިއަރ ކޯޓުތައް:
i((ކްރިމިނަލް ކޯޓު؛
ii((ޖުވެނައިލް ކޯޓު؛
iii((ޖިނާއީ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ޤާނޫނަކުން ދީ،
ސުޕީރިއަރ ކޯޓުގެ ދަރަޖައިގައި އުފައްދާފައިވާ ޚާއްޞަ
ކޯޓުތައް.
(2) މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުތައް.
(3) ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގައި ޖިނާއީ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް
ޤާނޫނަކުން ދީފައިވާ އެނޫންވެސް ކޯޓުތައް.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކޯޓުތަކަށް ޖިނާއީ މައްސަލަ ބެލުމުގެ
އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010)ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު(ގައި ނުވަތަ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެ ކޯޓުތަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ
އިޚްތިޞާޞްގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައެވެ. އަދި އެއިން އެއްވެސް ކޯޓަކަށް ލިބިދީފައިވާ
އިޚްތިޞާޞްގެ ދާއިރާ ޤާނޫނަކުން ހަނިކޮށްފައިވާނަމަ،އެ ކޯޓަކަށް އެ
3

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާނީ، އެ ޤާނޫނަކުން އެ އިޚްތިޞާޞް ހަނިކޮށްފައިވާ
މިންވަރަކަށް ކަމުގައި މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ބެލޭނެއެވެ.
(ނ) މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަކުން ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންނުވާ މައްސަލަތަކު ގެ ދަޢުވާ
ހުށަހަޅާނީ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ސުޕީރިއަރ
ކޯޓުތަކުގެ ތެރެއިން އެ މައްސަލައެއް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓަކަށެވެ.
(ރ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، ޖިނާއީ ކުށުގެ
ޢަމަލު ހިނގި ރަށެއްގައިވާ، ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓެއްގައި ، ނުވަތަ
ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ދިރިއުޅޭ ރަށެއްގައިވާ، ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ
ކޯޓެއްގައި، އެ ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލުމުގެ ޙައްޤު، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(ބ) ޖިނާއީ މައްސަލަތައް އިސްތިއުނާފު މަރުޙަލާގައި ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް
ލިބިގެންވަނީ، ހައި ކޯޓަށާއި ސުޕްރީމް ކޯޓަށެވެ.
ދެވަނަ ބާބު
މަފްހޫމްތަކުގެ ރަދީފު
މަފްހޫމްތަކުގެ އަސާސް 7. މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަފްހޫމުތައް މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ
އަސްލު އެގޮތުގައި ދެމެހެއްޓުމަށާއި، މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދު އެންމެ ފުޅާމިނުގައި
ޙާޞިލުކުރުމަށް މަގުފަހިކުރުމުގެ ބޭނުމުގައެވެ. މި ޤާނޫނުގެ ހަމަ ކޮންމެ މާއްދާއެއްވެސް
ކިޔަންވާނީ ، އެ މަފްހޫމުތަކަށް ހަނިކަމެއް ނާންނާނެ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
"
ޙުކުމްކުރުން 8. "ޙުކުމްކުރުން ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓަކުން ޖިނާއީ
ދަޢުވާއެއްގެ ޝަރީޢަތް ހިންގުމަށްފަހު، ނުވަތަ އެފަދަ މައްސަލައެއް އަވަސް ނިޔާއިން
ބެލުމަށްފަހު، އެ ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށް، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާ ކަމަށް
ނުވަތަ ސާބިތުނުވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ނުވަތަ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް އެ މައްސަލައިގައި ޖިނާއީ
4

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަންނުޖެހޭ ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މި ޤާނޫނުގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން
ކުރާ ޙުކުމަށެވެ.
އިޞްލާޙު: (1) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
"
ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ 9. "ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖިނާއީ ކުށެއް ކުރިކަމު ގެ
ތުހުމަތުކުރެވިގެން އެމީހަކާ ދެކޮޅަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ ވަގުތަކު ތަޙްޤީޤު ހިންގެމުންދާ،
ނުވަތަ ހިންގުމަށްފަހު އެ ވަގުތަކާ ހަމައަށް އެ ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިނުވާ މީހާއަށެވެ. މީގެ
ތެރޭގައި، އެމީހެއްގެ މައްޗަށް ތަޙްޤީޤު އިތުރަށް ކުރިއަށް ނުގެންދިއުމަށް ނުވަތަ ދަޢުވާ
ނުއުފުލުމަށް ނިންމޭ މީހާއަކީ ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހެއްކަމަށް ބަލައިގެންނު ވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (2) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް 10. "ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއް ބެލުމުގެ
ލިބިގެންވާ ކޯޓު
އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކަމަށް މި ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކޮންމެ ކޯޓަކަށެވެ.
އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުން 11. "އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާގެ މައްޗަށް
ކުރެވިފައިވާ ދަޢުވާ އޭނާއަށް ސާފުވެފައިވޭތޯ ބެލުމަށާއި، ދަޢުވާއަށް އޭނާ ޖަވާބުދާރީވާ ގޮތެއް
ބެލުމަށާއި، ދަޢުވާއައިގެން ކުރިއަށްދާނެ ތަނެއް އޮތްތޯ ބަލައި، މައްސަލައިގެ ކުރިއަށްހުރި
އަޑުއެހުންތައް ރާވައި ތާވަލުކުރުމަށްޓަކައި، ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭ
ކޮންމެ މައްސަލައެއްގައި ބާއްވާ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމަށެވެ.
އަވަސްނިޔާއިން މައްސަލަ 12. "އަވަސްނިޔާއިން މައްސަލަ ބެލުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖިނާއީ މައްސަލައެ އްގެ އިބްތިދާއީ
ބެލުން
އަޑުއެހުމުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ކުށަށް އިޢުތިރާފުވާ ޙާލަތުގައި، އޭނާގެ މައް ޗަށް
ޙުކުމްކުރުމަށްޓަކައި މި ޤާނޫނުގެ 162 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޝަރީޢަތް ހިންގުމަށެވެ.
އިސްތިއުނާފުކުރުން 13. "އިސްތިއުނާފުކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓަކުން
ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއްގެ ޝަރީޢަތް ހިންގުމަށްފަހު، އެ ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށް، ދަޢުވާ ލިބޭ
މީހާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާކަމަށް ނުވަތަ ސާބިތުނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ކުރާ ޙުކުމް،
މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކުން ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށެވެ. ނުވަތަ ދަށު ކޯޓުގެ
5

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޙުކުމް އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ހައިކޯޓުން އެ މައްސަލަ ބަލައި ކަނޑައަޅާ ޙުކުމް، އެއިން
ފަރާތަކުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށެވެ.
މައްސަލަ ބާޠިލުކުރުން 14. " މައްސަލަ ބާޠިލުކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް ކުރެވިފައިވާ
ދަޢުވާ އޭނާއަށް ސާފުވެފައިވޭތޯ ބެލުމަށާއި، ދަޢުވާއަށް އޭނާ ޖަވާބުދާރީވާ ގޮތެއް ބެލުމަށާއި،
ދަޢުވާއައިގެން ކުރިއަށްދާނެ ތަނެއް އޮތްތޯ ބެލުމަށް ބާއްވާ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމަށްފަހު، އެ
ދަޢުވާއައިގެން ކުރިއަށްދާނެ ތަނެއް ނެތް ކަމަށް ފެންނަ ޙާލަތުގައި އެ ދަޢުވާ ކުރިއަށްގެންދެވެން
ނެތް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި މައްސަލަ ބާޠިލުކުރާ ކުރުމަށެވެ.
އިޞްލާޙު: (3) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
ދައުލަތް 15. "ދައުލަތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ދަޢުވާ އުފުލާ ޙާލަތުގައި އެ
ދަޢުވާއާ ގުޅޭގޮތުންނަމަ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށެވެ. އެނޫން ޙާލަތެއްގައި، ދައުލަތުގެ
ކަމާބެހޭ އިދާރާއަކަށް ނުވަތަ ފަރާތަކަށެވެ.
ދަޢުވާކުރުން 16. " ދަޢުވާކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖިނާއީ ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހަކު އެ
ކުށް ކުރި ކަމަށް ޤަބޫލުކުރުމުގައި އެކަށީގެންވާ ހެކި ލިބިފައިވާ ޙާލަތުގައި، ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް
ލިބިގެންވާ ކޯޓެއްގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޭނާގެ މައްޗަށް އެ ކުށުގެ ޖިނާއީ ދަޢުވާ
އުފުލުމަށެވެ.
އިޞްލާޙު: (4) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ 17. "ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓެއްގައި ޖިނާއީ
ކުށެއްގެ ދަޢުވާ އެ މީހަކާމެދު އުފުލިފައިވާ ކޮންމެ މީހަކަށެވެ.
ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ 18. " ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ފުލުހުން ހިމެނޭގޮތުން، ޖިނާއީ ކުށް
އިދާރާ
ތަޙްޤީޤުކޮށް، ފިޔަވަޅުއެޅުމުގެ ބާރު، ޤާނޫނުއަސާސީންނާއި ޤާނޫނުން ލިބިދީފައިވާ ކޮންމެ
ތަޙްޤީޤީ އިދާރާއަކަށެވެ.
އިޞްލާޙު: (5) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސް 19. " ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖިނާއީ މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް
ލިބިގެންވާ ކޯޓެއްގައި ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަތީގައި ބޭއްވޭ ކޮންމެ އަޑުއެހުމަކަށެވެ. އޭގެ
6

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ތެރޭގައި، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ފުރަތަމަ
ހާޒިރުކޮށް، ބޭއްވޭ އަޑުއެހުމާއި، އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމާއި، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ
ހުށަހެޅުންތަކުގެ އަޑުއެހުންތަކާއި، މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތަކާއި، ޙުކުމްކުރުމަށާއި
އަދަބު ކަނޑައެޅުމަށް ބާއްވާ އަޑުއެހުންތައް ހިމެނޭގޮތުންނެވެ. އަދި، އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ
ކޮންފަރެންސިންގ މެދުވެރިކޮށް އެއް މާލަމަށްވުރެ ގިނަ މާލަން ގުޅުވާލައިގެން ބޭއްވޭ ކޮންމެ
އަޑުއެހުމަކީވެސް، ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަތީގައި ބޭއްވޭ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހެކެވެ.
އިޞްލާޙު: (6) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން 20. "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ
ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން
އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކުރާ ޙާލަތުގައި، އެ
ދަޢުވާއައިގެން ކުރިއަށްދާނެ ތަނެއް އޮތްތޯ ބެލުމަށްފަހު، ދަޢުވާއައިގެން ކުރި އަށްދާނެ ތަނެއް
އޮތްނަމަ، މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ހިންގުމަށް ފަނޑިޔާރު ނިންމައި، ޝަރީޢަތުގައި
މަޢުޟޫޢީގޮތުން ބެލުމަކާ ނުލައި އެއާމެދު ގޮތެއް ނިންމޭނެ ދިފާޢެއް، ނުވަތަ އިޢުތިރާޟެއް،
ނުވަތަ އެނޫންވެސް ހުށަހެޅުމެއް ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅުމަ ށްޓަކައި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ
ދެ ފަރާތަށް ދެވޭ ފުރުޞަތުގައި ހުށަހެޅޭ ހުށަހެޅުންތަކަށެވެ.
ޝަރީޢަތް ހިންގުން 21. "ޝަރީޢަތް ހިންގުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި
ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކުރާ ޙާލަތުގައި، އެ ދަޢުވާއައިގެން ކުރި އަށްދާނެ ތަނެއް
އޮތްތޯ ބެލުމަށްފަހު، ދަޢުވާއައިގެން ކުރިއަށްދާނެ ތަނެއް އޮތްނަމަ، މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް
ހިންގުމަށް ފަނޑިޔާރު ނިންމައި، ހިންގާ ޝަރީޢަތަށެވެ.
ޖިނާއީ ބޮޑެތި ކުށް 22. " ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް" ކަމުގައި ބުނެފައި އެވަނީ، އަންނަނިވި ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން
ކުށަކަށެވެ.
(ހ) މީހަކު މެރުމުގެ ކުށް؛
(ށ) ރޭޕްކުރުމުގެ ކުށް؛
(ނ) ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ކުށްތައް؛
(ރ) ޓެރަރިޒަމްގެ ކުށްތަކާއި ޓެރަރިޒަމަށް ފައިނޭންސްކުރުމުގެ ކުށްތައް؛
7

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ބ) މަނީ ލޯންޑްރިންގ ކުށްތައް؛
(ޅ) މީހުން ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށްތައް؛
(ކ) މަސްތުވާތަކެތި ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށްތައް؛
(އ) އަންނަނިވި ކުށްކުށުގެ ތެރެއިން 100,000/- (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން
މަތީގެ ފައިސާގެ ޢަދަދު ހިމެނޭ ކުށްތައް؛
(1) ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014)ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު(ގެ
210 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކުރާ ކުށްތައް؛
(2) ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2000)ކޮރަޕްޝަން ހުއްޓުވުމާއި މަނާކުރުމުގެ
ޤާނޫނު(ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރިޝްވަތުގެ ކުށްކުށާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު
9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގައި ކަނޑައަޅާފައި ވާ
ކޮރަޕްޝަންގެ ކުށްތައް.
(ވ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 (ޓެކްސް ނެގުމާބެހޭ އިދާރީ ޤާނޫނު) ގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ ޓެކްސް ދެއްކުމުން އެއްކިބާވުމުގެ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން، -
500,000/ (ފަސްލައްކަ) ރުފިޔާއިން ފެށިގެން މަތީގެ ފައިސާގެ ޢަދަދު ހިމެނޭ
ކުށްތައް؛
(މ) މީހެއްގެ ގުނަވަނެއް ނެތިދާފަދަ ގޮތަކަށް ތޫނު އެއްޗެއް ނުވަތަ ހަތިޔާރެއް
ބޭނުންކޮށްގެން މާރާމާރީ ހިންގުމުގެ ކުށާއި، މީހަކަށް ނުރައްކާތެރި ހާނިއްކައެއްވާ
ގޮތަށް ތޫނު އެއްޗެއް ނުވަތަ ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކޮށްގެން މާރާމާރީ ހިންގުމުގެ
ކުށްތައް؛
(ފ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 610 ވަނަ
މާއްދާއާއި 611 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށްތައް؛
(ދ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގައި 1 ވަނަ
ދަރަޖައިގެ އަދި 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށްތައް
8

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ނުވަތަ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި 10 (ދިހައެއް) އަހަރަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް
ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅިފައިވާ ކޮންމެ ކުށެއް.
އިޞްލާޙު: (7) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
9

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ދެވަނަ ބައި
ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާ
9

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ދެވަނަ ބައި
ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާ
ތިންވަނަ ބާބު
މައްސަލަ ހުށަހެޅުން
މައްސަލަ ހުށަހަޅަންޖެހޭ 23. (ހ) މީހަކު ކުށެއް ކޮށްފިކަން ނުވަތަ ކުށެއް ކުރާކަމުގެ ނުވަތަ ކުށެއް ކުރަން އުޅޭކަމުގެ
އިދާރާ
މަޢުލޫމާތު ލިބޭ ކޮންމެ ފަރާތަކަށްވެސް، އެ ކުށާގުޅޭ މައްސަލަތައް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ
ބާރު ލިބިފައިވާ އިދާރާއަކަށް އެ މައްސަލަ ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ތަޙްޤީޤުކުރާ އިދާރާއަކަށް
މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުން، އެ އިދާރާއިން އެ މައްސަލަ ބަލައިނުގެންފިނަމަ ނުވަތަ
މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިނުވާކަމަށް
މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އެކަމުގެ ޝަކުވާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެފަދަ ޝަކުވާއެ އް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހެޅިއްޖެނަމަ ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކުން މީހަކު
ކުށެއް ކޮށްފިކަން ނުވަތަ ކުށެއް ކުރާ ކަމުގެ ނުވަތަ ކުށެއް ކުރަން އުޅޭކަމުގެ
މަޢުލޫމާތު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ލިބިއްޖެނަމަ، އެކަން ތަޙްޤީޤުކުރުމަށް
ތަޙްޤީޤުކުރާ އިދާރާއަށް އަމުރު ކުރުމުގެ ބާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، މީހަކު ކުށެއް ކޮށްފިކަން
ނުވަތަ ކުށެއް ކުރަމުންދާކަމުގެ ނުވަތަ ކުށެއް ކުރަން އުޅޭކަމުގެ މަޢުލޫމާތު
އެއްވެސް ފަރާތަކުން ހުށަނޭޅިނަމަވެސް، ޖިނާއީ ކުށެއް ކޮށްފިކަން ނުވަތަ
ކުރަމުންދާކަން ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް އެފަދަ މައްސަލަތައް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ
10

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ބާރު ލިބިދީފައިވާ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކަށް ތުހުމަތުކުރެވުމުން ނުވަތަ
އެނގުމުން، އެ އިދާރާގެ އިސްނެގުމުގެ މަތިން، އެ މައްސަލައެއް ބެލުމަކަށް މި
މާއްދާ ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.
އިޞްލާޙު: (8) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
މައްސަލަ ހުށަހަޅަންވާ 24. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން
ގޮތް
ތަޙްޤީޤުކުރާ އިދާރާއަކަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާއިރު، އެ މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާ
ފަރާތަށް އެނގުނު މިންވަރަކުން، އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު އެ އިދާރާއަކަށް
ދޭންވާނެއެވެ.
(1) މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ކާކުކަން އަންގައިދޭ މަޢުލޫމާތު؛
(2) މައްސަލައިގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާގެ މަޢުލޫމާތު؛
(3) ކުށެއް ކުރިކަން ނުވަތަ ކުށެއް ކުރަމުންދާކަން ނުވަތަ ނުވަތަ ކުށެއް
ކުރަން އުޅޭކަމަށް ޤަބޫލުކުރާ ސަބަބުތައް؛
(4) ކުށް ކުރި ކަމަށް ނުވަތަ ކުރަން އުޅޭކަމަށް ބެލެވޭ ތާރީޚް؛
(5) މައްސަލަ ހިނގި ނުވަތަ ހިނގާ ތަން ނުވަތަ ހިނގާނެ ކަމަށް ބެލެވޭ
ތަން.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރު އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މީހަކު ކުށެއް
ކޮށްފިކަން ނުވަތަ ކުށެއް ކުރާކަން ނުވަތަ ކުށެއް ކުރަން އުޅޭކަމުގެ މަޢުލޫމާތު
ތަޙްޤީޤުކުރާ އިދާރާއަށް ދޭ ފަރާތަކީ ކޮން ފަރާތެއްކަން އޭނާ ހާމަކުރަން
ބޭނުންނުވާނަމަ، އެ މަޢުލޫމާތު ދިނުން ލާޒިމެއް ނޫނެވެ. އަދި އެ ފަރާތެއްގެ
މަޢުލޫމާތު ތަޙްޤީޤުކުރާ އިދާރާއަށް ދިންނަމަވެސް، އެ މަޢުލޫމާތު ސިއްރުކުރަން
އޭނާ އެދެފިނަމަ އެ އިދާރާއިން އެކަން ސިއްރުކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) ޖިނާއީ މައްސަލަތައް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ބާރު ލިބިފައިވާ ކޮންމެ
ފަރާތަކުންވެސް އެ ފަރާތަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅޭނެ އިޖުރާއަތުތައް ބަޔާންކުރާ
11

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ގަވާއިދެއް، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާތާ 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި
ހަދަންވާނެއެވެ.
މައްސަލަ 25. މި ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ތަޙްޤީޤުކުރާ އިދާރާއަކަށް މައްސަލައެއް
ރަޖިސްޓަރީކުރިކަމުގެ
ހުށަހެޅުމުން، އެ މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ދޭ މަޢުލޫމާތު
ލިޔުން ދޫކުރުން
ރެކޯޑުކުރުމަށްފަހު، އެ މައްސަލަ އެތަނުގައި ރަޖިސްޓަރީކުރިކަމުގެ ލިޔުމެއް މަ އްސަލަ ހުށަހެޅި
ފަރާތަށް ދޭންވާނެއެވެ.
މައްސަލަ ނިމުނު ގޮތް 26. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ތަޙްޤީޤުކުރާ އިދާރާއަކަށް
އެންގުން
ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައް ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށްފަހު، އަންނަނިވި ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން
ގޮތަކަށް އެ މައްސަލައާމެދު ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (9) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(1) ކުށް ކުރި ކަމަށް ބުނާ މީހާ އެކަން ކުރި ކަމަށް ބެލުމުގައި އެ ކަށީގެންވާ
ސަބަބު ހުރި ކަމަށްވާނަމަ، އެ މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރުން؛ ނުވަތަ
(2) ކުށެއް ކުރާ ކަމަށް ނުވަތަ ކޮށްފާނެ ކަމަށް ބެލެވޭ މީހާ އެކަން ކުރާ
ކަމަށް ނުވަތަ ކޮށްފާނެ ކަމަށް ބެލުމުގައި އެކަށީގެންވާ ސަބަބު ހުރި
ކަމަށްވާނަމަ، އެ މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރުން؛ ނުވަތަ
(3) ކުށް ކުރި ކަމަށް ބުނާ މީހާ އެކަން ކުރި ކަމަށް ބެލުމަށް އެކަށީގެންވާ
ސަބަބު ނެތްނަމަ، އިތުރަށް އެ މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ކުރިއަށް
ނުގެންދިއުން؛ ނުވަތަ
(4) ކުށެއް ކުރާ ކަމަށް ނުވަތަ ކޮށްފާނެ ކަމަށް ބެލެވޭ މީހާ އެކަން ކުރާ
ކަމަށް ނުވަތަ ކޮށްފާނެ ކަމަށް ބެލުމުގައި އެކަށީގެންވާ ސަބަބު ނެތްނަމަ،
އިތުރަށް އެ މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ކުރިއަށް ނުގެންދިއުން.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން މައްސަލައަކާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްފަހު،
އެ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ލިޔުމުން އެކަން އަންގަންވާނެއެވެ.
12

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ހަތަރުވަނަ ބާބު
ތަންތަނާއި މުދާ ބަލައި ފާސްކުރުމާއި މުދާ ހިފެހެއްޓުން
ތަންތަނާއި މުދާ ބަލައި 27. (ހ) މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ތަންތަނާއި މުދާ ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ
ފާސްކުރުމުގެ ބާރު
އިޚްތިޔާރު، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ތަންތަނާއި މުދާ ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ
އިޚްތިޔާރު ލިބިގެންވަނީ، ޤާނޫނަކުން ކަނޑައެޅިގެން އެ ބާރު ލިބިދޭ ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށެވެ.
ޢާންމު ތަންތަނަށް ވަނުން 28. އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާފައި ނުވާހާހިނދަކު، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
އިދާރާއަކުން ތަޙްޤީޤުކުރަމުންދާ ޖިނާއީ ކުށަކާ ގުޅިގެން ޢާންމު ތަނަކަށް
ވަންނަންޖެހިއްޖެނަމަ، ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި، އެތަނަކަށް ވަނުމުގެ ބާރު، ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ ކޮންމެ އިދާރާއަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (10) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
ޢާންމު ތަންތަން ބަލައި 29. (ހ) ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި، މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޢާންމު ތަންތަން ބަލައި
ފާސްކުރުން ފާސްކުރުމުގެ ބާރު، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
އިޞްލާޙު: 21/2020: (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އިން ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށް ލިބިދޭ ބާރުގެ ތެރޭގައި،
(16) ގެ ދަށުން
އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމުގެ ބާރުވެސް، އެ އިދާރާތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ތަރުތީބުކޮށްފައި
(1) އެތަނެއް ބަލައި ފާސްކުރުމަށްޓަކައި، އެތަނުގައި ތިބެންޖެހޭނެކަމަށް އެ
އިދާރާއަކުން ކަނޑައަޅާ ވަގުތެއް ވަންދެން އެތަނެއްގައި ތިބުން؛
(2) ކުށެއްގެ ހެކީގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ އެ އްޗެއް
ފެނޭތޯ އެތަނެއް ހޯދުން؛
(3) ކުށެއްގެ ހެކީގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ އެ އްޗެއް
ފެނިއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެއް އެ އިދާރާއެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންދިއުން؛
(4) ޢާންމު ތަނެއްގައި ހުރި މީހެއް ކުށެއް ކުރަނިކޮށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި،
ނުވަތަ މީހަކު ކުށެއް ކޮށްފިކަމަށް، ނުވަތަ އެ ވަގުތަކު އެ އުޅެނީ ކުށެއް
ކުރަން ކަމަށް ބުއްދިއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭފަދަ އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް ނުވަތަ
ހެކިތަކެއް ހުރެއްޖެ ހިނދެއްގައި، ނުވަތަ ކޯޓު އަމުރަކުން ހުއްދަ ލިބިގެން،
އެ މީހާ އަތުގައި ކުށެއްގެ ހެކީގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެކަމަށް
13

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޤަބޫލުކުރެވޭ އެއްޗެއް އޮތްކަމުގައި އެ އިދާރާއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އެ
މީހެއްގެ އަތުން އެ އެއްޗެއް އެ އިދާރާއެއްގެ އޮފިސަރުން އަތުލައި، އެ
އިދާރާއެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް އެ އެއްޗެއް ގެންދިއުން؛
؛(5) އެތަނާއި އެތަނުގައިވާ އެއްޗެހީގެ ފޮޓޯ އަދި/ނުވަތަ ވީޑިއޯ ނެގުން
އިޞްލާޙު: (17) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(6) އެތަނެއްގައި ހުރި ޢިމާރާތެއް ބަލައި ފާސްކުރުން؛
(7) އެތަނެއް ކޮނެގެން ބެލުން؛
(8) އެތަނެއްގައި ބަންދުކޮށްފައި ހުރި އެއްޗެއް ހުރިނަމަ، އެ އެއްޗެ އް
ހުޅުވައިގެން ބެލުން؛
(9) އެތަނެއްގައި ތަޅުލާފައިހުރި އެއްޗެއް ހުރިނަމަ، އެ ތަޅު ހުޅުވަ އިގެން ނުވަތަ
ހަލާކުކޮށްލައިގެން އެ އެއްޗެއް ބެލުން.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)4(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
އިދާރާތަކަށް ލިބިދޭ ބާރު ބޭނުންކުރުމުގައި މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރަންޖެހިއްޖެނަމަ،
އެކަން ކުރެވޭނީ، މި ޤާނޫނުގެ 38 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތްތަކުގައި،
އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން، ފުލުހުންނަށާއި، މީހަކު ބަލަ އި
ފާސްކުރުމުގެ ބާރު ޤާނޫނަކުން ކަނޑައެޅިގެން ދީފައިވާ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
އިދާރާތަކަށެވެ.
އިޞްލާޙު: (18) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޢާންމު ތަނެއް ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި އެތަނެއްގައި
ހުރި ޢިމާރާތެއް ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ބާރު މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)6(ވަނަ
ނަންބަރުން ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށް ލިބިދެނީ، އެ ޢިމާރާތަކީ އަމިއްލަ
ތަނެއްގެ މާނައިގައި ހިމެނޭ ޢިމާރާތެއް ކަމުގައިނުވާ ޙާލަތުގައި އެކަންޏެވެ.
އަމިއްލަ ތަނެއްގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ޢިމާރާތެއް ބަލައި ފާސްކުރެވޭނީ،
މި ޤާނޫނުގެ 31 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
އަމިއްލަ ތަންތަނަށް (.30 ހ(އެހެން ޤާނޫނެއްގައި ކަނޑައެޅިގެން އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި
ވަނުން
ނުވާހާހިނދަކު، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކުން ތަޙްޤީޤުކުރަމުންދާ ޖިނާއީ
އިޞްލާޙު: 21/2020: ކުށަކާ ގުޅިގެން އަމިއްލަ ތަނަކަށް ވަންނަންޖެހިއްޖެނަމަ، މި މާއްދާގެ (ށ) އަދި
(16) ގެ ދަށުން
ތަރުތީބުކޮށްފައި
14

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ނ) ގައި ބަޔާންވެގެންވާ ޙާލަތްތަކުގައި ފިޔަވައި ، އެތަނަކަށް، އެތަނެއްގެ
ވެރިފަރާތުގެ ރުހުމަކާ ނުލައި ވަދެވޭނީ، ކޯޓު އަމުރަކާ އެކުގައެވެ.
އިޞްލާޙު: (11) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ށ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށްޓަކައި ، ކޯޓު އަމުރަކާ
ނުލައި، އަމިއްލަ ތަނަކަށް ވަނުމާއި އެކަންކަން ކުރަން އެކަށޭނަ މިންވަރެއްގެ
ވަގުތަކަށް އެތަނެއްގައި މަޑުކުރުމުގެ، ނުވަތަ ތިބުމުގެ ބާރު، ފުލުހުންނަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (12) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(1) ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި ހައްޔަރުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިދޭ ޙާލަތުގައި ހުރި މީހަކު
ހައްޔަރުކުރުމަށް؛
(2) ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ހައްޔަރުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވާ މީހަކު
ހައްޔަރުކުރުމަށް؛
(3) ކުށެއް ކުރިކަމަށް ބެލެވޭ މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމަށްޓަކައި އޭނާ ފަހާ ދަނިކޮށް
އޭނާ އަމިއްލަ ތަނަކަށް ވަދެއްޖެ ޙާލަތެއްގައި، އޭނާ ހޯދުމަށް އެތަނަކަށް
ވަނުމަށް.
(ނ) އަމިއްލަ ތަނަކީ، މީހުން ދިރިނޫޅޭ، ފަޅުކޮށް ދޫކޮށްލާފައިވާ ތަނެއް ކަމުގައިވެފައި،
އެތަނުގައި ކުށެއް ކުރަމުންދާ ކަމަށް ނުވަތަ ކުށެއް ކޮށްފައިވާކަމަށް ޤަބޫލުކުރުމަށް
އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް ހުރިނަމަ، އެ ކުށް ކުރުން ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި ނުވަތަ
އިތުރު ކުށެއް ކުރިޔަނުދިނުމަށްޓަކައި ނުވަތަ ކުށް ކުރަމުންދާ ނުވަތަ ކުރި
ފަރާތްތައް ހައްޔަރުކުރުމަށްޓަކައި، ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި ، އެތަނަކަށް ވަނުމާއި،
އެކަންކަން ކުރަން އެކަށޭނަ މިންވަރެއްގެ ވަގުތަކަށް އެތަނެއްގައި މަޑު ކުރުމުގެ،
ނުވަތަ ތިބުމުގެ ބާރު، ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (13) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތުގައި އަމިއްލަ
ތަނަކަށް ފުލުހުންނަށް ވަދެވޭނީ، ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި ހައްޔަރުކުރުމުގެ ބާރު
15

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ފުލުހުންނަށް ލިބިދޭ ޙާލަތުގައި ހުރި މީހަކު އެތަނެއްގައި ވާކަމަށް އެކަށީގެންވާ
ސަބަބެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ފުލުހުންނަށް ޤަބޫލުކުރެވުމާއެކު، އެ ހެކީގެ މައްޗަށް
ބިނާކޮށް ސަބް އިންސްޕެކްޓަރ ރޭންކުން ފެށިގެން މަތީ ރޭ ންކެއްގެ ފުލުހެއްގެ
ހުއްދަ ލިބިގެންނެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ)، (ނ) އަދި (ރ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މީހެއްގެ ފުރާނައަށް
ނުވަތަ މީހެއްގެ މުދަލަކަށް ލިބިދާނެ ގެއްލުމަކުން އެ މީހަކު ނުވަތަ އެ މުދަލެއް
ސަލާމަތްކުރުމަށްޓަކައި އަމިއްލަ ތަނަކަށް ވަނުމަށް އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ލިބިދޭ
ޙައްޤަކަށް، ނުވަތަ ޤާނޫނީގޮތުން ޙަވާލުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވާ ލިޔުމެއް ނުވަތަ
އަމުރެއް ޙަވާލުކުރުމަށް ނުވަތަ ރައްދުކުރުމަށް އަމިއްލަ ތަނަކަށް ވަނުމަށް ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކަށް ލިބިދޭ ބާރަކަށް އެއްވެސް ހަނިކަމެއް ނާންނާނެއެވެ.
(ޅ) ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި އަމިއްލަ ތަނަކަށް ވަނުމަށް މި މާއްދާގެ ދަށުން ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކަށް ލިބިދޭ ބާރެއްގެ ބޭނުން ހިފުމުގައި، އެތަނަކަށް
އެ އިދާރާއެއްގެ އޮފިސަރަކު ވަނީ ކޮން މަޤްޞަދެއްގައި ކަމާމެދު އެތަނުގެ
ވެރިފަރާތުން ނުވަތަ އެ ފަރާތުގެ މަޞްލަޙަތު ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ ފަރާތަކުން
ސުވާލުކޮށްފިނަމަ، އޭނާ އެތަނަށް ވަނީ، މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)1(ވަނަ
ނަންބަރާއި (3) ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ
ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ކޮން ޙާލަތެއްގައިކަން ސާފުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (14) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ކ) ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި އަމިއްލަ ތަނަކަށް ވަނުމުން އުފެދޭ މައްސަލައެއް ގައި،
އެތަނަށް ވަތް ވަނުން ބިނާކުރި އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކީ ކޮބައިކަން
ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ ޒިންމާއެކެވެ.
(އ) ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި އަމިއްލަ ތަނަކަށް ވަތްނަމަވެސް، އަމިއްލަ ތަނެއް ބަލައި
ފާސްކުރެވޭނީ، މި ޤާނޫނުގެ 31 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
(ވ(ފުލުހުންގެ މައި މަރުކަޒު ނުވަތަ ސަރަޙައްދީ މަރުކަޒެއް ޤާއިމުކުރެވިފައިވާ ރަށެއް
ފިޔަވައި އެހެން ރަށެއްގައި ސަބް އިންސްޕެކްޓަރ ރޭންކުން ފެށިގެން މަތީ
16

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އޮފިސަރަކު ނެތްނަމަ، މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ ހުއްދަ ދޭނީ،
އެ ރަށެއްގައި ހުންނަ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނެއްގެ ސްޓޭޝަން އިންޗާޖެވެ.
އިޞްލާޙު: (15) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
އަމިއްލަ ތަންތަން ބަލައި 31. (ހ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، ކުށަކާގުޅޭ
ފާސްކުރުން
ހެކި އަމިއްލަ ތަނެއްގައި ހުރިކަމަށް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކަށް ބެލެވޭނަމަ،
އަދި އެއީ އެ ކުށް ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ހެކީގެ ގޮތުގައި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅުމަށް
ބޭނުންތެރިވެދާނެ އެއްޗެއް ކަމަށްވާނަމަ، އެ އެއްޗެއް ހޯދުމަށް އެތަނަކަށް، އެތަނުގެ
ވެރިފަރާތުގެ ނުވަތަ އެތަނެއްގައި ދިރިއުޅޭ ފަރާތެއް ނުވަތަ އެވަގުތަކު އެތަނަކާ
ޙަވާލުވެގެން ހުރި ފަރާތުގެ ރުހުމާ ނުލައި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް
ވަދެވޭނީ ، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުންނެވެ.
(ށ) އަމިއްލަ ތަންތަން ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
އިދާރާއަކުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާއިރު އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(1) ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ވަންނަން ބޭނުންވާ ތަނުގެ މަޢުލޫމާތު؛
(2) ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ވަންނަން ބޭނުންވާ ތަނުގެ ވެރިފަރާތާބެހޭ
މަޢުލޫމާތު؛
(3) ހޯދަން ބޭނުންވާ މުދަލުގެ ވެރިފަރާތް އެނގޭނަމަ، އެ ފަރާތުގެ މަ ޢުލޫމާތު؛
(4) ބަލައި ފާސްކުރުމަށް އެތަނަކަށް ވަންނަން ބޭނުންވާ ސަބަބު؛
(5) އެތަން ބަލައި ފާސްކުރަން ބޭނުންވަނީ ކޮން ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކުރާ
ކޮން ކުށަކާ ގުޅިގެންކަން؛
(6) ހޯދަން ބޭނުންވާ މީހަކު ނުވަތަ އެއްޗެއް އެތަނުގައި ވާކަމަށް ލިބިފައިވާ
ހެކި؛
(7) އެ އަމުރުގެ ދަށުން އެއް ފަހަރަށްވުރެ ގިނަ ފަހަރު އެތަނަށް ނުވަތަ
ތަންތަނަށް ވަންނަން އެދޭނަމަ، އެކަން؛
(8) އެތަނަށް ވަންނަން ބޭނުންވާ ވަގުތު؛
17

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(9) ހޯދަން ބޭނުންވާ އެއްޗެހީގެ މަޢުލޫމާތު؛
އިޞްލާޙު: (19) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(10) އަމުރަށް އެދޭ އިދާރާގެ ވެރިއެއްގެ ނަމާއި، ސޮޔާއި، އެ އިދާރާގެ
ތައްގަނޑު؛
(11) އަމުރަށް އެދޭ އޮފިސަރުގެ ނަމާއި، ސަރވިސް ނަންބަރު ނުވަތަ ކާކުކަން
އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރާއި، އޭނާގެ މަޤާމާއި ސޮއި؛
(12) ކޯޓުން އިތުރު މަޢުލޫމާތެއް ހުށަހެޅުމަށް އެދިއްޖެނަމަ، އެ މަޢުލޫމާތު.
(13)  އެތަން ބަލައި ފާސްކުރަން ބޭނުންވަނީ، ކުށް ކުރި ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ
ވަކި މީހަކާ ގުޅިގެން ކަމަށްވާނަމަ، އެމީހެއްގެ މަޢުލޫމާތު؛
(14) ބަލައި ފާސްކުރަން ބޭނުންވާ ތަނަކީ ކުށްކުރި ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާގެ
ބާރުގެ ދަށުގައިވާ ނުވަތަ އޭނާ ދިރިއުޅެމުންގެންދާ ތަނެއް ކަމު ގައިވާނަމަ،
އެކަން؛
(15) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ އިތުރު މަޢުލޫމާތު.
އިޞްލާޙު: (20) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
(ނ) ކޯޓު އަމުރަކަށް އެދި މި މާއްދާގެ ދަށުން ހުށަހެޅޭ ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅޭ ގޮތުން
ފަނޑިޔާރު ސާފުކުރަން ބޭނުންވާ ސުވާލުތަކަށް، އެ އަމުރަށް އެދޭ ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އޮފިސަރ ޖަވާބުދޭންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (21) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ކޯޓު 32. (ހ) އަމިއްލަ ތަނެއް ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ނެރޭ ކޯޓު އަމުރެއްގައި އަންނަނިވި ކަންކަން
އަމުރު
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(1) އަމުރު ނެރެވޭ ބޭނުން؛
(2) އަމުރުގެ ދަށުން ބަލައި ފާސްކުރެވޭ ތަން، ނުވަތަ ތަންތަން؛
(3) އަމުރުގެ ދަށުން ބަލައި ފާސްކުރެވޭ ތަނަށް ވަދެވޭނީ އެހެން ތަނަކަށް
ވަދެގެން ނުވަތަ އެހެން ތަނެއް މެދުވެރިކޮށް ކަމުގައިވާނަމަ،
އެބޭނުމަށްޓަކައި އެތަނަކަށް ވަދެވޭނެކަން؛
18

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(4) ބަލައި ފާސްކުރެވޭ ތަނުގެ ވެރިފަރާތުގެ މަޢުލޫމާތު؛
އިޞްލާޙު: (22) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(5) އެތަނުން ހޯދަން ބޭނުންވާ މުދަލުގެ ވެރިފަރާތް އެނގޭނަމަ، އެ ފަރާތް؛
(6) އެތަން ބަލައި ފާސްކުރަން ބޭނުންވަނީ ކޮން ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކުރާ
ކޮން ކުށަކާ ގުޅިގެންކަން؛
(7) ހޯދަން ބޭނުންވާ އެއްޗެހީގެ މަޢުލޫމާތު؛
އިޞްލާޙު: (23) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(8) އެ އަމުރުން ބާރުދޭ ކަންކަން ކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް
ބާރުގެ ބޭނުންކުރެވިދާނެކަން ؛
(9) އެ އަމުރުގެ ދަށުން ބަލައި ފާސްކުރުމަށްޓަކައި އެއްފަހަރަށްވު ރެ ގިނަ
ފަހަރު އެތަނަށް ނުވަތަ ތަންތަނަށް ވަދެވޭނަމަ، އެކަން؛
(10) އަމުރު ދެމިއޮންނާނެ މުއްދަތު؛
(11) އެ އަމުރުން ވަނުމަށް ހުއްދަ ދޭ ތަނަކަށް ދުވާލުގެ ނުވަތަ ރޭގަނޑުގެ
ކޮންމެ ވަގުތެއްގައިވެސް ވަނުމަށް ހުއްދަދޭނަމަ އެކަން، ނުވަތަ އެފަދަ
ތަނަކަށް ވަދެވޭނީ ދުވާލުގެ ނުވަތަ ރޭގަނޑުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަކި
ވަގުތުތަކެއްގައި ކަމަށްވާނަމަ އެކަން.
(12) ހުއްދަ ދޭ ފަނޑިޔާރުގެ ނަމާއި ސޮއި އަދި ކޯޓުގެ ތައްގަނޑު.
(13)  އެތަން ބަލައި ފާސްކުރަން ބޭނުންވަނީ، ކުށް ކުރި ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ
ވަކި މީހަކާ ގުޅިގެން ކަމަށްވާނަމަ، އެމީހެއްގެ މަޢުލޫމާތު؛
(14) ބަލައި ފާސްކުރަން ބޭނުންވާ ތަނަކީ ކުށްކުރި ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާގެ
ބާރުގެ ދަށުގައިވާ ނުވަތަ އޭނާ ދިރިއުޅެމުންގެންދާ ތަން ކަމުގަ އިވާނަމަ،
އެކަން؛
(15) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ އިތުރު މަޢުލޫމާތު.
އިޞްލާޙު: (24) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
19

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) އަމިއްލަ ތަނެއް ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ އަމުރެއް ކޯޓުން ނެރެންވާނީ، އަންނަނިވި
ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބެއް އޮތްކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްފަހުގައެވެ.
(1) ވަންނަން ބޭނުންވާ ތަނުގައި މީހަކު ކުށެއް ކޮށްފިކަން ނުވަތަ ކުށެއް
ކުރަމުންދާކަން ނުވަތަ ކުށެއް ކުރަންއުޅޭކަމަށް ޤަބޫލުކުރުމަށް
އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް އޮތުން؛ ނުވަތަ
(2) އެތަނަކަށް ވަންނަން ބޭނުންވަނީ ކުށަކާ ގުޅިގެން ހޯދަން ބޭނުންވާ
ހެއްކެއް ހޯދުމަށް ކަމުގައިވާނަމަ، އެ އެއްޗެއް އެތަނުގައި ވާކަމަށް
ޤަބޫލުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް އޮތުން؛ އަދި
(3) އެތަނަކަށް ވަދެގެން މެނުވީ ޙާޞިލުކުރަން ބޭނުންވާ ކަންތައް ފުރިހަމަ
ނުކުރެވޭނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް އޮތުން.
(ނ) ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ މަޤްޞަދު ގެއްލިދާނެ ކަމަށް ބެލެވޭ ޙާލަތެއްގައި މެނުވީ،
އަމިއްލަ ތަނެއް ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ހުއްދަ ފަނޑިޔާރު ދޭންވާނީ އެފަދަ ތަނެއް
ބަލައި ފާސްކުރަން އެކަށީގެންވާ ވަގުތެއްގައެވެ. އެނޫން ވަގުތެއްގައި އެތަނަށް
ވަނުމުގެ ހުއްދަ ދޭންވާނީ، އެ އަމުރުގެ ދަށުން ކުރަންއެދޭ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު،
އެއިން ވަގުތެއްގައި އެތަނެއް ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ މަޤްޞަދެއް އޮތް ކަމަށް
ފަނޑިޔާރަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމައެވެ.
އިޞްލާޙު: (25) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ރ) ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ކޯޓު އަމުރެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި
ނުވާހާހިނދަކު، އެ އަމުރު ދެމިއޮންނާނީ، އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކުރާ ތަން ނުވަތަ
ތަންތަން ބަލައި ފާސްކޮށް ނިމެންދެން ނުވަތަ އެ އަމުރުގެ މުއްދަތު ހަމަވަންދެން
ނުވަތަ އެ އަމުރު ބާޠިލުކުރަންދެނެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ނެރޭ އަމުރަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ހޯދާ ހޯދުމެއްގައި،
އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކުރާ އެއްޗެއް ނޫން އެހެން އެއްޗެއް ފެނިއްޖެނަމަ، އަދި
އެ އެއްޗަކީ، އެހެން ޖިނާއީ ކުށަކާގުޅޭ ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ
އެއްޗެއްކަމަށް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އޮފިސަރަށް ބެލެވޭނަމަ، އަދި އެ
20

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އެއްޗެއް ފޮރުވުމުގެ ފުރުޞަތު ނުވަތަ ނައްތާލުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތްކަމަށް އެ
އޮފިސަރަކަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އެ އެއްޗެއް ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރު، އެ އަމުރުން ދޭ
ކަމުގައި ބެލޭނެއެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރޭއިރު، ބަލައި
ފާސްކުރަންޖެހޭ ތަނާއި ފާސްކުރަންޖެހޭ ސަބަބުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެކަންކޮށް
ނިންމުމަށް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއް ފަނޑިޔާރު ދޭންވާނެއެވެ.
''އެ ''
(ކ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ކަށީގެންވާ ވަގުތެއްގައި ކަމުގައި ބުނެފައި
އެވަނީ، ހެނދުނު 06:00 އާއި ރޭގަނޑު 09:00 އާ ދެމެދު ހިނގާ ވަގުތަށެވެ.
އިޞްލާޙު: (26) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ 33. (ހ) ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ހުއްދަދެވޭ ތަނެއް، އެ އަމުރުގައި
އަމުރު ތަންފީޛުކުރުން
ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތުގައި ބަލައި ފާސްކޮށް ނިންމަންވާނެއެވެ. އެ އަމުރުގައި
ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެތަނެއް ބަލައި ފާސްކޮށް ނިންމޭނެ ކަމަށް އެ
އަމުރަށް އެދުނު ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް ބެލެވެން ނެތްނަމަ، އެ
އަމުރުގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން، އެ އަމުރުގެ މުއްދަތު
އިތުރުކުރުމަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (27) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ށ) ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ބާރު، އެ އަމުރަށް އެދޭ ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއެއްގެ ހުއްދަކުރެވިފައިވާ ކޮންމެ އޮފިސަރަކަށްމެ
ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި އެ އަމުރުގެ ދަށުން ކުރުމަށް ބާރުދޭ ކަންކަން ކުރުމުގެ ބާރު،
އެ އޮފިސަރުންނަށާއި، އެ އޮފިސަރުންނާއެކު އެ އަމުރު ތަންފީޛުކުރުމަށްދާ އެ
އިދާރާގެ ހުއްދަކޮށްފައިވާ އެހެން އޮފިސަރުންނަށްވެސް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ނ) ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ އަމުރެއްގައި ހުއްދަ ދީފައިވަނީ ހަމައެކަނި ތަނެއްގެ ވަކި
ބައެއް ނުވަތަ ސަރަޙައްދެއް ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ބައެއް ނުވަތަ
ސަރަޙައްދެއް ފިޔަވައި އެހެން އެއްވެސް ތަނެއް ބަލައި ފާސްކޮށްގެން ނުވާނެއެ ވެ.
21

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ރ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެންގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، ބަލައި
ފާސްކުރުމުގެ އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން އަމިއްލަ ތަނަކަށް ވަނުމުގެ
ކުރިން، އެތަނުގައި ތިބި ބަޔަކަށް އެތަނަށް ވަންނަކަން އަންގަންވާނެއެވެ.
އެހެންނަމަވެސް، އަމިއްލަ ތަނަކަށް ވަނުމުގެ ކުރިން އެތަނުގައި ތިބި ބަޔަކަށް
އަންގާ އެންގުން ދުރާލާ އެންގުން ލާޒިމެއް ނޫނެވެ. އެތަނަށް ވަނުމުގެ ހިނދުކޮޅެއް
ކުރިން އެކަން އެންގުމުން އެ މާއްދާގެ މަޤްޞަދު ޙާޞިލުވީ ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (28) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ބ) ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކުރާ
ތަނަށް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އޮފިސަރަކު ދާއިރު، އެތަނެއްގެ ވެރިފަރާތް
އެތަނުގައި ހުރިނަމަ، އެތަން ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ، އެ ފަރާތުގެ ހާޒިރުގައެވެ.
އެތަނުގެ ވެރިފަރާތް އެ ތާނގައި ހާޒިރުވެ ނެތް ޙާލަތެއްގައި އެތަން ބަލައި
ފާސްކުރަންވާނީ، އެ ފަރާތުގެ މަޞްލަޙަތު ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ އެހެން ފަރާތެއްގެ
ހާޒިރުގައެވެ. އަދި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އޮފިސަރު އަންނަނިވި
ގޮތުގެމަތިން ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(1) އެ އޮފިސަރުގެ ތަޢާރުފެއް އެ ފަރާތަށް ދިނުމަށްފަހު އޭނާއަކީ ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އޮފިސަރެއްކަން އަންގައިދޭ ރަސްމީ ލިޔުމެއް
އޭނާއަށް ދެއްކުން؛ އަދި
(2) ކޯޓު އަމުރުގެ ކޮޕީއެއް އޭނާއަށް ދިނުން.
(ޅ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، ބަލައި
ފާސްކުރަންޖެހޭ ތަނުގައި އެތަނުގެ ވެރިފަރާތް ނުވަތަ އެ ފަރާތުގެ މަޞްލަޙަތު
ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ އެހެން މީހަކު އެތަނުގައި ނެތްނަމަ، އެތަނެއް ބަލައި
ފާސްކޮށްގެންނުވާނެއެވެ.
(ކ) ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރާ އޮފިސަރު، އެ ބަލައި ފާސްކުރުމާގުޅޭ
މަޢުލޫމާތު ލިޔުމުން ރެކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ. އެގޮތުން ރެކޯޑުކުރުމުގައި، ބަލައި
ފާސްކުރާ ތަނުގައި ހާޒިރުވެ ތިބި މީހުންނާއި، އެތަނަށް ވަތް ވަގުތާއި، އަމުރު
22

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރި އޮފިސަރުންނާއި، ބަލައި ފާސްކުރެވޭ ތަނުން ނެގޭ ކޮންމެ އެއްޗެއްގެ
ތަފްޞީލު، އެ އެއްޗެއް ނެގުނު ތަން އެނގޭނެ ގޮތަށް ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(އ) މި މާއްދާގެ (ކ) ގައި ބަޔާންކުރާ މަޢުލޫމާތު ވަގުތުން ވަގުތަށް ލިޔުމުން
ރެކޯޑުކުރުމަކީ ޢަމަލީގޮތުން ދަތިކަމަކަށްވާނަމަ، ބަލައި ފާސްކޮށް ނިމުމަށްފަހު
ވީއެންމެ އަވަހަކަށް އެ ބަލައި ފާސްކުރުމާގުޅޭ މަޢުލޫމާތު އެ އޮފިސަރު ލިޔުމުން
ރެކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ. ބަލައި ފާސްކުރުމަކާގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ރެކޯޑުކުރުމާގުޅޭ
އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެ ވެ.
(ވ) މި މާއްދާގެ (ރ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އަމިއްލަ ތަނަކަށް ވަނުމުގެ ކުރިން
އެތަނުގައި ތިބި ބަޔަކަށް އެތަނަށް ވަންނަކަން އަންގައިފިނަމަ ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ
މަޤްޞަދު ގެއްލިދާނެ ކަމަށް ފެނިއްޖެ ޙާލަތެއްގައި، އެތަނުގައި ތިބި ބަޔަކަށް
އެންގުމަކާ ނުލައި އެތަނަށް ވަނުމުގެ އިޚްތިޔާރު، ބަލައި ފާސްކުރާ އަމުރު
ތަންފީޛުކުރާ އޮފިސަރުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(މ) މި މާއްދާގެ (ރ) އާއި (ވ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ އަމުރެއް
ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ ކަމާބެހޭ އޮފިސަރުން އަމިއްލަ
ތަނަކަށް ވަންނައިރު، ތަނުގެ ވެރިފަރާތް ނުވަތަ އެ ފަރާތުގެ މަޞްލަޙަތު
ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ އެހެން މީހަކު ހުރެފައި، އެ އޮފިސަރުން އެތަން ބަލައި
ފާސްކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ނުވަތަ އެއަށްފަހު އެއިން ފަރާތަކުން އެތަން ދޫކޮށްފައި
ހިނގައްޖެނަމަ، އެއިން ފަރާތެއްގެ ހާޒިރުގައި ބަލައި ފާސްކުރުމަށް މި މާއްދާގެ
ދަށުން ލިބިދޭ ޙައްޤު ދޫކޮށްލީ ކަމުގައި ބަލައި، ބަލައި ފާސްކުރުމައިގެން
ކުރިއަށްދެވިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ތަނުގެ ވެރިފަރާތަށް ނުވަތަ އެ ފަރާތުގެ
މަޞްލަޙަތު ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ އެހެން މީހަކަށް ކޮންމެ ވަގުތެއްގައިވެސް އަނބުރާ
އައިސް، އޭނާގެ ހާޒިރުގައި ބަލައި ފާސްކުރުން ކުރިއަށްގެންދިއުމުގެ ޙައްޤު
ލިބިގެންވެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (29) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
23

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ބަލައި ފާސްކުރުމާ 34. (ހ) ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކުން ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން އަމިއްލަ ތަނެއް ބަލައި
ގުޅޭގޮތުން ޤާނޫނު
ފާސްކުރުމުގައި ، އަންނަނިވި ބާރުތައް، އެ އަމުރު ތަންފީޛުކުރާ އޮފިސަރުންނަށް
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށް
ލިބިދޭ އިތުރު ބާރު ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) ކޯޓު އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަނަށް ވަދެ، އެތަން ބަލައި
ފާސްކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ވަގުތު އެތަނުގައި ތިބުން؛
(2) އެތަނަށް ވަނުމަށްޓަކައި އެހެން ތަނަކަށް ވަންނަންޖެހޭ ކަމަށްވާނަމަ،
ނުވަތަ އެތަނަށް ވަދެވޭނީ އެހެން ތަނެއް މެދުވެރިކޮށް ކަމަށްވާނަމަ،
އެތަނަށްވެސް ވަނުން؛
(3) ހެކީގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްޗެއް ނުވަތަ ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ
މުދަލެއް އެތަނުގައި ހުރިކަމަށްވާނަމަ، އެ އެއްޗެއް އެ އިދާރާ ގެ ބެލުމުގެ
ދަށަށް ގެނައުން؛
(4) އެތަނާއި އެތަނުގައި ހުރި ކަމާބެހޭ އެއްޗެހީގެ ފޮޓޯ އަދި/ނުވަ ތަ ވީޑިއޯ
ނެގުން؛
އިޞްލާޙު: (30) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(5) އެތަނެއްގައި އެވަގުތު ހުރި މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރަންޖެހޭ ކަމަ ށްވާނަމަ،
އެކަމެއް ކުރުން؛
(6) ތަޅުލާފައި ހުރި ދޮރެއްގެ ތަޅު ހަލާކުކޮށްލައިގެން އެދޮރެއް ހު ޅުވުން؛
(7) ބަންދުކޮށްފައިވާ ކުޑަދޮރެއްގެ ތަޅު ހަލާކުކޮށްލައިގެން ނުވަތަ ކުޑަދޮރު
ހަލާކުކޮށްލައިގެން އެ ކުޑަދޮރެއް ހުޅުވުން ؛
(8) ތަޅުންގަނޑުން ބައެއް ، ނުވަތަ ފާރުން ބައެއް ، ނުވަތަ ފަންގިފިލާއިން
ބައެއް ހަލާކުކޮށްލައިގެން ނުވަތަ ތަނެއް ކޮނެގެން ބަލަންޖެހޭ އެއްޗެއް
ނުވަތަ ތަނެއް ބެލުން؛
(9) ބަންދުކޮށްފައި ހުރި ފޮށްޓެއް ނުވަތަ އެނޫންވެސް އެއްޗެއް ހުޅުވައިގެން
ނުވަތަ ހަލާކުކޮށްލައިގެން ބަލަންޖެހޭ އެއްޗެއް ބެލުން؛
24

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(10) އެތަނެއްގައި އޮތް އުޅަނދެއް ބަލައި ފާސްކުރަންޖެހޭ ކަމަށްވާނަމަ،
އެކަމެއް ކުރުން.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)6(ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން)9(ވަނަ ނަންބަރުގެ
ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އޮފިސަރުން
ކުރަންވާނީ، އެއިން ކަމެއް ، ބާރުގެ ބޭނުން ނުކޮށް ކުރެވެން ނެތް ޙާލަތުގައި
އެކަންޏެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)10(ވަނަ ނަންބަރުގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އުޅަނދެއް
ބަލައި ފާސްކުރެވޭނީ، މި ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
އުޅަނދުފަހަރު ބަލައި 35. (ހ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އުޅަނދުފަހަރު ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ
ފާސްކުރުން
ބާރު ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އުޅަނދުފަހަރު ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ
އިޚްތިޔާރު ލިބިގެންވަނީ، ޤާނޫނަކުން ކަނޑައެޅިގެން އެ ބާރު ލިބިދޭ ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއްގައި މެނުވީ،
ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކަށް އުޅަނދެއް ބަލައި ފާސްކުރެވޭނީ ކޯޓު އަމުރެއްގެ
ދަށުންނެވެ.
(ރ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާފައި ނުވާހާހިނދަކު ކޯޓު އަމުރަކާ
ނުލައި، އުޅަނދެއް ބަލައި ފާސްކުރެވޭނީ، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން
ޙާލަތެއް ވުޖޫދުގައިވާކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ޙާލަތުގައެވެ.
އިޞްލާޙު: (31) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(1) ޤާނޫނަކުން ގެންގުޅުން މަނާކުރާ ތޫނު އެއްޗެއް ނުވަތަ ގޮވާ އެއްޗެއް
އެ އުޅަނދެއްގައި އޮތުން؛
(2) އެ އުޅަނދެއްގައި މަސްތުވާއެއްޗެއް ހުރުން؛
(3) އެ އުޅަނދެއްގައި ވަގަށް ނަގާފައިވާ މުދާ ހުރުން؛
25

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(4) އެ އުޅަނދެއްގައި ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދާ ހުރުން؛
(5) ކުށެއް ކުރުމުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ އެއްޗެއް އެ އުޅަނދެއްގައި އޮތްކަމަށް
ބެލެވުން؛
(6) ކުށެއް ކުރުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރި އެއްޗަކަށް އެ އުޅަނދުވުން؛
(7) އެ އުޅަނދުގައި ކުށެއްގެ ޢަމަލު ހިންގަމުންދާކަމަށް، ނުވަތަ ކުށުގެ
ޢަމަލެއް އެއުޅެނީ ހިނގަންކަން، ނުވަތަ ކުށުގެ ޢަމަލެއް ދާދި ދެންމެ
ހިނގައިފިކަމަށް، އެކަށީގެންވާ ސަބަބުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް،
ޤަބޫލުކުރެވުން.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއް
ވުޖޫދުގައިވާކަމަށް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އޮފިސަރަކަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ،
ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި އެ އުޅަނދެއް ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ބާރު، އެ އޮފިސަރަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(ޅ) ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި އުޅަނދެއް ބަލައި ފާސްކުރުމަށް މި މާއްދާގެ ދަށުން ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކަށް ލިބިދޭ ބާރެއްގެ ބޭނުން ހިފުމުގައި، އެ އުޅަނދެއް
ބަލައި ފާސްކުރެވެނީ ކޮން މަޤްޞަދެއްގައި ކަމާމެދު އެ އުޅަނދުގެ ވެރިފަރާތުން
ސުވާލުކޮށްފިނަމަ، އެ އުޅަނދު ބަލައި ފާސްކުރެވެނީ، މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ
(1) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (7) ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި
ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ކޮން ޙާލަތެއްގައި ކަން
އުޅަނދުގެ ވެރިފަރާތަށް ސާފުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.
(ކ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން ލިބިދޭ ބާރުގެ ތެރޭގައި، ދުއްވާފައިދާ އުޅަނދެއް
ހުއްޓުވައި، އެ އުޅަނދު ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ބާރާއި، ޕާކްކޮށްފައިވާ ނުވަތަ
ބަނދަރުކޮށްފައިވާ އުޅަނދުފަހަރު ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ބާރު ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
އިދާރާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
26

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(އ) ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކީ ފުލުހުން ކަމުގައިވާ ޙާލަތުގައި، މި މާއްދާގެ
(ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ އުޅަނދެއްގައިވާ މީހުން ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް
ގެނައުމުގެ ބާރުވެސް ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ވ) އުޅަނދެއް އޮތް ތަނެއްގައި ބާއްވައިގެން އެ އުޅަނދެއް ބަލައި ފާސްކުރުމަކީ
ކުރެވޭނެ ކަމެއްކަމުގައި ނުވާނަމަ، އެ އުޅަނދެއް ބަލައި ފާސްކުރުމަށްޓަކައި
އެކަންކުރެވޭނެ އެހެން ތަނަކަށް، ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުން އެ އުޅަނދެއް
ގެންދިޔުމުގެ ބާރު، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އޮފިސަރުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(މ) އުޅަނދެއް ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި، މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުން
ފެށިގެން (5) ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ
އެއްޗެއް އެ އުޅަނދުގައިވާނަމަ، އެ އެއްޗެއް ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރު، ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ މުވައްޒަފުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ފ) މި މާއްދާގެ (މ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އުޅަނދެއްގައިވާ އެއްޗެއް
ހިފެހެއްޓުމުގައި ޢަމަލުކުރާނީ، މި ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައިވާ
ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
(ދ) ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން އުޅަނދެއް ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި، ވަކި ޚާއްޞަ
ކަންތައްތަކެއް ކުރުމުގެ ބާރު އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ ޙާލަތުގައި ، މި
މާއްދާގެ (ކ)، (އ)، (ވ)، އަދި (މ) އިން ބާރު ލިބިދޭ ކަންކަން ކުރުމުގެ
ބާރު، އެ އަމުރުގެ ދަށުން އުޅަނދެއް ބަލައި ފާސްކުރާ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
އިދާރާގެ އޮފިސަރުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ތ) މި މާއްދާގެ (ދ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އުޅަނދެއް ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ
ކޯޓު އަމުރެއް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އޮފިސަރުން ތަންފީޛުކުރަންވާނީ،
އަމިއްލަ ތަނެއް ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ
އިޖުރާއަތުތައް ކަމުގައި މި ޤާނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
އިޖުރާއަތުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
27

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
މުދާ ހިފެހެއްޓުން 36. (ހ) ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން އަމިއްލަ ތަނެއް ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި، ހެކީ ގެ ގޮތުގައި
ބޭނުންކުރުމަށް އެ އަމުރުން ހިފެހެއްޓުމަށް ހުއްދަކުރާ އެއްޗެއްގެ، ނުވަތަ
ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލެއް ކަމަށް ބެލުމުގައި އެކަށީގެންވާ ހެކި ލިބިފައިވާ
އެއްޗެއްގެ ފޮޓޯ އަދި/ނުވަތަ ވީޑިއޯ ނެގުމުގެ ނުވަތަ އެ އެއްޗަކުން ސާމްޕަލް
ނެގުމުގެ ނުވަތަ އެ އެއްޗަކުން ބައެއް ނުވަތަ އެ އެއްޗެއް އެކުގައި ހިފެހެއްޓުމުގެ
ބާރު، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އޮފިސަރުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (32) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ށ) ހެކީގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމަށް ބަލައި ފާސްކުރެވޭ ތަނަކުން ހޯދަން ބޭނުންވާ
އެއްޗަކީ އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ އިލެކްޓްރޯނިކް ވަސީލަތެއްގައި ރައްކާކޮށްފައިވާ
މަޢުލޫމާތެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެ މަޢުލޫމާތު ބެލޭނެ އަދި ކިޔަން އެނގޭނެ ގޮތަކަށް،
އަދި އެތަނުން ގެންދެވޭނެ ގޮތަކަށް ހުށަހެޅުމަށް އެންގުމުގެ ބާރު ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އޮފިސަރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ
އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރުމުގައި، ޑިޕްލޮމެޓިކް އިމްތިޔާޒުގެ ދަށުގައިވާ އެ އްޗެއްސާއި،
ޤާނޫނީ އިމްތިޔާޒުގެ ދަށުގައިވާ އެއްޗެއްސާއި، ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން އިމްތިޔާޒު
ލިބިގެންވާ އެނޫންވެސް އެއްޗެހި ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރު ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
އޮފިސަރުންނަށް ލިބިގެނެއް ނުވެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (33) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ރ) ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ކޯޓު އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރުމުގައި ހިފަހައްޓާ މުދަލުގެ
އިންވެންޓަރީއެއް، ކޯޓު އަމުރު ތަންފީޛުކުރާ އޮފިސަރު އެކުލަވާލަންވާނެއެވެ.
އެކަން ކުރަންވާނީ، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އެހެން އޮފިސަރަކާއި، ތަނުގެ
ވެރިފަރާތުގެ ނުވަތަ ތަނުގެ ވެރިފަރާތް ނެތް ޙާލަތެއްގައި ވެރިފަރާތުގެ މަޞްލަޙަތު
ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ ފަރާތެއްގެ ހާޒިރުގައެވެ.
އިޞްލާޙު: (34) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓޭ މުދަލުގެ އިންވެންޓަރީގެ ކޮޕީއެއް، ތަނުގެ
ވެރިފަރާތަށް، ނުވަތަ އޭނާ ނެތް ޙާލަތެއްގައި ވެރިފަރާތުގެ މަޞްލަޙަތު
28

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ ފަރާތަށް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އޮފިސަރު
ދޭންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (35) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ޅ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ހިފަހައްޓާ އެއްޗެއްސަކީ، އަންނަނިވި ކަންކަމަށް
ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްޗެއްސެވެ. އަދި އެ އެއްޗެއްސަކީ އެކަންކަން ނިމެންދެން
ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ބެހެއްޓިދާނެ އެއްޗެއްސެވެ.
(1) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތަޙްޤީޤެއްގައި އެ އެއްޗެހި ބޭނުންކުރުމަށް؛
(2) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ޝަރީޢަތުގައި ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި އެ އެއްޗެހި
ބޭނުންކުރުމަށް؛
(3) އެ އެއްޗަކީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހޯދާފައިވާ އެއްޗެއް ކަމުގައި ބެލުމުގައި
އެކަށީގެންވާ ހެކި ލިބިފައިވާނަމަ، އެ އެއްޗެއްގެ ޙަޤީޤީ ވެރިފަރާތް
ހޯދުމަށް.
(ކ) މި މާއްދާގެ (ޅ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ހިފެހެއްޓޭ އެއްޗެއް ހިފެހެއްޓި
ބޭނުން ނިމުމަކަށް އައުމާއެކު، އެ އެއްޗަކީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައުން ނުވަތަ
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގެންގުޅުން މަނާ އެއްޗެއް ކަމުގައިނުވާނަމަ، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
އިދާރާއިން އެ އެއްޗެއް އެ އެއްޗެއްގެ ވެރިފަރާތާ އަނބުރާ ޙަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.
އަދި ހިފެހެއްޓޭ އެއްޗަކީ، ހަމައެކަނި އެ އެއްޗެއްގެ ކޮޕީއެއް ނުވަތަ ފޮޓޯއެއް
އޮތުމުން ފުދޭނެ އެއްޗެއް ކަމަށްވާނަމަ، އެކަން ކުރުމަށްފަހު، އެ އެއް ޗެއް، އެ
އެއްޗެއްގެ ވެރިފަރާތާ ޙަވާލުކުރަންވާނެއެވެ. ނުވަތަ އެ އެއްޗަކީ، މަޢުލޫމާތު
ރައްކާކުރެވޭ އެއްޗެއް ކަމުގައިވެފައި، ތަޙްޤީޤަށް ބޭނުންވަނީ އެ އެއް ޗެއްގައިވާ
މަޢުލޫމާތު އެކަނި ކަމުގައިވާނަމަ، އަދި އެ މަޢުލޫމާތަކީ ނަކަލުކުރެވިދާނެ
މަޢުލޫމާތެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެ މަޢުލޫމާތަކަށް ވާސިލުވެ، އެ މަޢުލޫމާތު
ނަކަލުކުރުމަށްފަހު، އެ އެއްޗެއް އެ އެއްޗެއްގެ ވެރިފަރާތާ ޙަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.
29

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(އ) މި މާއްދާގެ (ކ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ހިފެހެއްޓޭ އެއްޗެއް އެ އެއްޗެއްގެ
ވެރިފަރާތަށް އަނބުރާ ރައްދުކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެގޮތް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ
ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(ވ) މި މާއްދާގެ (ކ) އެހެން އޮތުމަކުން، މި މާއްދާގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓިފައިވާ އެއްޗެއް،
ވަކި މުއްދަތަކަށް ހިފެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމަށް ކަމާބެހޭ ކޯޓަކަށް ލިބިދޭ އެއްވެސް
ބާރަކަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެއެވެ.
(މ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ހިފަހައްޓާ އެއްޗެހި، އެ އެއްޗެހީގެ ވެރިފަރާތާ އަނބުރާ
ޙަވާލުކުރެވެންދެން ނުވަތަ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އެނޫންވެސް ގޮތަކަށް އެ
އެއްޗެއްސާމެދު ޢަމަލުކުރެވެންދެން ހުންނާނީ، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ
އެންމެ އިސް ފަރާތުން ކަނޑައަޅާ ތަނެއްގައެވެ.
(ފ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އެއްވެސް އެއްޗެއް ހިފެހެއްޓިއްޖެނަމަ، އެ އެއްޗެ އް
ރައްކާތެރިކަންމަތީ ބެލެހެއްޓުމަކީ، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އެންމެ އިސް
ފަރާތުގެ ޒިންމާއެކެވެ.
(ދ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓޭ އެއްޗެހި ރައްކާތެރިކަމާއެކު ބެލެހެއްޓުމަށްޓަކައި
ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(ތ) މި މާއްދާގެ (ރ) އާއި (ބ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ކޯޓު
އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރަމުންދާއިރު ތަނުގެ ނުވަތަ މުދަލުގެ ވެރިފަރާތް ނުވަތަ އެއިން
ފަރާތެއްގެ މަޞްލަޙަތު ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ ފަރާތެއް ހާޒިރުވެ ހުރުމަށްފަހު، މި
މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކު ރާ މުދަލުގެ އިންވެންޓަރީ އެކުލަވާލާއިރު ހާޒިރުވެ
ހުންނަން ބޭނުންނުވެ، އެތަން ދޫކޮށްފައި ހިނގައްޖެނަމަ، އެއިން ފަރާތެއްގެ
ހާޒިރުގައި މުދަލުގެ އިންވެންޓަރީ ނެގުމަށް މި މާއްދާގެ (ރ) އިން ލިބިދޭ ޙައްޤު
ދޫކޮށްލީ ކަމުގައި ބެލޭނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެއިން މީހަކަށް، ކޮންމެ
30

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ވަގުތެއްގައިވެސް އަނބުރާ އައިސް، އޭނާގެ ހާޒިރުގައި މުދަލުގެ އިންވެންޓަރީ
ނެގުމުގެ ކަންކަން ކުރިއަށްގެންދިއުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.
(ލ) މި މާއްދާގެ (ތ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތުގައި މުދަލުގެ އިންވެންޓަރީ ނެގުމަށްފަހު،
އެ އިންވެންޓަރީގެ ކޮޕީ ، އެތަނުގައި ފަސޭހައިން ފެންނާނެ ފަދައިން
ހަރުކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (36) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
މުދާ ހޯދުމަށް ކޯޓުގައި 37. (ހ) ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކުން މި ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން
އެދުން
ހިފެހެއްޓި މުދަލެއް ހިފަހައްޓާފައިވަނީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ، ނުވަތަ އެ
މުދަލުން ބަރީޢަވުމުގެ ސަބަބުން ގެއްލުން ލިބޭ ކަމަށް ބުނެ އެ މުދާ ހޯދުމަށް
އެދި ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު، އެ މުދަލެއްގެ ވެރިފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައް ބެލުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ
އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެ ވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލައެއް ބެލުމަށްފަހު، އެ
މުދަލެއް ހިފަހައްޓާފައިވަނީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ކޯޓުން ކަނޑައަޅަ އިފިނަމަ،
އަދި އެ މުދަލަކީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައުން ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގެންގުޅުން
މަނާ އެއްޗެއް ކަމުގައިނުވާނަމަ، އެ މުދަލެއް އެ މުދަލުގެ ވެރިފަރާތާ އަނބުރާ
ޙަވާލުކުރުމަށް ކޯޓުން އަމުރުކުރަންވާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލައެއް ބެލުމަށްފަހު، އެ
މުދަލެއް ހިފަހައްޓާފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ކަމަށް ކޯޓުން
ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގައި ބަޔާންކުރާ
ކަންކަމުގައި ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި އެ މުދާ، އެ އިދާރާގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި
ބެހެއްޓިދާނެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލައަކީ، އެ މުދަލުން
ބަރީޢަވުމުގެ ސަބަބުން ގެއްލުން ލިބޭ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅޭ މައްސަލައެއް
31

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ކަމުގައިވެފައި، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އެންމެހައި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު
އެންމެ އިންޞާފުވެރި ގޮތަކީ އެ މުދާ އެ މުދަލުގެ ވެރިފަރާތާ ޙަވާލުކުރުން ކަމަށް
ކޯޓަށް ފެނިއްޖެނަމަ، ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ޝަރުޠުތަކަކާއެކު އެ މުދަލެއް، އެ
މުދަލުގެ ވެރިފަރާތާ އަނބުރާ ޙަވާލުކުރުމަށް ކޯޓަށް އަމުރުކުރެވިދާނެއެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ހިފެހެއްޓިފައިވާ މުދަލެއް، އެ
މުދަލުގެ ވެރިފަރާތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ދޫކޮށްފިނަމަ، އެ މުދާ ހިފަހައްޓަން ބޭނުންވި
ތަޙްޤީޤަށް އޭގެ ސަބަބުން ނޭދެވޭ އަސަރެއް ކޮށްފާނެ ކަމަށް ފަނޑިޔާރަށް
ބެލެވޭނަމަ، އެ މުދަލެއް އެ މުދަލުގެ ވެރިފަރާތާ ޙަވާލުކުރުމަށް
އަމުރުކޮށްގެންނުވާނެއެވެ.
ފަސްވަނަ ބާބު
މީހުން ހުއްޓުވައި ބަލައި ފާސްކުރުމާއި ހައްޔަރުކުރުން
މީހުން ހުއްޓުވުމާއި 38. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން މެނުވީ، އެއްވެސް މީހަކު ހުއްޓުވައި،
ބަލައި ފާސްކުރުން
އެ މީހެއްގެ ގަޔަށް އަތްލައި، އެ މީހަކު ބަލައި ފާސްކޮށްގެންނުވާނެއެ ވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި ކަނޑައެޅިގެން އެހެން ގޮތަކަށް
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގައި ފިޔަވައި، ޖިނާއީ ކުށްކުށާ ގުޅިގެން މީހުން ހުއްޓުވައި،
މީހުންގެ ހަށިގަނޑާއި ފޭރާން ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވަނީ
ފުލުހުންނަށެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތުގައި ފިޔަވައި އެހެން ކޮންމެ ޙާލަތެއްގައި،
މީހެއްގެ ނުރުހުމުގައި، އެ މީހަކު ހުއްޓުވައި ބަލައި ފާސްކުރެވޭނީ، ކޯޓު އަމުރެއްގެ
ދަށުންނެވެ.
32

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ރ) ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި މީހަކު ހުއްޓުވައި ބަލައި ފާސްކުރެވޭނީ، ކުށުގެ ވެށިން
ފެންނަ ނުވަތަ ކުށެއް ކުރުމަށްފަހު ކުށުގެ ވެށި ދޫކޮށްދިޔަތާ ގިނައިރުތަކެއް
ނުވަނީސް ފުލުހުންނާ ދިމާވާ މީހުންގެ ތެރެއިން އެކަށީގެންވާ ސަބަބުގެ މައްޗަށް
ބިނާކޮށް އަންނަނިވި ކަންކަމަށް ޝައްކުކުރުމުގެ ހައިސިއްޔަތު އުފެދޭ ޙާލަތެއްގައި
އެކަންޏެވެ.
(1) އަނިޔާވެރި ޢަމަލެއް ހިންގުމަށް ގެންގުޅޭ އެއްޗެއްކަމަށް ބެލެވޭ ވަޅިއެއް
ނުވަތަ ޚަންޖަރެއް ނުވަތަ ތޫނު އެއްޗެއް ނުވަތަ ހަތިޔާރެއް ކަމުގައި
ބެލެވިދާނެ އެނޫންވެސް އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އޮތްކަމަށް ބެލެވުން؛
(2) އޭނާގެ އަތުގައި މަސްތުވާއެއްޗެއް ނުވަތަ ބަނގުރާ ހުރިކަމަށް ބެލެވުން؛
(3) އޭނާގެ އަތުގައި ވަގަށް ނަގާފައިވާ އެއްޗެއް ނުވަތަ މިލްކުވެރިކަން
ސާބިތުކޮށްނުދެވޭ އެއްޗެއް ހުރިކަމަށް ބެލެވުން؛
(4) އޭނާގެ އަތުގައި ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ އެއްޗެއް ހުރިކަމަށް ބެލެވުން؛
(5) ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއްގެ ހެކީގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްޗެ އް އޭނާގެ
އަތުގައި ހުރިކަމަށް ބެލެވުން.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކޮށް
ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައިވާ މީހަކު، މި ޤާނޫނުގެ 53 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައި ވާ ގޮތުގެމަތިން ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ފުލުހުންނަށް ލިބިދޭ އެއްވެސް
ބާރެއް މި މާއްދާއިން ހަންޏެއް ނުކުރެއެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންވެގެންވާ ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއްގައިވާ މީހަކު،
ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި ހުއްޓުވައި، އެ މީހަކާ ގުޅޭގޮތުން އަންނަނިވި ކަންކަން
ކުރުމުގެ ބާރު، ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) އެ މީހަކީ ކާކުކަން ބުނެދިނުމަށް އެދުން؛
(2) އެ މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމަށް ނުވާގޮތުން ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެދަށަށް
ގެނައުން؛
33

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(3) އެ މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނެއް ފިޔަވައި، އެހެން ތަންތަން، ލައިގެންހުރި
ހެދުން މަތިން އަތްލައިގެން ނުވަތަ ޑިޓެކްޓަރެއް ޖައްސައިގެން ބަލައި
ފާސްކުރުން؛
(4) އެ މީހެއްގެ އަތުގައި އޮތް އެއްޗެއް ނުވަތަ އެ މީހަކު ހިފައިގެން ހުރި
އެއްޗެއް ބަލައި ފާސްކުރުން؛
(5) އެ މީހަކު ލައިގެންހުރި ހެދުމެއްގެ ޖީބު ނުވަތަ އެއްޗެއް ރައްކާކުރެވޭގޮތަށް
އެ ހެދުމެއްގައިވާ އެހެން ތަންތަން ބަލައި ފާސްކުރުން؛
(6) މޫނު ނިވާކޮށްގެން ހުރިނަމަ، މޫނު ހާމަކުރުން؛
(7) ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުގައި ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭނެ އެއްޗެއް
އޭނާގެ އަތުގައި އޮތްނަމަ، އެ އެއްޗެއް ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެދަށަށް
ގެންދިއުން؛
(8) އެހެން މީހަކަށް ގެއްލުމެއް ދެވިދާނެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އޮތްނަމަ،
އެވަގުތަކަށް، ވަގުތީގޮތުން، އެ އެއްޗެއް ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެދަށަށް
ގެންދިއުން.
(ކ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން ލިބިދޭ ބާރުގެ ދަށުން މީހެއްގެ ހަށިގަނޑު ފުލުހުން
ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި، ބަލައި ފާސްކުރެވޭ މީހާގެ ގައިގައި އަތްލަންވާނީ، އަދި
އޭނާ ބަލައި ފާސްކުރެވޭއިރު އެތާނގައި ތިބެންވާނީ، ބަލައި ފާސްކުރެވޭ މީހާއާ
އެއް ޖިންސެއްގެ މީހުން އެކަންޏެވެ.
(އ) އިޞްލާޙު:)37(:21/2020 ގެ ދަށުން އުނިކޮށްފައި
(ވ) މި މާއްދާގެ (ކ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޢަމަލުކުރުމުގައި ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ
މީހާއާ އެއް ޖިންސުގެ އޮފިސަރަކު އެތަނުގައި ނެތްނަމަ، އޭނާއާ އެއް ޖިންސުގެ
މީހަކު އެތަނަށް ހާޒިރުކުރުވައި، އެމީހަކު މެދުވެރިކޮށް ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ
ބަލައި ފާސްކުރެވިދާނެއެވެ. އެ ޙާލަތުގައި މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރެވޭއިރުވެސް
34

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އެތާނގައި ތިބެންވާނީ، ބަލައި ފާސްކުރެވޭ މީހާއާ އެއް ޖިންސެއްގެ މީހުން
އެކަންޏެވެ.
އިޞްލާޙު: (38) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(މ) ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި، އެ އަމުރުގައި ވަކި ޚާއްޞަ
ކަންތައްތަކެއް ކުރުމުގެ ބާރު ދީފައިނުވާނަމަ، މި މާއްދާގެ (ބ)، (ޅ)، (ކ)،
(އ)، އަދި (ވ) ގެ ދަށުން ކުރުމަށް ފުލުހުންނަށް ބާރުލިބިދޭ ކަންކަން ކުރުމުގެ
ބާރު، އެ އަމުރުގެ ދަށުން މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރާ ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ނަމާއި ޢުމުރު ބުނުމަ ށް 39. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއްގައިވާ މީހެއްގެ ނަމާއި ޢުމުރާއި
އެންގޭނެ ޙާލަތްތައް
އެޑްރެސް ބަޔާންކޮށްދިނުމަށާއި، އެކަމުގެ ހެކި ދެއްކުމަށް އެންގުމުގެ ބާރު
ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) ކުށެއް ކުރަމުންދަނިކޮށް ފެންނަ މީހާ؛
(2) ކުށެއް ކޮށްފައިވާ ކަމަށް އެކަށީގެންވާ ހެކީގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް
ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ؛
(3) ކޯޓު އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި އެ އަމުރު ރައްދުވާ މީހާ؛
(4) ފުލުހުން ހިންގަމުންގެންދާ ތަޙްޤީޤެއްގައި އެހީތެރިވެވިދާނެ ފަރާތެއް
ކަމަށް ފުލުހުންނަށް ފެންނަ މީހާ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ފުލުހުންނަށް ލިބިދޭ ބާރެއްގެ ބޭނުން ހިފުމުގައި،
މީހެއްގެ ނަމާއި ޢުމުރާއި އެޑްރެސް ބަޔާންކޮށްދިނުމަށް އެންގެނީ ކޮން
މަޤްޞަދެއްގައި ކަމާމެދު އެ މީހާ ސުވާލުކޮށްފިނަމަ، އެކަން ކުރަން އަންގަނީ،
މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން)4(ވަނަ ނަންބަރުގެ
ނިޔަލަށް ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ކޮ ން
ޙާލަތެއްގައިކަން އޭނާއަށް ސާފުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.
(ނ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގައި ފިޔަވައި، މި
މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ޙާލަތްތަކުގައާއި، މި ޤާނޫނުގެ 38 ވަނަ މާއްދާއާއި، 40
35

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ވަނަ މާއްދާގައިވާ ޙާލަތްތަކުގައި މެނުވީ، މީހެއްގެ ނަމާއި ޢުމުރާއި އެޑްރެސް
ބަޔާންކޮށްދިނުމަށާއި، އެކަމުގެ ހެކި ދެއްކުމަށް އެންގުމުގެ ބާރު ފުލުހުންނަށް
ލިބިގެނެއްނުވެއެވެ.
ހައްޔަރުކުރުން 40. (ހ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި ކަނޑައެޅިގެން އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގައި
ފިޔަވައި، ޖިނާއީ ކުށަކާ ގުޅިގެން މީހުން ހައްޔަރުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވަނީ
ފުލުހުންނަށެވެ.
(ށ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، މި މާއްދާގެ
(ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގައި މެނުވީ، ފުލުހުންނަށް މީހަކު
ހައްޔަރުކުރެވޭނީ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން، އެ އަމުރުގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
(ނ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއް ވުޖޫދުގައިވާކަމަށް ފުލުހުންނަށް
އެކަށީގެންވާ ސަބަބުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ކަމަށްވާނަމަ، ކޯޓު އަމުރަކާ
ނުލައި އެ ޙާލަތުގައިވާ މީހާ ހައްޔަރުކުރުމުގެ ބާރު، ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) މީހަކު ކުށެއް ކޮށްފިކަމަށް އެކަށީގެންވާ ހެކި ލިބިފައިވާ ޙާލަތުގައި؛
(2) މީހަކު ކުރަމުންދާ ކުށެއް ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ އެވަގުތު އެ ކުށުގެ
ޢަމަލު ތަކުރާރުކުރިޔަ ނުދިނުމަށްޓަކައި ، ނުވަތަ ހިންގަމުންދިޔަ ޢަމަލުން
އެހެން ކުށެއް ކުރިޔަނުދިނުމަށްޓަކައި؛
(3) މީހަކު އެވަގުތު އެއުޅެނީ ކުށެއް ކުރަން ކަމަށް ބުއްދިއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭފަދަ
އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް ނުވަތަ ހެކި ލިބިފައިވާ ޙާލަތުގައި، އެ ކުށް
ކުރިޔަނުދިނުމަށްޓަކައި؛
(4) މީހާގެ ނަމާއި ޢުމުރު ބަޔާންކޮށްދިނުމަށް މި ޤާނޫނުގެ 38 ވަނަ މާއްދާގެ
(ޅ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތުގައި ފުލުހަކު ކުރާ
އަމުރަށް އިންކާރުކުރުމުން، އެ މަޢުލޫމާތު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި؛
36

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(5) ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރެއް ނިސްބަތްވާ މީހަކު އެ އަމުރަށް
ތަބާނުވުމުން، އޭނާ ކޯޓަށް ހާޒިރުކޮށްދިނުމަށް ކޯޓުން ކުރާ އަމުރެއް
ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި؛
(6) ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއްގެ ހެކި ފޮރުވުމަށް ނުވަތަ ނައްތާލުމަށް
މަސައްކަތްކޮށްފާނެކަމަށްޓަކައި؛
(7) ޤާނޫނީގޮތުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓޭނެ ޙާލަތެއްގައި ބަންދުގައި ހުރި މީހަކު
ފިލައިގެން ދިޔަނުދިނުމަށްޓަކައި؛
(8) ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި މީހުން ހައްޔަރުކުރުމަށް ޤާނޫނުން ކަނޑައެޅިގެން
ފުލުހުންނަށް ބާރު ލިބިދޭ ޙާލަތުގައި.
(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން މީހަކު ހައްޔަރުކުރަންވާނީ، ސަބް އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް
ޕޮލިސްގެ ރޭންކުން ފެށިގެން މަތީ ރޭންކެއްގެ އޮފިސަރެއްގެ ހުއްދައާއެ ކު،
ފުލުހުންގެ އޮފިސަރެކެވެ. މި މާއްދާގެ ދަށުން ފުލުހުންގެ އޮފިސަރަކު މީހަކު
ހައްޔަރުކުރާއިރު އޭނާ ހުރީ ފުލުހުންގެ ޔުނީފޯމުގައި ކަމުގައިނުވާނަމަ، އޭނާއަކީ
ކާކުކަން ބަޔާންކޮށްދިނުމަށްފަހު އޭނާއަކީ ފުލުހެއްކަން އަންގައިދޭ ރަސްމީ
ލިޔުމެއް، ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާއަށް ދައްކަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (39) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ބ) ފުލުހުންގެ މައި މަރުކަޒު ނުވަތަ ސަރަޙައްދީ މަރުކަޒެއް ޤާއިމުކުރެވިފައިވާ ރަށެއް
ފިޔަވައި އެހެން ރަށެއްގައި ސަބް އިންސްޕެކްޓަރ ރޭންކުން ފެށިގެން މަ ތީ
އޮފިސަރަކު ނެތްނަމަ، މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމަށްޓަކައި މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި
ބަޔާންކުރާ ހުއްދަ ހޯދާނީ، ފުލުހުންގެ މައި މަރުކަޒަށް ނުވަތަ އެންމެ ކައިރީގައިވާ
ސަރަޙައްދީ މަރުކަޒަކަށް ގުޅައި، އެތަނުގައި ހުރި ސަބް އިންސްޕެކްޓަރ ރޭންކުން
ފެށިގެން މަތީ އޮފިސަރެއްގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހުގައެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޢަމަލުކުރާ ކޮންމެ ފަހަރަކު، ހުއްދަދޭ
ފުލުހުންގެ އޮފިސަރުގެ ނަމާއި ސޮޔާއި، ހުއްދަ ދިން ތާރީޚާއި ވަގުތު އެނގޭނެ
ފަދައިން ލިޔުމުން ރެކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ.
37

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ކ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ)5(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން
ހައްޔަރުކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގެ ހައްޔަރާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް، މި ޤާނޫނުގެ 58
ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރާކަށް
ނުޖެހޭނެއެވެ.
(އ) މި މާއްދާގެ (ކ) ގައި އެހެން ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ
(5) ވަނަ ނަންބަރުގެ ބޭނުމަށް ހައްޔަރުކުރެވޭ ފަރާތެއް ފަނޑިޔާރެއްގެ
ކުރިމައްޗަށް ހާޟިރުނުކޮށް ބެހެއްޓޭނީ ގިނަވެގެން 72 (ހަތްދިހަ ދޭއް) ގަޑިއިރުގެ
މުއްދަތަކަށެވެ.
(ވ) މި މާއްދާގެ (ރ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ)1(ވަނަ
ނަންބަރާއި (2) ވަނަ ނަންބަރާއި (3) ވަނަ ނަންބަރާއި (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ
ދަށުން މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމުގައި، އެމީހާ ހައްޔަރުކުރުމުގެ ކުރިން، ސަބް
އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް ޕޮލިސްގެ ރޭންކުން ފެށިގެން މަތީ ރޭންކެއްގެ އޮފިސަރެއްގެ
ހުއްދަ ހޯދުން ލާޒިމެއް ނޫނެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެއިން އެއްވެސް ނަންބަރެއްގައި
ބަޔާންކުރާ ޙާލަތުގައި ފުލުހުންގެ އޮފިސަރަކު މީހަކު ހައްޔަރުކޮށްފިނަމަ، އެކަން
ކުރުމަށްފަހު، ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް، އެ ރޭންކުގެ އޮފިސަރަކަށް އެކަން
އަންގަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (40) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރު 41. (ހ) މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމަށްޓަކައި ކޯޓު އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހަޅާއިރު ފުލުހުން
އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(1) ކޯޓު އަމުރަށް އެދެނީ ކޮން ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކުރާ ކޮން ކުށަކާ
ގުޅިގެންކަން؛
(2) ހައްޔަރުކުރަން ބޭނުންވާ މީހާގެ ނަމާއި އެޑްރެސް؛
(3) އޭނާ އެ ކުށް ކުރިކަމަށް ލިބިފައިވާ ހެކި؛ އަދި
(4) މައްސަލައާގުޅޭ އިތުރު ތަފްޞީލު.
38

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމަށް ނެރޭ ކޯޓު އަމުރެއްގައި އަންނަނިވި ކަންކަން
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(1) އަމުރު ނެރެވޭ ބޭނުން؛
(2) އަމުރުގެ ދަށުން ހައްޔަރުކުރަން ބޭނުންވާ މީހާގެ ނަމާއި އެޑްރެސް؛
(3) އޭނާ ހައްޔަރުކުރެވެނީ ކޮން ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކުރާ ކޮން ކުށެއްގެ
ތުހުމަތުގައިކަން؛
(4) އެ އަމުރުން ބާރުދޭ ކަންކަން ކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް
ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމަށް ހުއްދަކުރާކަން؛
(5) އަމުރު ދެމިއޮންނާނެ މުއްދަތު؛
(6) ހުއްދަ ދޭ ފަނޑިޔާރުގެ ނަމާއި ސޮއި، އަދި ކޯޓުގެ ތައްގަނޑު.
(ނ) ހައްޔަރުކުރުމުގެ ކޯޓު އަމުރެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު،
އެ އަމުރު ދެމިއޮންނާނީ، އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކުރާ މީހާ ހައްޔަރުކުރެ ވެންދެން
ނުވަތަ އެ އަމުރު ކޯޓުން ބާޠިލުކުރަންދެނެވެ.
(ރ) ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރާ ފުލުހަކު، އަންނަނިވި ގޮތުގެމަތިން
ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާއަށް އޭނާގެ ތަޢާރުފެއް ދިނުމަށްފަހު އޭނާއަކީ
ފުލުހުންގެ އޮފިސަރެއްކަން އަންގައިދޭ ރަސްމީ ލިޔުމެއް އޭނާއަށް
ދެއްކުން؛ އަދި
(2) ކޯޓު އަމުރުގެ ކޮޕީއެއް ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާއަށް ދިނުން.
ހައްޔަރުކުރާއިރު 42. (ހ) ފުލުހުން، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި ނަމަވެސް، މީހަކު
ޢަމަލުކުރަންވީ ގޮތް
ހައްޔަރުކުރާ ޙާލަތުގައި އަންނަނިވި ގޮތުގެމަތިން ޢަމަލުކުރަންވާނެއެ ވެ.
އިޞްލާޙު: (1) :21/2020 ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާއަށް ދޭންޖެހޭ ޤާނޫނީ އިންޒާރު ދިނުން؛
(41) ގެ ދަށުން އަލުން
ތަރުތީބުކޮށްފައި
39

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(2) ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާ ހައްޔަރަށް ދެކޮޅުނުހަދާ ކަމަށްވާނަމަ، ބާރުގެ
ބޭނުންނުކުރުން؛
(3) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު،
ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާގެ ގައިގައި ބިޑިއެޅުވުން؛
އިޞްލާޙު: (42) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(4) ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާ ހައްޔަރަށް ދެކޮޅުހަދާ ޙާލަތުގައި، އޭނާ
ހައްޔަރުކުރުމަށް ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ މިންވަރަށް ބާރުގެ ބޭނު ންކުރުން.
އިޞްލާޙު: (43) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމުގައި ފުލުހުން ޢަމަލުކުރާނެ
އިޖުރާއަތުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، މި މާއްދާގެ
(ށ) ގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި، އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމެނޭގޮތުން، މީހުން
ހައްޔަރުކުރުމުގައި ފުލުހުން ޢަމަލުކުރަންވީ ގޮތުގެ އިޖުރާއަތުތައް
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ކުޑަކުދިންނާއި މާބަނޑު މީހުންނާއި ނަފްސާނީ ނުވަތަ ޖިސްމާނީ
ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންނާއި އެނޫންވެސް ޚާއްޞަ
ރައްކާތެރިކަން ބޭނުންވާ މީހުން ހައްޔަރުކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރަންވީ
އިޖުރާއަތު؛
(2) ބިޑި އަޅުވައި ނެއްޓުމުގައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތާއި، ބިޑިއަޅުވާފައި
ބެހެއްޓޭނެ ގޮތާއި، ބިޑި އަޅުވާފައި ބެހެއްޓޭނެ އެންމެ ގިނަ ވަގުތު؛
(3) ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާ ހައްޔަރަށް ދެކޮޅުހަދާ ޙާލަތުގައި، ބާރުގެ
ބޭނުންކުރެވޭނެ މިންވަރާއި ގޮތް.
އިޞްލާޙު: (41) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
40

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ ކަމުގެ 43. (ހ) ފުލުހުން، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި ނަމަވެސް، މީހަކު
މަޢުލޫމާތު ދިނުން
ހައްޔަރުކޮށްފި ކަމުގައިވާނަމަ، އޭނާ ހައްޔަރުކުރާކަމާއި، އޭނާ ހައްޔަރުކުރެވޭ
ސަބަބު ވަގުތުން އަނގަބަހުން އަންގަންވާނެއެވެ.
(ށ) މީހަކު ހައްޔަރުކުރެވޭ ހިނދު، އެ މީހަކު ހައްޔަރުކުރެވޭކަން ފާޅުގައި ، ޢަމަލުން
ދޭހަވި ނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ފުލުހުން
ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) ވީއެންމެ އަވަސް ފުރުޞަތެއްގެ ތެރޭގައި، އަދި ގިނަވެގެން 12 (ބާރަ) ގަ ޑިއިރުގެ
ތެރޭގައި، ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ ކަމާއި، އޭނާ ހައްޔަރުކުރި
ސަބަބާއި، އޭނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށުގެ މަޢުލޫމާތު އޭނާއަށް ލިޔުމުން
ދޭންވާނެއެވެ.
(ރ) ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހަކު ހައްޔަރުން ދޫކޮށްލުމުގެ ކުރީގައި ، އޭނާ ހައްޔަރުކުރި
ފުލުހުންގެ އޮފިސަރުގެ ނަމާއި ރޭންކާއި އޭނާ ހައްޔަރުކޮށްފައި ބަހައްޓާފައިހުރި
ތަނަކާ ޙަވާލުވެހުރި އެންމެ އިސް މީހެއްގެ ނަން، އޭނާއަށް ލިޔުމުން ދޭންވާނެއެވެ.
(ބ) ހައްޔަރުކުރެވުނީ ކުޑަކުއްޖެއްނަމަ، އޭނާ ހައްޔަރުކޮށްފައިވާކަން އޭނާގެ
ބެލެނިވެރިއަކަށް ނުވަތަ އޭނާގެ މަޞްލަޙަތު ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ އެހެން ފަރާތަކަށް
ވީއެންމެ އަވަސް ފުރުޞަތެއްގެ ތެރޭގައި އަދި ގިނަވެގެން 4 (ހަތަރެއް) ގަޑިއިރުގެ
ތެރޭގައި އަންގަންވާނެއެވެ.
ޤާނޫނީ އިންޒާރުދިނުން 44. (ހ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ފުލުހުން މީހަކު ހައްޔަރުކޮށްފިކަން އޭނާއަށް އަންގާހިނދު،
އޭނާއަށް ދޭންޖެހޭ ޤާނޫނީ އިންޒާރު ދޭންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދޭ ޤާނޫނީ އިންޒާރުގައި ހިމެނިގެންވަނީ އަންނަނިވި
ކަންކަން އޭނާއަށް އެންގުމެވެ.
(1) އޭނާ ހައްޔަރުކުރެވޭ ކަމާއި، ހައްޔަރުކުރެވެނީ ކޮން ޤާނޫނެއްގަ އި
ބަޔާންކުރާ ކޮން ކުށަކާ ގުޅިގެންކަން؛ އަދި
41

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(2) އޭނާއަކީ ކާކުކަން އަންގައިދިނުން ފިޔަވައި އިތުރު މަޢުލޫމާތެއް ނުދީ
ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު އޭނާއަށް ލިބިގެންވާކަން؛ އަދި
(3) ސުވާލަށް ޖަވާބު ނުދިނުމަކީ އޭނާއަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤެއްކަން،
އެހެންނަމަވެސް ސުވާލަށް ޖަވާބުދިނުން އެދެވިގެންވާކަން؛ އަދި
(4) ސުވާލަށް ދޭ ޖަވާބަކީ އޭނާއާ ދެކޮޅަށް ކޯޓެއްގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ
އެއްޗެއްކަން؛ އަދި
(5) އޭނާއަށް ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުމުގެ ޙައްޤު ލިބި ގެންވާކަން؛
އަދި 
އިޞްލާޙު: (44) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(6) އޭނާއަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހަމަޖެއްސޭވަރުގެ މާލީ ތަނަވަސްކަމެއް ނެތް
މީހެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އަދި އޭނާއާމެދު ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ
ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް ކަމުގައިވާނަމަ، ދައުލަތުން ޤާނޫނީ ވަކީލަ ކު
ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދުމުގެ ޙައްޤު އޭނާއަށް ލިބިގެންވާކަން.
(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އަންގާ ޤާނޫނީ އިންޒާރެއްގެ ޤާނޫނީ ޙައްޞިއްޔަތު
ފުރިހަމަވާނީ، މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެހައި ކަންކަން އެފަދަ
އެންގުމެއްގައި ހިމެނިގެންވާނަމައެވެ.
ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު 45. (ހ) ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި ނަމަވެސް، މީހަކު
ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ
ހައްޔަރުކޮށްފި ކަމުގައިވާނަމަ، ލަސްނުކޮށް، ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަކަށް އޭނާ
އިޖުރާއަތުތައް
ގެންދަންވާނެއެވެ. އަދި އޭނާ އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ކޯޓުން
ނިންމައިފިނަމަ، ލަސްނުކޮށް ކަސްޓޯޑިއަލް ފެސިލިޓީއަކަށް އޭނާ
ގެންދަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (45) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ށ) ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާ ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަށް ގެނައުމާއެކު، އޭނާގެ މަޢުލޫމާތު
ރެކޯޑުކުރުމަށްފަހު، އެ ވަގުތު އެ މަރުކަޒުގައި ހުރި އިސް އޮފިސަރު އޭނާގެ
ހައްޔަރާމެދު ގޮތެއް ނިންމަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (46) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
42

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަށް ގެނެވޭ މީހާ އިތުރަށް ހައްޔަރުގައި
ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތް ކަމުގައި އެ މަރުކަޒުގައި އެ ވަގުތު ހުރި އިސް
އޮފިސަރަށް ފެނިއްޖެނަމަ، ވަގުތުން އޭނާ ހައްޔަރުން ދޫކޮށްލަންވާނެއެ ވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަށް ގެނެވޭ މީހަކީ، އޭނާ ހައްޔަރުކުރަންޖެހޭ
ކުށާ ގުޅޭގޮތުން އިތުރަށް ސުވާލުކުރަންޖެހޭ މީހެއް ކަމަށް އެ މަރުކަޒުގައި އެ
ވަގުތު ހުރި އިސް އޮފިސަރަށް ފެނިއްޖެނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 52 ވަނަ މާއްދާގައިވާ
ގޮތުގެމަތިން އޭނާ ބަންދުކުރެވިދާނެއެވެ.
(ބ) ފުލުހުންގެ މަރުކަޒުތަކުގައި އެ ވަގުތު ހުރި އިސް އޮފިސަރަކީ، ފުލުހުންގެ
ސަރޖަންޓް ރޭންކުން ފެށިގެން މަތީ ރޭންކެއްގެ މީހެއް ކަމުގައިވާންވާނެއެވެ.
ހައްޔަރުގައި 46. (ހ) ހައްޔަރުގައި ބަހައްޓައިގެން ފުލުހުން މީހަކާ ސުވާލުކުރާ ޙާލަތުގައި، އޭނާއާ
ބަހައްޓައިގެން
ސުވާލުކުރަން ފެށުމުގެކުރިން، މި ޤާނޫނުގެ 44 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ކުރާ
ސުވާލުކުރުން
ޤާނޫނީ އިންޒާރުގައި ހިމެނިގެންވާ ބައިތައް އޭނާއަށް ރަނގަޅަށް ފަހުމްވެއްޖެކަން
ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ފަހުމްނުވާނަމަ، އޭނާއަށް އެކަންކަން ފަހުމްވާނެ
ގޮތަކަށް ސާފުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.
(ށ) ހައްޔަރުގައި ބަހައްޓައިގެން ފުލުހުން މީހަކާ ސުވާލުކުރާ ޙާލަތުގައި ، އޭނާއާ
ސުވާލުކުރަން ފެށުމުގެކުރިން، އޭނާގެ ޤާނޫނީ ވަކީލަށް ނުވަތަ އޭނާގެ ތިމާގެ
މީހަކަށް ނުވަތަ އޭނާގެ މަޞްލަޙަތު ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ އެހެން މީހަކަށް
ފޯނުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދީ، އޭނާ ހުރިތަނެއް ބަޔާންކުރުމުގެ ފުރުޞަތު
ދޭންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (47) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ނ) ފުލުހުންގެ ހައްޔަރުގައި ހުރި މީހާ ބޭނުންކަމުގައިވާނަމަ، އޭނާއާ ސުވާލުކުރެވޭ
ވަގުތު އޭނާގެ ޤާނޫނީ ވަކީލު އޭނާއާ އެކުގައި ހުރުމަށް އެދުމުގެ ޙައްޤު، އޭނާއަށް
ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި، އޭނާ އެކަމަށް އެދެފިނަމަ، ފުލުހުން އޭނާއަށް އެ ފުރުޞަތު
ދޭންވާނެއެވެ.
43

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ހައްޔަރުކުރެވޭއިރު ފުލުހުން ދޭ
ޤާނޫނީ އިންޒާރު ދިނުމަށްފަހުގައި، އަދި އެ އިންޒާރުގައި ހިމެނޭ ކަންކަން އޭނާއަށް
ފަހުމްވެއްޖެކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްފަހުގައިވެސް ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ފުރުޞަތު
ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ބުނެ، އެ ފުރުޞަތު ދޫކޮށްލައިފި މީހަކާ ފުލުހުންނަށް
ސުވާލުކުރެވިދާނެއެވެ.
(ބ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، މި މާއްދާގެ
(ނ) ގެ ދަށުން ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހަމަޖައްސަން ދޭ ފުރުޞަތުގައި، 48 (ސާޅީސް
އަށެއް(ގަޑިއިރު ފާއިތުވާއިރުވެސް އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކާ ނުލައި ޤާނޫނީ ވަކީލު
ހާޒިރުވެފައިނުވާނަމަ، ފުލުހުންނަށް އޭނާއާ ސުވާލުކުރުމައިގެން
ކުރިއަށްދެވިދާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (48) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ހައްޔަރުގައި ހުރި މީހާއަށް ޤާނޫނީ
ވަކީލަކު ހަމަޖައްސަން ދެވޭ ފުރުޞަތުގައި، އޭނާ ޤާނޫނީ ވަކީލަކު
ޢައްޔަންކުރުމަށްފަހުގައިވެސް އޭނާގެ ވަކީލު ހާޒިރުނުވެއްޖެނަމަ، އަދި ވަކީލު
ހާޒިރުވެފައިނުވަނީ، ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާ ފަރާތަށް އެންގުމަކާ ނުލައި
ކަމުގައިވާނަމަ، އެހެން ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ޢައްޔަންކުރުމަށް، 12 (ބާރަ) ގަޑިއިރުގެ
އިތުރު ފުރުޞަތެއް، އޭނާއަށް ދޭންވާނެއެވެ. އަދި އެ 12 (ބާރަ) ގަޑިއިރު
ފާއިތުވާއިރުވެސް، އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކާ ނުލައި ޤާނޫނީ ވަކީލު
ހާޒިރުވެފައިނުވާނަމަ، ފުލުހުންނަށް އޭނާއާ ސުވާލުކުރުމައިގެން
ކުރިއަށްދެވިދާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (49) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ކ) މި މާއްދާގެ (ޅ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތުގައި ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާގެ ޤާނޫނީ
ވަކީލުގެ ޣައިރު ހާޒިރުގައި އޭނާއާ ސުވާލުކުރުމައިގެން ކުރިއަށްދިޔަ ނަމަވެސް،
އޭގެ ފަހުން އޭނާގެ ވަކީލު ހާޒިރުވެއްޖެނަމަ، ވަކީލު ހާޒިރުވާ ހިސާބުން ފެށިގެން
އޭނާއާ ސުވާލުކުރަންވާނީ ވަކީލުގެ ހާޒިރުގައެވެ.
44

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(އ) މި މައްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތުގައި ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާއާ
ސުވާލުކުރަމުންދަނިކޮށް، އޭނާ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ފުރުޞަތު ބޭނުންވާކަމަށް
ބުނެފިނަމަ، އޭނާއާ ސުވާލުކުރުން ވަގުތުން ހުއްޓާލަންވާނެއެވެ. އަދި ވަކީލަކު
ޢައްޔަންކުރުމުގެ ފުރުޞަތު، މި މާއްދާގެ (ނ)، (ބ) އަދި (ޅ) ގައިވާ
ގޮތުގެމަތިން އޭނާއަށް ދޭންވާނެއެވެ.
(ވ) ފުލުހުން ސުވާލުކުރާ މީހާ ޢާންމުކޮށް ވާހަކަދައްކާ އުޅޭ ބަހުން ނުވަތަ އޭނާއަށް
އެނގޭ އެނޫންވެސް ބަހަކުން ފުލުހުންނަށް އޭނާއާ ސުވާލުކުރަން ނޭނގޭނަމަ،
ފުލުހުން ކުރާ ސުވާލުތައް އޭނާއަށް ތަރުޖަމާކޮށްދެވޭނެ މީހަކު ހޯދައި، އެ
ތަރުޖަމާނުގެ ޚިދުމަތް ފުލުހުން ބޭނުންކުރަންވާނެއެވެ. އަދި، އޭނާ ވާހަކަދައްކަނީ
އިޝާރާތުން ކަމުގައިވާނަމަ، އެކަން އޭނާއަށް ކޮށްދިނުން އެކަށީގެންވާ މީހަކު
އޭނާއާ އެއް ހާޒިރުގައި ބަހައްޓައި، އެފަދަ މީހެއްގެ ބޭނުން ފުލުހުން
ހިފަންވާނެއެވެ.
(މ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވަނީ ކުޑަކުއްޖެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ކުއްޖަކާ
ސުވާލުކުރަންވާނީ، އެ ކުއްޖެއްގެ ބެލެނިވެރިއެއް، ނުވަތަ ބެލެނިވެރިއަކަށް
ހާޒިރުވެވެން ނެތް ޙާލަތެއްގައި، އެ ކުއްޖެއްގެ މަޞްލަޙަތު ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ
އެހެން ފަރާތެއްގެ ހާޒިރުގައެވެ.
(ފ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހަކާ ފުލުހުން ސުވާލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ދޭ ޤާނޫނީ
އިންޒާރާއި އެއަށް އޭނާ ދޭ ޖަވާބާއި، ފުލުހުން ކުރާ ސުވާލާއި، އެ ސުވާލުތަކަށް
އޭނާ ދޭ ޖަވާބަކީ، އޯޑިއޯ ނުވަތަ ވީޑިއޯ ރެކޯޑުކުރެވެންވާނެ ސުވާލާއި ޖަވާބެވެ.
އަދި އޯޑިއޯ ނުވަތަ ވީޑިއޯ ރެކޯޑު ނުކުރެވޭގޮތަށް މީހަކާ ސުވާލުކޮށްގެން
ނުވާނެއެވެ.
(ދ) ތަޙްޤީޤުގައި އޯޑިއޯ ނުވަތަ ވީޑިއޯ ރެކޯޑުކުރެވޭ އެއްޗެއްސަކީ އެ މީހަކު
ތަޙްޤީޤުގައި އެގޮތަށް ދައްކާފައިވާ ވާހަކަ ކަމަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ހެކީގެ
ގޮތުގައި ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭނެ އަދި ކޯޓުން ބަލައިގަންނާނެ ހެއްކެވެ.
45

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު 47. (ހ) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ސުވާލުކުރެވޭ މީހާއަށް، ތިމާއަކީ ކާކުކަން
އަންގައިދިނުން ފިޔަވައި އިތުރު އެހެން އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ނުދީ ހަނުހުރުމުގެ
ޙައްޤުގެ ބޭނުން ހިފުމަށް ކޮންމެ ވަގުތެއްގައިވެސް އިޚްތިޔާރުކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި
އެ ޙައްޤުގެ ބޭނުންހިފާނަމަ، އެ ޙައްޤު އޭނާ އިޚްތިޔާރުކޮށްފިކަން ފާޅުގަ އި
ބުނަންވާނެއެވެ. އަދި އެކަން، ލިޔުމުން ރެކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (50) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ށ) ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު އިޚްތިޔާރުކޮށްފިކަމަށް މި މާއްދާގެ
(ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ބުނެފި ހިނދެއްގައި، އޭނާއާމެދު ކުރެވިފައިވާ ތުހުމަތާ
ގުޅޭގޮތުން އޭނާއާ ދެން އިތުރަށް އެއްވެސް ސުވާލެއް ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި،
އޭނާ އެ ޙައްޤު އިޚްތިޔާރުކުރީ، ސުވާލުކުރެވެމުން ދަނިކޮށް ކަމުގައިވާނަމަ، އޭނާއާ
ސުވާލުކުރަމުން ދިޔަދިއުން އެހިނދުން ފެށިގެން ހުއްޓާލަންވާނެއެވެ.
(ނ) ތިމާއަކީ ކާކުކަން އަންގައިދިނުން ފިޔަވައި އިތުރު އެހެން އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް
ނުދީ ހަނުހުރުމަކީ އެމީހަކަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤެއްކަން އެމީހަކަށް އަންގައި، އެ
ޙައްޤު ލިބިގަތުމުގެ ފުރުޞަތު އެމީހަކަށް ދޭންވާނެއެވެ. އަދި އެފަދައިން އޭނާއަށް
އެންގުމަށްފަހު އޭނާ ދައްކާ ކޮންމެ ވާހަކައެއްވެސް އޭނާއާ ދެކޮޅަށް ހެއްކެއްގެ
ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެކަމަށް އޭނާއަށް އަންގަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (51) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ރ) ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފާނެ މަޢުލޫމާތަކީ، ކުށުގެ
ތުހުމަތުގައިވާ މީހާއާ ދެކޮޅަށް ކުށެއް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެ
މަޢުލޫމާތެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެ މަޢުލޫމާތެއް އެ އިދާރާއަށް ނުދީ، އެ ޙާލަތުގައި،
ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު، އޭނާއަށް ލިބިދެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (52) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި އެހެންއޮތްނަމަވެސް، އޭނާގެ ފަރާތުން ދެވޭ މަޢުލޫމާތަކީ
އޭނާއާ ދެކޮޅަށް ހެކީގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭނެ މަޢުލޫމާތެއް ކަމުގައިނުވާނަމަ،
އެ މަޢުލޫމާތެއް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް ހާމަކުރަންވާނެއެވެ. އެ ޙާލަތުގަ އި
ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤުގެ ބޭނުމެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.
46

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ޅ) ޤައުމީ ސަލާމަތާ ގުޅޭގޮތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު(ގައި ނުވަތަ ކަމާބެހޭ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ
ޖިނާއީ ކުށްތަކާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު)
ގެ 110 ވަނަ މާއްދާއާއި 610 ވަނަ މާއްދާއާއި 611 ވަނަ މާއްދާގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހަކާ
ސުވާލުކުރެވޭ ހިނދު، އޭނާ ހަނުހުރުން އެއީ އޭގެ ޒާތުގައި އޭނާ އެ ކުށެއް ކުރީ
ކަމުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭނެ ސަބަބެއް ކަމުގައިނުވިނަމަވެސް، އެ މައްސަލައިގައި
ހޯދިފައިވާ ހެކި ހުރީ އެ ކުށުގެ ޢަމަލާ އޭނާއާ ގުޅުންހުރި ކަމަށް ބެލުމަށް ބުރަވެވޭ
ގޮތަށް ކަމުގައިވާނަމަ، ޖަވާބުދާރީވުމަށް އޭނާއަށް ލިބިދޭ ފުރުޞަތުގައި އެކަން
އެހެންގޮތަކަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް މަސައްކަތްކުރުމަކާ ނުލައި އޭނާ
ހަނުހުރެއްޖެނަމަ، އޭނާ ހަނުހުންނަ ހުރުމަކީ އެ ކުށަކާ އޭނާއާ ގުޅުންހުރި ކަމަށް
ބެލުމަށް ބުރަވެވޭ ސަބަބެއް ކަމުގައި ފަނޑިޔާރަށް ބެލިދާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (53) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކުރުމަށް
އަމިއްލަ ނަފްސާ ދެކޮޅަށް 48. (ހ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ ކޮންމެ މީހަކަށްމެ، އެ މީހެއްގެ އަމިއްލަ ނަފްސާ ދެކޮޅަށް
ބަޔާނެއް ނުދިނުމުގެ
ބަޔާނެއް ނުދިނުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.
ޙައްޤު
(ށ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، މާއްދީ
ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ އެއްޗެއް ހުށަހެޅެން އޮތް ހަމައެކަނި
ގޮތަކީ، އެ އެއްޗެއް، ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާއާ ގުޅުވުމަށްޓަކައި، އޭނާގެ
އަތުލިޔުމުގެ ސާމްޕަލެއް ނުވަތަ އިނގިލީގެ ނިޝާން ނުވަތަ ހަށިގަނޑުގެ ބޭރުން
ނެގޭ ސާމްޕަލެއް ނުވަތަ ހަށިގަނޑުގެ ތެރެއިން ނެގޭ ސާމްޕަލެއް ހޯދުން
ކަމުގައިވެފައި ، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުން ހޯދަން އެދޭ ޙާލަތުގައި، އެ އިން
ސާމްޕަލެއް ނުދިނުމަކީ، އަމިއްލަ ނަފްސާ ދެކޮޅަށް ބަޔާނެއް ނުދިނުމުގެ މާނައިގައި
ހިމެނިގެންވާ ކަމެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ
މީހެއްގެ އަތުލިޔުމުގެ ސާމްޕަލެއް ނުވަތަ އިނގިލީގެ ނިޝާނެއް ނުވަތަ
ހަށިގަނޑުގެ ބޭރުން ނެގޭ ސާމްޕަލެއް ނުވަތަ ހަށިގަނޑުގެ ތެރެއިން ނެގޭ
47

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ސާމްޕަލެއް ނެގުމަށް އޭނާ އިންކާރުކޮށްފިނަމަ، މި ޤާނޫނުގައި ހުއްދަކޮށްފައިވާ
ގޮތުގެމަތިން ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން އެ އެއްޗެހި ހޯދައި، އޭނާއާ ދެކޮޅަށް
ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމަކަށް މި ޤާނޫނު ހުރަހެއްނާޅައެވެ.
އިޞްލާޙު: (54) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންވެގެންވާ ކޯޓު އަމުރު ތަންފީޛުކުރުމަށް އެއްބާރުލުން
ނުދޭ ޙާލަތްތަކުގައި، އެ އަމުރު ތަންފީޛުކުރުމަށް ބޭނުންވާ އެންމެ ކުޑަ މިންވަރުގެ
ބާރު ބޭނުންކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންވެގެންވާ ޙާލަތުގައި، އެ އަކުރުގައި ބަޔާންވެގެންވާ
ސާމްޕަލެއް ދިނުމަށް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ޙާލަތްތަކުގައި އަދި މި
ޤާނޫނުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުގެމަތިން މެނުވީ ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާއަށް
ލާޒިމުކުރުވުމަކީ އޭނާގެ ބަޔާން މަޖުބޫރުން ހޯދުންކަމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 52
ވަނަ މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ބެލޭނެއެވެ. އަދި އެފަދައިން ހޯދާ ބަޔާން،
ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައެއް ނުގަނެވޭނެއެވެ. އަދި، އެފަދަ
ބަޔާނެއް ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތެއްވެސް ނޯންނާނެއެވެ.
ހަނުހުރުމާއި އަމިއްލަ 49. (ހ) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހިންގާ ތަޙްޤީޤެއްގައި ނުވަތަ ޖިނާއީ ކުށެއްގެ
ނަފްސާ ދެކޮޅަށް ބަޔާން
ޝަރީޢަތުގައި، ވަކި ސުވާލެއްގެ ޖަވާބުދިނުމަކީ އޭގެ ސަބަބުން ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއް
ދިނުން ކަމުގައިނުވާ
ކަންކަން އުފުލުމަށް ނުވަތަ ޖިނާއީ ކުށެއް ސާބިތުކުރުމަށް މަގުފަހިކުރާ ކަމަކަށް ނުވާ
ޙާލަތުގައި، އެހެންނަމަވެސް އެ ސުވާލުގެ ޖަވާބުދިނުމަކީ، އޭނާ
ލަދުގަންނަންޖެހިދާނެ، ނުވަތަ އޭނާއަށް ދިރިއުޅުމުގައި ދަތިތަކެއް ކުރިމަތިވެދާނެ،
ނުވަތަ އޭނާއާމެދު މީހުން ދެކޭގޮތަށް ބަދަލެއް އަތުވެދާނެ
ކަމެއްކަމުގައިވީނަމަވެސް، އެ ސުވާލުގެ ޖަވާބުދިނުން އޭނާގެ މައްޗަށް
ލާޒިމުވެގެންވެއެވެ. އަދި، އެ ސުވާލަށް ޖަވާބުނުދިނުން އެއީ، ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤުގެ
ތެރޭގައި ހިމެނިގެންވާ ކަމެއް ނޫނެވެ.
48

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) މީހަކު ކުރިކަމަށް ކުރިން ސާބިތުވެފައިވާ ކުށެއްގެ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް އޭނާއާ
ސުވާލުކުރެވޭހިނދު، އެ ސުވާލުގެ ޖަވާބުދިނުމުގައި ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު ގެ ބޭނުމެއް
ނުކުރެވޭނެއެވެ. އެއީ، އެ ކުށް އޭނާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެ ނިމިފައިވާކަމަށްޓަކައި،
އެ ކުށަށް ދެވަނަ ފަހަރަށް އަދަބެއް ދިނުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 60 ވަނަ މާއްދާއިން
މަނާކުރާތީއެވެ.
(ނ) މި ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތް ފިޔަވައި
އެނޫން ޙާލަތެއްގައި ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާގެ އަތުލިޔުމުގެ ސާމްޕަލެއް ނުވަތަ
އިނގިލީގެ ނިޝާން ނުވަތަ ހަށިގަނޑުގެ ބޭރުން ނެގޭ ސާމްޕަލެއް ނުވަތަ
ހަށިގަނޑުގެ ތެރެއިން ނެގޭ ސާމްޕަލެއް ދޭންޖެހުމަކީ، އަމިއްލަ ނަފްސާ ދެކޮޅަށް
ބަޔާން ނުދިނުމުގެ ޙައްޤުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ.
(ރ) ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި، ނުވަތަ އަމިއްލަ ނަފްސާ ދެކޮޅަށް ބަޔާން
ނުދިނުމުގެ ޙައްޤުގެ ތެރޭގައި، މި ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގެ ދާއިރާއިން ބޭރުގައި، ވަކި އެއްޗެއް އޮތްތަނެއް ނުވަތަ
ވަކި ތަނެއް ހުޅުވޭނެގޮތް ނުވަތަ ތަޅުދަނޑިއެއް ނުވަތަ ޕާސްވާރޑެއް ނުވަތަ
ތަޅެއް ހުޅުވޭނެ ނަންބަރުތަކެއް ނުވަތަ ވަކި އެކައުންޓެއް އެއީ ކޮން
އެކައުންޓެއްކަން ބުނެދޭން ޖެހުމެއް ނުހިމެނެއެވެ.
(ބ) ވަކި އެއްޗެއް އެއީ ކާކުގެ އެއްޗެއްކަން ދެނެގަތުމުގެ ބޭނުމުގައި އެކަނި، އަދި
ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅުމަށް ނުވާގޮތުން، މީހެއްގެ އިނގިލީގެ ނިޝާނެއް
ނުވަތަ އަޑުގެ ރެކޯޑިންގއެއް ނުވަތަ އިސްތަށީގެ ނުވަތަ ޑީ.އެން.އޭ ސާމްޕަލެއް
ނުވަތަ އަތުލިޔުމުގެ ސާމްޕަލެއް ނުވަތަ ސޮއި ސާމްޕަލެއް ނުވަތަ ފޮޓޯއެ އް ނުވަތަ
އެކްސްރޭއެއް ނުވަތަ މިނެއް ދިނުމަށް އެންގުމުން އެކަން ކުރަން ޖެހުމަކީ،
ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި، ނުވަތަ އަމިއްލަ ނަފްސާ ދެކޮޅަށް ބަޔާން
ނުދިނުމުގެ ޙައްޤުގެ ތެރޭގައި، ހިމެނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ.
49

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ހައްޔަރު ކުރުމަށް 50. (ހ) ހައްޔަރުކުރުމަށް ނުވާގޮތުން، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި މީހަކާ ސުވާލުކުރުމަށްޓަކައި
ނުވާގޮތަށް ފުލުހުންގެ
ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް މީހަކު ގެންދެވިދާނެއެވެ. އަދި އެފަދައިން ފުލުހުންގެ
ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނައުން
ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންދެވޭ މީހުންނަށް މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޤާނޫނީ
އިންޒާރު ދޭންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދޭ ޤާނޫނީ އިންޒާރުގައި ހިމެނިގެންވަނީ އަންނަނިވި
ކަންކަން އޭނާއަށް އެންގުމެވެ.
(1) އޭނާ ހައްޔަރުކުރުމަށް ނުވާގޮތުން، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި
ސުވާލުކުރުމަށްޓަކައި ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެވިއްޖެކަ ން؛ އަދި
(2) އޭނާ ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ބެހެއްޓޭނީ ގިނަވެގެން 4 (ހަތަރެއް)
ގަޑިއިރުކަން؛ އަދި
(3) އޭނާއަކީ ކާކުކަން އަންގައިދިނުން ފިޔަވައި އިތުރު މަޢުލޫމާތެއް ނުދީ
ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު އޭނާއަށް ލިބިގެންވާކަން؛ އަދި
(4) އޭނާއަށް ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ލިބިގެންވާކަން.
(5) އޭނާ ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެވުނީ ކޮން ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކުރާ
ކޮން ކުށަކާ ގުޅިގެންކަން.
އިޞްލާޙު: (55) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އަންގާ ޤާނޫނީ އިންޒާރެއްގެ ޤާނޫނީ ޙައްޞިއްޔަތު
ފުރިހަމަވާނީ، މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެހައި ކަންކަން އެފަދަ
އެންގުމެއްގައި ހިމެނިގެންވާނަމައެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެވިފައިވާ މީހަކު
ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ބެހެއްޓޭނީ ގިނަވެގެން 4 (ހަތަރެއް) ގަ ޑިއިރުގެ
މުއްދަތަށެވެ.
(ބ) ހައްޔަރުކުރުމަށް ނުވާގޮތުން ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެވޭ މީހަކަށް، އޭނާއާ
ސުވާލުކުރެވޭ ސަބަބު ސާފުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.
50

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ ވަގުތުގެ ތެރެއިން ގިނަވެގެން 2 (ދޭ އް)
ގަޑިއިރަށްވުރެ އިތުރުނުވާގޮތަށް އެ މީހަކާ ފުލުހުންނަށް ސުވާލުކުރެވިދާނެއެވެ.
އެހެންނަމަވެސް، ސުވާލުކުރާ ވަގުތު، އެއްވެސް ސަބަބަކާ ހެދި 2 (ދޭއް)
ގަޑިއިރަށްވުރެ އިތުރުވެގެންނުވާނެއެވެ.
(ކ) ހައްޔަރުކުރުމަށް ނުވާގޮތުން، ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ބަހައްޓައިގެން ފުލުހުން
މީހަކާ ސުވާލުކުރާ ޙާލަތުގައި، އޭނާއާ ސުވާލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން، އޭނާގެ
ޤާނޫނީ ވަކީލަށް ނުވަތަ އޭނާގެ ތިމާގެ މީހަކަށް ނުވަތަ އޭނާގެ މަޞްލަޙަތު
ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ އެނޫންވެސް ފަރާތަކަށް ގުޅުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ. އަދި
އޭނާ ހުރިތަނެއް ބަޔާންކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (56) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(އ) ހައްޔަރުކުރުމަށް ނުވާގޮތުން، ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުރި މީހާ
ބޭނުންކަމުގައިވާނަމަ، އޭނާއާ ސުވާލުކުރެވޭ ވަގުތު އޭނާގެ ޤާނޫނީ ވަކީލު އޭނާއާ
އެކުގައި ހުރުމަށް އެދުމުގެ ޙައްޤު އޭނާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި، އޭނާ އެކަމަށް
އެދެފިނަމަ، އެކަން އެގޮތަށް ކޮށްދިނުން ފުލުހުންގެ މައްޗަށް ލާޒިމުވެ ގެންވެއެވެ.
(ވ) ހައްޔަރުކުރުމަށް ނުވާގޮތުން ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެވިފައިވާ މީހަކު
ހައްޔަރުކުރަން އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްނުވާނަމަ، އޭނާއާ ސުވާލުކޮށް ނިމުމުން،
އޭނާ އިތުރަށް ހިފަހައްޓައިގެންނުވާނެއެވެ. އަދި ސުވާލުކޮށް ނުނިމުނު ނަމަވެސް،
އޭނާ ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެވުނުތާ 4 (ހަތަރެއް) ގަޑިއިރު ހަމަވުމުން،
އޭނާ އިތުރަށް ހިފަހައްޓައިގެންނުވާނެއެވެ.
ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީ 51. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި
ލިބިގަތުން
ނުވާހާހިނދަކު، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު، ނުވަތަ
ހައްޔަރުކުރުމަށް ނުވާ ގޮތަށް ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެވޭ މީހަކު ޤާނޫނީ
ވަކީލެއްގެ އެހީ ހޯދުމަށް އެދެފިނަމަ، އޭނާގެ ވަކީލުގެ ހާޒިރުގައި މެނުވީ އޭނާއާ
ފުލުހުން ސުވާލުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.
51

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ހައްޔަރުކުރެވޭއިރު ފުލުހުން އޭނާއަށް ދޭ ޤާނޫނީ
އިންޒާރު ދިނުމަށްފަހުގައި އަދި އެ އިންޒާރުގައި ހިމެނޭ ކަންކަން އޭނާއަށް ފުލުހުން
ސާފުކޮށްދިނުމަށްފަހުގައި، ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ޢައްޔަންކުރުމަށް އޭނާ ބޭނުންނުވާކަމަށް
ބުނެ، އެ ފުރުޞަތު ދޫކޮށްލައިފިނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާގައި ވާ
ގޮތުގެމަތިން ފުލުހުންނަށް އޭނާއާ ސުވާލުކުރެވިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އޭގެ
ފަހުން އެއްވެސް އިރެއްގައި އޭނާ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ފުރުޞަތު ބޭނުންވާކަމަށް
ބުނެފިނަމަ، ޤާނޫނީ ވަކީލެއް ޢައްޔަންކުރުމުގެ ފުރުޞަތު، މި ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ
މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ފުލުހުން އޭނާއަށް ދޭންވާނެއެވެ.
(ނ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، ކުށެއްގެ
ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު، އޭނާގެ ޤާނޫނީ ވަކީލާއެކު އެކަހެރިކޮށް
ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތަކަށް އެދިއްޖެނަމަ، ފުލުހުން އެ މީހަކަށް އެ ފުރުޞަތު
ދޭންވާނެއެވެ. އެގޮތުން، އެއް ފުރުޞަތަށްވުރެ ގިނަ ފުރުޞަތަށް އެދިއްޖެނަމަ،
އެ ފުރުޞަތުތައްވެސް އޭނާއަށް ދޭންވާނެއެވެ.
(ރ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ
އެހީ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދެފިނަމަ، ދައުލަތުން ވަކީލަކު ހަމަޖައްސައިދެވޭ
ޙާލަތްތައް އެ މީހަކަށް ފުލުހުން ސާފުކޮށްދޭންވާނެއެވެ. އަދި ހައްޔަރުކުރެވޭ
މީހާއާމެދު ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށަކީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އަދި އޭނާއަކީ
ޤާނޫނީ ވަކީލެއް ހޯދޭފަދަ މާލީ ތަނަވަސްކަމެއް ނެތް މީހެއްނަމަ، ކަނޑައެޅިފައިވާ
އުސޫލުން އޭނާއަށް ދައުލަތުން ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެ ވެ.
(ބ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާފައިނުވާހާ ހިނދަކު، ޤާނޫނީ
ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ހޯދޭފަދަ މާލީ ތަނަވަސްކަން ނެތް މީހުންނަކީ ކޮބައިކަން
ކަނޑައަޅައި، އެފަދަ މީހުންނަށް ދައުލަތުން ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން
ފޯރުކޮށްދޭނީ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. އެ
ގަވާއިދުގައި، ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށަކާ ގުޅިގެން ހައްޔަރުކޮށްފައި ނުވަތަ ބަންދުކޮށްފައި
52

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ތިބޭ މީހުންގެ ތެރެއިން ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީއަށް އެދޭ މީހުންނަށް ދައުލަތުން
އެ އެހީ ފޯރުކޮށްދޭނެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(ޅ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހަކާއި އޭނާގެ ޤާނޫނީ ވަކީލާ ދެމެދު ކުރެވޭ މުޢާމަލާތްތަކަކީ
ޤާނޫނީ ޙިމާޔަތް ލިބިގެންވާ މުޢާމަލާތްތަކެކެވެ.
(ކ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދިފާޢީ ވަކީލުން ޢައްޔަންކޮށްދޭ
ޙާލަތުގައި ފިޔަވައި، މައްސަލައެއްގައި ސުވާލުކުރެވޭ ފަރާތެއްގެ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ
ގޮތުގައި ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ފަރާތެއް، ހަމަ އެ މައްސަލައިގައި ސުވާލުކުރެވޭ
އެހެން ފަރާތެއްގެ ވަކީލެއްގެ ގޮތުގައި ޢައްޔަނެއްނުކުރެވޭނެއެވެ. ހަމަ އެފަދައިން،
މައްސަލައެއްގައި ސުވާލުކުރެވޭ އެއް ފަރާތުގެ ވަކީލަކަށް ޢައްޔަންވުމަށްފަހު،
އޭނާގެ ވަކީލުކަމުން ތަނާޒުލުވެ، ހަމަ އެ މައްސަލައިގައި ސުވާލުކުރެވޭ އެހެން
ފަރާތެއްގެ ވަކީލެއްގެ ގޮތުގައިވެސް ޢައްޔަނެއްނުވެވޭނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (57) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(އ) )މި މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ކ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، އަންނަނިވި ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން
ފުލުހުން ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާގެ ވަކީލުންގެ ގޮތުގައި ހާޒިރުވެވޭނެ މީހުންގެ
ޢަދަދު ކަނޑައެޅުން؛
(2) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާއާއި އޭނާގެ ވަކީލާ އެކަހެރިކޮށް
ބައްދަލުކުރެވޭނެ ވަގުތުތައް ކަނޑައެޅުން.
(ވ) މި މާއްދާގެ (އ) ގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅަންވާނީ، ކުށުގެ
ތުހުމަތުގައިވާ މީހާއަށް ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީ ހޯދުމަށް ލިބިދޭ ޙައްޤުގެ ބޭނުން
އޭނާއަށް ހިފޭނެ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. އަދި އެއްވެސް ޙާލެއްގައި، އެފަދަ އުސޫލުތައް
ކަނޑައެޅުމުގައި، އެ ޙައްޤުގެ ބޭނުން ހެޔޮގޮތުގައި ނުހިފޭ މިންވަރަށް ކަންކަން
ހަނިކޮށްގެންނުވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (58) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
ބަންދުކުރުން 52. (ހ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި ކަނޑައެޅިގެން އިސްތިސްނާކޮށްފައިވާ ޙާލަތެއްގައި މެނުވީ،
ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހުން ބަންދުކޮށްފައި
53

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ބައިތިއްބަންވާނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013)ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި
ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު(ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާފަދަ ކަސްޓޯޑިއަލް ޖަލެއްގައެވެ.
(ށ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، ޖިނާއީ
ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހާ ހައްޔަރުކުރެވޭއިރު ފުލުހުން ދޭ ޤާނޫނީ
އިންޒާރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތައް، އޭނާ ބަންދުގައި ހުންނަ
މުއްދަތުގައިވެސް ލިބިދެވޭނެއެވެ.
ބަންދުގައި ހުންނަ މީހާ 53. (ހ) ފުލުހުން ހައްޔަރުކޮށް ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައި ހުންނަ މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ
ބަލައި ފާސްކުރުން
ބާރު، މި ބާބުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި، އަންނަނިވި ފަދައިން
އޭނާ ބަލައި ފާސްކުރެވިދާނެއެވެ.
(1) އޭނާ ލައިގެން ހުރި އަންނައުނުގެ ބޭރުން ބަލައި ފާސްކުރުން؛
(2) ފުލުހުންގެ ކަސްޓޯޑިއަލް ފެސިލިޓީއެއްގައި ބަންދުކޮށްފައި ހުރި މީހެއްގެ
ސްޓްރިޕް ސަރޗެއް ހެދުން.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ސްޓްރިޕް ސަރޗް
ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މީހަކު ލައިގެން ހުންނަ އަންނައުނު ހިއްލައިގެން ނުވަތަ
ބާލުވައިގެން، އޭނާގެ ހަށިގަނޑު ބަލައި ފާސްކުރުމަށެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ފަދަ ސްޓްރިޕް ސަރޗެއް
ހަދަންވާނީ، ހަތިޔާރެއް ނުވަތަ ޤާނޫނާ ޚިލާފު މުދަލެއް ނުވަތަ އެއްޗެ އް، އޭނާގެ
ހަށިގަނޑުގައި ފޮރުވާފައިވާ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރުމުގައި އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް
އޮވެގެންނެވެ.
އިޞްލާޙު: (59) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ސްޓްރިޕް ސަރޗެއް ހެދުމަށް،
ސަބް އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް ޕޮލިސްގެ ރޭންކަށްވުރެ މަތީ ރޭންކެއްގެ އޮފިސަރެއްގެ
ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހު، ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް އެކަން ލިޔުމުން ރެކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ.
54

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ޅ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި، ބަލައި ފާސްކުރެވޭ މީހާގެ ގައިގައި
އަތްލާންވާނީ، އަދި، އޭނާ ބަލައި ފާސްކުރެވޭހިނދު އެތާނގައި ތިބެންވާނީ، ބަލައި
ފާސްކުރެވޭ މީހާއާ އެއް ޖިންސެއްގެ މީހުން އެކަންޏެވެ.
(ކ) މި މާއްދާގެ (ޅ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރުމަށްޓަކައި ކުށުގެ
ތުހުމަތުގައިވާ މީހާއާ އެއް ޖިންސުގެ އޮފިސަރަކު އެތަނުގައި ނެތްނަމަ، ކުށުގެ
ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ އޭނާއާ އެއް ޖިންސުގެ އޮފިސަރަކު
އެތަނަށް ހާޒިރުކުރުވައިގެން، އެ އޮފިސަރަކު މެދުވެރިކޮށެވެ. އެ ޙާލަތުގައި މީހަކު
ބަލައި ފާސްކުރެވޭއިރުވެސް އެތާނގައި ތިބެންވާނީ، ބަލައި ފާސްކުރެވޭ މީހާއާ
އެއް ޖިންސެއްގެ މީހުން އެކަންޏެވެ.
(އ) މި މާއްދާގެ ދަށުން މީހެއްގެ ސްޓްރިޕް ސަރޗެއް ހަދާނަމަ، ހާމަ ތަނެއްގައި ،
ނުވަތަ ގިނަ ބައެއްގެ ކުރިމަތީގައި އެކަން ކޮށްގެންނުވާނެއެވެ. ސްޓްރިޕް ސަރޗެއް
ހަދާއިރު، އެތާނގައި ތިބެންވާނީ، ބަލައި ފާސްކުރެވޭ މީހާއާ އެއް ޖިންސުގެ
އޮފިސަރުންގެ ތެރެއިން ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ބޭނުންވާ އެންމެ މަދު މިންވަރެއްގެ
އޮފިސަރުންނެވެ. އަދި ބަލައި ފާސްކުރެވޭ މީހާ އަމިއްލައަށް އެކަންކުރަން
ދެކޮޅުހަދާ ޙާލަތުގައި މެނުވީ އޭނާގެ ގައިގައި އެއްވެސް މީހަކު
އަތްލައިގެންނުވާނެއެވެ. އަދި އެފަދައިން މީހެއްގެ ގައިގައި އަތްލަންޖެހިއްޖެ
ޙާލަތެއްގައިވެސް އެކަން ކުރަންވާނީ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ބަޔާންކުރާ ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
(ވ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ސްޓްރިޕް ސަރޗެއް ހެދުމުގައި،
އެއްވެސް ޖިންސީ ގުނަވަނެއްގެ އިންވޭސިވް ސަރޗެއް ހަދަންޖެހިއްޖެނަމަ، އެކަން
ކުރަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ 55 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން،
ކޯޓު އަމުރަކާ އެކުގައެވެ. އެފަދަ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި،
އެ އަމުރުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތެއްގެމަތިން ޢަމަލުކުރުމުގެ އިތުރުން، މި ޤާނޫނުގެ
55 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުތަކާއި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ
ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ އިތުރު އިޖުރާއަތުތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
55

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އިޞްލާޙު: (59) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
ބަލައި ފާސްކުރާއިރު 54. (ހ) ފުލުހުން ހައްޔަރުކޮށް، ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައި ހުންނަ މީހާ ބަލައި
ބައެއް ތަކެތި ހިފެހެއްޓުން
ފާސްކުރުމުގައި، އޭނާގެ އަތުން ނުވަތަ ހަށިގަނޑުން ނުވަތަ ފޭރާމުން ފެންނަ
ތަކެތީގެ ތެރެއިން އޭނާއާމެދު ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށާ ގުޅުންހުރި އެއްޗެހި، ހެކީގެ
ގޮތުގައި ނަގައި، ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރު، ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) ފުލުހުން ހައްޔަރުކޮށް ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައި ހުންނަ މީހާ ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި،
އޭނާގެ އަތުން ނުވަތަ ހަށިގަނޑުން ނުވަތަ ފޭރާމުން ފެންނަ އަންނަނިވި ތަކެތި
ފުލުހުން ނަގައި، ފުލުހުންގެ އަތުގައި ވަގުތީގޮތުން ބެހެއްޓިދާނެއެވެ.
(1) އޭނާގެ އަތުގައި އޮތް އެއްޗަކީ އޭނާގެ ފުރާނައަށް ނުރައްކާވެދާ ނެ ނުވަތަ
ހަށިގަނޑަށް މާއްދީ ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެ އެއްޗެއް ކަމުގައިވުން؛
(2) އެހެން މީހަކަށް ނުރައްކާވެދާނެ ނުވަތަ މާއްދީ ގެއްލުމެއް
ކުރިމަތިކުރުވަފާނެ އެއްޗެއް ކަމުގައިވުން؛
(3) ފިލައިގެންދިޔުމަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްޗެއް ކަމުގައިވުން؛
(4) އޭނާގެ އަތުގައި އޮތް އެއްޗަކީ، އޭނާ ބަންދުގައި ހުންނަ މުއްދަތުގައި،
ފުލުހުން ރައްކާތެރިކަމާއެކު ބަލަހައްޓައިދޭންޖެހޭ އެއްޗެއް ކަމުގައި
ފެނުން.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ހިފަހައްޓާ އެއްޗެހި، އެ މީހަކު ބަންދުން ދޫކޮށްލާއިރު
އެ މީހަކާ އަނބުރާ ޙަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި، އޭނާގެ އަތުން ނުވަތަ
ހަށިގަނޑުން ނުވަތަ ފޭރާމުން ފެންނަ އެއްޗަކީ ޤާނޫނާ ޚިލާފު އެއްޗެއް
ކަމުގައިވާނަމަ، އެ އެއްޗެއް ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރު، ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
އެ ޙާލަތުގައި ހިފެހެއްޓޭ އެއްޗެއް އެ މީހަކަށް އަނބުރާ ޙަވާލެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)4(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، ފުލުހުން ރައްކާތެރިކަމާއެކު
ބަލަހައްޓަންޖެހޭ އެއްޗެހި ކަނޑައަޅައި، އެތަކެތި ރައްކާތެރިކަމާއެކު ބެލެއްޓުމާބެހޭ
56

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އުސޫލުތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް
ސަރވިސްއިން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
ބަންދުގައި ހުންނަ މީހާގެ 55. (ހ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، ފުލުހުން
ސާމްޕަލް ނެގުން
ހައްޔަރުކޮށް ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައި ހުންނަ މީހާއާ ގުޅޭގޮތުން އަންނަނިވި
ކަންކަން ކުރުމުގެ ބާރު، ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) އޭނާއަކީ ކާކުކަން ދެނެގަނެވޭނެ މާއްދީ ނިޝާންތައް ފާހަގަކޮށް އޭނާގެ
ފޮޓޯ ނެގުން؛
(2) އޭނާގެ އިނގިލީގެ ނިޝާން ނެގުން؛
(3) އޭނާއަކީ މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކޮށްގެން ހުރި މީހެއް ކަމުގައި ،
އެކަށީގެންވާ ސަބަބުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ޙާލަތު ގައި، އޭނާގެ
ކުޑަކަމުދާ ތަކެތީގެ ސާމްޕަލް ނެގުން؛
(4) އޭނާގެ ހަށިގަނޑުގެ ބޭރުން ސާމްޕަލް ނެގުން.
(5) އެމީހެއްގެ އިސްކޮޅާއި ބަރުދަން ބަލައި ރެކޯޑުކުރުން؛
(6) ހައްޔަރުކުރެވުނުއިރު، ނުވަތަ ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަށް
ގެނެވުނުއިރު އެއްވެސް އަނިޔާއެއް ލިބިފައިވޭތޯ ބެލުން.
އިޞްލާޙު: (60) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ޖިނާއީ ތަޙްޤީޤެއްގެ ބޭނުމަށްޓަކައި
އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރެވޭނީ، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން، އެ އަމުރެއްގައިވާ
ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
އިޞްލާޙު: (61) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(1) މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނެއް ބަލައި ފާސްކުރުން؛
(2) މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނެއްގެ ފޮޓޯ ނެގުން؛
(3) މީހެއްގެ ހަޑިގަނޑުގެ ތެރެއިން ސާމްޕަލް ނެގުން.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކަމެއް ކުރުމަށް ކޯޓު
އަމުރަކަށް އެދެވޭނީ، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އެކަންޏެވެ.
57

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(1) ރޭޕްކުރުމުގެ ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހެއް ބަލައި
ފާސްކުރަންޖެހިއްޖެ ހިނދެއްގައި؛ ނުވަތަ
(2) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށާގު ޅޭ އެއްޗެއް
އޭނާގެ ހަށިގަނޑުގައި ފޮރުވާފައިވާ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރުމުގައި އެ ކަށީގެންވާ
ސަބަބު އޮވެގެން ބަލައި ފާސްކުރަންޖެހިއްޖެ ހިނދެއްގައި.
އިޞްލާޙު: (62) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކުރުމަށްޓަކައި ކޯޓު
އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހަޅާއިރު، އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(1) ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާ މީހާގެ މަޢުލޫމާތު؛
(2) ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާ މީހާ ކުރި ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށަކީ
ނުވަތަ ޖިންސީ ކުށަކީ ކޮން ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކުރާ ކޮން ކުށެއްކަން؛
(3) ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާ މީހާ ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށް އޭނާ
ކުރިކަމަށް އެހާތަނަށް ލިބިފައިވާ ހެކި؛
(4) ކޯޓު އަމުރަށް އެދެނީ މި މާއްދާގެ)ށ(ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ
ތެރެއިން ކޮން ކަމަކަށްޓަކައި ކަމާއި، އެކަން ކުރަން ބޭނުންވާ ސަބަބު؛
(5) ކޯޓު އަމުރުން ކުރުމަށް ހުއްދަދޭ ކަންކަން ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތެއްގެ ނަމާއި
މަޤާމު.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރާއި،)3(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ
ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކުރަންވާނީ، ބޭސްކުރުމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ޑޮކްޓަރެއް
ނުވަތަ ހުއްދަލިބިފައިވާ ޞިއްޙީ އެހީތެރިއެއްގެ އެހީގައެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރާއި،)3(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން
ޢަމަލުކުރުމުގެ ކުރިން، އޭގެ ސަބަބުން އެ މީހާގެ ފުރާނައަށް ނުވަތަ ހަށިގަނޑަށް
އެއްވެސް ނުރައްކަލެއްނުވާނެކަން ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ.
58

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ކ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)3(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން މީހެއްގެ ސާމްޕަލެއް ނެގުމުގެ
ކުރިން، ނަގަން ބޭނުންވާ ސާމްޕަލަކީ ކޮބައިކަމާއި، އެ ސާމްޕަލް ނެގެނީ ކޮން
ސަބަބަކަށްޓަކައިކަން ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާއަށް ފުލުހުން
ބަޔާންކޮށްދޭންވާނެއެވެ. އަދި ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް ނުވަތަ ޖިންސީ ކުށެއް ކުރިކަމަށް
ނުވަތަ އެފަދަ ކުށެއްގައި ބައިވެރިވިތޯ ބެލުމަށްޓަކައި އެހެން ސާމްޕަލަކާ ނުވަތަ
ސާމްޕަލްތަކަކާ އަޅައިކިޔުމަށް އޭނާގެ ކިބައިން ހޯދޭ ސާމްޕަލް
ބޭނުންކުރެވިދާނެކަންވެސް ބަޔާންކޮށްދޭންވާނެއެވެ.
(އ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)3(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން މީހެއްގެ ސާމްޕަލެއް
ނަގައިފިކަމަށްވާނަމަ، އެކަން ލިޔުމުން ފެންނަން އޮންނަންވާނެއެވެ. އަދި އެ
ސާމްޕަލް ނެގީ އޭނާގެ ރުހުމުގައިކަން ނުވަތަ ނޫންކަން، އަދި އެ ސާމްޕަލް ނެގީ
ކާކުކަން އެ ލިޔުމުގައި އެނގެން އޮންނަންވާނެއެވެ.
(ވ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)3(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން މީހެއްގެ ސާމްޕަލެއް
ނަގައިފިކަމަށްވާނަމަ، އެ ސާމްޕަލް ފޮނުވާނީ، ތަޙްލީލު ރިޕޯޓެއް ހޯދުމަށްޓަކައި ،
މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ހުއްދަކުރާ ލެބޯރަޓަރީއަކަށެވެ.
(މ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި "ހަށިގަނޑުގެ ބޭރުން ނެގޭ ސާމްޕަލެއް" ކަމަށް
ބުނެފައި އެވަނީ، ހަށިގަނޑުގެ ޕިއުބިކް ސަރަޙައްދު ނޫން އެހެން ހިސާބުތަކުން
ނެގޭ އިސްތަށްޓާއި؛ ނިޔަފައްޗާއި ނިޔަފަތީގެ ދަށުން ނެގޭ ސްވަބް ސާމްޕަލާއި؛
ޖިންސީ ގުނަވަނާއި އެ ގުނަވަނުގެ ވަށައިގެންވާ ސަރަޙައްދު ނޫން ހަށިގަނޑުގެ
އެހެނިހެން ހިސާބުތަކުން ނެގޭ ސްވަބް ސާމްޕަލާއި؛ އަނގައިން ނެގޭ ސްވަބް
ސާމްޕަލާއި؛ ކުޅުގެ ސާމްޕަލާއި؛ ކުޑަކަމުދާ ތަކެތީގެ ސާމްޕަލާއި؛ ހަށި ގަނޑުގެ
ހަމުގައި ފެންނަން ހުންނަ ތަފާތު ނިޝާންތަކުގެ ސާމްޕަލަށެވެ. މި މާނައިގެ
ތެރޭގައި އިނގިލީގެ ނިޝާނާއި އަނގަ ފިޔަވައި ހުޅުވިފައި ހުންނަ ގުނަވަންތަކުން
ނެގޭ ސާމްޕަލެއް ނުހިމެނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (63) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
59

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ފ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކަމެއް ކުރުމަށް ކޯޓު
އަމުރަކަށް އެދެވޭނީ، ޖިންސީ ކުށްކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހުންނާ
ގުޅޭގޮތުން އެކަންޏެވެ.
(ދ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)3(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކަމެއް ކުރުމަށް ކޯޓު
އަމުރަކަށް އެދެވޭނީ، ޖިނާއީ ބޮޑެތި ކުށްކުށުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހުންނާ
ގުޅޭގޮތުން އެކަންޏެވެ.
(ތ))1(ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހެއްގެ އިނގިލީގެ ނިޝާން ނެގުމަށް އޭނާ
ރުހުން ނުދީފިނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން،
އަދި މި މާއްދާގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (5) ވަނަ ނަންބަރުގެ
ނިޔަލަށް ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން
ފުލުހުންނަށް އޭނާގެ އިނގިލީގެ ނިޝާން ނެގިދާނެއެވެ.
(2) މި މާއްދާގެ (1) ވަނަ ނަންބަ ރުގެ ދަށުން ފުލުހުންގެ އޮފިސަރަކު މީހެއްގެ
އިނގިލީގެ ނިޝާން ނަގަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ 44 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކުރާ ޤާނޫނީ އިންޒާރު އިއްވުމަށްފަހުގައެވެ. އަދި އިނގިލީގެ
ނިޝާން ނަގާ ބޭނުމާއި، އެކަން ކުރުމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާކަމާ އި އެކަން
ކުރުމުގެ ބާރު ލިބިދޭ ގޮތާއި، އެފަދައިން ނެގޭ އިނގިލީގެ ނިޝާން
މި ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތުގައި އޭނާއާ
ދެކޮޅަށް ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެކަމުގެ އިންޒާރު
ދިނުމަށްފަހުގައެވެ.
(3) މި މާއްދާގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން މީހެއްގެ އިނގިލީގެ ނިޝާން
ނަގަންވާނީ، ސަބް އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް ޕޮލިސްގެ ރޭންކުން ފެށިގެން
މަތީ ރޭންކެއްގެ އޮފިސަރެއްގެ ހުއްދަ ލިބިގެންނެވެ. އެ ހުއްދަ
އެ އޮފިސަރު ދޭންވާނީ، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާގެ އިނގިލީގެ ނިޝާން
ނެގުމަކީ އޭނާ ހައްޔަރުކުރެވުނު ކުށުގެ ތަޙްޤީޤަށް އެހީތެރިވެދޭނެ ކަމެއް
ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމައެވެ.
60

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(4) މި މާއްދާގެ (2) ވަނަ ނަންބަރާއި (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ
ކަންކަން ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު، ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް ލިޔުމުން
ރެކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ.
(5) މި މާއްދާގެ ދަށުން ނެގޭ އެއްވެސް އިނގިލީގެ ނިޝާނެއް، ކުށުގެ
ތުހުމަތުގައިވާ މީހާއާ ދެކޮޅަށް ބޭނުންކުރަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ
މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
(6) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހެއްގެ އިނގިލީގެ ނިޝާން ދިނުމަށް އޭނާ
ރުހުން ދޭ ޙާލަތުގައި، އެ ރުހުން ދީފައި އޮންނަންވާނީ ލިޔުމުންނެވެ.
އަދި ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާގެ ރުހުމާއެކު އިނގިލީގެ ނިޝާން ނަގާ
ޙާލަތުގައިވެސް މި މާއްދާގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަން
ފުރިހަމަކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (64) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
ހަށިގަނޑުގެ ތެރެއިން 56. (ހ) ފުލުހުން ހައްޔަރުކޮށް، ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހެއްގެ ހަށިގަނޑުގެ ތެރެއިން ސާމްޕަލެއް
ސާމްޕަލް ނެގުން
ނަގަންވާނީ، އޭނާ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް، ނުވަތަ ޖިންސީ ކުށެއް ކޮށްފައި ވާކަން
ނުވަތަ އެފަދަ ކުށެއް ކުރުމުގައި ބައިވެރިވެފައިވާކަން ނުވަތަ ނޫންކަން އެ
ސާމްޕަލުން ދައްކުވައިދޭނެކަމަށް ފުލުހުންގެ އިންސްޕެކްޓަރުން ފެށިގެން މަތީ
ރޭންކެއްގެ އޮފިސަރަކަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޤަބޫލުކުރެވޭ
ޙާލަތުގައި، އޭނާގެ ހަށިގަނޑުން އެ ސާމްޕަލް ނެގުމުގެ ހުއްދަ އެ އޮފިސަރު
ލިޔުމުން ދީފައިއޮތުމާއެ ކު، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ އެކަމަށް ލިޔުމުން ރުހުން
ދީފައިވާނަމައެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ
ލިޔުމުން ރުހުން ދީފައިނުވާހާ ހިނދަކު، އޭނާގެ ހަށިގަނޑުގެ ތެރެއިން ސާމްޕަލެއް،
ކޯޓު އަމުރަކާއެކު މެނުވީ ނަގައިގެންނުވާނެއެވެ.
61

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ނ) ހަށިގަނޑުގެ ތެރެއިން ސާމްޕަލެއް ނެގުމަށްޓަކައި ކޯޓު އަމުރަށް އެދުމުގައި އަދި
އެ އަމުރު ތަންފީޛުކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނީ މި ޤާނޫނުގެ 55 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން މީހެއްގެ ހަށިގަނޑުގެ ތެރެއިން ސާމްޕަލެއް
ނަގައިފިކަމަށްވާނަމަ، އެ ސާމްޕަލް ފޮނުވާނީ، ތަޙްލީލު ރިޕޯޓެއް ހޯދުމަށްޓަކައި ،
މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ހުއްދަކުރާ ލެބޯރަޓަރީއަކަށެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި "ހަށިގަނޑުގެ ތެރެއިން ނެގޭ ސާމްޕަލް" ކަމަށް
ބުނެފައި އެވަނީ، ދަތްޕިލައިގެ ނިޝާން، ލޭ، މަނި، މައިދާގެ ތެރެއިން ނެގޭ
ސާމްޕަލް، ޖިންސީ ގުނަވަނާއި އެގުނަވަނުގެ ވަށައިގެންވާ ސަރަޙައްދުން ނެގޭ
އިސްތަށި، ހަށިގަނޑުގެ ހުޅުވިފައި ހުންނަ ގުނަވަންތަކުން ނެގޭ ސާމްޕަލް،
ޑީ.އެން.އޭ ހެދުމަށްޓަކައި ނެގޭ ކަށީގެ މަދު އަދި ސޮފްޓް ޓިޝޫ އަދި ހަށިގަނޑުގެ
އެތެރެއަށް އެއްޗެއް ބާނައިގެން ނަގާ ކުޑަކަމުދާ ތަކެއްޗަށެވެ. މީގެ ތެރޭގައި
ސްވަބް މެދުވެރިކޮށް އަނގައިން ނެގޭ ކުޅުގެ ސާމްޕަލެއް ނުހިމެނެއެވެ.
ސާމްޕަލް ނެގުމާބެހޭ 57. މި ޤާނޫނުގެ 55 ވަނަ މާއްދާއާއި 56 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މީހެއްގެ ހަށިގަނޑުން
ގަވާއިދު
ސާމްޕަލް ނަގާނެ ގޮތުގެ އިޖުރާއަތާއި، އެ ސާމްޕަލް ނެގުމަށްފަހު، ރައްކާތެރިކަމާއެކު އެ
ބެލެހެއްޓޭނެ ގޮތާއި، އެ ޓެސްޓުކުރެވޭނެ ގޮތުގެ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ
ގަވާއިދުގައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
ހަވަނަ ބާބު
ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހުން ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރުން
ބަންދާމެދު ގޮތެއް 58. (ހ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހާ ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ
ކަނޑައެޅުމަށް
މަތިންތޯ ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި، ވީއެންމެ އަވަހަކަށް، އަދި އޭނާ ހައްޔަރުކުރެވޭތާ
ފަނޑިޔާރެއްގެ
ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރުން ލަސްވެގެން 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި، ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަ އްޗަށް
އޭނާ ހާޒިރުކުރަންވާނެއެވެ.
62

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކުވެސް، ބަންދުގައި ބަހައްޓާނަމަ، މި
މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޭނާ ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް
ހާޒިރުކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި ފިޔަވައި، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހާ
ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަށްޗަށް ހާޒިރުނުކޮށް، 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރަށްވުރެ
އިތުރުވެގެންނުވާނެއެވެ.
(1) ފަނޑިޔާރު ހުރީ އޭނާ ހައްޔަރުކުރެވުނު ރަށް ނޫން އެހެން ރަށެއްގައި
ކަމަށްވެފައި ، ދަތުރުފަތުރު ކުރުމުގެ އެކަށީގެންވާ ވަސީލަތެއް ނެތުން،
ނުވަތަ ދަތުރުކުރުމަށް މޫސުން ތަން ނުދިނުން؛
(2) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަނޑުގެ ސަރަޙައްދުން ބޭރުން ހައްޔަރުކުރެވޭ މީ ހެއްނަމަ،
ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަގުތަށް އޭނާ ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރެވޭ
ވަރަށްވުރެ ދަތުރަށް ހޭދަވާ ވަގުތު ދިގުވުން؛
(3) އޭނާގެ ޞިއްޙީ ޙާލަތު ހުރިގޮތުން އޭނާއަށް ފަރުވާ ދޭންޖެހުން ނުވަތަ
ޞިއްޙީ ޚިދުމަތްދޭ މަރުކަޒެއްގައި އެޑްމިޓްކޮށްފައި އޮތުން.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބެއް މެދުވެރިވާ ޙާލަތުގައި، އެ ސަބަބެއް
ފިލައިދިޔަހާ އަވަހަކަށް އެ މީހަކު ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް
ހާޒިރުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބެއް
މެދުވެރިވިކަން ދަލީލުކޮށްދޭ ރަސްމީ ލިޔުމެއް ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެ ވެ.
(ބ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކު ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިންކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ފަނޑިޔާރަށް
ހުށަހަޅާނީ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިންނެވެ.
(ޅ) ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހެއްގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް ބާއްވާ ޝަރީޢަތަކަށް
އެ މީހާގެ ބަންދާގުޅޭ އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު، އޭނާ ބަންދުކުރި ފަރާތުން
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
63

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(1) ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ މަޢުލޫމާތު؛
(2) ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހާގެ މަޢުލޫމާތު؛
(3) އޭނާ ހައްޔަރުކުރި ތާރީޚާއި ގަޑި؛
(4) އޭނާ ހައްޔަރުކުރި ސަބަބު ؛
(5) އޭނާ ހައްޔަރުކުރީ ކޮން ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކުރާ ކޮން ކުށަކާ
ގުޅިގެންކަން؛
(6) ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށާއި އޭނާއާ ގުޅުވައިދޭ ހެކި ލިބިފައިވާ މިންވަރު؛
(7) އޭނާ އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ބޭނުންވާ ސަބަބު؛
(8) އޭނާ އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ބޭނުންވާ މުއްދަތު؛
(9) އޭނާގެ ކުށުގެ ރެކޯޑް؛
(10) ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ ތައްގަނޑާއި، މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރާ
މުވައްޒަފުގެ ނަމާއި، ސޮއި.
(ކ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބެއް
މެދުވެރިވެގެން، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހާ ފަނޑިޔާރުގެ
ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކޮށްފައިވަނީ އޭނާ ހައްޔަރުކުރެވުނުތާ 24 (ސައުވީސް)
ގަޑިއިރު ފާއިތުވި ފަހުން ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ސަބަބެއް މެދުވެރިވިކަން ފަނޑިޔާރަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭނެ މިންވަރަށް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން މަޢުލޫމާތު
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(އ) މީހަކު ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންކަން ނުވަތަ ނޫންކަން
ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި ބާއްވާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވެ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން
ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ނުވަތަ އޭނާ ކަނޑައަޅާ
ފަރާތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ވ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކު ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިންކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ
64

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކޮށް ބާއްވާ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމަކީ، މި
ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހެއް ކަމުގައި ބެލޭނެއެވެ. އަދި އެ
މަޖިލީހުގައި އޭނާ ދޭ ބަޔާންތަކާއި ދައްކާ ވާހަކަތަކަކީ، އޭނާގެ މައްޗަށް އެ ކުށުގެ
ދަޢުވާ ފަހުން އުފުލިއްޖެ ޙާލަތެއްގައި ބޭއްވޭ ޝަރީޢަތުގައި އޭނާއާ ދެކޮޅަށް
ބޭނުންކުރެވޭނެ ހެކި ކަމުގައި ބެލޭނެއެވެ.
ބަންދާމެދު ގޮތެއް 59. ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކު ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ
ނިންމާއިރު ފަނޑިޔާރު
ގޮތުގެމަތިންކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި ބާއްވާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި،
ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ
ކަންކަން އޭނާ ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެމަތިންކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކޯޓުން
ކަނޑައެޅުމުގައި، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ދެފަރާތުން ހުށަހަޅާ ކަންތައްތަކަށް ފަނޑިޔާރު
ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ. އޭގެ އިތުރުން، އަންނަނިވި ކަންކަމަށްވެސް ފަނޑިޔާރު
ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.
(ހ) ކުށުގެ ބާވަތާއި، ކުށުގެ ކުޑަބޮޑުމިނާއި، ކުށް ކޮށްފައިވާ ޙާލަތާއި، ކުށް ކުރުމުގައި
އަނިޔާވެރިކަން ހިމެނޭނަމަ އެކަން؛
(ށ) އޭނާއާ ދެކޮޅަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކީގެ ބުރަދަން؛
(ނ) އޭނާގެ ކުށުގެ ރެކޯޑް؛
(ރ) ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގައި ވޭތުވެދިޔަ ތާނގައި ޢަމަލުކޮށްފައިވާ ގޮތް.
ބަންދާމެދު ގޮތެއް 60. (ހ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކު ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ
ކަނޑައެޅުން
ގޮތުގެމަތިންކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި ބާއްވާ ޝަރީޢަތުގެ
މަޖިލީހުގައި، އޭނާ ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެމަތިންތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ
ކަނޑައެޅުމާއެކު، އަންނަނިވި އަމުރުތަކުގެ ތެރެއިން އަމުރެއް ފަނޑިޔާރު
ނެރެންވާނެއެވެ.
(1) މި މާއްދާގެ)ށ(ނުވަތަ)ބ(ގެ ދަށުން އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ
އަމުރެއް؛
65

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(2) މި މާއްދާގެ)ނ(ގެ ދަށުން އެއްވެސް ޝަރުޠެއް ނެތި އޭނާ ބަންދުން
ދޫކުރުމުގެ އަމުރެއް؛
(3) މި މާއްދާގެ)ރ(ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޭނާ
ކަފާލާތުގެ އުސޫލުން ދޫކުރުމުގެ އަމުރެއް؛
(4) މި މާއްދާގެ)ރ(ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އޭނާ ޝަރުޠަކާއެކު
ބަންދުން ދޫކުރުމުގެ އަމުރެއް.
(ށ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި މީހަކު ހައްޔަރުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިންކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް
ހާޒިރުކޮށްފައިވާ މީހާއާމެދު ތުހުމަތުކުރެވުނު ކުށް އޭނާ ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ
މިންވަރަށް ހެކި ހުރެއްޖެނަމަ، އަދި އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ އަންނަނިވި
ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއް މެދުވެރިވެދާނެ ކަމަށް ފަނޑިޔާރަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެ
ޙާލަތެއްގައި، އޭނާގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން އޭނާ ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފަނޑިޔާރު
އަމުރުކުރަންވާނެއެވެ.
(1) އޭނާއާމެދު ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގެ ހެކި ފޮރުވުމަށް ނުވަތަ
އެ މައްސަލައިގައި ހެކިބަސް ދޭން ހުރި މީހަކަށް ނުފޫޒެއް ފޯރުވުމަށް
އޭނާ މަސައްކަތްކޮށްފާނެ ކަމަށް ބެލެވުން؛ ނުވަތަ
(2) އޭނާ ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވެދާނެ ކަމަށް ބެލެވުން؛ ނުވަތަ
(3) އޭނާ ފިލައިފާނެ ކަމަށް ބެލެވުން؛ ނުވަތަ
(4) އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް
ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމަށް ބެލެވުން.
(ނ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހާ ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިންކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައެޅުމުގައި، އޭނާ އެ ކުށް ކުރިކަމަށް
ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް ހެކި ލިބިފައި ނެތްނަމަ، އަދި މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ
(1) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި
66

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބެއް ނެތްނަމަ، އެއްވެސް ޝަރުޠަކާ ނުލައި
އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަންގަންވާނެއެވެ.
(ރ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހާ ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިންކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައެޅުމުގައި، މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)1(
ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި
ބަޔާންކުރާ ސަބަބެއް ނެތް ކަމުގައިވީނަމަވެސް، އޭނާއާމެދު ތުހުމަތުކުރެވުނު ކުށް
އޭނާ ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް ހެކި ހުރެއްޖެނަމަ، އަންނަނިވި
ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) ކަފާލާތުގެ އުސޫލުން އޭނާ ބަންދުން ދޫކުރުމަށް؛ ނުވަތަ
(2) ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ޝަރުޠުތަކަކާއެކު އޭނާ ބަންދުން ދޫކުރުމަށް.
(ބ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހާ ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިންކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައެޅުމުގައި، އޭނާ އެ ކުށް ކުރިކަމަށް
ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް އެކަށީގެންވާ ހެކި އެވަގުތު ނެތްކަމުގައިވި ޔަސް، މި
މާއްދާގެ (ށ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން)4(ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް
ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބެއް އޮ ވެފައި،
އޭނާގެ މައްޗަށް އެ މައްސަލައިގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ކޮންމެވެސް މިންވަރެއްގެ ހެކި
ހުރެއްޖެނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަން ކަމަށް
ފަނޑިޔާރު ރިޢާޔަތްކޮށް، 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުނުވާނެ ގޮތުގެމަތިން
އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރެވިދާނެއެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވޭ މީހާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށަކީ
ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް ކަމުގައިވެފައި، އެ މުއްދަތު ހަމަވުމަށްފަހު އޭނާ އިތުރަށް
ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން ބޭނުންނަމަ، އެ މުއްދަތު
ހަމަވުމުގެ ކުރިން އޭނާ ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރުމުން، އިތުރު
67

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
މުއްދަތަކަށް އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް
ލިބިގެންވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އޭނާއާ އެކުށާ ގުޅުވައިދޭ އެކަށީގެންވާ
މިންވަރެއްގެ ހެއްކެއް އެހާތަނަށްވެސް ލިބިފައިނުވާނަމަ، އެފަދައިން އިތުރުކޮށްދޭ
މުއްދަތު، 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުވެގެންނުވާނެއެވެ.
(ކ) މި މާއްދާގެ (ޅ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އޭނާ ބަންދުކޮށްފައިވަނިކޮށް، އޭނާ އެ
ކުށް ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް އެކަށީގެންވާ ހެކި ލިބިއްޖެނަމަ، އޭނާ
15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް، ނުވަތަ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން
ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު، ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(އ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ފަނޑިޔާރަކު އަމުރެއް ކުރުމުގައި، ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން
މީހަކު ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފަނޑިޔާރު ނިންމާނަމަ އެގޮތަށް ފެންނަ ސަބަބު،
ނުވަތަ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން މީހަކު ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފަނޑިޔާރަށް
ނުފެންނަނަމަ ނުފެންނަ ސަބަބު، ނުވަތަ މީހަކު ބަންދުން ދޫކޮށްލަން
ނިންމައިފިނަމަ އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލަން ނިންމި ސަބަބު، ނުވަތަ ކަފާލާތުގެ
ދަށުން ނުވަތަ ޝަރުޠަކާއެކު ދޫކޮށްލަށް ނިންމައިފިނަމަ، އެފަދައިން ނިންމި
ސަބަބު، އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(ވ) މި މާއްދާގެ (ށ) ނުވަތަ (ކ) ގެ ދަށުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން މީހަކު ބަންދުގައި
ބަހައްޓަން ފަނޑިޔާރު ނިންމައިފިނަމަ، އެ ނިންމުން، ކޮންމެ 30 (ތިރީސް)
ދުވަހަކުން މުރާޖަޢާކުރަންވާނެއެވެ. އަދި، އޭނާ އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ
ސަބަބެއް އޮތްތޯ ބެލުމަށްޓަކައި، އޭނާ ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ ފަރާތުން، އޭނާ ކޯޓަށް
ހާޒިރުކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (65) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(މ(މި މާއްދާގެ)ވ(އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ
ކުރިންވެސް، މި މާއްދާގެ ދަށުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކު ،
އޭނާގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް
68

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެ އަމުރު ބާޠިލުކުރުމަށް އެދި
ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއްނާޅައެވެ.
(ފ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކު ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިންކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާނެ
އުސޫލުތަކާއި، އެފަދަ މައްސަލަތައް ބެލުމުގައި ކޯޓުން ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ
އުސޫލުތަކާއި، ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވާ
މީހުންގެ ބަންދުގެ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުމާގުޅޭ އުސޫލުތައް ، މި ޤާނޫނުގެ
ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (66) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
ހަތްވަނަ ބާބު
ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކުރުން
ކަފާލާތުގެ އުސޫލުން 61. ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހަކީ، ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކުރެވޭ ކުށެއްގެ
ދޫކޮށްލުމަށް އެދުމުގެ
ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހެއްނަމަ، މި ބާބުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކަފާލާތުގެ ދަށުން
ޙައްޤު
ބަންދުން ދޫކޮށްދިނުމަށް ކޯޓުގައި އެދުމުގެ އިޚްތިޔާރު އެ މީހަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ކަފާލާތުގެ ދަށުން 62. (ހ) އަންނަނިވި ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް ކަފާލާތުގެ ދަށުން މީހަކު
ދޫކުރެވިދާނެ ގޮތްތައް
ދޫކުރެވިދާނެއެވެ.
(1) ފައިސާ ބެހެއްޓުމަށްފަހު ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކުރުން؛
(2) މީހަކު ޖާމިނުވުމުން ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކުރުން.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް މީހަކު ކަފާލާތުގެ
ދަށުން ދޫކުރާއިރު، ޝަރުޠަކާ ނުލައިވެސް، ޝަރުޠަކާއެކުވެސް އެ މީހަކު
ދޫކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
69

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ކަފާލާތުގެ ދަށުން 63. އަންނަނިވި ބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކު ކަފާލާތުގެ އުސޫލުން
ދޫނުކުރެވޭނެ
ދުލެއްނުކުރެވޭނެއެވެ.
މައްސަލަތައް
(ހ) ޤަޞްދުގައި މީހަކު މެރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލަތައް؛
(ށ) މީހަކު މަރާލެވިދާފަދަ ހަތިޔާރަކުން މީހަކަށް ޙަމަލާދީ، އެ މީހަކަށް ނުރައްކާތެރި
ހާނިއްކައެއް ކޮށްފައިވާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލަތައް؛
(ނ) ޓެރަރިޒަމްގެ ޢަމަލެއް ހިންގިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލަތައް؛
(ރ) ދައުލަތުގެ މިނިވަންކަމާއި އިސްތިޤްލާލަށް ގެއްލުންވާފަދަ ޢަމަލެއް ހިންގިކަމަށް
ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލަތައް؛
(ބ) މަސްތުވާތަކެތި ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށުގެ މައްސަލަތައް؛
(ޅ) ކުޑަކުއްޖަކަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ކުށްކުށުގެ މައްސަލަތައް؛
(ކ) ކަފާލާތުގައި ދޫނުކުރެވޭނެކަމަށް އެހެން ޤާނޫނަކުން ކަނޑައަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް.
މީހަކު ޖާމިނުވުމުން 64. (ހ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައި ހުރި މީހަކު ބަންދުން ދޫކުރުމަށްޓަކައި، މި
ބަންދުން ދޫކުރުން
މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވާ މީހަކު ޔަޤީންކަންދީ
ޖާމިނުވެއްޖެނަމަ، އޭނާ ކަފާލާތުގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ފަނޑިޔާރަށް
އަމުރުކުރެވިދާނެއެވެ.
(ށ) ބަންދުގައިހުރި މީހަކަށް ޖާމިނުވާ މީހެއްގެ ކިބައިގައި އަންނަނިވި ޝަރުޠުތައް
ފުރިހަމަވާންވާނެއެވެ.
(1) ޢުމުރުން 21)އެކާވީސް(އަހަރު ވެފައިވާ މީހަކު ކަމުގައިވުން ؛
(2) އަމިއްލަ ދިރިއުޅުމުގައި ޒިންމާ ނެގުމުގެ އިޚްތިޔާރު ލިބިފައި ވާ މީހަކު
ކަމުގައިވުން؛
(3) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާގެ ޤާނޫނީ ވަކީލު ކަމުގައިނުވުން؛
(4) ކޯޓެއްގައި އެއްވެސް ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއް ހިނގަމުންދާ މީހެއްކަމުގައި
ނުވުން؛
70

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(5) ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކުން ތަޙްޤީޤުކުރަމުންދާ ޖިނާއީ
މައްސަލައެއްގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތެއް ކަމުގައިނުވުން؛
(6) އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ އަދާކުރަންޖެހޭ ސާބިތު ދަރަންޏެއް އޮތް
މީހެއް ކަމުގައިނުވުން؛
(7) ޖިނާއީ ކުށެއް ސާބިތުވެގެން ޝަރުޢީ ޙުކުމެއް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ ނުވަތަ
ތަންފީޛުކުރަންޖެހޭ މީހެއް ކަމުގައި ނުވުން؛
(8) އޭނާ ޖާމިނުވެގެން، ކަފާލާތުގައި ދޫކޮށްފައިވާ އެއްވެސް މީހަކު
ފިލާފައިނުވުން؛
(9) ކަފާލާތުގެ އިޤުރާރާ ޚިލާފުވެފައިވާ މީހަކު ކަމުގައިނުވުން.
(ނ) ޢުމުރުން 18 (އަށާރަ) އަހަރުނުވާ ކުއްޖަކު ނުވަތަ އަމިއްލަ ދިރިއުޅުމުގައި ޒިންމާ
ނެގުމުގެ އިޚްތިޔާރު ލިބިފައިނުވާ މީހަކު ކަފާލާތުގައި ދޫކުރެވޭނީ، އެ ކުއްޖެއްގެ
ނުވަތަ އެ މީހެއްގެ މަންމަ ނުވަތަ ބައްޕަ ނުވަތަ ޒިންމާދާރު ބަލަދުވެރިޔަކު ނުވަތަ
އެނޫންވެސް އެފަދަ ކުއްޖަކު ނުވަތަ މީހަކު ބެލެހެއްޓުމާ ޙަވާލުވެހުރި ފަރާތުން
ދޭ ޔަޤީންކަމެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށެވެ.
(ރ) ބަންދުގައިހުރި މީހަކަށް ޖާމިނުވާ މީހަކީ އެކަން ކުރެވިދާނެ މީހެއް ކަމުގައި މި
މާއްދާގެ (ށ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ފަނޑިޔާރު ކަނޑައެޅުމުން، އަންނަނިވި ކަންކަން
ހިމެނޭ އިޤްރާރެއްގައި އޭނާ ސޮއިކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ބަންދުގައިހުރި މީހާ ބަންދުން ދޫކޮށްލާފައި ހުންނައިރު އޭނާ ކުށެއް
ކުރިޔަނުދީ ބަލަހައްޓާނެކަން؛ އަދި
(2) އޭނާއާމެދު ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ ތަޙްޤީޤަށްޓަކައި ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން އަންގާ ތަންތަނަށް އޭނާ ހާޒިރުކުރާނެ ކަން؛ އަދި
(3) ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ކޯޓަށް ހާޒިރުވާންޖެހޭ ގަޑިއަށް އޭނާ ކޯޓަށް
ހާޒިރުކުރާނެކަން.
71

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުޠުތަކުގެ އިތުރުން، އަންނަނިވި
ޝަރުޠުތަކުގެ ތެރެއިން ޝަރުޠެއް ނުވަތަ ޝަރުޠުތަކެއް ކަނޑައެޅުމުގެ
އިޚްތިޔާރުވެސް ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) ވަޒީފާގައި ދެމިހުރުމަށް ނުވަތަ ވަޒީފާއެއް ނެތްނަމަ ވަޒީފާއެ އް ހޯދުމަށް
ޢަމަލީގޮތުން މަސައްކަތްކުރުން؛
(2) ތަޢުލީމީ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވުމަށް ނުވަތަ ބައިވެރިވެފަ އިވާ
ޕްރޮގްރާމެއް ފުރިހަމަކުރުމަށް؛
(3) ދަތުރުފަތުރުކުރުމާއި، އުޅޭނޫޅޭ ތަންތަނާއި، މީހުންނާ މުޢާމަލާތްކުރުމުގައި
ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ޢަމަލުކުރުން؛
(4) ކުރި ކުށުގެ ސަބަބުން ގެއްލުން ލިބުނު މީހާއާއި ނުވަތަ މީހުންނާއި،
އެ މައްސަލައިގައި ހެކިބަސްދޭނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ މީހުންނާ
މުޢާމަލާތްނުކުރުމާއި ބައްދަލުނުކުރުން؛
(5) ކަނޑައަޅާފައިވާ އިދާރާއަކަށް ގަވާއިދުން ރިޕޯޓުކުރުން؛
(6) ގޭގައި ހުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ވަގުތުގައި އެގޮތަށް ޢަމަލުކު ރުން؛
(7) ޞިއްޙީ ނުވަތަ ނަފްސާނީ ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތިން ދުރުހެލިވުމުގެ ފަރުވާ
ލިބިގަތުމަށާއި، އަދި ކޯޓުން ކަނޑައަޅައިފިނަމަ އެ ކަނޑައަޅާ ޞިއްޙީ
ނުވަތަ ނަފްސާނީ ނުވަތަ މަސްތުވާތަކެތީގެ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއް ގައި ހުރެ
އެ މަރުކަޒުން ފަރުވާ ލިބިގަތުމަށް؛
(8) ތަޢުލީމު ޙާޞިލުކުރުމަށް ނުވަތަ ވަޒީފާ އަދާކުރުމަށް ނުވަތަ އެ ނޫންވެސް
އެހެން ބޭނުމެއްގައި ބަންދުން ދޫކޮށްފައިވާނަމަ، ކަނޑައަޅާ ވަ ގުތެއްގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަނަށް ބަންދުގައި ހުރުމަށް އެނބުރި އައުން.
(ޅ) ބަންދުގައިހުރި މީހަކު ކަފާލާތުގެ އުސޫލުން ބަންދުން ދޫކުރުމަށްޓަކައި، ބަންދުގައި
ހުރިމީހާއަށް ޖާމިނުވާ މީހާ، އޭނާގެ އިޤްރާރާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ އޭނާ އެކުރަނީ
ކުށެކެވެ. ބަންދުން ދޫކޮށްލެވުނު މީހާ ފިލައިފިނަމަ ނުވަތަ ޖާމިނުވާ މީހާ އޭނާގެ
72

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އިޤްރާރާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، އެ ޚިލާފުވި ޚިލާފުވުމުގެ ކުޑަ ބޮޑު މިނަށް ބަލައި،
ޖާމިނުވި މީހާއަށް އަންނަނިވި އަދަބުތަކުގެ ތެރެއިން އަދަބެއް ދިނުމުގެ އިޚްތިޔާރު
ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
1 (1))އެކެއް(އަހަރު ދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛
2 (2))ދޭއް(އަހަރު ދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް ގޭގައި
ބަންދުކުރުން؛
15,000/- (3))ފަނަރަހާސް(ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑުނޫން ޢަދަދަކުން
ޖޫރިމަނާކުރުން؛
(4) ބަންދުގައި ހުރި މީހަކު ކަފާލާތުގެ އުސޫލުން ދޫކުރުމުގައި، ވަ ކި
މުއްދަތެއް ވަންދެން ޖާމިނު ނުވެވޭނެކަމަށް ކަނޑައެޅުން.
(ކ) ބަންދުގައިހުރި މީހަކު ކަފާލާތުގެ އުސޫލުން ބަންދުން ދޫކޮށްފައިވަނިކޮށް، އޭނާއަށް
ޖާމިނުވި މީހާ އޭނާގެ އިޤްރާރާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، ނުވަތަ ބަންދުން ދޫކުރެވިފައިވާ
މީހާ ފިލައިފިނަމަ، ބަންދުން ދޫކުރެވިފައިވާ މީހާ ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރެއް ކޯޓުން
ނެރެންވާނެއެވެ. އަދި އޭނާ ހައްޔަރުކުރެވުމުން، އޭނާގެ މައްޗަށް
ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލަ ވަކިގޮތަކަށް ނިމެންދެން އޭނާ ބަންދުގައި
ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(އ(މި މާއްދާގެ)ރ(އާއި)ބ(ގެ ދަށުން ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ޝަރުޠުތަކާ އެއް ގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިން ބަންދުން ދޫކޮށްލާ މީހާ ޢަމަލުކުރަމުންދާކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި
އޭނާއަށް ޖާމިނުވާ ފަރާތުން ކުރެވެން ހުރި އެންމެހައި މަސައްކަތެއް
ކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (67) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
ފައިސާ ބެހެއްޓުމަށްފަހު 65. (ހ) ބަންދުގައިހުރި މީހަކު ބަންދުން ދޫކުރުމަށްޓަކައި ، އޭނާ، ނުވަތަ އޭނާގެ ފަރާތުން
ކަފާލާތުގެ ދަށުން
އެހެން މީހަކު، ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ޢަދަދެއްގެ ފައިސާ ކަފާލާތުގެ ގޮތުގައި ކޯޓުގައި
ދޫކުރުން
73

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ބަހައްޓައިފިނަމަ، ބަންދުގައިހުރި މީހާ ކަފާލާތުގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް
ފަނޑިޔާރަށް އަމުރުކުރެވިދާނެއެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ޝަރުޠުތައް
ޤަބޫލުކުރާކަމަށާއި، ކޯޓުން އިތުރު ޝަރުޠުތަކެއް ކަނޑައަޅާނަމަ އެ
ޝަރުޠުތައްވެސް ޤަބޫލުކުރާކަމަށާއި، އެއިން ޝަރުޠަކާ އެ މީހަކު
ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، ކަފާލާތުގެ ގޮތުގައި އެ މީހަކު ބަހައްޓާފައި ވާ ފައިސާ ދައުލަތަށް
ނެގޭނެކަން ކަފާލާތު ލިބިދޭ މީހާއަށް ނުވަތަ އޭނާގެ ފަރާތުން ފައިސާ ބެހެއްޓި
މީހާއަށް ކޯޓުން އަންގައި، ކަފާލާތު ލިބިދޭ މީހާ ނުވަތަ އޭނާގެ ފަރާތުން ފައިސާ
ބެހެއްޓި މީހާ ސޮއިކުރާ އިޤްރާރުގައި އެކަން ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކުރެވޭ މީހާ ފިލައިފިނަމަ، ނުވަތަ ކަފާލާތުގެ
ގޮތުގައި ފައިސާ ބެހެއްޓި މީހާ އޭނާގެ އިޤްރާރާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، ބަންދުން
ދޫކުރެވިފައިވާ މީހާ ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރެއް ކޯޓުން ނެރެންވާނެއެވެ. އަދި އޭނާ
ހައްޔަރުކުރެވުމުން، އޭނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލަ ވަ ކިގޮތަކަށް
ނިމެންދެން އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރު ކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކަފާލާތުގެ ގޮތުގައި ފައިސާ ބަހައްޓާ މީހަކު މައްސަލަ ނިމޭއިރު
ކަފާލާތުގެ އިޤްރާރާ ޚިލާފުވެފައިނުވާނަމަ، އެ ފައިސާ ވީއެންމެ އަވަހަކަށް ކޯޓުން
އޭނާއަށް ރައްދުކުރަންވާނެއެވެ.
ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ އިތުރު 66. (ހ) ބަންދުގައި ހުރި މީހާ ދޫކޮށްލާފައި ހުންނައިރު އޭނާ އިތުރު ކުށެއް ނުކުރާނެ
ޝަރުޠަކާއެކު ބަންދުން
ކަމަށާއި، ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާގައި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން ހާޒިރުވާން އަންގާ
ދޫކުރުން
ތަންތަނަށް އޭނާ ހާޒިރުވާނެ ކަމަށާއި، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ކޯޓަށް
ހާޒިރުވާންޖެހޭ ގަޑިއަށް އޭނާ ހާޒިރުވާނެ ކަމަށާއި، ކޯޓުން އިތުރު ޝަރުޠުތަކެއް
ކަނޑައަޅާނަމަ އެ ޝަރުޠުތައްވެސް ޤަބޫލުކުރާކަމަށް ބަންދުގައި ހުރި މީހާ
74

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އިޤްރާރުވެ ސޮއިކުރުމުން، އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ފަނޑިޔާރަށް އަމުރު
ނެރެވިދާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކުރެވޭ މީހަކު ބަންދުން ދޫކުރާއިރު ކަނޑައެޅިފައިވާ
ޝަރުޠަކާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ އަލުން ބަންދުކުރެވޭނެކަން ބަންދުގައި ހުރި މީހާ
ސޮއިކުރާ އިޤްރާރުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ޝަރުޠުތަކުގެ ތެރެއިން ޝަރުޠެއް ނުވަތަ ޝަރުޠުތަކެއް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު
ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) ބަންދުން ދޫކޮށްލާފައި ހުންނައިރު އެއްވެސް ޤާނޫނަކާ ޚިލާފު ޢަމަލެއް
ނުވަތަ އިތުރު ކުށެއް ނުކުރުމަށް؛
(2) ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާގައި ތަޙްޤީޤުކުރާ ފަރާތުން ހާޒިރުވާން އަންގާ
ތަންތަނަށް ހާޒިރުވުމަށް؛
(3) ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ކޯޓަށް ހާޒިރުވާންޖެހޭ ގަޑިއަށް ކޯޓަށް
ހާޒިރުވުމަށް؛
(4) ވަޒީފާގައި ދެމިހުރުމަށް ނުވަތަ ވަޒީފާއެއް ނެތްނަމަ ވަޒީފާއެ އް ހޯދުމަށް
ޢަމަލީގޮތުން މަސައްކަތް ކުރުމަށް؛
(5) ތަޢުލީމީ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވުމަށް ނުވަތަ ބައިވެރިވެފަ އިވާ
ޕްރޮގްރާމެއް ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް؛
(6) ދަތުރު ފަތުރުކުރުމާއި، އުޅޭނޫޅޭ ތަންތަނާއި، މީހުންނާ މުޢާމަލާތްކުރުމާމެދު
ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމަށް؛
(7) އޭނާ ކުރި ކުށުގެ ސަބަބުން ގެއްލުން ލިބުނު މީހާއާއި، އަދި އެ
މައްސަލައިގައި ހެކިބަސް ދޭނެ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ އެންމެހައި މީހުންނާ
މުޢާމަލާތްނުކުރުމާއި ބައްދަލުނުކުރުމަށް؛
(8) ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކަށް ނުވަތަ އެހެންވެސް
އިދާރާއަކަށް ގަވާއިދުން ރިޕޯޓު ކުރުމަށް؛
75

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(9) ގޭގައި ހުރުމަށް ކަނޑައަޅައި އަންގާފައިވާ ވަގުތުގައި އެގޮތަށް
ޢަމަލުކުރުމަށް؛
(10) ލިބެންހުރި ޞިއްޙީ ނުވަތަ ނަފްސާނީ ފަރުވާ ލިބިގަތުމަށާއި، އަދި ކޯޓުން
ކަނޑައަޅައިފިނަމަ އެ ކަނޑައަޅާ ޞިއްޙީ ، ނުވަތަ ނަފްސާނީ ފަރުވާދޭ
މަރުކަޒެއްގައި ހުރެ އެ މަރުކަޒަކުން ފަރުވާ ލިބިގަތުމަށް ؛
(11) ތަޢުލީމު ޙާޞިލުކުރުމަށް ނުވަތަ ވަޒީފާ އަދާކުރުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ
އެނޫންވެސް އެހެން ބޭނުމެއްގައި ދޫކުރުމަށްފަހު، ކަނޑައަޅާ ވަކި
ވަގުތެއްގައި، ކަނޑައަޅާފައިވާ ވަކި ތަނަކަށް ބަންދުގައި ހުރުމަށް
އެނބުރި އައުމަށް.
(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކުރާ މީހާ ފިލައިފިނަމަ ނުވަތަ އޭނާ ވެފައިވާ
އިޤްރާރާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، އޭނާ ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރެއް ކޯޓުން ނެރެވިދާނެއެވެ.
އަދި އޭނާ ހައްޔަރުކުރެވުމުން، އޭނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލަ
ޝަރީޢަތުން ވަކިގޮތަކަށް ނިމެންދެން އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ
އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
މަޢުލޫމާތު ރެކޯޑުކުރުން 67. ކަފާލަތުގެ ދަށުން މީހަކު ބަންދުން ދޫކުރާއިރު އޭނާއާގުޅޭ އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު ކޯޓުން
ރެކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ.
(ހ) ބަންދުން ދޫކުރެވޭ މީހާގެ ނަން؛
(ށ) އޭނާގެ އުފަން ތާރީޚް؛
(ނ) އޭނާގެ ޤައުމީ ނިސްބަތް؛
(ރ) އޭނާގެ ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު ނުވަތަ ޕާސްޕޯޓް ނަންބަރު؛
(ބ) އޭނާގެ ދާއިމީ އެޑްރެސް؛
(ޅ) އޭނާ ދިރިއުޅެމުންދާ އެޑްރެސް؛
(ކ) އޭނާ ވަޒީފާ އަދާކުރާ ތަން؛
76

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(އ) ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކުރެވޭ މުއްދަތުގައި އޭނާ ދިރިއުޅޭނެ ތަނާއި، އޭނާއާ އެކުގައި
ދިރިއުޅޭނެ ފަރާތެއްގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް، އަދި ގުޅޭނެ ފޯނު ނަންބަރެއް؛
(ވ) އޭނާއަށް ޖާމިނުވާ މީހާގެ އިތުރުން އޭނާއާ ގުޅޭނެ ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު ދެވޭނެ
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ މީހެއްގެ ނަމާއި އެޑްރެސް، އަދި ގުޅޭނެ ފޯނު
ނަންބަރެއް؛
(މ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ އެނޫންވެސް މަޢުލޫމާތެއް.
ބަންދުން ދޫކުރާއިރު 68. މި ޤާނޫނުގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ނުވަތަ 65 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ނުވަތަ
ޕާސްޕޯޓު ހިފެހެއްޓުން
66 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަމުރެއް ކުރުމާ އެކުއެކީގައި، އެ މީހެއްގެ ޕާސްޕޯޓު ނުވަތަ
ދަތުރުފަތުރުކުރުމަށް ގެންގުޅޭ އެނޫންވެސް ރަސްމީ ލިޔުމެއް ހިފެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ
އިޚްތިޔާރު، ނުވަތަ އޭނާ އެވަގުތަކު ހުރި ރަށް ނޫން އެހެން ރަށަކަށް ފުރައިގެން ދިއުން
މަނާކުރަން ނުވަތަ ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދިއުން މަނާކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
ކަފާލާތާގުޅޭ ގަވާއިދު 69. ކަފާލާތުގެ ގޮތުގައި ފައިސާ ބަހައްޓަންޖެހޭ ޢަދަދުތަކާއި، އެ ފައިސާ ކޯޓަށް ބަލައިގަންނާނެ
ހެދުން
ގޮތާއި، އެ ފައިސާ ރައްކާކުރެވޭނެ ގޮތާއި، އެ ފަ އިސާ ދައުލަތަށް ނަގަންޖެހޭ ޙާލަތުގައި
ކަންކުރާނެ ގޮތާއި، ކަފާލާތުގެ ގޮތުގައި ފައިސާ ބަހައްޓާ މީހަކު މައްސަލަ ނިމޭއިރު
ކަފާލާތުގެ އިޤްރާރާ ޚިލާފްވެފައިނުވާނަމަ އެ ފައިސާ އެ މީހަކަށް ރައްދުކުރާނެގޮތާއި،
މިނޫންވެސް ކަމާގުޅޭ އެހެނިހެން އުސޫލުތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
އަށްވަނަ ބާބު
ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށް ލިބިދޭ އިތުރު ބާރު
ޤާނޫނުން ދޭ ބާރުގެ 70. ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި ތަންތަނާއި މުދާ ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ލިބިދޭ ބާރުގެ
ބޭނުން ހިފުމުގެ
އިތުރުން، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށް ލިބިދޭ އެހެނިހެން ބާރުތައް، މި ބާބުގައި
އިޚްތިޔާރު
ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ. މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގައި ފިޔަ ވައި
77

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އެނޫން ކޮންމެ ޙާލަތެއްގައި، މި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެއިން ކޮންމެ ބާރެއްގެ
ބޭނުންހިފުމުގެ އިޚްތިޔާރު، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ކޮންމެ އިދާރާއަކަށްމެ ލިބިގެންވެއެވެ.
ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ 71. (ހ) ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަ ކުން ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ
އިދާރާއަށް ހާޒިރުވާން
ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތަޙްޤީޤަކާ ގުޅޭގޮތުން ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހަކު ނުވަތަ އެ
އެންގުން
ތަޙްޤީޤަށް މަޢުލޫމާތު ދެވިދާނެ މީހަކު ނުވަތަ ހެކިބަސް ދެވިދާނެ މީހަކު، އެ
އިދާރާއަށް ހާޒިރުވުމަށް، އެ އިދާރާއެއްގެ ހުއްދަކުރެވިފައިވާ އޮފިސަރަކު ސޮއިކޮށް
ދޫކުރާ ލިޔުމަކުން އެންގުމުގެ ބާރު، އެ އިދާރާއަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކީ ފުލުހުން ކަމުގައިވާ ޙާލަތުގައި، މި މާއްދާގެ
(ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އޮފިސަރަކީ، ފުލުހުންގެ ކަމާބެހޭ ޑިޕާޓްމަންޓްގައި ނުވަތަ
ޔުނިޓްގައި ނުވަތަ ސްޓޭޝަންގައި އިސްކޮށް ހުންނަ ފަރާތެއް ކަމުގައި
ވާންވާނެއެވެ. އެނޫން އިދާރާއެއްނަމަ، އެ އިދާރާގެ ކަމާބެހޭ ޑިޕާޓްމަންޓްގެ
ވެރިއެއް ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އަންގާ އެންގުމެއްގައި އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު
ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(1) ހާޒިރުކުރެވޭ ހައިސިއްޔަތު؛
(2) ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތެއްނަމަ، އޭނާއާމެދު ކުރެވޭ ތުހުމަތުގެ
ޚުލާޞާ؛
(3) ތަޙްޤީޤަކަށް މަޢުލޫމާތު ދެވިދާނެ މީހަކު ނުވަތަ ހެކިބަސް ދެވިދާނެ
މީހަކުނަމަ، ކުރަމުންދާ ތަޙްޤީޤުގެ ޚުލާޞާ؛
(4) ހާޒިރުވާން އަންގާ ތަނާއި ގަޑި؛
(5) އެ އިދާރާގައި ހޭދަވާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރާ ވަގުތު؛
(6) ހުއްދަދޭ އޮފިސަރުގެ ސޮއި.
78

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ރ) ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް ހާޒިރުވުމަށް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އަންގާ
އެންގުމަކަށް ހާޒިރުވާ މީހަކު، އެކަމަށް އޭނާ ހާޒިރުވެ ހުންނަ ހުރުމުގައި ހައްޔަރެއް
ނުކުރެވޭނެއެވެ.
(ބ(މި މާއްދާގެ ދަށުން ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް މީހަކު ހާޒިރުކުރަންވާނީ،
24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރުގެ ނޯޓިހެއް ދިނުމަށްފަހުގައެވެ.
(ޅ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހާޒިރުވުމަށް
ލިޔުން ޙަވާލުކުރެވޭ މީހާ، ހާޒިރުނުވެއްޖެނަމަ ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތް
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(ކ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ލިޔުމާ ޙަވާލުވުމަށްފަހު، މަޤްބޫލު ޢުޛުރެއް
މެދުވެރިވެގެން، ހާޒިރުނުވެވޭނަމަ، ހާޒިރުވުމަށް އަންގާފައިވާ ގަޑި ޖެހުމުގެ
ލަސްވެގެން 2 (ދޭއް) ގަޑިއިރުގެ ކުރިން ހާޒިރުނުވެވޭ ސަބަބު އަންގަން ވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (68) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
ހާޒިރުވުމަށް ޝަރުތުކޮށް 71-1. (ހ(ޖިނާއީ ކުށެއް ހިނގަމުންދާ ވަގުތު، ފަހުގެ ތާރީޚެއްގައި ނުވަތަ ވަގުތެއްގައި
ދޫކުރުން
ފުލުހުންގެ ވަކި މަރުކަޒަކަށް ހާޒިރުވުމަށް އަންގާ ޝަރުޠުކުރުމުގެ ބާރު
ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން ފުލުހަކު އަންގާއިރު، އަންނަނިވި
ކަންކަމަށް ބަލަންވާނެއެވެ.
(1) ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށުގެ ކުޑަބޮޑުމިނާއި، ނުރައްކާތެރިކަން؛
(2) ހެއްކާއި ޤަރީނާ ހޯދުމަށް ކުރިމަތިވެދާނެ ދަތިތައް؛
(3) އެމީހާގެ ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ ފުރާނައަށް ނުވަތަ މީހެއްގެ މުދަލަކަށް
ލިބިދާނެ ގެއްލުން؛ އަދި
(4) އެމީހަކު، އެހެން ކުށަކަށް އަރައިގެންފާނެކަމަށް ބެލެވޭ މިންވަ ރު.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން މީހަކު ހާޒިރުވުމަށް
އަންގަންވާނީ ލިޔުމަކުންނެވެ.
އިޞްލާޙު: (69) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
79

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ބޭންކް އެކައުންޓް 72. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައިވާ މީހުންގެ ބޭންކް އެކައުންޓާއި އެ އެކައުންޓުން ކުރާ
މޮނިޓަރކުރުން
މުޢާމަލާތް މޮނިޓަރކުރުމުގެ ކޯޓު އަމުރަކަށް އެދުމުގެ ބާރު، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
އިދާރާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ ދައުލަތަށް ނެގުން ލާޒިމުކުރާ ކުށެއް ކޮށްފައިވާ
މީހާއާއި، އެފަދަ ކުށެއް ކުރުމުގައި ބައިވެރިވެފައިވާ މީހާއާ އި، އެފަދަ
ކުށެއް ކުރަންއުޅޭކަމުގެ މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވާ މީހާ؛
(2) ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ ދައުލަތަށް ނެގުން ލާޒިމުކުރާ ކުށެއްގެ ޢަމަލުން
ސީދާގޮތުގައި ނުވަތަ ނުސީދާގޮތުގައި މަންފާ ލިބިފައިވާ މީހާ؛
(3) ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއްގެ ޢަމަލުން މަންފާއެއް ލިބިގަތުމުގެ މަގުމަތީގައިވާ
މީހާ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކޯޓު އަމުރަކަށް އެދޭއިރު، އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(1) އަމުރު ނިސްބަތްވާ މީހާގެ ނަމާއި އެޑްރެހާއި ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން
އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު ނުވަތަ ބިދޭސީއެއްނަމަ، އަމުރު ނިސްބަތްވާ
މީހާގެ ނަމާއި، އެޑްރެހާއި، ޕާސްޕޯޓް ނަންބަރާއި، ޤައުމު؛
(2) ކުރަމުންދާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް؛
(3) ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާ އެ ކުށް ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް ނުވަތަ
ކުރަމުންދާ ކަމަށް ލިބިފައިވާ ހެކި؛
(4) ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން މޮނިޓަރކުރެވޭ ބޭންކް އެކައުންޓް ނުވަތަ
އެކައުންޓްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު؛
(5) ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން މޮނިޓަރކުރަން ބޭނުންވާ މުޢާމަލާތުގެ ބާވަތް؛
(6) އެކައުންޓް މޮނިޓަރކުރަން ބޭނުންވަނީ އެކައުންޓްގެ ވެރިފަރާތަ ށް ނޭނގޭ
ގޮތަށްކަން ނުވަތަ އެނގޭ ގޮތަށްކަން؛
80

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(7) އެކައުންޓް މޮނިޓަރކުރަން ބޭނުންވަނީ އެކައުންޓްގެ ވެރިފަރާތަ ށް ނޭނގޭ
ގޮތަށްކަން ކަމަށްވާނަމަ، އެކަން އެގޮތަށް ކުރަންޖެހޭ ސަބަބު؛
(8) އެ އަމުރުގެ ދަށުން މޮނިޓަރކުރުމަށް ހުއްދަކުރެވޭ އެކައުންޓް
މޮނިޓަރކުރެވޭ ތާރީޚު ނުވަތަ ތާރީޚުތައް، ނުވަތަ މުއްދަތު؛
(9) ކޯޓު އަމުރުގައި ބަޔާންކުރާގޮތް ފިޔަވައި އެހެން ގޮތަކަށް ނުވަތަ
މަޤްޞަދަކަށް ހުއްދައިގެ ބޭނުން ނުކުރެވޭނެކަން.
(10) މޮނިޓަރކުރުމުގެ ހުއްދަ ދެވޭ ބޭންކް ނުވަތަ މާލީ އިދާރާ؛
(11) އަމުރަށް އެދޭ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއާއި، އެ އިދާރާގެ ކަމާބެހޭ
މުވައްޒަފުގެ ނަމާއި، ސޮއި އަދި އިދާރާގެ ތައްގަނޑު.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ އަމުރެއް ނެރުނުކަން، އެ އެ ކައުންޓްގެ
ވެރިފަރާތަށް ނޭނގޭ ގޮތަށް ނުވަތަ އަންގަންނުޖެހޭގޮތަށް އެ އަމުރު ނެރެވިދާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ އަމުރެއްގެ ބޭނުމަކީ، އަންނަނިވި
މަޢުލޫމާތު ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކަށް ދިނުމަށް، ބޭންކަކަށް ނުވަތަ މާލީ
އިދާރާއަކަށް އަމުރުކުރުމެވެ.
(1) އެކައުންޓްގެ ވެރިފަރާތުގެ ނަން؛
(2) އެކައުންޓަކުން ހިންގާފައިވާ މުޢާމަލާތްތަކުގެ ތަފްޞީލު؛
(3) އެ ބޭންކަކުން ނުވަތަ މާލީ މަރުކަޒަކުން ދޭންވީ މަޢުލޫމާތު ނިސްބަތްވާ
މުއްދަތު؛
(4) އެ މަޢުލޫމާތު ދޭންވީ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ ވަކި އޮފިސަރެއްގެ
ނަން.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެހެން ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، ޤާނޫނު ނަންބަރު
24/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގއާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 41 ވަނަ މާއްދާއާ
އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ޖިނާއީ ކުށްތައް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ބާރު ލިބިފައިވާ
ފަރާތަކުން ނުވަތަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ލިޔުމަކުން އެދިގެން، ބޭންކުގެ
81

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ކަސްޓަމަރުންގެ އެކައުންޓްތަކާއި، ޑިޕޮސިޓްތަކާއި، ޓްރަސްޓްތަކާއި، ސޭފް
ޑިޕޮސިޓް ބޮކްސްތަކުގެ މަޢުލޫމާތުތައް ހޯދުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.
އެކައުންޓްގައިވާ ފައިސާ 73. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 72 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ނެރޭ މޮނިޓަރކުރުމުގެ އަމުރެއްގެ ދަށުން
ހިފެހެއްޓުމާއި އެ
ބަލަމުންދާ ބެލުންތަކުން ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް ފާހަގަވާކަމަށްވާނަމަ، އެ
ފައިސާއިން
މުޢާމަލާތްކުރުން އެކައުންޓްގައިވާ ފައިސާ، ވަކި މުއްދަތަކަށް ހިފެހެއްޓުމަށް ނުވަތަ އެ
ހުއް ޓުވުން
ފައިސާއިން މުޢާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ކޯޓު އަމުރަކަށް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
އިދާރާއަށް އެދެވިދާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާ ހިފަހައްޓަންވާނީ ނުވަތަ
އެއިން މުޢާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވަންވާނީ، ހެޔޮ ނިޔަތުގައި ޢަމަލުކުރާ ތިންވަނަ
ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތަކަށް އެއްވެސް އުނިކަމެއް ނާންނާނެ ގޮތެއްގެމަތިންނެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން މުޢާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވާ ފައިސާ ބަލަހައްޓަމުންގެންދާނީ،
އެ ފައިސާއެއް ހުރި މާލީ އިދާރާއަކުން، ނުވަތަ އެ ފައިސާއިން މުޢާމަލާތްކުރުން
ހުއްޓުވުނުއިރު އެ އެ އްޗެހި ބެލެހެއްޓުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަރާތަކުންނެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓޭ ފައިސާ ބަލަހައްޓަމުންގެންދާނީ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
އިދާރާގެ ބެލުމުގެ ދަށުންނެވެ.
(ބ) ކޯޓު އަމުރުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން ކޯޓު އަމުރު ހޯދި ބޭނުން
ފިލައިގޮސްފިނަމަ، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން އެ އަމުރު ބާޠިލުކުރަން
އެދެންވާނެއެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ހިފަހައްޓާފައިވާ ފައިސާއެއް ހިފެހެއްޓި ހިފެހެއްޓުން ނިމުމަކަށް
ގެނައުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ މުޢާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވާފައިވާ ފައިސާއަކުން
މުޢާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވި ހުއްޓުވުން ނިމުމަކަށް ގެނައުމަށްޓަކައި، ކުށުގެ
ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތަށް ނުވަތަ މަޞްލަޙަތު އޮތް ތިންވަނަ ފަރާތަކަށް ކޯޓަށް
ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
82

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ކ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓޭ ފައިސާ ދައުލަތަށް ނަގަންޖެހޭނަމަ އެ ފައިސާ
ދައުލަތަށް ނަގަންދެން ނުވަތަ މި މާއްދާގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓި ހިފެހެއްޓުން
ނިމުމަކަށް ގެންނަންދެން، އެ ފައިސާ ނުވަތަ މުދާ ރައްކާތެރިކަމާއެކު ބެލެހެއްޓުމަކީ
ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ ޒިންމާއެކެވެ.
ޒާތީ މުޢާމަލާތް 74. (ހ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، މީހަކު ހިންގާ،
އަޑުއެހުމާއި ބެލުން
މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ބާވަތުގެ ޒާތީ މުޢާމަލާތަކީ، އަންނަނިވި
ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށަކަށް މަގުފަހިވާ އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ހިމެނޭ މުޢާމަލާތެއް
ކަމަށް ބެލުމުގައި އެކަށީގެންވާ ހެކި ލިބިފައިވާނަމަ، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން އެ
މުޢާމަލާތެއް ސަރވެއިލްކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) މީހުން މެރުމުގެ ކުށް؛
(2) އިންތިޒާމުވެގެން ހިންގާ ބޮޑެތި ޖިނާއީ ކުށް؛
(3) ޓެރަރިޒަމްގެ ކުށް؛
(4) މަނީ ލޯންޑްރިންގ އަދި ޓެރަރިޒަމަށް ފައިނޭންސްކުރުމުގެ ކުށް؛
(5) މީހުން ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށް؛
(6) މަސްތުވާތަކެތި ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށް.
7()ޤައުމީ ސަލާމަތާ ގުޅޭގޮތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014)ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު(ގައި ނުވަތަ ކަމާބެހޭ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ ޖިނާއީ ކުށްކުށް؛
(8) ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ކުށް.
އިޞްލާޙު: (70) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގައި، އަންނަނިވި ބާވަތު ގެ ޒާތީ
މުޢާމަލާތް އެ އަކުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ސަރވެއިލްކުރުމުގެ
އިޚްތިޔާރު، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
83

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(1) ސިޓީއާއި އީމެއިލް މެދުވެރިކޮށް ހިންގާ ޒާތީ މުޢާމަލާތްތައް؛
(2) މުވާސަލާތީ ވަސީލަތެއް މެދުވެރިކޮށް ހިންގާ ޒާތީ މުޢާމަލާތްތައް.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޒާތީ މުޢާމަލާތް ސަރވެއިލްކުރުމުގެ ހުއްދައަށް
އެދި ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނީ، އަންނަނިވި ކަންކަން ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހުގައެވެ.
(1) އެ ސަރވެއިލަންސް ނިސްބަތްވާ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާކަމަށް ނުވަތަ
ކުރަމުންދާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް އޭނާ
ކުރިކަމަށް ނުވަތަ ކުރަމުންދާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް ބެލުމުގައި
އެކަށީގެންވާ ހެކި ލިބިފައިވުން؛
(2) އެ މުޢާމަލާތް ސަރވެއިލްކޮށްގެން މެނުވީ، މި މާއްދާގެ)ހ(ގައި
ބަޔާންކުރާ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ހެކި ލިބެންނެތް ކަމަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބުތަކެއް ހުރުން؛
(3) އެ ޒާތީ މުޢާމަލާތް ސަރވެއިލްކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދުމަށް ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އޮފިސަރަކަށް އެ އިދާރާގެ އިސް ވެރިޔާ ނުވަތަ
އޭނާ ކަނޑައަޅާ ފަރާތަކުން ހުއްދަ ދީފައިވުން.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ޒާތީ މުޢާމަލާތް
ސަރވެއިލްކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހަޅާއިރު އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(1) ސަރވެއިލަންސް ނިސްބަތްވާ މީހާގެ ނަމާއި އެޑްރެސް؛
(2) އޭނާ ކޮށްފައިވާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަމުންދާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް
ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް؛
(3) އޭނާ އެ ކުށް ކުރިކަމަށް ނުވަތަ ކުރަމުންދާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ
ކަމަށް ލިބިފައިވާ ހެކި؛
(4) އެ އަމުރުގެ ދަށުން ސަރވެއިލަންސެއް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ މުއްދަތު؛
84

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(5) އެ އަމުރުގެ ދަށުން ހުއްދަކުރާ ސަރވެއިލަންސް ހިންގުމުގައި
ޒިންމާއުފުލާނެ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އިސް އޮފިސަރުގެ ނަމާއި
މަޤާމާއި ސަރވިސް ނަންބަރު.
އިޞްލާޙު: (71) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
(6) އެ އަމުރުގެ ދަށުން ސަރވެއިލްކުރަން ބޭނުންވާ މުޢާމަލާތުގެ ބާވަތް.
އިޞްލާޙު: (72) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ޒާތީ މުޢާމަލާ ތް
ސަރވެއިލްކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހަޅާއިރު، މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި
ބަޔާންކުރާ މަޢުލޫމާތުގެ އިތުރުން އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (73) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(1) އެ އަމުރުގެ ދަށުން ސަރވެއިލަންސެއް ހިންގުމަށް ބޭނުންކުރާނެ
ސަރވެއިލަންސް ޑިވައިސް ނުވަތަ ޑިވައިސްތަކުގެ ބާވަތް؛
އިޞްލާޙު: (74) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(2) މި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ސަރވައިލަންސެއް ހިންގައިގެން އެ
ކުށާގުޅޭ ހެކި ލިބޭނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބު؛
(3) އެ އަމުރުގެ ދަށުން ސަރވެއިލަންސެއް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ މުވާސަލާތީ
ވަސީލަތުގެ ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތް އެނގޭނަމަ، އެ ފަރާތް؛
އިޞްލާޙު: (75) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(4) އެ އަމުރުގެ ދަށުން ސަރވެއިލަންސެއް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ މުވާސަލާތީ
ވަސީލަތަކީ ވަކި ތަނެއްގައި ހުރި މުވާސަލާތީ ވަސީލަތެއްނަމަ، ނުވަތަ
ވަކި ތަނަކަށް ވަދެގެން މެނުވީ ވާސިލުނުވެވޭނެ ވަސީލަތެއްނަމަ،
އެތަނެއް.
އިޞްލާޙު: (76) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓު އަމުރެއް ނެރުމުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން
ފަނޑިޔާރު ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ.
85

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(1) އެ ސަރވެއިލަންސް ނިސްބަތްވާ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ކުރަމުންދާ
ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ އެ އިދާރާއަކުން
ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިފައިވާ ކުށެއްކަން ޔަޤީންކުރުން؛
(2) އެ ސަރވެއިލަންސް ނިސްބަތްވާ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ކުރަމުންދާ
ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ މި މާއް ދާގެ (ހ)
ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކަމުގައިވުން؛
(3) އެ ސަރވެއިލަންސް ނިސްބަތްވާ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާކަމަށް ނުވަތަ
ކުރަމުންދާ ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް އޭނާ ކުރިކަމަށް
ނުވަތަ ކުރަމުންދާ ކަމަށް ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް ބެލުމުގައި އެކަށީ ގެންވާ ހެކި
ލިބިފައިވާކަން؛
(4) އެ މުޢާމަލާތް ސަރވެއިލްކޮށްގެން މެނުވީ، މި މާއްދާގެ)ހ(ގައި
ބަޔާންކުރާ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ހެކި ލިބެންނެތް ކަމަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބުތަކެއް ވާކަން؛
(5) އެ ޒާތީ މުޢާމަލާތް ސަރވެއިލްކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދުމަށް ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އޮފިސަރަކަށް އެ އިދާރާގެ އިސް ވެރިޔާ ނުވަތަ
އޭނާ ކަނޑައަޅާ ފަރާތަކުން ހުއްދަ ދީފައިވާކަން؛
(6) ސަރވެއިލަންސް ހިންގުމަށް އެދޭ މުއްދަތަކީ އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްކަން؛
(7) އަމުރަށް އެދޭ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް ކަމާގުޅޭގޮތުން އެހާތަނަށް
ލިބިފައިވާ މަޢުލޫމާތާއި، އެ އަމުރު ނެރެދިނުމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް
އޮތްތޯ ބެލުމަށް ފަނޑިޔާރަށް ބޭނުންވާނެ އެނޫންވެސް މަޢުލޫމާތު
ލިބިފައިވާކަން.
(ކ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނެރޭ ކޯޓު އަމުރެއްގައި އަންނަނިވި ކަންކަން
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
86

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(1) އަމުރު ނިސްބަތްވާ މީހާގެ ނަމާއި އެޑްރެހާއި ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން
އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު ނުވަތަ ބިދޭސީއެއްނަމަ، އަމުރު ނިސްބަތްވާ
މީހާގެ ނަމާއި، އެޑްރެހާއި، ޕާސްޕޯޓް ނަންބަރާއި، ޤައުމު؛
(2) އޭނާ ކުރަމުންދާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެ ވޭ ކުށް؛
(3) އެ އަމުރުގެ ދަށުން ސަރވެއިލްކުރަން ބޭނުންވާ މުޢާމަލާތުގެ ބާވަތް؛
އިޞްލާޙު: (77) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(4) އެ ކަންކަން ކުރުމަށް ހުއްދަކޮށްފައިވާ ތާރީޚު ނުވަތަ ތާރީޚުތައް، ނުވަތަ
މުއްދަތު؛
(5) އެ އަމުރުގެ ދަށުން ހުއްދަކުރާ ސަރވެއިލަންސް ހިންގުމުގައި
ޒިންމާއުފުލާނެ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އިސް އޮފިސަރުގެ ނަމާއި
މަޤާމާއި ސަރވިސް ނަންބަރު؛
އިޞްލާޙު: (78) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(6) ކޯޓު އަމުރުގައި ބަޔާންކުރާގޮތް ފިޔަވައި އެހެން ގޮތަކަށް ނުވަތަ
މަޤްޞަދަކަށް އެ އަމުރު ތަންފީޛުނުކުރެވޭނެކަން؛
(7) އަމުރު ނެރޭ ތާރީޚާއި، ހުއްދަ ދޭ ފަނޑިޔާރުގެ ނަމާއި ސޮއި، އަދި
ކޯޓުގެ ތައްގަނޑު.
(8) އެ އަމުރުގެ ދަށުން ސަރވެއިލަންސެއް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ މުވާސަލާތީ
ވަސީލަތަކީ ވަކި ތަނެއްގައި ހުރި މުވާސަލާތީ ވަސީލަތެއްނަމަ، ނުވަތަ
ވަކި ތަނަކަށް ވަދެގެން މެނުވީ ވާސިލުނުވެވޭނެ ވަސީލަތެއްނަމަ،
އެތަނެއް.
އިޞްލާޙު: (79) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(އ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށް ލިބިދޭ ބާރުގެ
ބޭނުންކުރެވޭނީ، މި މާއްދާގެ ދަށުން ނެރޭ ކޯޓު އަމުރާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
(ވ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ހިންގޭ ސަރވެއިލަންސެއްގައި ހޯދޭ އެއްވެސް
މަޢުލޫމާތެއް، އެ ސަރވެއިލަންސް ނިސްބަތްވާ ކުށަކާ ގުޅިގެން ހިންގާ ތަޙްޤީޤެއްގެ
87

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ނުވަތަ ޝަރީޢަތެއްގެ ބޭނުމަށް މެނުވީ އެއްވެސް ފަރާތަކަށް އެއްވެސް ގޮތަކުން
ހާމަކޮށްގެންނުވާނެއެވެ.
ޕާސްޕޯޓު ހިފެހެއްޓުން 75. (ހ) މީހަކު ކުށެއް ކުރަމުންދާކަން ނުވަތަ ކުށެއް ކޮށްފިކަން ނުވަތަ ކުށެއް ކުރަން
އުޅޭކަން ޤަބޫލުކުރެވޭ އެކަށީގެންވާ ހެކި ލިބިފައިވާނަމަ، އަދި އޭނާ ފިލައިގެން
ދާންއުޅޭ ކަމަށް ބެލުމުގައި އެކަށީގެންވާ ހެކި ލިބިފައިވާނަމަ، އޭނާގެ ޕާސްޕޯޓު،
ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓުމުގެ އިޚްތިޔާރު، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މީހެއްގެ ޕާސްޕޯޓް ނުވަތަ ދަތުރުފަތުރުކުރުމުގައި ބޭނުންކުރާ އެނޫންވެސް ރަސްމީ
ލިޔުމެއް ހިފެހެއްޓުމަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހަޅާއިރު، އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(1) ޕާސްޕޯޓް ހިފަހައްޓަން ބޭނުންވާ މީހާގެ ނަމާއި އެޑްރެހާއި ޕާސްޕޯޓް
ނަންބަރު؛
(2) ޕާސްޕޯޓް ހިފަހައްޓަން ބޭނުންވާ މީހާ ކޮށްފައިވާކަމަށް ނުވަތަ ކުށެއް
ކުރަމުންދާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް؛
(3) އޭނާ އެ ކުށް ކުރިކަމަށް ލިބިފައިވާ ހެކި؛
(4) އޭނާ ދިވެހިރާއްޖެ ދޫކޮށް ފިލައިގެންދާން އުޅޭ ކަމަށް ބެލެވޭ ސަބަބު،
އަދި ކަމާ ގުޅޭގޮތުން ލިބިފައިވާ ހެކި؛
(5) އޭނާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަޑުކުރުވަންޖެހޭ ސަބަބު؛
(6) އެ އަމުރުގެ ދަށުން ޕާސްޕޯޓް ހިފަހައްޓަން ބޭނުންވާ މުއްދަތު.
(ނ) މީހެއްގެ ޕާސްޕޯޓް ހިފެހެއްޓުމަށް ނެރޭ ކޯޓު އަމުރެއްގައި އަންނަނިވި ކަންކަން
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(1) އަމުރުގެ ދަށުން ޕާސްޕޯޓު ހިފަހައްޓަން ބޭނުންވާ މީހާގެ ނަމާއި
އެޑްރެހާއި ޕާސްޕޯޓް ނަންބަރު؛
88

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(2) އޭނާ ކޮށްފައިވާކަމަށް ނުވަތަ ކުށެއް ކުރަމުންދާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ
ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް؛
(3) އޭނާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަޑުކުރުވަން ބޭނުންވާ ސަބަބު؛
(4) އަމުރު ދެމިއޮންނާނެ މުއްދަތު؛
(5) އެ އަމުރުގެ ދަށުން އޭނާގެ ޕާސްޕޯޓު ހިފެއްޓޭ ކަމާއި، އެ މުއްދަތުގައި
އޭނާ ދިވެހިރާއްޖެއިން ފުރައިގެން ދިއުން މަނާކުރެވޭކަން؛
(6) އަމުރު ނެރޭ ތާރީޚާއި، ހުއްދަ ދޭ ފަނޑިޔާރުގެ ނަމާއި ސޮއި، އަދި
ކޯޓުގެ ތައްގަނޑު.
(ރ) ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކުން މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓު އަމުރެއް
ނެރެދިނުމަށް އެދިއްޖެނަމަ، އެ އަމުރު ފަނޑިޔާރު ނެރެދޭންވާނީ، އަންނަނިވި
ކަންކަން އެ މީހަކާ ގުޅޭގޮތުން ފުރިހަމަވާނަމައެވެ.
(1) ޕާސްޕޯޓް ހިފަހައްޓަން ބޭނުންވާ މީހާ ކުށެއް ކޮށްފައިވާކަމަށް ނުވަތަ
ކުށެއް ކުރަމުންދާކަމަށް ނުވަތަ ކުށެއް ކުރަންއުޅޭ ކަމުގެ ހެކި
ލިބިފައިވުން؛
(2) އޭނާ ދިވެހިރާއްޖެ ދޫކޮށް ފިލައިގެންދާން އުޅޭ ކަމުގެ ހެކި ލިބިފައިވުން؛
(3) އޭނާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަޑުކުރުވަންޖެހޭ ސަބަބެއް އޮތުން.
(ބ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ނެރޭ އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި އެ އަމުރު ނެރޭ
ތާރީޚުގައި، އެ އަމުރުގެ ކޮޕީއެއް މޯލްޑިވްސް އިމިގްރޭޝަނަށް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
އިދާރާއިން ފޮނުވަންވާނެއެވެ. އަދި ހަމަ އެއާ އެކުއެކީގައި، އެކަން ވީ އެންމެ
އަވަހަކަށް، އެ އަމުރު ނިސްބަތްވާ މީހާއަށް އަންގައި، އެ އަމުރުގެ ކޮޕީއެއް އެންމެ
ލަސްވެގެން 36 (ތިރީސް ހައެއް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގަ އި އޭނާއަށް ދޭންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (80) :21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ޅ) މި މާއްދާގެ ދަށުން މީހެއްގެ ޕާސްޕޯޓު ހިފެހެއްޓުމަށް ނެރޭ އަމުރެއްގެ މަޢުލޫމާތު،
ވީއެންމެ އަވަހަކަށް އެ މީހަކަށް ދޭންވާނެއެވެ.
89

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ކ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ނެރޭ އަމުރުގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތު ހަމަނުވަނީސް މި
މާއްދާގެ ދަށުން މީހެއްގެ ޕާސްޕޯޓު ހިފެހެއްޓުމުގެ މަޤްޞަދު ޙާޞިލުވެއްޖެނަމަ،
އޭނާގެ ޕާސްޕޯޓު ހިފެހެއްޓުމަށް ނެރުނު އަމުރު ބާޠިލުކުރަންވާނެއެވެ.
. 75-1. (ހ(ޖިނާއީ ކުށަކާ ގުޅިގެން މަރުވެފައިވާ މީހަކު މަރުވި ސަބަބު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި
އަދި ގޮތްނޭނގޭ މަރުތަކުގެ ޙަޤީގަތް ދެނެގަތުމަށްޓަކައި މަރުވެފައިވާ މީހާގެ
ހަށިގަނޑުގެ ޕޯސްޓް-މޯޓަމްއެއް ހެދުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ބާރު ލިބިގެން ހަދާ ޕޯސްޓް-މޯޓަމްއެއް ހަދަންވާނީ،
މެޑިކަލް ޑޮކްޓަރެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ފޮރެންސިކް ޕެތޮލޮޖިސްޓެއްގެ އެހީތެރިކަމާ
އެކުގައެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަދަ މަރުގެ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ހަދާ ޕޯސްޓް-މޯޓަމް
ރިޕޯޓު، އެ މައްސަލައިގެ ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ކޯޓުން ޤަބޫލުކުރަންވާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޕޯސްޓް-މޯޓަމް ހެދުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އިޖުރާއަތުތައް
ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދެއް މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު އެކުލަވާލައި،
ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (81) :21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
ނުވަ ވަނަ ބާބު
ތަޙްޤީޤުކުރުމާގުޅޭ ބައެއް ޢާންމު އުސޫލު
ގުޅިގެން ހިންގާ ތަޙްޤީޤު 76. (ހ) ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އެއް އިދާރާއިން ތަޙްޤީޤުކުރަމުންދާ ކުށަކީ ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އެހެން އިދާރާއަކުން ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބޭ ކުށެއް
ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ކުށުގެ ތަޙްޤީޤު ހިންގަންވާނީ މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
90

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) ފުލުހުން ތަޙްޤީޤުކުރަމުންދާ ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގައި ވަކި ޚާއްޞަ ބާވަތެއްގެ
ޖިނާއީ ތަޙްޤީޤު ހިންގުމުގެ ބާރު ޤާނޫނަކުން ލިބިދީފައިވާ އިދާރާއެއް ގެ
އިޚްތިޞާޞް ހިނގާނަމަ، އަންނަނިވި ދެގޮތުންކުރެ ގޮތަކަށް ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(1) އެ ކުށުގެ އެ ބައިގެ ތަޙްޤީޤު އެ އިދާރާއަކުން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށްޓަކައި
އެ އިދާރާއަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުން؛ ނުވަތަ
(2) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޖޮއިންޓް
އިންވެސްޓިގޭޝަނެއް ހިންގިދާނެއެވެ.
ދަޢުވާ ކުރުމަށް 77. ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކުން ތަޙްޤީޤުކުރާ ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކޮށް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ނިމުމާއެކު، އެ ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލުމަށްޓަކައި ފޮނުވާނީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށެވެ.
ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހެޅުން
އިލެކްޓްރޯނިކްކޮށް 78. ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކުން ތަޙްޤީޤުކުރާ މައްސަލަތަކުގެ ތަޙްޤީޤު ނިމުމުން،
މައްސަލަ ހުށަހެޅުން
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވަންޖެހޭ ލިޔެކިޔުންތައް އިލެކްޓްރޯނިކްކޮށް
ފޮނުވުމަށްޓަކައި ، އިލެކްޓްރޯނިކް ފައިލިން ސިސްޓަމެއް ޤާއިމުކޮށް، އެކަމަށްޓަ ކައި ގަވާއިދެއް
ހަދައި، އެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން އެކަން ކުރުމަށް މި ޤާނޫނު ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.
ބައެއް މަޢުލޫމާތު ސިއްރު 79. ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގައި ހެކިބަސްދޭންހުރި މީހެއްގެ ފުރާނައަށް ނުވަތަ މުދަލަށް ނުވަތަ
މަޢުލޫމާތުގެ ގޮތުގައި
ޢާއިލާއަށް ގެއްލުންދީފާނެކަމުގެ އިންޒާރު ނުވަތަ މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވާނަމަ، ހެކިބަސްދޭންހުރި
ފޮނުވުން
މީހަކީ ކާކުކަން ހާމަނުކޮށް، އޭނާއާގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން
ސިއްރުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ދަޢުވާ އުފުލުމަށްޓަކައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް އެފަދަ
މައްސަލަތައް ފޮނުވާއިރު، ހެކިބަސްދޭންހުރި މީހާގެ މަޢުލޫމާތު ހިމެނޭ ލިޔުންތައް ފޮނުވަންވާނީ
ސިއްރު ލިޔުންތަކެއްގެ ގޮތުގައެވެ.
ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ 79-1. (ހ(މި ޤާނޫނުގައި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއެއްގެ އޮފިސަރެއް ނުވަތަ ފުލުހުންގެ
އިދާރާތަކުން ދޭ ހުއްދަ
އޮފިސަރެއް، ވަކި ކަމެއް ކުރުމުގައި، އޭނާއަށްވުރެ މަތީ ރޭންކެއްގެ އޮފިސަރެއްގެ
ލިޔުމުން އޮތުމާއި
ލިޔުމުން ރެކޯޑުކުރުން ހުއްދަ ބޭނުންވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ހުއްދަ ހޯދަންވާނީ
ލިޔުމުންނެވެ. ލިޔުމުން ނޫން ގޮތަކަށް އެ ހުއްދަ ދިނުމަށް މި ޤާނޫނު
91

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ހުއްދަކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހު، އެކަމެއް ކޮށް ނިންމައި،
ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް އެކަން ލިޔުމުން ރެކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ހުއްދަ ލިޔުމުން ދޭއިރު، ނުވަތަ ލިޔުމުން ނޫން
ގޮތަކަށް ދޭ ހުއްދަ ލިޔުމުން ރެކޯޑުކުރާއިރު، އަންނަނިވި ކަންކަން އެ ލިޔުމުގައި
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ކުރުމަށް ހުއްދަ ދިން ޢަމަލުގެ ތަފްޞީލު؛
(2) ހުއްދަ ދިން އޮފިސަރުގެ ނަމާއި ރޭންކާއި ޕޯސްޓް؛
(3) ހުއްދަ ދިން ތާރީޚާއި ވަގުތު؛
(4) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ އިތުރު މަޢުލޫމާތު.
އިޞްލާޙު: (82) 21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
92

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ތިންވަނަ ބައި
ދަޢުވާކުރުމުގެ މަރުޙަލާ
ދިހަވަނަ ބާބު
ދަޢުވާކުރުން
ދަޢުވާއެއް އުފުލޭއިރު 80. (ހ) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދަޢުވާއެއް މީހެއްގެ މައްޗަށް އުފުލަން ނިންމައި، އެފަދަ
ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ
މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓެއްގައި އެ މީހެއްގެ މައްޗަށް
ކަންކަން
ފުރިހަމަވެފައިވުން އެ ދަޢުވާއެއް އުފުލަންވާނީ، އެ ކުށާ ގުޅޭގޮތުން ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ކަމަށް ޤާނޫނުގައި
ބަޔާންކުރާ އެންމެހައި ކަންކަން ފުރިހަމަވެގެންނެވެ.
(ށ) މީހެއްގެ މައްޗަށް ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއް ކުރުމަށްޓަކައި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ
އެންމެހައި ކަންކަން ފުރިހަމަވެފައިވާކަން ކަށަވަރުކުރުމަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްގެ ޒިންމާއެކެވެ.
ދަޢުވާ ހުށަހެޅުން 81. ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ދަޢުވާ، އެފަދަ މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓަކަށް
ހުށަހަޅަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ތައްޔާރުކުރާ ފޯމު
މެދުވެރިކޮށް، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއެވެ. އެ ފޯމުގައި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ނުވަތަ
އޭނާ ކަނޑައަޅާ ފަރާތެއްގެ ނަމާއި ސޮއި އޮންނަންވާނެއެވެ. އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް
ފިޔަވައި އެހެން މީހަކު އެ ފޯމުގައި ސޮއިކުރާނަމަ، އެ މީހަކު އެކަން ކުރަނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލް ހުއްދަދީގެންކަން ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.
ދަޢުވާ އޮންނަންވީ ގޮތް 82. (ހ) ޖިނާއީ ކޮންމެ ދަޢުވާއެއްގައި، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރެވޭ
ކުށް ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) މީހެއްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލޭ ކުށް، ދަޢުވާއެއްގައި ބަޔާންކުރަންވާނީ، ޤާނޫނުގައި
އެ ކުށް ކަނޑައަޅާ މާއްދާއާ ޙަވާލާދީއެވެ. ކުށް ކަނޑައަޅާ މާއްދާއަށް
ޙަވާލާދިނުމަކާ ނުލައި އެނޫން ޢާންމު މާއްދާއެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ޤާނޫނީ
93

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އިފްތިރާޟެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ އެނޫންވެސް އެހެން މާއްދާއަކާ ޙަވާލާދީ ޖިނާއީ
ކުށަކަށް ދަޢުވާ އުފުލައިގެންނުވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ކުށް ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނެއްގައި ވަކި ކަމެއް
ވަކި ގޮތަކަށް ހުރުމަކީ، އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހާ ހިނދަކު މީހަކު ވަކި ކުށެއް
ކުރީ ކަމުގައި ބެލެވޭނެ ޙާލަތެއް ކަމުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކުރާނަމަ،
އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަން ފުރިހަމަވާ ޙާލަތުގައި، މީހެއްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ
އުފުލަންޖެހިއްޖެނަމަ އެ ދަޢުވާ އުފުލާނީ، އެ ޤާނޫނީ އިފްތިރާޟް ބަޔާންކުރާ
މާއްދާއަށް ޙަވާލާދިނުމާއެކު، އެ އިފްތިރާޟްގައި ޙަވާލާދޭ ކުށް ކަނޑަ އަޅާ މާއްދާގެ
ދަށުންނެވެ.
(ރ) ޖިނާއީ ވަކި ކުށަކަށް ޤާނޫނެއްގައި ވަކި ޚާއްޞަ ނަމެއް ދީފައިވާނަމަ، ނުވަތަ
އެ ކުށް ކަނޑައެޅުމުގައި ޤާނޫނެއްގައި ވަކި ޚާއްޞަ ޢިބާރާތެއް
ބޭނުންކޮށްފައިވާނަމަ، ދަޢުވާގައި އެ ކުށް ބަޔާންކުރަންވާނީ، އެ ޤާނޫނުގައި
ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށެވެ.
(ބ) ދަޢުވާއެއްގައި ކުށް ބަޔާންކުރުމުގެ އިތުރުން، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ހިންގި
ކަމަށް ބުނާ ޢަމަލާއި، އޭނާ ކުށް ކުރި ކަމަށް ބުނާ ވަގުތާއި ތަން
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ ކުށަކީ، މީހަކާ ދެކޮޅަށް ހިންގުނު ކުށެއް
ކަމުގައިވާނަމަ، ނުވަތަ ވަކި އެއްޗެއް ހިމެނޭ ކުށެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެ މީހެއް
ނުވަތަ އެ އެއްޗެއްގެ ތަފްޞީލުވެސް ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް 83. (ހ) ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ދަޢުވާ، އެފަދަ މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް
ހެކި ހުށަހެޅުން
ލިބިގެންވާ ކޯޓަކަށް ހުށަހަޅަންވާނީ، އެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ހެއްކާ
އެކުގައެވެ. އެގޮތުން، ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅަން ބޭނުންވާ އެންމެހައި
ބަޔާންތަކާއި، ލިޔެކިޔުމާއި، އެކްޒިބިޓްތައް ދަޢުވާ ފޯމާއެކު ހިމަނަންވާނެއެވެ.
94

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) ދަޢުވާ ސާބިތުކުރަން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ހެކީގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މާއްދީ ހެއްކަކީ،
ދަޢުވާ ފޯމާއެކު ހުށަހެޅެން ނެތް ހެކި ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ހެކީގެ ތަފްޞީލުތައް
ދަޢުވާ ފޯމާއެކު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(ނ) ދައުލަތުން ދަޢުވާއެއް ސާބިތުކުރަން ހުށަހަޅާ ހެކީގެ ތެރޭގައި ޝަފަހީ ހެކި
ހިމެނޭނަމަ، ހެކިބަސް ދޭ މީހާއަށް ޙިމާޔަތްދިނުމަށް އެދޭ ޙާލަތުގައި މެނުވީ، އެ
ހެކިބަސް ދޭ މީހާ ނުވަތަ މީހުންގެ ތަފްޞީލު ދަޢުވާ ފޯމުގައި ހިމަނަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (83) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
ދަޢުވާގެ ލިޔެކިޔުން 84.  ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ، ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓަށް ބަލައިގެންފިނަމަ، އެ
ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް
ތާރީޚުން ފެށިގެން ލަސްވެގެން 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް އެކަން
ދިނުން
އަންގައި، އެ ދަޢުވާއާއި ދަޢުވާއާގުޅޭ އެންމެހައި ލިޔެކިޔުމުގެ ކޮޕީ، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް
ކޯޓުން ފޮނުވަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (84) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
ދަޢުވާގައިވާ އޮޅުމެއްގެ 85. ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތާމެދު ތުހުމަކުރެވޭ ކުށް ދަޢުވާ ފޯމުގައި ބަޔާންކުރުމުގައި ނުވަތަ ދަޢުވާއާގުޅޭ
ސަބަބުން ދަޢުވާއަށް
އެނޫންވެސް ތަފްޞީލެއް ބަޔާންކުރުމުގައި ކުށެއް އޮތުމަކީ، ނުވަތަ ކުށް ބަޔާންކުރުމުގައި ނުވަތަ
އަސަރުނުކުރުން
ދަޢުވާއާގުޅޭ އެނޫންވެސް ތަފްޞީލެއް ބަޔާންކުރުމުގައި ހިމަނަންޖެހޭ އެއްޗެއް ނުހިމެނި
އޮތުމަކީ، އޭގެ ސަބަބުން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުރެވިފައިވާ ދަޢުވާ، ދަޢުވާ ލިބޭ
ފަރާތަށް އޮޅިދާނެ ޙާލަތެއްގައި މެނުވީ، އެ ދަޢުވާއަށް އަސަރުކުރާނެ ކަމެއް ކަމުގައެއް
ނުބެލެވޭނެއެވެ.
ވަކި ކުށްކުށަށް ވަކި 86. (ހ) މީހެއްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކޮންމެ ޖިނާއީ ކުށަކަށް ވަކި ދަޢުވާއެއް
ދަޢުވާކުރުން
ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި މި މާއްދާގެ (ށ)، (ނ), އަދި (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ
ޙާލަތުގައާއި، މި ޤާނޫނުގެ 88 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތުގައި ފިޔަވައި،
އެއިން ކޮންމެ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ، ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓެއްގައި
އުފުލަންވާނީ، ވަކި ދަޢުވާތަކެއްގެ ގޮތުގައެވެ.
އިޞްލާޙު: (85) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ށ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ އޭނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށްތަކަށް އިޢުތިރާފުވާ
ޙާލަތުގައި، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލެއް ނުހިނގާނެއެވެ.
95

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ނ) މީހަކު ކުރާ ކުށެއްގެ ޢަމަލުގެ ތެރޭގައި އެއް ކުށަށްވުރެ ގިނަ ކުށުގެ ރުކުން
ފުރިހަމަވާ ޙާލަތުގައި، އެ ހުރިހާ ކުށްތަކެއްގެ ދަޢުވާ ހިމެނޭ ގޮތުން، އޭނާގެ
މައްޗަށް އެއް ދަޢުވާކުރުމަކަށް މި މާއްދާގެ (ހ) ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.
(ރ) މީހަކު ކުރާ ކުށުގެ ޢަމަލަކީ، ތަފާތު ދެ ޤާނޫނު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ޤާނޫނުގެ
ދަށުން ކުށެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށުގެ ޢަމަލެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ހުރިހާ
ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކުރާ ކުށުގެ ދަޢުވާ އެ މީހެއްގެ މައްޗަށް އުފުލިދާނެއެވެ. އަދި
އެ ޙާލަތުގައި، އެ ހުރިހާ ކުށްތަކެއްގެ ދަޢުވާ ހިމެނޭ ގޮތުން، އޭނާގެ މައްޗަށް
އެއް ދަޢުވާކުރެވިދާނެއެވެ.
ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ކުށުގެ 87. (ހ) މީހެއްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ކުށުގެ ޝަރީޢަތުގައި ހާމަވާ ހެކީގެ ސަބަބުން
ޢަމަލުން ފުރިހަމަވާ
އޭނާ އެހެން ކުށެއްގެ ޢަމަލު ހިންގިކަން ސާބިތުވާ ޙާލަތުގައި، އޭނާގެ މައްޗަށް
އެހެން ކުށެއް ސާބިތުވުން
އެ ދެވަނަ ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިނުވި ނަމަވެސް، އެ ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް
ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެފަދައިން ކަނޑައެޅޭނީ، އެއީ އޭނާގެ
މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ފުރަތަމަ ކުށުގެ ޢަމަލުން ފުރިހަމަވާ ކުށެއް ކަމުގައިވާ
ޙާލަތުގައި އެކަންޏެވެ.
(ށ) މީހެއްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ކުށް އޭނާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާ މިންވަރަށް
ހެކި ލިބިފައިނުވިނަމަވެސް، އެ ކުށް ކުރަން އޭނާ އުޅުނުކަން ނުވަތަ އެ
ކުށް ކުރުމުގައި އެހީތެރިވެދިންކަން ސާބިތުވާ މިންވަރަށް ހެކި ލިބިފައިވާނަމަ، އެ
ކުށް ކުރަން އުޅުމުގެ ނުވަތަ އެހީތެރިވުމުގެ ކުށް އޭނާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާ ކަމަށް
ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(ނ) މީހެއްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ކުށުގެ ޢަމަލުގެ ތެރޭގައި، އެއް ކުށަށްވުރެ
ގިނަ ކުށުގެ ޢަމަލު ހިމެނޭ ޙާލަތުގައި، އަދި އޭގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ
އުފުލިފައިވާ ކުށަށްވުރެ ކުޑަ ކުށެއް ހިމެނޭ ޙާލަތުގައި، އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ
އުފުލިފައިވާ ކުށް އޭނާ ކުރިކަމަށް ސާބިތުނުވިނަމަވެސް، އެ ކުށުގެ ޢަމަލުން
96

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ފުރިހަމަވާ އަނެއް ކުށް އޭނާ ކުރިކަމަށް ސާބިތުވާނަމަ، އެ ދެވަނަ ކުށް އޭނާގެ
މައްޗަށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
އެކަކަށްވުރެ ގިނަ 88. އަންނަނިވި މީހުންގެ މައްޗަށް، އެކުގައި ދަޢުވާ އުފުލުމުގެ އިޚްތިޔާރު، ޕްރޮސިކިއުޓަރ
މީހުންގެ މައްޗަށް
ޖެނެރަލްއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
އެކުގައި ދަޢުވާކުރުން
(ހ) އެއް މުޢާމަލާތަކުން ފުރިހަމަވާ އެއް ކުށް ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުން؛
(ށ) އެއް މުޢާމަލާތަކުން ފުރިހަމަވާ ތަފާތު ކުށްތަކަކަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުން؛
(ނ) ކުށުގެ ޢަމަލުން ފުރިހަމަވާ އެއް ބާވަތެއްގެ ކުށްތަކަކަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުން؛
(ރ) އެއް ޤާނޫނަކުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަފާތު ދެ ކުށް ފުރިހަމަވެފައިވަނީ، އެއް
މުޢާމަލާތަކުން ކަމުގައިނުވިނަމަވެސް، އެ ދެ ކުށް ފުރިހަމަވެފައިވަނީ އެއް
ކުށުގެ ޢަމަލުތަކަކުން ކަމުގައިވާ ޙާލަތުގައި، އެ ދެ ކުށް ކުރި ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ
މީހުން.
އެކަކަށްވުރެ ގިނަ 89. މި ޤާނޫނުގެ 88 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ދަޢުވާކުރުމުން މީހެއްގެ މަޞްލަޙަތަށް
މީހުންގެ މައްޗަށް އެއް
އުނިކަމެއް އަތުވެދާނެކަމަށް ކޯޓަށް ފެނިއްޖެނަމަ ނުވަތަ އެފަދަ އުނިކަމެއް އަންނަ ކަމަށް
ދަޢުވާ ކުރުމުން
މަޞްލަޙަތަށް އުނިކަން މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އަދި އެއީ އިންޞާފުވެރިގޮތް
އައުން
ކަމަށް ކޯޓަށް ފެންނަނަމަ، އެ ދަޢުވާތައް ވަކިވަކި ދަޢުވާތަކެއްގެ ގޮތުގައި ކުރުމަށް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް އެންގުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
އެއް ދަޢުވާ ސާބިތުވުމުން 90. (ހ) މީހެއްގެ މައްޗަށް އެއް ދަޢުވާއަށްވުރެ ގިނަ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ޙާލަތެއްގައި،
ދެން ހުރި ދަޢުވާ
އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ ކުރެވިފައިވާ އެއް ކުށް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ކުށް
ދޫކޮށްލުން
ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ދެން ހުރި ކުށްތަކުގެ
ތެރެއިން ކުށެއްގެ، ނުވަތަ އެ ހުރިހާ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް
ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އަނބުރާ ގެންދެވިދާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (86) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދަޢުވާއެއް އަނބުރާ ގެންގޮސްފިނަމަ، މި މާއްދާގެ
(ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތުގައި މެނުވީ އޭނާގެ މައްޗަށް އަލުން އެ ދަޢުވާ
އުފުލައިގެންނުވާނެއެވެ.
97

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އޭނާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް
ކަނޑައަޅައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް، މަތީ މަރުޙަލާއެއްގެ ކޯޓުން ބާޠިލުކޮށްފިނަމަ، މި
މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އަނބުރާ ގެންދެވުނު ދަޢުވާ އޭނާގެ މައްޗަށް އަލުން
އުފުލިދާނެއެވެ.
(ރ(މި މާއްދާގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ދަޢުވާ އަނބުރާ ގެންދިއުމު ގައި
ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (87) 21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
ދަޢުވާއަށް ބަދަލު 91. (ހ) އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގެ ކުރިން، އަދި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް އެކަށީގެންވާ ނޯޓިސް
ގެނައުން
ލިބޭގޮތަށް، ދަޢުވާގައި ހިމެނޭ ތަފްޞީލުތައް ބަދަލުކުރުމުގެ ނުވަތަ ދަޢުވާގައި
އިތުރު ކުށް ހިމެނުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
އެހެންނަމަވެސް، އެފަދައިން އިތުރުކުރެވޭ ކަންކަން ބިނާވެފައި އޮންނަންވާނީ،
ދަޢުވާގައި ފުރަތަމަ ހިމެނުނު ކުށް ނުވަތަ ކުށްތައް ބިނާވެފައިވާ ޢަމަލުގެ
މައްޗަށެވެ.
އިޞްލާޙު: (88) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ށ) އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުން ފެށުމަށް ފަހުގައި، ދަޢުވާގައި އިތުރު ކުށް
ހިމަނައިގެންނުވާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ކޯޓުގެ ހުއްދައާއެކު ދަޢުވާ އެ މައްޗަށް
ބިނާވެފައިވާ ކަންކަން، އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގެ މަރުޙަލާގައި ބަދަލު
ކުރެވިދާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (89) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދަޢުވާގައި ހިމެނޭ ތަފްޞީލުތައް ބަދަލުކުރުމަށް
ނުވަތަ ދަޢުވާގައި އިތުރު ކުށް ހިމެނުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް
ހުށަހަޅައިފިނަމަ، ދަޢުވާއަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށްޓަކައި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް
އެކަށީގެންވާ ނޯޓިސް ދޭންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (90) 21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
ދަޢުވާ އަނބުރާ ގެނައުން 92. (ހ) މީހެއްގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާއެއްގެ ޝަރީޢަތުގެ ފުރަތަމަ އަޑުއެހުން ފެށުމުގެ
ކުރިން، އެ ދަޢުވާއެއް އަނބުރާ ގެންދިޔުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ
98

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޖެނެރަލްއަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެފަދައިން ދަޢުވާ އަނބުރާ ގެންދާއިރު، ފަހުން
އެ ދަޢުވާކުރުމުގެ ޙައްޤު ޕްރޮ ސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ލިބޭ ގޮތަށްވެސް ނުވަތަ
ނުލިބޭ ގޮތަށްވެސް ދަޢުވާ އަނބުރާ ގެންދެވިދާނެއެވެ.
(ށ) ދަޢުވާ އަނބުރާ ގެންދިއުމުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ޢަމަލުކުރާނެ
އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެ ވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ދަޢުވާއެއް އަނބުރާ
ގެންގޮސްފިނަމަ، އެފަދައިން އެ ދަޢުވާ އަނބުރާ ގެންދިޔަ ސަބަބު ލިޔުމުން
ކޯޓުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (91) 21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
ދަޢުވާ ބާޠިލުވުން 93. (ހ(އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، އަންނަނިވި
ޙާލަތްތަކުގައި މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުރެވިފައިވާ ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ
ބާޠިލުވާނެއެވެ.
(1) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ މަރުވުން؛
(2) ދަޢުވާ އުފުލުމަށްފަހު، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ އިހުމާލެއްނެތި، ކޯޓުގައި
މައްސަލަ ކުރިއަށްނުގެންގޮސް އެކަށީގެންވާ ދިގު މުއްދަތެއް
ފާއިތުވެފައިވުމުގެ ސަބަބުން، ދަޢުވާ އަނބުރާ ގެންދިއުމަށް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އެދުމުން؛
(3) އަލުން ދަޢުވާކުރެވޭ ގޮތަށް ދަޢުވާއެއް އަނބުރާ ގެންދިއުމަށްފަ ހު އަލުން
ދަޢުވާ ނުކޮށް ވަނިކޮށް، ދަޢުވާ އުފުލުމަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ
މުއްދަތު ހަމަވުން؛
(4) ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއް ބާޠިލުވާނެ ޙާލަތެއް ކަމަށް އެހެން ޤާނޫނެއްގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ ޙާލަތެއް މެދުވެރިވުން.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް މެދުވެރި ވުމުގެ
ސަބަބުން ދަޢުވާއެއް ބާޠިލުވެއްޖެނަމަ ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ
ދަށުން ކޯޓުތަކުން ހަދާ ގަވާއިދުގައާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (92) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
99

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ދަޢުވާކުރުމުގެ 94. ( ހ(ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަކީ މި ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ)ށ(ގެ
މުއްދަތުތައް
ދަށުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހެއްނަމަ، އޭނާ މި ޤާނޫނުގެ 58 ވަނަ މާއްދާގެ
ދަށުން ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ފުރަތަމަ ހާޒިރުކުރެވޭތާ 30 (ތިރީސް)
ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައެއްގެ ތަޙްޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަ ރ ޖެނެރަލްގެ
އޮފީހަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް އެ
މައްސަލައެއް ހުށަހެޅޭތާ 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ މައްޗަށް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ދަޢުވާ އުފުލަންވާނެއެވެ.
(ށ) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަކީ މި ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ
ދަށުން ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ފުރަތަމަ ހާޒިރުކުރުމަށްފަހު އެ މާއްދާގެ (ނ)
ނުވަތަ (ރ) ގެ ދަށުން ދޫކޮށްލާފައިވާ މީހެއްނަމަ، އޭނާ ފަނޑިޔާރުގެ ކުރިމައްޗަށް
ހާޒިރުކުރެވޭތާ 45 (ސާޅީސްފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ
މައްސަލައެއްގެ ތަޙްޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް އެ މައްސަލައެއް
ހުށަހެޅޭތާ 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ މައްޗަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލް ދަޢުވާ އުފުލަންވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތުތައް އެފަދައިން
ކަނޑައަޅާފައިވީނަމަވެސް، އެ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިންވެސް، ވީ އެންމެ
އަވަހަކަށް އެފަދަ މައްސަލަތަކުގެ ތަޙްޤީޤު ނިންމައި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް
ފޮނުވަން މަސައްކަތްކުރަންވާނެއެވެ. އަދި މައްސަލައެއްގައި ޕްރޮސިކިއު ޓަރ
ޖެނެރަލް ދަޢުވާ އުފުލުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިންވެސް ، ވީ
އެންމެ އަވަހަކަށް އެ މައްސަލައިގައި ދަޢުވާ އުފުލުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް
މަސައްކަތްކުރަންވާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި
ބަޔާންކުރާ މީހަކު ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށަކީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް
100

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ކަމުގައިވެފައި، އެ މައްސަލައިގެ ބާވަތުން އެ އަކުރުގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ
ތެރޭގައި އެ މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރެވިދާނެ މައްސަލައެއް
ކަމުގައިނުވާނަމަ، އެ މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި މުއްދަތު
އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް
ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެފަދައިން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް
އިތުރުކޮށްދޭ މުއްދަތު، 30 (ތިރީސް) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުވެގެންނުވާނެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި
ބަޔާންކުރާ މީހަކު ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށަކީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް
ކަމުގައިވެފައި، އެ މައްސަލައިގެ ބާވަތުން އެ އަކުރުގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ
ތެރޭގައި އެ މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރެވިދާނެ މައްސަލައެއް
ކަމުގައިނުވާނަމަ، އެ މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި މުއްދަތު
އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް
ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެފަދައިން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް
އިތުރުކޮށްދޭ މުއްދަތު، 45 (ސާޅީސްފަހެއް) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުވެގެންނުވާނެއެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ރ) ނުވަތަ (ބ) ގެ ދަށުން މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހަޅާނީ، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިންނެވެ.
އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އެފަދައިން މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދޭނަމަ، އެކަން،
ލިޔުމުން ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (93) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ކ) މި މާއްދާގެ (ރ) ނުވަތަ (ބ) ގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް މުއްދަތު
އިތުރުކޮށްދީފިނަމަ، އެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދޭންޖެހުނު ސަބަބު ބަޔާންކުރާ ލިޔުމެއް،
އެ މައްސަލައިގެ ދަޢުވާއާއެކު ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި މި މާއްދާގެ (ހ)
އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ ފަހުން ކޯޓަށް ދަޢުވާއެއް ހުށަހަޅާނަމަ
އެކަމުގެ ސަބަބު ލިޔުމުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (93) 21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
101

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން 95. މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާއިރު ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކުން ތަޙްޤީޤުކުރަމުންދާ
ފަށާއިރު ހުރި
މައްސަލަތަކުގެ މައްޗަކަށް މި ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުތައް އެގޮތަކަށް
މައްސަލަތައް
ނުހިނގާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާއިރު ތަޙްޤީޤުގަ އި
ބަންދުކޮށްފައި ތިބި މީހުންގެ މައްސަލަތައް ނިންމައި، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާތާ 30
(ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މީހުންގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލަންވާނެއެވެ. އަދި ހައްޔަރުކުރެވި،
އެހެންނަމަވެސް ބަންދުން ދޫކޮށްލާފައިވާ މީހުންގެ މައްސަލަތައް ނިންމައި، މި ޤާނޫނަށް
ޢަމަލުކުރަން ފަށާތާ 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މީހުންގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ
އުފުލަންވާނެއެވެ.
ކުށަށް އިޢުތިރާފުވާ 96. (ހ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހަކު ތަޙްޤީޤުގައި ކުށަށް އިޢުތިރާފުވާން ބޭނުންކަމަށް
މީހުންގެ މައްޗަށް
ބުނެފިނަމަ، އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގެ އެއްބަސްވުންތަކުގެ ތެރެއިން އެއްބަސްވުމެއް
ދަޢުވާނުކޮށް ދޫކޮށްލުމާއި
އަދަބު ލުއިކޮށްދިނުމަށް އޭނާއާއެކު ވުމުގެ އިޚްތިޔާރު، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ލިބިގެންވެ އެވެ.
ހުށަހެޅުން
(1) މި ޤާނޫނުގެ 100 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އެއްބަސްވުމެއް؛
(2) މި ޤާނޫނުގެ 104 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އެއްބަސްވުމެއް.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އެއްބަސްވުމެއް ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ވާ މީހާއާއެކު
ވުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. ނުވަތަ
ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާއަށްވެސް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(ނ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހަކު ތަޙްޤީޤުގައި ކުށަށް އިޢުތިރާފުވާން ބޭނުންކަމަށް
ބުނެފިނަމަ، އޭނާއާ ތަޙްޤީޤުގައި ސުވާލުކުރެވެމުންދާއިރު އެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވެ،
ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ކުށަށް އިޢުތިރާފުވޭތޯ ބެލުމަށް އޭނާއާ ވާހަކަދެއްކުމުގެ
އިޚްތިޔާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
102

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ވާހަކަދައްކާއިރު، ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ކުށަށް
އިޢުތިރާފުވޭތޯ ބެލުމަށް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ ކަންކަން އޭނާއަށް
ހުށަހެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) އޭނާގެ މައްޗަށް އިތުރު ދަޢުވާއެއް ނުކުރުން ؛
(2) އޭނާގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ބައެއް ދަޢުވާ އަނބުރާ ގެންދިއުން؛
(3) ކުށުގެ އަދަބު ލުއިކޮށްދޭން އެދޭނަމަ، އަދަބު ލުއިކޮށްދެވިދާނެ ގޮތްތައް.
އެގާރަވަނަ ބާބު
ނަސޭހަތް ދިނުން
ދަޢުވާކުރުމުގެ ބަދަލުގައި 97. (ހ) ތަޙްޤީޤުގައި ކުށަށް އިޢުތިރާފުވާ މީހުންގެ ތެރެއިން ކުދިކުދި ކުށް ކުރާ މީހުން
ނަސޭހަތްދީ މައްސަލަ
އެފަދަ ޢަމަލުތަކުން ދުރުހެލިވުމަށް ބާރު އެޅުމުގެ ގޮތުން، އަދި އެ މީހުންނަށް
ނިންމުން
އިތުރު ފުރުޞަތު ދީ، މުޖުތަމަޢަށް ރުޖޫޢަވެ، މުޖުތަމަޢުގައި ކުށުން
ދުރުހެލިވެގެންވާ ރަނގަޅު ދިރިއުޅުމެއް އުޅުމަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުމަށްޓަކައި،
އެ މީހުންގެ މައްޗަށް ކުށުގެ ދަޢުވާކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ނަސޭހަތްދީ، މައްސަލަ
ނިންމުމުގެ ބާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) ދަޢުވާކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ނަސޭހަތްދީ މައްސަލަ ނިންމަންވާނީ ޢާންމު
މަޞްލަޙަތަށް އެންމެ ފައިދާހުރި ގޮތަކީ އެގޮތަށް އެ މައްސަލަ ނިންމުން
ކަމުގައިވާނަމައެވެ. އެގޮތުން، މި ޤާނޫނުގެ 99 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ވެގެންވާ
ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.
ނަސޭހަތް ދެވޭނެ 98. ދަޢުވާކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ނަސޭހަތް ދީ، މައްސަލަ ނިންމޭނީ ތިރީގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ
މައްސަލަތައް
ކަންކަން ފުރިހަމަވާ މައްސަލަތަކުގައެވެ.
(ހ) ކުށަށް އިޢުތިރާފުވެފައިވުން؛ އަދި
103

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ކަނޑައަޅާ ޝަރުޠުތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމަށް ކުށުގެ
ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ޤަބޫލުވުން؛ އަދި
(ނ) އޭނާ ކުރިކަމަށް އިޢުތިރާފުވާ ކުށަކީ 1 (އެކެއް) އަހަރު ދުވަހަށްވުރެ ދިގު
މުއްދަތަކަށް ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމުގެ އަދަބެއް ހިމެނޭ ކުށެއް ކަމުގައި ނުވުން.
ޢާންމު މަޞްލަޙަތަށް 99. ދަޢުވާކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ނަސޭހަތް ދިނުމަކީ ޢާންމު މަޞްލަޙަތަށް އެންމެ ފައިދާހުރި
އެންމެ ފައިދާހުރިގޮތް
ގޮތްކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައެޅުމުގައި މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި
ކަނޑައެޅުން
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.
(ހ) ޢާންމު މަޞްލަޙަތަށް އެންމެ ފައާިދުހރި ގޮތަކީ ނަސޭހަތް ދިނުން ކަމުގައި
ނިންމުމަށް ބާރުއަޅާ ކަންތައްތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.
(1) ކުށުގެ އަދަބަކީ ކުޑަ އަދަބެއް ކަމުގައިވުން؛
(2) ކުށުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމަކީ ބޮޑު ގެއްލުމެއް ކަމުގައިނު ވުން؛
(3) ކުށް ކުރި މީހަކީ ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ކުށް ކުރި މީހެއް ކަމުގައި ވުން؛
(4) ކުށް ކުރި މީހަކީ އެހެން ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހެއް
ކަމުގައިނުވުން؛
(5) ކުށް ކުރި މީހަކީ ޢުމުރުން ދުވަސްވެފައިވާ މީހެއް ކަމުގައިވުން ؛
(6) ކުށް ކުރީ ކުޑަ ކުއްޖެއް ކަމުގައިވުން ؛
(7) ކުށް ކުރީ ޒިންމާދާރުކަމާއެކު ޢާއިލާއެއް ބަލަމުންދާ މީހަކު ކަމުގައިވުން؛
(8) ކުށުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމަށް ބަދަލު ދީފައިވުން.
(ށ) ޢާންމު މަޞްލަޙަތަށް އެންމެ ފައިދާހުރި ގޮތަކީ ދަޢުވާކުރުން ކަމުގައި ނިންމުމަށް
ބާރުއަޅާ ކަންތައްތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.
(1) ކުށުގެ އަދަބަކީ ބޮޑު އަދަބެއް ކަމުގައިވުން؛
(2) ކުށް ކުރުމުގައި ހަތިޔާރެއް ނުވަތަ ހަތިޔާރެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ
އެއްޗެއް ބޭނުންކޮށްފައިވުން ؛
104

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(3) ކުށް ކުރުމުގައި މީހަކަށް ހަމަލާ ދީފައިވުން ނުވަތަ ހަމަލާ ދީފާނެކަމުގެ
ބިރުދައްކާފައިވުން؛
(4) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފެއްގެ ރަސްމީ މަސައްކަތާ ގުޅޭގޮތުން ހިންގި
ޢަމަލަކަށްވުން؛
(5) ކުށް ކުރި މީހަކީ މުޖުތަމަޢުގައި ޒިންމާދާރު މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހެއް
ކަމުގައިވުން؛
(6) ކުށް ކުރީ ޖަމާޢަތެއް ހަދައިގެން ކަމަށްވާނަމަ، އޭނާއަކީ އެކަން ރޭވި
މީހާ ކަމުގައިވުން ؛
(7) ކުށުގެ ޢަމަލު ހިންގީ ކުޑަކުއްޖަކާ ދެކޮޅަށް ކަމުގައިވުން؛
(8) ކުށުގެ ޢަމަލު ހިންގީ ކުޑަކުއްޖެއް ބައިވެރިކޮށްގެން ކަމުގައިވުން؛
(9) ކުޑަކުއްޖެއްގެ ކުރިމަތީގައި ކުރި ކަމަކަށްވުން؛
(10) މީހެއްގެ ނަސްލު ނުވަތަ ޖިންސު ނުވަތަ ޤައުމީ ނިސްބަތް ނުވަތަ އެ
މީހެއްގެ ކިބައިގައިހުރި ނަފްސާނީ ނުވަތަ ޖިސްމާނީ ނުކުޅެދުމެއްގެ
ސަބަބުން އެ މީހަކާމެދު ހިންގުނު ޢަމަލެއް ކަމުގައިވުން؛
(11) ކުށް ކުރުމުގައި ކޮރަޕްޝަންގެ ޢަމަލެއް އެކުލެވިގެންވުން؛
(12) އެ ކުށަކީ އޭގެ ޒާތުގައި ބޮޑު ކުށެއް ކަމުގައި ނުވިނަމަވެސް އެ ކުށް
ކުރުން ޢާންމުވެފައިވުން ؛
(13) ކުށުގެ ސަބަބުން މީހަކަށް ގެއްލުމެއް ލިބިފައިވާނަމަ، ދަޢުވާ ނުކުރުމާމެދު
އޭނާ ކަނޑައެޅިގެން އިޢުތިރާޟުކުރުން.
ނަސޭހަތް ދީ ދޫކޮށްލުމުގެ
އެއްބަސްވުން 100. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 97 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހަކު ނަސޭހަތްދީ
ދޫކޮށްލާނަމަ، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން އޭނާއާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްއާ ދެމެދު އެއްބަސްވުމެއްގައި ސޮއިކުރަންވާނެއެވެ.
105

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އެއްބަސްވުމުގައި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް
ކަނޑައަޅާ ޝަރުޠުތަކަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމަށް އެއްބަސްވާކަމަށް އިޤުރާރުވެ،
ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ސޮއިކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ ޝަރުޠުތަކާ އެ އްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިން އޭނާ ޢަމަލުކުރަމުންދާހާ ހިނދަކު، އޭނާގެ މައްޗަށް އެ ކުށުގެ ދަޢުވާ
ނުއުފުލާނެކަން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ކަށަވަރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ވެވޭ އެއްބަސްވުމުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް
ކަނޑައަޅާ ޝަރުޠުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
އިތުރު ކުށެއް ކުރުން
101. މި ޤާނޫނުގެ މިބައިގެ ދަށުން ދަޢުވާކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ނަސޭހަތް ދީ މައްސަލަ ނިންމި
ތާރީޚުން ފެށިގެން 3 (ތިނެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ، ނަސޭހަތް ދެވުނު މީހާ އިތުރު
ކުށެއް ކޮށްފިނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް އެ ކުށުގެ ދަޢުވާއާއެކު، އެ ކުށާ ގު ޅިގެން ނަސޭހަތް
ދެވުނު ކުށުގެ ދަޢުވާވެސް ކުރަންވާނެއެވެ.
ނަސޭހަތްދީ ދޫކޮށްލުމާގުޅޭ
102. ދަޢުވާކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ނަސޭހަތް ދީ މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ
ގަވާއިދު ހެދުން
އޮފީހުން ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
ބާރަވަނަ ބާބު
އަދަބު ލުއިކޮށްދިނުމަށް އެދުން
އަދަބު ލުއިކޮށްދިނުމަށް 103. ތަޙްޤީޤުގައި ކުށަށް އިޢުތިރާފުވާ މީހަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 97 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން
ހުށަހެޅުން
ނަސޭހަތް ދިނުމަށްފަހު ދަޢުވާ ނުކޮށް ދޫކޮށްލުމަށް ޝަރުޠު ހަމަވާ މީހެއް ކަމުގައިނުވާނަމަ،
ނުވަތަ އޭނާގެ މައްޗަށް އޭނާ ކޮށްފައިވާ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަށް ދަޢުވާކުރުމަށް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އޭނާގެ އަދަބު ލުއިކޮށްދިނުމަށް ހުށަހެޅުމަށްޓަކައި
106

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
މި ޤާނޫނުގެ 104 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްއަށް ވެވިދާނެއެވެ.
އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުން
104. (ހ) މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާއާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއާ
ދެމެދު ވާހަކަ ދެކެވި، ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ކުށަށް އިޢުތިރާފުވެއްޖެނަމަ، ދެފަރާތުގެ
ދެމެދުގައި ދެކެވުނު ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެއްބަސްވުމެއް ވެ ވިދާނެއެވެ.
މި އެއްބަސްވުމުގައި ދެ ފަރާތުން ސޮއިކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ވެވޭ އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން އަދަބު
ލުއިކޮށްދެވޭނީ، އެ ކުށަކަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އެންމެ ކުޑަ އަދަބަށްވުރެ
ދަށްނުވާނެ އަދަބެކެވެ. ނުވަތަ ޤާނޫނުގައި އެ ކުށަށް ކުޑަ އަދަބެއް
ކަނޑައެޅިފައިނުވާނަމަ، އެ ކުށަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބުގެ
ދެބައިކުޅައެއްބަޔަށްވުރެ ކުޑަނުވާނެ އަދަބެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ އާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްއާ ދެމެދު އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް ވެވިއްޖެނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 94
ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ މައްޗަށް އެ ކުށުގެ
ދަޢުވާ އުފުލުމަށްޓަކައި އެ މައްސަލައިގެ ލިޔުންތައް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
އިދާރާއިން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވަންވާނެއެވެ.
(ރ) ކުށަށް އިޢުތިރާފުވުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ކަންތައް ކުރިއަށްގެންދާނީ މި ޤާނޫނުގެ
ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
107

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ހަތަރުވަނަ ބައި
ޝަރީޢަތުގެ ކުރީގެ މަރުޙަލާ
ތޭރަވަނަ ބާބު
އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުން
އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުން 105. ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާގެ މައްޗަށް ކުރެވިފައިވާ ދަޢުވާ އޭނާއަށް ސާފުވެފައިވޭތޯ
ބޭއްވުން
ބެލުމަށާއި، ދަޢުވާއަށް އޭނާ ޖަވާބުދާރީވާ ގޮތެއް ބެލުމަށާއި، ދަޢުވާއައިގެން ކުރިއަށްދާނެ
ތަނެއް އޮތްތޯ ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި، ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭ ކޮންމެ
މައްސަލައެއްގެ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމެއް، އެ ކޯޓަކުން ބާއްވަންވާނެއެވެ.
އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުން 106. އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުން ބޭއްވުމުގެ މަޤްޞަދަކީ، އަންނަނިވި ކަންކަން ޙާޞިލުކުރުމެވެ.
ޙާޞިލުކުރަންޖެހޭ
ކަންތައްތައް
(ހ) ދަޢުވާއާއި ދަޢުވާއާގުޅޭ އެންމެހައި ލިޔެކިޔުމުގެ ކޮޕީ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް
ލިބިފައިވާކަން ކަށަވަރުކުރުން؛
(ށ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުރެވޭ ދަޢުވާއަކީ ކޮބައިކަން އޭނާއަށް
ސާފުކޮށްދިނުން؛
(ނ) ދިފާޢީ ވަކީލަކު ނުވަތަ ތަރުޖަމާނަކު ހޯދާފައިނުވާނަމަ، އެކަން ކުރަން
ފުރުޞަތުދިނުން؛
(ރ) މި ޤާނޫނުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތަކުންކުރެ ގޮތަކަށް ދަޢުވާއަށް
ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ފުރުޞަތު ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ދިނުން؛
(ބ) ޝަރީޢަތް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތާއި ލިޔުންތައް ހާމަކޮށް، ދަޢުވާއައިގެން
ކުރިއަށްދާނެ ތަނެއް އޮތްތޯ ކަނޑައެޅުން؛
108

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ޅ) ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅޭ ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހެޅުމަށް ދެވޭނެ މުއްދަތު
ކަނޑައެޅުން؛
(ކ) ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅޭ ހުށަހެޅުންތަކާގުޅޭ އަޑުއެހުންތައް ބޭއްވުމަށާއި،
ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތައް ބާއްވާނެ ތާރީޚުތަކާއި ގަޑި ކަނޑައަޅައި ތާ ވަލުކުރުން.
ދަޢުވާއަށް ޖަވާބުދާރީވުން 107. (ހ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި އަންނަނިވި ގޮތްތަކުންކުރެ ގޮތަކަށް
ދަޢުވާއަށް ޖަވާބުދާރީވާންވާނެއެވެ.
(1) ކުށަށް އިޢުތިރާފުވާކަން؛ ނުވަތަ
(2) ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކުރާކަން.
(ށ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތްތަކު ގެ ތެރެއިން
ގޮތެއް އިޚްތިޔާރު ނުކޮށްފިނަމަ، ނުވަތަ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމަށް
ހާޒިރުނުވެއްޖެނަމަ، އޭނާ ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކުރީ ކަމަށް ކޯޓުން ބަލަންވާނެއެވެ.
އެ ޙާލަތުގައި، އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުން ނިމުމަކަށް ގެނެސް، މި ޤާނޫނުގައިވާ
ގޮތުގެމަތިން އެ ދަޢުވާގެ ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްގެންދިޔުމުގެ މަސައްކަތް
ފަށަންވާނެއެވެ.
(ނ) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ދަޢުވާއަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށް
އެންގުމުގެ ކުރިން، އަންނަނިވި ކަންކަން ފަނޑިޔާރު ކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ދަޢުވާއާއި ދަޢުވާއާގުޅޭ އެންމެހައި ލިޔެކިޔުމުގެ ކޮޕީ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް
ލިބިފައިވާކަން ކަށަވަރުކުރުން؛
(2) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް ކުރެވޭ ދަޢުވާއަކީ ކޮބައިކަން ދަޢުވާ ލިބޭ
ފަރާތަށް އެނގޭތޯ ސުވާލުކޮށް، އޭނާއަށް ދަޢުވާ ސާފުވެފައިނުވާނަމަ
ދަޢުވާ ސާފުކޮށްދިނުން؛
(3) ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކުރުމުގެ ޙައްޤު އޭނާއަށް ލިބިގެންވާކަން އެންގުން؛
އިޞްލާޙު: (94) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
109

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(4) ދަޢުވާއިން ބަރީޢަވުމަށް މަސައްކަތްކުރުމަށްޓަކައި މި ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ
އެހެން ޤާނޫނެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި އެކަށީގެންވާ
ވަގުތާއި ވަސީލަތްތައް ލިބުމުގެ ޙައްޤު، އޭނާއަށް ލިބިގެންވާކަން
އެންގުން؛
އިޞްލާޙު: (95) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(5) އޭނާ އިޚްތިޔާރުކުރާ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީގައި ކުށުން ބަރީޢަވުމަށް
މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަމާއި، އޭނާއާމެދު
ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް ކަމުގައިވާ ޙާލަތުގައި،
އޭނާ އަމިއްލައަށް ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ޢައްޔަންކުރުމުގެ މާލީ ތަނަވަސްކަމެއް
އޭނާގެ ކިބައިގައި ނެތްނަމަ، ހަމަޖެހިފައިވާ އުސޫލުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން
އޭނާއަށް ވަކީލަކު ޢައްޔަންކޮށްދެވޭނެކަން އެންގުން؛
(6) އޭނާގެ ހާޒިރުގައި ޝަރީޢަތްކުރެވުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަން އެންގުން؛
އިޞްލާޙު: (96) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(7) އޭނާއަކީ ދިވެހި ބަސް ނޭނގޭ މީހެއްނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 167 ވަނަ
މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ތަރުޖަމާނެއްގެ އެހީގައި ޝަރީޢަތް ކުރެވުމުގެ
ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަން އެންގުން؛
(8) އޭނާގެ އަމިއްލަ ނަފްސާ ދެކޮޅަށް ބަޔާނެއް ނުދިނުމުގެ ޙައްޤު އޭނާއަށް
ލިބިގެންވާކަމާއި، އޭނާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދޭ ބަޔާނަކީ، އޭނާއާ
ދެކޮޅަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެ ބަޔާނެއްކަމާއި، އޭނާ ދޮގުހެކި ދީފިނަމަ،
ދޮގުހެކި ދިނުމުގެ ދަޢުވާ އޭނާގެ މައްޗަށް ކުރެވިދާނެކަން އެންގުން؛
(9) ދައުލަތުން ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކުރާ ހެކީންނާ ސުވާލުކުރުމާއި، އެ މީހަކު
ބޭނުން ހެކީން ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކޮށްދިނުމަށް ކޯޓުގައި އެދުމާއި، އެ
ހެކީންނާ ޝަރީޢަތުގައި ސުވާލުކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަން އެންގުން؛
110

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(10)  އޭނާ މި މާއްދާގެ)ހ(ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ކުށަށް
އިޢުތިރާފުވެއްޖެނަމަ، އޭނާގެ މައްސަލަ ފޮނުވޭނީ، މި ޤާނޫނުގެ 162
ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަވަސް ނިޔާއިން ބެލުމަށް ކަމުގައި އެންގުން.
އިޞްލާޙު: (97) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޢަމަލުކުރުމުގައި،
ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ ކޮބައިކަމާއި، އެ ކުށް
ކުރާ މީހަކަށް ނުވަތަ ކުށް ކުރަން އުޅުނު މީހަކަށް ނުވަތަ ކުށް ކުރުމުގައި
އެހީތެރިވެދިން މީހަކަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބަކީ ކޮބައިކަން އޭނާއަށް
ސާފުކޮށްދޭންވާނެއެވެ. އަދި އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ކުށް އޭނާގެ
މައްޗަށް ސާބިތުނުވިނަމަވެސް، އެ ކުށް ކުރަން އޭނާ އުޅުނުކަން ނުވަތަ އެ ކުށް
ކުރުމުގައި އެހީތެރިވެދިންކަން ސާބިތުވާ މިންވަރަށް ހެކި ލިބިފައިވާނަމަ، އެ ކުށް
ކުރަން އުޅުމުގެ ނުވަތަ އެހީތެރިވުމުގެ ކުށް އޭނާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާ ކަމަށް
ކަނޑައެޅިދާނެކަން އޭނާއަށް ސާފުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.
އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި 108. (ހ) އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ކުށަށް އިޢުތިރާފުވެއްޖެނަމަ، އެ
ކުށަށް އިޢުތިރާފުވުން
އިޢުތިރާފު ޝަރީޢަތަށް ބަލައިގަތުމުގެ ކުރިން އެ އިޢުތިރާފަކީ، އެއްވެސް
މަޖުބޫރުކުރުމެއް ނުވަތަ ނުފޫޒެއް ނުވަތަ ބިރުދެއްކުމަކާ ނުލައި، ބުއްދި ސަލާމަތުން
ހުރެ އޭނާގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައިވާ އިޢުތިރާފެއްތޯ ބެލުމަށްޓަކައި ފަނޑިޔާރު
އެ މަޖިލީހުގައި އޭނާއާ ސުވާލުކޮށް، އެއީ އެފަދައިންވާ އިޢުތިރާފެއްކަން
ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ އިޢުތިރާފަކީ ހަޤީޤަތެއްގެ މައްޗަށް ބިނާވެގެންވާ
އިޢުތިރާފެއްކަންވެސް ކޯޓުން ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ކުށަށް އިޢުތިރާފުވެއްޖެނަމަ، އޭނާގެ
މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާގެ ޝަރީޢަތް، މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ ބާބުގައިވާ
ގޮތުގެމަތިން ހިންގުމަކާ ނުލައި، މި ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން އެ
މައްސަލަ އަވަސް ނިޔާއިން ނިންމުމަށްޓަކައި ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމެއް ބޭއްވޭނެ
ކަމުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާއަށް ފަނޑިޔާރު އަންގަންވާނެއެވެ.
111

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އިޞްލާޙު: (98) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ނ) މި ޤާނޫނުގެ 104 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކުށަށް އިޢުތިރާފުވާ މީހުންގެ
މައްސަލަތަކުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއާ ދެމެދު
އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވާނަމަ، އެ އެއްބަސްވުމާމެދު އިބްތިދާއީ
އަޑުއެހުމުގައި ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމަންވާނެއެވެ. އަދި އެގޮތުން ނިންމާ ނިންމުން
ބިނާކުރާ ސަބަބުތައް، ދައުލަތަށާއި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ލިޔުމުން ފަނޑިޔާރު
ދޭންވާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުން
ކޯޓަށް ބަލައިގަތުން ކަމަށްވާނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް ޙުކުމްކޮށް، އަދަބު
ކަނޑައެޅުމުގައި އެ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ފަނޑިޔާރު ޙުކުމްކޮށް އަދަބު
ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުން
ކޯޓަށް ބަލައިނުގަތުން ކަމުގައިވާނަމަ، އެކަން ކޯޓުން ހާމަކުރަންވާނެއެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް ބަލައިނުގަތުމަށް
ފަނޑިޔާރު ނިންމައިފިނަމަ، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ
ކުށަށް އޭނާ ވެފައިވާ އިޢުތިރާފުން އޭނާއަށް ރުޖޫޢަވުމަށް ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ.
(ކ) މި މާއްދާގެ (ޅ) ގެ ދަށުން ދޭ ފުރުޞަތުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން އިޢުތިރާފުން
ރުޖޫޢަނުވެއްޖެނަމަ، އޭނާގެ އިޢުތިރާފު ފަނޑިޔާރު ބަލައިގަންނަންވާނެ އެވެ.
އެހެންނަމަވެސް، އެޙާލަތުގައި ފަނޑިޔާރު ބަލައިގަންނަނީ ހަމައެކަނި އެ
އިޢުތިރާފުކަމާއި، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއާއެކު ވެފައިވާ
އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުން ބަލައިނުގަންނަކަން ފަނޑިޔާރު ހާމަކުރަންވާނެއެވެ.
(އ) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ކުށަށް އިޢުތިރާފުވާ ޙާލަތުގައި، އެ އިޢުތިރާފާއި، މި ޤާނޫނުގެ
107 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފަނޑިޔާރު ސާފުކޮށްދޭ ކަންކަން، ލިޔުމުން، ނުވަތަ
112

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ވީޑިއޯ ނުވަތަ އޯޑިއޯ މެދުވެރިކޮށް، ރެކޯޑުކުރެވި، މަޙްޟަރުކުރެވިފައި
އޮންނަންވާނެއެވެ.
(ވ) އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ކުށަށް އިޢުތިރާފުވެއްޖެނަމަ، އެ
މައްސަލަ އަވަސްނިޔާއިން ނިންމުމަށްޓަކައި ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމެއް
ބާއްވަންވާނެއެވެ.
(މ(މި މާއްދާގެ)ހ(ގެ ދަށުން ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ވާ އިޢުތިރާފަކީ، އެއްވެސް
މަޖުބޫރުކުރުމެއް ނުވަތަ ނުފޫޒެއް ނުވަތަ ބިރުދެއްކުމަކާ ނުލައި، ބުއްދި ސަލާމަތުން
ހުރެ އޭނާގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައިވާ އިޢުތިރާފެއް ނޫން ކަމަށް ކޯޓަށް
ފެނިއްޖެނަމަ ނުވަތަ އެ އިޢުތިރާފަކީ ޙަޤީޤަތެއްގެ މައްޗަށް ބިނާވެގެންވާ
އިޢުތިރާފެއްކަން، ހުށަހެޅިފައިވާ ދަޢުވާއާއި ހެއްކަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު ފަނޑިޔާރަށް
ޤަބޫލުނުކުރެވިއްޖެނަމަ، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ އިޢުތިރާފު ކޯޓުން
ބަލައިގަނެގެންނުވާނެއެވެ.
(ފ) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ވާ އިޢުތިރާފު ބަލައިނުގަތުމަށް މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން
ކޯޓުން ނިންމައިފިނަމަ، އެ މައްސަލައިގައި ދެން ޢަމަލުކުރާނީ، ދަޢުވާއަށް
އިންކާރުކުރާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކުގައި ޢަމަލުކުރާ އުސޫލުންނެވެ.
އިޞްލާޙު: (99) 21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
އިޢުތިރާފުގެ 109. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 104 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކުށަށް އިޢުތިރާފުވެފައިވާ މީހަކަށް
އެއްބަސްވުމެއްވެފައިވާ
މި ޤާނޫނުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދަޢުވާއަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށް ދެވޭ
މީހަކު އިޢުތިރާފުން
ރުޖޫޢަވުން ފުރުޞަތުގައި، އޭނާ ވެފައިވާ އިޢުތިރާފުން ރުޖޫޢަވެ، ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކުރުމުގެ
ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތުގައި، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ދަޢުވާއަށް
އިންކާރުކޮށްފިނަމަ، އޭނާއާމެދު ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ ތަޙްޤީޤު އިތުރަށް
ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭތޯ ބެލުމަށްފަހު، ދައުލަތުން އެ ފުރުޞަތު ބޭނުންކަމަށް
ބުނެފިނަމަ، އެ ފުރުޞަތު ފަނޑިޔާރު ދައުލަތަށް ދޭންވާނެއެވެ.
113

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ދޭ ފުރުޞަތުގައި ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށް ފަނޑިޔާރު
ފުރުޞަތު ދިނުމާއެކު، އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުން އިތުރަށް ކުރިއަށްގެންދެ ވެން ނެތް
ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެ މައްސަލަ ބާޠިލުކުރަންވާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ބާޠިލުކުރާ މައްސަލައެއްގެ ތަޙްޤީޤު
ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު، އަލުން އެ ދަޢުވާ އޭނާގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅުމަކަށް މި މާއްދާ
ހުރަހެއްނާޅައެވެ.
ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކުރުން 110. (ހ) ދަޢުވާއަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށް އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ދެވޭ
ފުރުޞަތުގައި އޭނާ ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކޮށްފިނަމަ، އޭނާ ދަޢުވާއަށް
ޖަވާބުދާރީވިގޮތް ފަނޑިޔާރު ރެކޯޑުކުރުމަށްފަހު، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅަންޖެހޭ
ހުށަހެޅުމެއް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ހުށަހަޅަން ބޭނުންނަމަ، އެ ފުރުޞަތު ފަނޑިޔާރު
ދޭންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދެވޭ ފުރުޞަތުގައި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ
ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅާ ނިމި، އެހުށަހެޅުންތަކާމެދު ފަނޑިޔާރު ގޮތެއް ނިންމުމުން،
ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުރާ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ދައުލަތުން
ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅަން ޤަޞްދުކުރާ އެންމެހައި ހެކި، އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި
ދައުލަތުން ހާމަކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމެއްގައި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކުރުމާއެކު،
އޭނާގެ މައްޗަށް އެ ދަޢުވާނުކުރެވޭނެ ކަމަށް ބުނެ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014
(ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 60 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކުރާ ދިފާޢުތަކުގެ
ތެރެއިން ދިފާޢެއް ނަގައިފިނަމަ، އެ ދިފާޢު ސާބިތުވޭތޯ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި
ބަލައި، ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
(ރ) ދައުލަތުން ހެކި ހުށަހެޅުމުން، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ދިފާޢުގައި ހުށަހަޅާނެ ހެކި
ހުރިނަމަ، އެ ހެކި ހުށަހަޅަން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ.
114

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ބ) އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އަދި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ހެކި
ހުށަހަޅައި، ހާމަކުރަންވާނީ މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
އިޢުތިރާފުން ރުޖޫޢަވުމުން 111. މި ޤާނޫނުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދަޢުވާއަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށް ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް
ކުރިން ވެފައިވާ
ދެވޭ ފުރުޞަތުގައި، އޭނާ ވެފައިވާ އިޢުތިރާފުން ރުޖޫޢަވެ، ދަޢުވާއަށް އިންކާރު ކޮށްފިނަމަ،
އިޢުތިރާފު ދަޢުވާ ލިބޭ
ފަރާތާ ދެކޮޅަށް އޭނާ ކުރިން ވި އިޢުތިރާފު އޭނާއާ ދެކޮޅަކަށް ބޭނުމެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ. އަދި އޭނާ އިޢުތިރާފުން
ބޭނުންނުކުރެވުން
ރުޖޫޢަވިއިރު އޭނާއަކީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއާއެކު އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވާ
ފަރާތެއްނަމަ، އޭނާ ވި އިޢުތިރާފުން ރުޖޫޢަވެ، ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކޮށްފިނަމަ، އެ
އެއްބަސްވުމުގައި އޭނާ އެއްބަސްވެފައިވާ ކަންކަން އޭނާއާ ދެކޮޅަކަށް ބޭނުމެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.
112.
އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމަށް ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ފަނޑިޔާރުގެ ކުރިމަތީގައި ހާޒިރުވެ ހުރެގެން މެނުވީ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުން
ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ
ބާއްވައިގެންނުވާނެއެވެ. ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމަށް ހާޒިރުނުވެއްޖެނަމަ، މި
ހާޒިރުވުން
ޤާނޫނުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ފަނޑިޔާރު ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
އިބްތިދާއީ އަޑުއެ ހުމަށް 113. (ހ) ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ބާއްވާ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމަށް ދައުލަތުން ހާޒިރުވުމަށް ކޯޓުން
ދައުލަތުން ހާޒިރުވުން
އަންގަންވާނެއެވެ. އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމަށް ދައުލަތުން ސީދާ ހާޒިރުވުމުގެ ބަދަލުގައި
ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް މެދުވެރިކޮށް މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނެފައިވާ ގަވާއިދާ
އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން އެމަޖިލީހުގައި ބައިވެރިވުމަށް މި ޤާނޫނު ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.
(ށ) ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ބާއްވާ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުންތަކުގައި މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި
ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތަށް ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް މެދުވެރިކޮށް ދައުލަތުން ބައިވެރިވުމުގެ
ކަންތައް ކުރިއަށްގެންދާނެ ގޮތުގެ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަ ދާ
ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
ޤާނޫނީ ވަކީލަކު 114. (ހ) މައްސަލައިގެ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމަށް ދައުލަތުން ހާޒިރުވާއިރު ދަޢުވާ ލިބޭ
ޢައްޔަންކުރުން
ފަރާތުން ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ޢައްޔަންކޮށްފައިނުވާނަމަ، ވަކީލަކު ޢައްޔަންކުރުމަށް
އޭނާއަށް ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (100) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
115

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) މި މާއްދާގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގައި ފިޔަވައި ، އިބްތިދާއީ
އަޑުއެހުމުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ޢައްޔަންކުރަން ބޭނުންކަމުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން
ބުނެފިނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޭނާ
ދަޢުވާއަށް ޖަވާބުދާރީވާން އަންގަންވާނީ، އޭނާގެ ޤާނޫނީ ވަކީލު
ޢައްޔަންކުރެވުމުން، އެ ވަކީލުގެ ހާޒިރުގައެވެ.
(ނ) އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހަމަޖައްސަން ބޭނުންކަމުގައި ދަޢުވާ
ލިބޭ ފަރާތުން ބުނެފިނަމަ، އެ މީހަކަށް ޤާނޫނީ ވަކީލެއް ހަމަޖެއްސުމަށް ގިނަވެގެން
10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ ފުރުޞަތެއް ކޯޓުން ދޭންވާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ މުއްދަތު ހަމަވާއިރު އެ މީހަކު ވަކީލެއް
ހަމަޖައްސާފައިނުވާނަމަ އެ މީހަކު ވަކީލެއް ހަމަޖައްސަން ބޭނުންނުވަނީ ކަމުގައި
ބެލުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ބ) ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީ ހޯދައި ލިބިގަންނަން ބޭނުންވާ މީހަކީ ބަންދުގައި ހުރި
މީހެއްނަމަ، އޭނާ ވަކީލެއް ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި އޭނާއަށް ވަކީލެއް
ހަމަޖެއްސެންދެން ނުވަތަ ކޯޓުން ދޭ މުއްދަތު ފާއިތުވަންދެން ފޯނުކުރުމުގެ
ފުރުޞަތު އޭނާއަށް ދިނުމަށް އޭނާ ބަންދުކޮށްފައިހުރި ތަނުގެ އިދާރާއަށް ކޯޓުން
އަންގަންވާނެއެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުންވެސް ވަކީލެއް ހަމަޖެއްސުމަށް ދެވޭ މުއްދަތަކީ
ގިނަވެގެން 10 (ދިހައެއް) ދުވަހެވެ. އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އޭނާ ވަކީލަކު
ހަމަނުޖައްސައިފިނަމަ އޭނާ ވަކީލެއް ހަމަޖައްސަން ބޭނުންނުވަނީ ކަމުގައި
ބެލެވޭނެއެވެ.
(ކ) ވަކީލެއް ހަމަޖެއްސުމަށް ދެވޭ މުއްދަތު ހަމަވާއިރު ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ އެކަށީގެންވާ
ސަބަބަކާ ނުލައި ވަކީލަކު ހަމަޖައްސާފައިނުވާނަމަ، މައްސަލައިގައި ކޯޓުން
ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދަންވާނެއެވެ. އަދި އޭނާ ފަހުން ވަކީލަކު
116

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޢައްޔަންކުރި ކަމުގައިވިޔަސް ، ޝަރީޢަތުގައި ނިމިފައިހުރި ކަންކަން އަލުން
ކުރާކަށް ލާޒިމެއްނުވާނެއެވެ.
(އ) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާއާމެދު ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށަކީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް ކަމުގައިވާނަމަ،
އަދި އޭނާއަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލެއް ހޯދޭފަދަ މާލީ ތަނަވަސްކަމެއް ނެތް މީހެއްނަމަ،
ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުން އޭނާއަށް ދައުލަތުން ޤާނޫނީ ވަކީލަކު
ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި، ކޯޓުން ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ.
(ވ) މި މާއްދާގެ (އ) ގެ ދަށުން ކޯޓުން ދޭ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ކަމާބެހޭ ދައުލަތުގެ
އިދާރާއަށް ހުށަހަޅައިގެން ވަކީލެއް ހަމަޖެއްސުމުގެ ކަންތައް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި
ކޮށްފައިނުވާކަމަށް ކޯޓަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެ މީހަކު ވަކީލަކު ޢައްޔަންކުރަން
ބޭނުންނުވަނީ ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
(މ) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ހުރީ ބަންދެއްގައި ކަމުގައިވާނަމަ، މި މާއްދާގެ (އ) ގެ ދަށުން
ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި ކަމާބެހޭ ދައުލަތުގެ އިދާރާއަށް ހުށަހަޅައިގެން
އެކަން ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެ މީހަކު ބަންދުކޮށްފައިވާ ތަނުގެ އިދާރާއަށް ކޯޓުން
އަންގަންވާނެއެވެ.
(ފ) މި މާއްދާގެ (މ) ގައިވާ ޙާލަތުގައި އެ މީހެއްގެ ކާކުކަން އަންގައިދޭ މަޢުލޫމާތާއި
ހުށަހަޅަންޖެހޭ އެހެނިހެން މަޢުލޫމާތު، ކަމާބެހޭ ދައުލަތުގެ އިދާރާއަށް
ހުށަހަޅައިގެން އެ މީހަކަށް ވަކީލެއް ހަމަޖެއްސުމުގެ ހުރިހާ ކަމެއް ކުރުމަށް އެ
މީހަކު ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައި ހުރި ތަނުގެ އިދާރާއިން މަގުފަހިކޮށްދޭންވާނެއެވެ.
ދަޢުވާއައިގެން 115. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދަޢުވާއަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށް
ކުރިއަށްދާނެ ތަނެއް
ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ދެވޭ ފުރުޞަތުގައި ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކޮށްފިނަމަ،
އޮތްތޯ ބެލުން
ހުށަހެޅިފައިވާ ދަޢުވާއަށާއި، އެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އެންމެހައި
ހެއްކަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އެ ދަޢުވާ ކުރެވޭނެ
ތަނެއް ނެތްކަމަށް، މަދަނީ މިންގަނޑުން ބަލާއިރު ފަނޑިޔާރަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެ
117

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ހިނދެއްގައި، އެ ދަޢުވާއައިގެން ކުރިއަށްދެވޭނެ ތަނެއް ނެތް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި،
އެއީ ބާޠިލު ދަޢުވާއެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދަޢުވާއައިގެން ކުރިއަށްދާނެ ތަނެއް ނެތް ކަމަށް
ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅާ ޙާލަތުގައި، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ހުރީ ބަންދުގައި
ކަމަށްވާނަމަ، އޭނާ ދޫކޮށްލުމަށް ކޯޓުން އަމުރުކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދަޢުވާއެއް ބާޠިލު ކަމަށް ކޯޓުން ކަނޑައެޅުމަކީ،
އިތުރު ހެއްކާއެކު، ނުވަތަ ދަޢުވާގެ ލިޔުމަށް ބަދަލުގެނެސް، ހަމަ އެ ދަޢުވާ އަލުން
އުފުލުމަށް ހުރަހަކަށްވާނެ ކަމެއް ނޫނެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ފަނޑިޔާރަކު ނިންމުމެއް ނިންމައިފިނަމަ، އެ
ނިންމުން ނިންމި ސަބަބުތައް، އެ ނިންމުމުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ
ނިންމުން ދައުލަތަށާއި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ފަނޑިޔާރު ދޭންވާނެއެވެ.
(ބ) މި ޤާނޫނުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދަޢުވާއަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށް
ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ދެވޭ ފުރުޞަތުގައި ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކޮށްފިނަމަ،
ހުށަހެޅިފައިވާ ދަޢުވާއަށާއި އެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އެންމެހައި
ހެއްކަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އެ ދަޢުވާ ކުރެވޭނެ
ތަނެއް އޮތްކަމަށް، މަދަނީ މިންގަނޑުން ބަލާއިރު ފަނޑިޔާރަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެ
ހިނދެއްގައި، އެ ދަޢުވާއައިގެން ކުރިއަށްދެވޭނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން 116. (ހ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ދަޢުވާއައިގެން ކުރިއަށްދާނެ ތަނެއް
ބާއްވާނެ ދުވަހެއް
އޮތް ކަމަށް މި ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ފަނޑިޔާރު
ކަނޑައެޅުން
ނިންމައިފިނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ ސާދަވަނަ ބާބުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޝަރީޢަތް
ފެށުމުގެ ކުރިން ހުށަހަޅަން ބޭނުންވާ ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހެޅުމަށް މުއްދަތެއް
ކަނޑައަޅައި، އެ މުއްދަތުން އުނިނުވާ ގޮތަށް، މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ
އަޑުއެހުންތައް ބާއްވާނެ ދުވަސްތައް، ދައުލަތާއި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތާ
މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު، ކޯޓުން ކަނޑައަޅައި ތާވަލުކުރަންވާނެއެވެ.
118

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުން ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން ހުށަހަޅަން
ބޭނުންވާ ހުށަހެޅުމެއް ނެތްކަމަށް ބުނެ، މި ޤާނޫނުގެ ސާދަވަނަ ބާބުގެ ދަށުން
އެފަދަ ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅަން ދެވޭ ފުރުޞަތު ދޫކޮށްލައިފިނަމަ، ޝަރީޢަތުގެ
އަޑުއެހުން ބާއްވާނެ ދުވަސްތައް ކޯޓުން ކަނޑައަޅައި ތާވަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތައް ތާވަލުކުރަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ
142 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
ސާދަވަނަ ބާބު
ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން
ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން 117. ޝަރީޢަތުގައި މަޢުޟޫޢީގޮތުން ބެލުމަކާ ނުލައި އެއާމެދު ގޮތެއް ނިންމޭނެ ދިފާޢެއް، ނުވަތަ
ހުށަހެޅިދާނެ ހުށަހެޅުން
އިޢުތިރާޟެއް، ނުވަތަ ހުށަހެޅުމެއް، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކަށް ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ
ކުރިން ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން 118. (ހ) ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ އެންމެހައި ހުށަހެޅުމެއް، ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ
ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން
30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ކުރިން ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެ
ހުށަހެޅުމާއި، އެ
ހުށަހެޅުންތަކާގުޅޭ އަޑުއެހުންތައް ބާއްވާނެ ގޮތެއް، މި ޤާނޫނުގެ 116 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން
އަޑުއެހުންތައް ބޭއްވުން
ތާވަލުކުރާއިރު ފަނޑިޔާރު ނިންމަންވާނެއެވެ.
(ށ) މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކުން މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ
ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެ ހުށަހެޅުމާމެދު ގޮތެއް
ނިންމުމަށް، މި ޤާނޫނުގެ 116 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ތާވަލުކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން
އެ އަޑުއެހުންތައް ފަނޑިޔާރު ބާއްވަންވާނެއެވެ.
(ނ) ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތައް ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅަންވާނީ، މި
ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން
ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ ކަމާގުޅޭ ފޯމު މެދުވެރިކޮށެވެ.
119

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ރ) ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ކޮންމެ ހުށަހެޅުމަކާއެކު، އެ ހުށަހެޅުމަށް
ތާއީދުކުރާ ލިޔެކިޔުންތައް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (101) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ބ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެއް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމާއެކު، އެ ހުށަހެޅުމުގެ
ކޮޕީއެއް، އެ ހުށަހެޅުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާތާ 2 (ދޭއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި
މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އަނެއް ފަރާތަށް ދޭންވާނެއެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަށް ރައްދުދިނުމުގެ ގޮތުން އަނެއް ފަރާތުން
ހުށަހަޅާ ލިޔެކިޔުންތައް، އަޑުއެހުން ބޭއްވުމުގެ 2 (ދޭއް) ދުވަސް ކުރިން
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (102) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ކ) ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅިގެން ބާއްވާ އަޑުއެހުން
ބޭއްވުމުގެ 5 (ފަހެއް) ދުވަސް ކުރިން އެކަން، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ދެފަރާތަށް
ފަނޑިޔާރު އަންގަންވާނެއެވެ.
ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން 119. (ހ) އަންނަނިވި ހުށަހެޅުންތަކަކީ ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން ހުށަހަޅަންޖެހޭ
ހުށަހަޅަންޖެހޭ ހުށަހެޅުން
ހުށަހެޅުންތަކެކެވެ. މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު،
ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން އެއިން ހުށަހެޅުމެއް ހުށަނާޅައިފިނަމަ، އެކަންކަން
ހުށަހެޅުމަށް އޮތް ފުރުޞަތު ދޫކޮށްލީ ކަމުގައި ބެލޭނެއެވެ.
(1) ދަޢުވާ އުފުލުމުގައި އަދި/ނުވަތަ ދަޢުވާ ހުށަހަޅާ ފޯމުގައި އުނިކަމެއް
ވާނަމަ އެކަން ؛
(2) ދަޢުވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށްވެދާނެ ދިފާޢެއް؛
(3) ވަކި ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުނުކުރެވޭނެ ހެކި ކަމުގައި
ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން؛
(4) އެކަކަށްވުރެ ގިނަ މީހުންގެ މައްޗަށް އެކުގައި ކުރާ ދަޢުވާއެއް
ވަކިކޮށްދިނުމަށް އެދުން؛
(5) ހެކިބަސް ދޭ މީހާއަށް ޙިމާޔަތް ލިބިދެވޭ ގޮތަށް ހެކިބަސް ނެގުން؛
120

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(6) މި ޤާނޫނުގެ 129 އަދި 132 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހެކި ހާމަކުރުމަށް
އެންގުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)3(ވަނަ ނަންބަރު އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ވަކި ހެއް ކެއް
ހާމަވީ، ޝަރީޢަތް ފެށުމަށް ފަހުގައި ކަމަށްވާނަމަ، އެ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާފަދަ
ހުށަހެޅުމެއް، ޝަރީޢަތް ފެށުމަށް ފަހުގައިވެސް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
ދަޢުވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް 120. (ހ) ދަޢުވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢެއް ކަމަށް ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންވެގެންވާ
ވެދާނެ ދިފާޢު ހުށަހެޅުން
ދިފާޢެއް އޮވެގެން، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން އެ ދިފާޢު ހުށަހަޅަން ބޭނުންވާނަމަ،
ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން އެ ދިފާޢު ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ފަނޑިޔާރު ދޭންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހުށަހެޅޭ ދިފާޢެއް ވާންވާނީ، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތާ
ދެކޮޅަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ދަޢުވާ މަޢުޟޫޢީގޮތުން ބެލުމަކާ ނުލައި، އެ ދިފާޢާމެދު
ގޮތެއް ނިންމޭނެ ދިފާޢަކަށެވެ.
(ނ) ދަޢުވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢެއް ކަމަށް ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންވެގެންވާ
ދިފާޢެއް އޮވެގެން، މި މާއްދާގެ ދަށުން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން އެ ދިފާޢު ހުށަހަޅައި
މަދަނީ މިންގަނޑުން އެ ދިފާޢު ސާބިތުކޮށްދީފިނަމަ، އެ ދަޢުވާ ބެލޭނެ ތަނެއް
ނެތްކަމަށް އެ ހިސާބުން ކޯޓުން ކަނޑައަޅައި، މައްސަލަ ނިންމަންވާނެއެވެ.
ދަޢުވާ ލިބިގަތުމަށް 121. (ހ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ދަޢުވާ ލިބިގަތުމަށާއި، ކުރެވޭ ޙުކުމް ބަލައިގަތުމަށް
ނުކުޅެދިގެންވާކަމުގެ
ނުކުޅެދިގެންވުމުގެ ދިފާޢުގެ ދަށުން ދިފާޢެއް ޝަރީޢަތުގެ އެއްވެސް
ދިފާޢު
މަރުޙަލާއެއްގައި ހުށަހަޅައިފިނަމަ ކޯޓުގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނުވަތަ ދައުލަތުގެ
އެދުމުގެމަތިން އޭނާއަކީ ޞިއްޙީގޮތުން އެ ދަޢުވާ ބަލައިގަނެވޭނެ މީހެއްކަން
ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ތަނަކުން މެޑިކަލް އެގްޒެމިނޭޝަނެއް
ހެދުމަށް ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ކޯޓުން އަމުރުކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) ކޯޓުގެ އަމުރާ އެއްގޮތަށް ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ޢަމަލުނުކޮށްފިނަމަ ދަޢުވާ ލިބޭ
ފަރާތަކީ ޞިއްޙީގޮތުން އެ ދަޢުވާ ބަލައިގަނެވޭނެ މީހެއް ނޫންކަން
121

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި އެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ޚަބީރުންގެ ހެކިބަސް ޤަބޫލުނުކުރުމުގެ
އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހަދާ މެޑިކަލް އެގްޒެމިނޭޝަން ރިޕޯޓުގެ ކޮޕީއެއް
ހޯދުމަށް ދައުލަތުން އެދިއްޖެނަމަ، އެ ރިޕޯޓުގެ ކޮޕީއެއް ކޯޓުން ދައުލަތަށް
ދޭންވާނެއެވެ.
ކުށުގެ ޢަމަލު ހިނގި 122. (ހ) ކުށުގެ ޢަމަލު ހިނގި ތަނުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް ނެތްކަމުގައިވާނަމަ، އަދި އޭނާ
ތަނުގައި ނެތް ކަމުގެ
އެކަން، ދިފާޢެއްގެ ގޮތުގައި ނަގަން ބޭނުންވާނަމަ، އެކަން ދުރާލާ ހާމަކޮށްފައި
ދިފާޢު
އޮންނަންވާނެއެވެ. އެގޮތުން ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާގައި އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް ދީފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.
(1) ކުށުގެ ޢަމަލު ހިނގިއިރު ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް ހުރި ކަމަށް ބުނާ ކޮންމެ
ތަނެއް ވަކިވަކިން ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްދިނުން؛
(2) ކުށުގެ ޢަމަލު ހިނގި ތަނުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް ނެތްކަން
ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ހުށަހަޅަން ޤަ ޞްދުކުރާ
ހެކީންގެ ނަމާއި އެޑްރެހާއި ގުޅޭނެ ނަންބަރު.
(ށ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތު
ތަޙްޤީޤުގައި ދީފިނަމަ، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން އެ މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކޮށް،
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވާއިރު، އެ މަޢުލޫމާތު ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ކުށުގެ ޢަމަލު ހިނގި ތަނުގައި ދަޢުވާ
ލިބޭ ފަރާތް ނެތްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ހެކި
ހުރިކަން އޭނާއަށް އެނގިފައިވަނީ ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާގެ ފަހުން އެހެންނަމަވެސް
ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގެ ކުރިން ކަމުގައިވާނަމަ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ދަޢުވާ
ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން މި މާއްދާގެ (ހ) ގަ އިވާ
މަޢުލޫމާތު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ލިޔުމަކުން ހުށަހެޅުމުންވެސް،
އެ މަޢުލޫމާތު ދުރާލާ ހާމަކުރެވުނީ ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
122

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ނުވަތަ (ނ) ގެ ދަށުން ހުށަހެޅޭ މަޢުލޫމާތު ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްއަށް ލިބުމުން، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ކަންތައްތަކާއި ،
މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤުން ފެންނަންހުރި ކަންތައްތަކަށް ބެލުމަށްފަހު، ދަޢުވާ
އުފުލުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ނިންމައިފިނަމަ، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް އެ ދިފާޢު
ދުރާލާ ހާމަކުރިކަން ދަޢުވާގެ ލިޔުންތަކުން އެނގެން އޮންނަންވާނެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތަށް ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ޢަމަލުކޮށްފައިވާނަމަ،
ކުށުގެ ޢަމަލު ހިނގި ތަނުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް ނެތްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް
ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ހާމަކުރާ ހެކީން ދިފާޢީ ހެކީންގެ ގޮތުގައި ޝަރީޢަތަށް
ހާޒިރުކުރެވިދާނެއެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ޢަމަލުކޮށްފައިނުވާނަމަ،
މި މާއްދާގެ (އ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގައި މެނުވީ، ކުށުގެ ޢަމަލު ހިނގި
ތަނުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް ނެތްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ދުރާލާ
ހާމަނުކުރާ ހެކީންގެ ހެކިބަސް ކޯޓުން ޤަބޫލުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.
(ކ) މި މާއްދާގެ (ޅ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ އަމިއްލަ ހެކިބަސް
ޝަރީޢަތުގައި ދިނުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއްނާޅައެވެ.
(އ) ކުށުގެ ޢަމަލު ހިނގި ތަނުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް ނެތްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް
ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ހެކި ހުރިކަން އެނގިފައިވަނީ ޝަރީޢަތުގެ
މަރުޙަލާގައި ކަމަށްވެފައި، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން އެ ހެކި ޝަރީޢަތަށް
ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެހާތަނަށް ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅިފައިހުރި ހުރިހާ ހެކިތަކަކަށް
ރިޢާޔަތްކުރުމަށްފަހު ޢަދުލުއިންޞާފު ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި އެ ހެކި
ޤަބޫލުކުރަންޖެހޭކަމަށް ކޯޓަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އެ ހެކި ޤަބޫލުކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި
މި ޤާނޫނުގެ 136 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ލާޒިމުކުރާ ކަންކަމަކީ ޢަދުލުއިންޞާފު
ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި އެއްކިބާކުރެވިދާނެ ކަމެއްކަމަށް ކޯޓަށް ފެންނަނަމަ،
123

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ކަންހިނގާފައި އޮތްގޮތް ރަނގަޅަށް ބެލުމަށްފަހު، އެކަންކަން އެއްކިބާކުރުމުގެ
އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ފަނަރަވަނަ ބާބު
ހެކިބަހުގެ ގޮތުގައި ފަހުން ބޭނުންކުރުމަށް ބަޔާން ނެގުން
ކޯޓުގެ އަމުރަށް ހެކިބަސް 123. (ހ) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ޝަރީޢަތުގައި ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅަން ޤަޞްދުކުރާ މީހެއްގެ
ނެގުން
ހެކިބަސް ދުރާލައި ނަގައި، ޝަރީޢަތުގައި ފަހުން ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި
ރައްކާތެރިކޮށްދިނުމަށް އެދި، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކަށް ކޯޓަށް
ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހުށަހެޅޭ ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅޭގޮތުން އަންނަނިވި ކަންކަން
ފުރިހަމަވާނަމަ، ހެކިބަހުގެ ގޮތުގައި ފަހުން ބޭނުންކުރުމަށް ބަޔާންނެގުމުގެ ހުއްދަ
ކޯޓަށް ދެވިދާނެއެވެ.
(1) މި ޤާނޫނުގެ 128 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ
ތެރެއިން ސަބަބަކާ ހުރެ ހެކިބަސްދޭ މީހާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި
ހެކިބަސް ދިނުމަށް ހާޒިރުވެވެން ނެތުން؛ އަދި
(2) އޭނާގެ ހެކިބަހަކީ އެ ޝަރީޢަތަށް މުހިންމު ހެކިބަހެއް ކަމަށްވު ން؛ އަދި
(3) ޢަދުލުއިންޞާފު ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި އޭނާގެ ހެކިބަސް ނަގައި
ރައްކާތެރިކުރެވިފައި އޮތުން މުހިންމުކަމަށްވުން.
(ނ) ކޯޓުގެ ހުއްދައާއެކު، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ދެފަރާތުން އެއްބަސްވާ ގޮތެއްގެމަތިން،
މި މާއްދާގެ ދަށުން ހެކިބަސްދޭ މީހާގެ ހެކިބަސް ނަގައި ރައްކާތެރިކުރެވިދާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހެކިބަސް ނަގައި ރައްކާތެރިކުރުމަށް ކޯޓުން
އަމުރުކުރާނަމަ، އެ ހެކިބަސްނަގާއިރު ހެކިބަސްދޭ މީހާގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ
ކަމާގުޅޭ ފޮތް ތަކާއި ލިޔެކިޔުމާއި ރެކޯޑާއި ރެކޯޑިންގތަކާއި، ޑޭޓާތަކާ އި އެނޫންވެސް
މާއްދީ ތަކެތި ހުށަހެޅުމަށް ކޯޓަށް އަމުރުކުރެވިދާނެއެވެ.
124

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްކަމުގައިވީ ނަމަވެސް، ޤާނޫނީ ޙިމާޔަތް ލިބިފައިވާ
އެއްޗެއް އެ މާއްދާގެ ދަށުން ހުށަހެޅުން ލާޒިމުވެގެނެއްނުވެއެވެ.
ނޯޓިސްދިނުން 124. (ހ) ހެކިބަސް ނަގައި ރައްކާތެރިކުރަން އެދޭ ފަރާތުން އެ ހެކިބަސް ނަގާނެ ދުވަހަކާއި
ހެކިބަސް ނެގުން އޮންނާނެ ތަނުގެ މަޢުލޫމާތު، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އެހެން
ފަރާތްތަކަށް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި އަންގަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އެންގުމެއް އަންގާއިރު، ހެކިބަސް ނަގައި
ރައްކާތެރިކުރަން ޤަޞްދުކުރާ އެންމެންގެ ނަމާއި އެޑްރެސް ހިމަނަންވާނެއެވެ.
ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަކީ ބަންދުގައި ހުރި ފަރާތެއްނަމަ، މި މާއްދާގެ ދަށުން ހެކިބަސް
ނެގުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ދުވަހާއި ތަން އެ މީހަކު ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައި ހުރި
އިދާރާއަށް އަންގަންވާނެއެވެ.
(ނ) ހެކިބަސް ނަގައި ރައްކާތެރިކުރުމަށްޓަކައި ހެކިބަސް ނަގަން ހަމަޖެހިފައިވާ ތަން
ބަދަލުކުރަން މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކުން އެދިއްޖެނަމަ، އެކަން އެގޮތަށް
ބަދަލުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް ކޯޓަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އެކަން
ކުރުމަށް ހުއްދަދެވިދާނެއެވެ.
ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް 125. (ހ) ހެކިބަސް ނަގައި ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ކަންކަން ކުރިއަށްދާއިރު އެތަނަށް ހާޒިރުވެ،
ހާޒިރުވުން
ހެކިބަސްދޭ މީހާގެ ހާޒިރުގައި ހުރުމުގެ ޙައްޤު ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާއަށާއި އޭނާގެ
ވަކީލަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެގޮތުން ހާޒިރުވުމުގެ އެންމެހައި ޚަރަދެއް އުފުލަންޖެހޭނީ
ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުންނެވެ.
(ށ) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހަކީ ބަންދުގައިވާ މީހެއްނަމަ، މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ
ޙާލަތުގައި ފިޔަވައި އެނޫން ޙާލަތްތަކުގައި، އޭނާ ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައިހުރި
ފަރާތުން ހެކިބަސް ނެގުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ތަނަށް އޭނާ ހާޒިރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.
(ނ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް އެތަނުގައި ހާޒިރުވެހުރުމަށް ލިބިފައިވާ ޙައްޤު ލިޔުމުން
ދޫކޮށްލާފައިވާނަމަ، ނުވަތަ ހެކިބަސް ނެގުމަށް ހުރަސް އެޅޭގޮތަކަށް ދަޢުވާ ލިބޭ
ފަރާތުގެ ޢަމަލުތައް ހުރުމުގެ ސަބަބުން ހެކިބަސް ނަގާ ތަނުން އޭނާ
125

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ނެރެންޖެހިދާނެކަމަށް އިންޒާރުކުރުމުންވެސް އޭނާގެ ޢަމަލުތައް ހެކިބަސް ނެގުމަށް
ހުރަސްއެޅޭ ގޮތަކަށް ހުރިނަމަ، ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ ޣައިރު ހާޒިރުގައި ހެކިބަސް
ނެގިދާނެއެވެ.
(ރ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަކީ ބަންދުގައިވާ މީހެއް ކަމަށް ނުވާނަމަ، ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ
ގޮތެއްގެމަތިން ހެކިބަސް ނަގާ ތަނުގައި ހާޒިރުވެ ހުރުމުގެ ޙައްޤު އޭނާއަށް
ލިބިގެންވެއެވެ. އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް އެތަނަށް
ހާޒިރުވެފައި ނުވާނަމަ، އަންނަނިވި ޙައްޤުތައް އޭނާ ދޫކޮށްލީ ކަމުގައި ބެލޭނެއެވެ.
(1) އެތަނަށް ހާޒިރުވެ ހުރުމަށް ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ލިބިދޭ ޙައްޤު؛
(2) ހެކިބަސް ނެގުމަށާއި ، އެ ހެކިބަސް ބޭނުންކުރުމަށް އިޢުތިރާޟުކުރުމަށް
ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ލިބިފައިވާ ޙައްޤު.
ހެކިބަސް ނަގާ ގޮތް 126. މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނުވަތަ ކޯޓުގެ އަމުރަކުން އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑަނާޅާހައި ހިނދަކު، މި
މާއްދާގެ ދަށުން ނަގާ ހެކިބަސް ނަގަންވާނީ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ހެކިބަސް ނެގުމުގައި
ޢަމަލުކުރުމަށް މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. އަދި
މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން އެ ހެކީންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ
ފުރުޞަތު، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
އިޢުތިރާޟުކުރުން 127. ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ފަހުން ހެކިބަހުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ހެކިބަސް ނަގާއިރު،
އެ ހެކިބަސް އެގޮތަށް ނެގުމަށް ދެފަރާތުންކުރެ ފަރާތަކުން އިޢުތިރާޟުކުރާނަމަ އެކަން އެ
ހެކިބަސް ނެގޭ މަރުޙަލާގައި ސަބަބާއެކު ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
ހެކީގެ ގޮތުގައި 128.  ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ފަހުން ހެކިބަހުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ނަ ގާ ހެކިބަސް
ބޭނުންކުރުން
ނުވަތަ އެ ހެކިބަހުގެ ބައެއް، ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އަންނަނިވި
ޙާލަތުތަކުންކުރެ ޙާލަތެއްގައި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅައި، ޝަރީޢަތުގައި ހެކީގެ ގޮތުގައި
ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (103) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
126

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ހ) ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ފަހުން ހެކިބަހުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމަށް ނަގާފައިވާ
ހެކިބަހުން ބައެއް، ޝަރީޢަތުގައި ހިމެނޭ އަނެއް ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް
ހުށަހަޅާފައިވުން؛
(ށ) ހެކިބަސްދޭ މީހާ އަންނަނިވި ސަބަބުތަކުންކުރެ ސަބަބަކާހުރެ ޝަރީޢަތުގެ
މަޖިލީހަށް ހާޒިރުކުރެވެން ނެތުން:
(1) މަރުވުމުގެ ސަބަބުން، ނުވަތަ ހަށިގަނޑަށް ނުވަތަ ސިކުނޑިއަށް
ޖެހިފައިވާ ބައްޔެއްގެ ސަބަބުން، ނުވަތަ މުސްކުޅިވުމުގެ ސަބަބުން އޭނާ
ހާޒިރުކުރެވެން ނެތުން؛
(2) ހެކިބަސްދޭ މީހާ ޤައުމުން ބޭރުގައިވުމުގެ ސަބަބުން ހާޒިރުކުރެވެން
ނެތުން؛
(3) ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ފަހުން ހެކިބަހުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި
ނަގާފައިވާ ހެކިބަސް ދިން މީހާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވުމަށް
އަންގާފައިވާ އެންގުމާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކޮށްފައިނުވުން.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތަށް ހެކިބަސްދޭ
މީހާ ޤައުމުން ބޭރުގައި ހުރި ހުރުމަކީ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ފަހުން ހެކިބަހުގެ
ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ނަގާފައިވާ ހެކިބަސް، ހެކީގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅަން
ޤަޞްދުކުރާ ފަރާތުން ޤަޞްދުގައި ކުރުވާފައިވާ ކަމެއް ކަމުގައި ވެގެންނުވާނެއެވެ.
ސޯޅަވަނަ ބާބު
ހެކި ހާމަކުރުން
ދައުލަތުން ހެކި 129. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 130 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ޙާލަތްތަކުގައި މެނުވީ ދައުލަތުން އަންނަނިވި
ހާމަކުރުން
މަޢުލޫމާތު، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ހާމަކުރަންވާނެއެވެ. ނުވަތަ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް
އެ މަޢުލޫމާތު ބެލޭނޭ އިންތިޒާމު ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ.
(1) ދައުލަތުގެ ބާރުގެ ދަށުގައިވާ ނުވަތަ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ މަޢު ލޫމާތު؛
127

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(2) އެ މަޢުލޫމާތަކީ ދައުލަތަށް އެނގޭ ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގަ އި
އެނގެންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު ކަމަށްވުން.
(ށ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ލިޔުމުން އެދިއްޖެނަމަ އަންނަނިވި ތަކެތި ބަލައި، ކޮޕީ
ނަގައި، ފޮޓޯ ނެގުމުގެ ފުރުޞަތު ދައުލަތުން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ދޭންވާނެއެވެ.
(1) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ދީފައިވާ އެ މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި އެންމެހައި
ބަޔާންތައް؛
(2) ދަޢުވާ ލިބޭފަރާތުން އަނގަބަހުން، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ނުވަތަ ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ މުވައްޒަފަކަށް ދީފައިވާ ބަޔާނެއްގައި ހިމެނޭ މައިގަނޑު
ކަންކަން؛
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރާއި)2(ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތު ގެމަތިން
ދައުލަތުން މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރަންޖެހޭނީ އެ މަޢުލޫމާތަކީ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
އިދާރާއެއްގެ އޮފިސަރަކު ކުރި ތަޙްޤީޤެއްގައި ނުވަތަ ކުރި ސުވާލެއްގެ ޖަވާބުގެ
ގޮތުން ލިބިފައިވާ މަޢުލޫމާތެއްކަމަށް ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމައެވެ.
(ރ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ލިޔުމުން އެދިއްޖެނަމަ އެ ފަރާތުގެ ކުށުގެ ރެކޯޑު ދައުލަތުން
ދޭންވާނެއެވެ.
(ބ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ލިޔުމުން އެދިއްޖެނަމަ، އަންނަނިވި ޙާލަތުގައި ލި ޔެކިޔުމާއި،
ފޮޓޯއާއި، ވީޑިއޯއާއި، ޑޭޓާއާއި، ޢިމާރާތްތަކާއި، ތަންތަން ބަލައި، ފޮޓޯ ނަގައި،
ކޮޕީ ހެއްދުމުގެ ފުރުޞަތު، ދައުލަތުން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ދޭންވާނެއެވެ.
(1) އެ އެއްޗެއްސަކީ، ދިފާޢު ތައްޔާރުކުރުމުގައި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް
މުހިންމު އެއްޗެހި ކަމަށްވުން؛ ނުވަތަ 
އިޞްލާޙު: (104) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(2) އެ އެއްޗެއްސަކީ، ދައުލަތުގެ މައިގަނޑު ދަޢުވާގައި ޝަރީއަތުގަ އި
ބޭނުންކުރުމަށް ގަސްދުކުރާ ތަކެތި ކަމަށްވުން؛ ނުވަތަ
128

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(3) އެ އެއްޗެއްސަކީ، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ އަމިއްލަ އެއްޗެއް ނުވަތަ އޭނާ
ހޯދާފައިވާ އެއްޗެއް ކަމަށްވުން.
(ޅ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ލިޔުމުން އެދިއްޖެނަމަ، އެ މައްސަލައަކާ ގުޅޭގޮތުން
ކުރެވިފައިވާ އެންމެހައި ޖިސްމާނީ ނުވަތަ ސިކުނޑީގެ ނުވަތަ ސައިންޓިފިކް
ޓެސްޓްތަކުގެ ނަތީޖާތަކަކީ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ ދިފާޢު ތައްޔާރުކުރުމުގައި، ނުވަތަ
ދައުލަތުން ކުރާ ދަޢުވާގައި ޝަރީއަތުގައި ބޭނުންކުރުމަށް ގަސްދުކުރާ
ޓެސްޓުތަކެއްކަމަ ށް ވާނަމަ އެތަކެތި ދައުލަތުން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ދޭންވާނެއެވެ.
(ކ) ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން، ލިޔުމުން އެދިއްޖެނަމަ، އެ
ފަރާތާ އެއްކޮޅު އެންމެހައި ހެކި ދައުލަތުން ހާމަކުރަންވާނެއެވެ.
(އ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ލިޔުމުން އެދިއްޖެނަމަ، ދައުލަތުން ހުށަހަޅަން ގަސްދުކުރާ
އެންމެހައި ހެކީންގެ ނަމާއި އެޑްރެސް ހިމެނޭ ލިސްޓެއް ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް
ދައުލަތުން ދޭންވާނެއެވެ.
ހާމަކުރަންނުޖެހޭ 130. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި މި ޤާނޫނުގެ 129 ވަނަ މާއްދާގައިވާ މަޢުލޫމާތަކީ
މަޢުލޫމާތު
ހާމަކުރަންޖެހޭ ނުވަތަ ބެލުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭންޖެހޭ މަޢުލޫމާތެއް ނޫނެވެ.
(1) މި ޤާނޫނުގެ 129 ވަނަ މާއްދާގެ)ހ(،)ރ(،)ޅ(އަދި)ކ(ގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން މެނުވީ އެ މައްސަލައެއްގެ ތަޙްޤީޤަކާ
ގުޅިގެން ނުވަތަ ދަޢުވާކުރާ ކުރުމާ ގުޅިގެން ދައުލަތުގެ ވަކީލަކު ނުވަތަ
އެޖެންޓަކު އެ އޮފީހެއް ނުވަތަ އެ އިދާރާއެއްގެ އެކަނި ބޭނުމަށްޓަކައި
ތައްޔާރުކުރާ ރިޕޯޓާއި ލިޔެކިޔުންތައް؛
(2) މި ޤާނޫނުގެ 129 ވަނަ މާއްދާގެ)ހ(އާއި)ޅ(ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ގޮތުގެމަތިން މެނުވީ ސަރުކާރުގެ މުވައްޒަފަކަށް ނުވަތަ ވަކީލަކަށް،
ހެކިވެރިއަކު ނުވަތަ ހެކިވެރިއަކަށް ވެދާނެ މީހަކު ދީފައިވާ ބަ ޔާން.
129

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރު 131. (ހ) ދައުލަތުން މި ޤާނޫނުގެ 129 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހާމަކުރަންޖެހޭ ހެކި ހާމަ
ނުކުރުމަށް ނުވަތަ ވަކި މިންވަރަކަށް އެކަނި ހާމަކުރުމަށް، ނުވަތަ ހެކި ހާމަކުރުން
ފަސްކުރުމަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ދައުލަތުން ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދިއްޖެނަމަ، އެ
އަމުރާމެދު ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމަންދެން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް އެފަދަ މަޢުލޫމާތު
ލިބުން މަނާކުރުމުގެ ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ނ) އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަށްޓަކައި ހެކި ހާމަކުރުމަކީ އިންޞާފުވެރިގޮތް ކަމަށް
ނުފެންނަނަމަ، ހެކި ހާމަ ނުކުރުމަށް، ނުވަތަ ހާމަކުރުން ފަސްކުރުމަށް، ނުވަތަ
ކަނޑައެޅޭ ވަކި ޝަރުޠުތަކެއްގެ މަތިން ހާމަކުރުމަށް އެންގުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) އެއްވެސް މީހަކަށް ޖިސްމާނީ، ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ ބޮޑު އިޤްތިޞާދީ
ގެއްލުމެއް ލިބުން ނުވަތަ ކަމަކަށް މަޖުބޫރު ކުރުން؛ ނުވަތަ
(2) ތަޙްޤީޤަށް ހުރަސް އެޅުން؛ ނުވަތަ
(3) ހެއްކެއްގެ އަސްލު އޮޅުވާލުން ނުވަތަ ހެކި ނައްތާލުން، ނުވަތަ
ހަލާކުކޮށްލުން، ނުވަތަ ގެއްލުވާލުން.
ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ހެކި 132. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 133 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ޙާލަތުގައި މެނުވީ، އަންނަނިވި ރުކުންތަކަށް
ހާމަކުރުން
ފެތޭ ތަކެތި، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ހާމަކުރަންވާނެއެވެ.
(1) އެ ތަކެއްޗަކީ ދަޢުވާ ލިބޭފަރާތުގެ އަތުގައި ނުވަތަ ބެލުމުގެ ދަށުގައި
ނުވަތަ ބާރުގެ ދަށުގައިވާ ތަކެތި ކަމަށްވުން؛
(2) އެ ތަކެއްޗަކީ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައިގަނޑު ދިފާޢުގައި ބޭނުންކުރަން
ގަސްދުކުރާ ތަކެއްޗަށްވުން.
(ށ) ދަޢުވާ ކުރާ ފަރާތުން ލިޔުމުން އެދިއްޖެނަމަ، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ލިބިފައިވާ
ހޯދުންތަކާއި ފޮޓޯތަކާއި، ވީޑިއޯތަކާއި، ފޮތްތަކާއި، ކަރުދާހާއި، ޑޭޓާއާއި،
130

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އެނޫންވެސް އެފަދަ އެއްޗެހި، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ހާމަކޮށް،
އެ އެއްޗެއް ނަކަލު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ.
(ނ) ދަޢުވާ ކުރާ ފަރާތުން ލިޔުމުން އެދިއްޖެނަމަ، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް ނުވަތަ އެ
ފަރާތުގެ މަންދޫބަކު، ވަކި މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ، ޞިއްޙީ ގޮތުން ބެލި ބެލުމަކަށް
ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓެއް، ސައިންޓިފިކް ޓެސްޓެއް ނުވަތަ ތަހުލީލެއް، ނުވަތަ
އެނޫންވެސް އެފަދަ އެއްޗެހި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ހާމަކޮށް، އެ އެއްޗެއް ނަކަލު
ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ.
(ރ) ދަޢުވާ ކުރާ ފަރާތުން ލިޔުމުން އެދިއްޖެނަމަ، ދަޢުވާ ލިބޭފަރާތުން ޝަރީއަތަށް
ހުށަހަޅަން ގަސްދުކުރާ އެންމެހައި ހެކީންގެ ނަމާއި އެޑްރެސް ހާމަކޮށް، އެ
މަޢުލޫމާތު ހިމެނޭ ލިސްޓެއް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ދޭންވާނެއެވެ.
ހާމަކުރަންނުޖެހޭ 133. އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތަކީ، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، މި ޤާނޫނުގެ 132 ވަނަ މާއްދާގެ
މަޢުލޫމާތު
ދަށުން ހާމަކުރަންޖެހޭ ނުވަތަ ބެލުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭންޖެހޭ މަޢުލޫމާތެއް ނޫނެވެ.
(ހ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ނުވަތަ އެ ފަރާތުގެ ވަކީލަކު، ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާގައި ނުވަތަ
ޝަރީޢަތުގެ ކުރީގެ މަރުޙަލާގައި ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ރިޕޯޓެއް، މެމޯއެއް،
ނުވަތަ އެ ފަރާތުގެ ބޭނުމަށް ތައްޔާރުކުރާ އެއްވެސް ލިޔުމެއް؛
(ށ) ހެއްކަކު ނުވަތަ ހެއްކަކަށް ވެދާނެ މީހަކު ދީފައިވާ ބަޔާން.
ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރު 134. (ހ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން މި ޤާނޫނުގެ 132 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން
ހާމަކުރަންޖެހޭ ހެކި ހާމަ ނުކުރުމަށް ނުވަތަ ވަކި މިންވަރަކަށް އެކަނި ހާމަކުރުމަށް،
ނުވަތަ ހެކި ހާމަކުރުން ފަސްކުރުމަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރަކަށް
އެދިއްޖެނަމަ، އެ އަމުރާމެދު ކޯޓުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންދެން ދައުލަތަށް އެފަދަ
މަޢުލޫމާތު ލިބުން މަނާކުރުމުގެ ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
131

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ނ) އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަށްޓަކައި ހެކި ހާމަކުރުމަކީ އިންޞާފުވެރިގޮތް ކަމަށް
ނުފެންނަނަމަ، ހެކި ހާމަ ނުކުރުމަށް، ނުވަތަ ހާމަކުރުން ފަސްކުރުމަށް، ނުވަތަ
ކަނޑައެޅޭ ވަކި ޝަރުޠުތަކެއްގެ މަތިން ހާމަކުރުމަށް އެންގުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) އެއްވެސް މީހަކަށް ޖިސްމާނީ، ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ ބޮޑު އިޤްތިޞާދީ
ގެއްލުމެއް ލިބުން ނުވަތަ ކަމަކަށް މަޖުބޫރު ކުރުން؛ ނުވަތަ
(2) ހެކީގެ ބާރު ކަނޑުވާލުން ނުވަތަ ގެއްލުންދިނުން ނުވަތަ ނައްތާލުން.
ހެކި ހާމަކުރުމަށް އޮތް 135. އަންނަނިވި ޙާލަތުތަކުގައި މައްސަލައެއްގެ ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން ނުވަތަ ޝަރީޢަތް
މަސްއޫލިއްޔަތު ދެމިއޮތުން
ކުރިއަށް ދަނިކޮށް، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކަށް އިތުރު ހެއްކެއް ލިބި އްޖެނަމަ، އެކަމުގެ
މަޢުލޫމާތު މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އަނެއް ފަރާތަށް އަދި ކޯޓަށް ވަގުތުން އަންގަންވާނެއެވެ.
(ހ) އެ ހެއްކަކީ މި ބާބުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ހާމަކުރަންޖެހޭ ހެއްކެއް ކަމުގައިވުން؛
(ށ) އެ ހެއްކަކީ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކުން ހާމަކުރަން އެދިފައިވާ ބާވަތުގެ
ހެއްކަކަށްވުން ނުވަތަ ކޯޓުން ހާމަކުރަން އެދިފައިވާ ބާވަތުގެ ހެއްކަކަށްވުން.
ހެކި ހާމަކުރުމާގުޅޭ 136. (ހ) މި ބާބުގެ ދަށުން ހާމަކުރަންޖެހޭ ހެކި، ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތުގައި
ކަންކަން ތަންފީޛުކުރުން
ހާމަކުރަންވާނެއެވެ. ހެކި ހާމަކުރަން އެދޭފަރާތަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެ
ގޮތުގެމަތިން އަދި ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން ހާމަކުރަންޖެހޭ ހެކި ހާމަކޮށް
ނިންމުމަށްޓަކައި، ހެކި ހާމަކުރަންޖެހޭ މުއްދަތުތައް، ދުރާލައި ކޯޓުން
ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
(ށ) މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކުން މި ބާބުގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލަކާ
ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ އަންނަނިވި ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް ޢަމަލު ކުރުމުގެ
އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) ހެކި ހާމަކުރުމަށް ނުވަތަ ބެލުމަށް އަމުރުކުރުން.)އެގޮތުން
އަމުރުކުރުމުގައި ހެކި ހާމަކުރަންޖެހޭ މުއްދަތާއި، ތަނާއި، ޙާލަތާއި އަދި
132

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އެނޫންވެސް ކޯޓަށް ފެންނަ އިންޞާފުވެރި ޝަރުޠުތަކެއް
ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.(
(2) ހެކި ހާމަކުރުމަށް އިތުރު ފުރުޞަތު ދިނުން؛
(3) ހާމަނުކުރި ހެކި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުން މަނާކުރުން ؛
(4) އެ ޙާލަތާ ގުޅޭގޮތުން އެންމެ އިންޞާފުވެރި އެނޫންވެސް އަމުރެއް
ނެރުން.
ހުއްދަކުރެވިގެންނުވާ ހެކި 137.  ހާމަކުރަން އެދޭ ހެއްކަކީ ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޝަރީޢަތުގައި ޤަބޫލުނުކުރެވޭ
ހާމަކުރުމުން
ހެއްކަކަށްވުން އެއީ މި ބާބުގެ ދަށުން ހެކި ހާމަކުރުމަށް އޮންނަ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް
އިސްތިސްނާނުވުން
އޮތް ޢުޛުރެއްނޫނެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެފަދަ ހެކި ހާމަކުރެވުނު ކަމުގައިވީނަމަވެސް، އެފަދަ
ހެކި ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނީ ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތު ގެމަތިންނެވެ.
އިޞްލާޙު: (105) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
133

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ފަސްވަނަ ބައި
ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ
ސަތާރަވަނަ ބާބު
ޝަރީޢަތް ހިންގުން
ޝަރީޢަތް ހިންގޭނެ 138.  އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުން ބޭއްވުމަށްފަހު، ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅޭނީ، އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި
މައްސަލަތައް
ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކުރާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކާއި، އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމަށް ހާޒިރުނުވާ މީހުންގެ
މައްސަލަތަކެވެ.
އިޞްލާޙު: (106) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
ކުށަށް އިޢުތިރާފުވެފައިވާ 139. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި ކުށަށް
މީހުންގެ މައްސަލަތައް
އިޢުތިރާފުވާ މީހުންގެ މައްސަލަތައް ބެލޭނީ، މި ޤާނޫނުގެ 162 ވަނަ މާއްދާގައިވާ
ގޮތުގެމަތިން އަވަސް ނިޔާއިންނެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި ކުށަށް
އިޢުތިރާފުވެފައިވާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކުގައި ، އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުން ބާއްވާ
ވަގުތުން ފެށިގެން ގިނަވެގެން ރަސްމީ ބަންދުނޫން 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި،
އެ މައްސަލައެއްގެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ބާއްވަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (107) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކުރާ 140. (ހ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަކީ މި ޤާނޫނުގެ 109 ވަނަ މާއްދާ ނުވަތަ 110 ވަނަ މާއްދާގެ
މީހުންގެ މައްސަލަތައް
ދަށުން އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކޮށްފައިވާ މީހަކުނަމަ، އަދި
އޭނާއަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ
މީހަކުނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 84 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އޭނާއަށް ދަޢުވާއާގުޅޭ
ލިޔެކިޔުންތައް ލިބޭތާ ގިނަވެގެން 70 (ހަތްދިހަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ
މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ބާއްވަންވާނެއެވެ.
(ށ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަކީ މި ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން
ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ފުރަތަމަ ހާޒިރުކުރުމަށްފަހު ދޫކޮށްލާފައިވާ މީހެއްނަމަ،
134

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
މި ޤާނޫނުގެ 84 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އޭނާއަށް ދަޢުވާއާގުޅޭ ލިޔެކިޔުންތައް
ލިބޭތާ ގިނަވެގެން 90 (ނުވަދިހަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ
އަޑުއެހުން ބާއްވަންވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި
ބަޔާންކުރާ ޙާލަތުގައި ފިޔަވައި، މައްސަލައިގެ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުން ބާއްވާ
ތާރީޚުން ފެށިގެން ނުވަތަ ދަޢުވާއާގުޅޭ ލިޔެކިޔުން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ލިބޭ
ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަސް ހަމަވުމުގެ ކުރިން، އެ މައްސަލައެއްގެ
ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ބާއްވައިގެންނުވާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން
އެއަށްވުރެ ކުރިން ބޭއްވުމަށް ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ އަމިއްލައަށް އެދިއްޖެ ހިނދެއްގައި،
މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް އެއަށްވުރެ އަވަހަށް ފެށުމަކަށް ހުރަހެއްނެތެވެ.
އިސްތިސްނާ ޙާލަތްތައް 141. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 140 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުތައް
ގުނުމުގައި، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅޭ ހުށަހެޅުންތަކާމެދު ގޮތެއް
ނިންމުމަށްޓަކައި ހޭދަވާ ވަގުތެއް ނުހިމެނޭނެއެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 140 ވަނަ މާއްދާ އެހެންއޮތްނަމަވެސް، އެންމެ ލަސްވެގެން
ޝަރީޢަތް ފެށެންވާނެ ކަމަށް އެ މާއްދާގައި ބަޔާންވެގެންވާ މުއްދަތު
އިތުރުކޮށްދިނުމަށް ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން އެދިއްޖެނަމަ، އެއީ ޢަދުލުއިންޞާފު
ޤާއިމުކުރުމުގެ މަޞްލަޙަތު އޮތްކަމެއް ކަމަށް ކޯޓަށް ފެންނަ ޙާލަތުގައި ، އެ މުއްދަތު
އިތުރުކޮށްދިނުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ޢަދުލުވެރިކަމާއެކު އަދި 142. (ހ) ޖިނާއީ ކޮންމެ މައްސަލައެއްގެވެސް ޝަރީޢަތް ހިންގަންވާނީ، ޢަދުލުވެރިކަމާއެކު،
މެދުކެނޑުމެއް ނެތި
ވަކި ފަރާތަކަށް ނުޖެހި، ހާމަކަމާއެކުގައެވެ.
ޝަރީޢަތް ހިންގުން
(ށ) ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ދަޢުވާ އުފުލުމަށްފަހު، މެދުކެނޑުމެއްނެތި އެ މައްސަލައިގެ
ޝަރީޢަތް ހިންގަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (108) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
135

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި މެދުކެނޑުމެއް ނެތި ޝަރީޢަތް ހިންގުން
ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ދަޢުވާ އުފުލޭ ހިސާބުން ފެށިގެން
އެ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމި ޙުކުމް ކޮށް، އަދަބު ކަނޑައެޅުމާ ހަމައަށް
ހިނގާ މަރުޙަލާތައް، މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތުތަކުގެ ތެރޭގައި
ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ ގޮތަށް ބާރުއަޅައި، އެކަށީގެންނުވާ ލަސްވުމަކާ ނުލައި
ކުރިއަށްގެންދިއުމަށެވެ. އަދި އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ޝަރީޢަތުގެ އަޑު އެހުންތަކުގެ
ދެމެދުގައި ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ނުހިނގާނެ ގޮތުގެމަތިން އެ އަޑުއެހުންތައް
ތާވަލުކުރެވި، ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތައް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) ގެ މަޤްޞަދުތައް ޙާޞިލުކުރުމަށްޓަކައި ޝަރީޢަތުގެ
އަޑުއެހުންތަކުގެ ދެމެދުގައި ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ނުހިނގާނެ ގޮތުގެމަތިން އެ
އަޑުއެހުންތައް ތާވަލުކުރެވި، ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތައް ކުރިއަށްގެންދިއުމާގުޅޭ
އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (109) 21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސް 143. (ހ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތައް ފިޔަވައި އެހެން ޙާލަތްތަކުގައި،
ޢާންމުކޮށް ހުޅުވާލައިގެން
ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގެ ޝަރީޢަތުގެ ހުރިހާ މަރުޙަލާއެއްވެސް ކުރިއަށްގެންދަންވާނީ
ބޭއްވުން
ޢާންމުކޮށް ހުޅުވާލައިގެންނެވެ.
އިޞްލާޙު: (110) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ށ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ޝަރީޢަތެއް، ނުވަތަ
ޝަރީޢަތުން ބައެއް ބާއްވަންވާނީ ޢާންމުކޮށް ހުޅުވާލެވިފައިނުވާ މަޖިލީހެއްގައެވެ.
(1) ކުޑަކުއްޖެއްގެ މައްޗަށް ކުރެވޭ ދަޢުވާއެއްގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި؛
(2) އެއީ ކުށުގެ ޢަމަލުން އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތުގެ މަޞްލަޙަތު
ޙިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައި ބޭނުންތެރި ކަމެއް ކަމަށްވާ ޙާލަތުގައި ؛
(3) އެއީ މުޖުތަމަޢުގެ އަޚްލާޤީ އުސޫލުތައް ހިފެހެއްޓުމަށްޓަކައި ނުވަތަ
މުޖުތަމަޢުގެ އަމަންއަމާންކަން ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ބޭނުންތެރި ކަމެއް
ކަމަށްވާ ޙާލަތުގައި؛
136

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(4) އެއީ ޤައުމީ ސަލާމަތަށް ބުރޫއެރިޔަނުދިނުމަށްޓަކައި ބޭނުންތެރި ކަމެއް
ކަމަށްވާ ޙާލަތުގައި؛
(5) ޢާންމުކޮށް ހުޅުވާލައިގެން ޝަރީޢަތް ހިންގައިފިނަމަ، ޢަދުލު އިންޞާފު
ޤާއިމުކުރުމަށް އެޅިދާނެ ހުރަހަކުން މިންޖުވުމަށްޓަކައި އެއީ ބޭނުންތެރި
ކަމެއް ކަމުގައިވާ އެނޫންވެސް ޙާލަތެއްގައި.
ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން 144. (ހ) ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ފަނޑިޔާރު ފަށަންވާނީ، ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ފެށުނުކަން
ފެށުމާއި، ދަޢުވާއާއި
އިޢުލާންކުރުމާ އެކުގައެވެ. އަދި އެ އަޑުއެހުން ބޭއްވެނީ، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ
ދިފާޢު ހުށަހެޅުން
މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާއަށް އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި އިންކާރުކޮށްފައިވާތީކަން،
ނުވަތަ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމަށް އޭނާ ހާޒިރުވެފައިނުވާތީކަން ފަނޑިޔާރު
ހާމަކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ޝަރީޢަތް ފަށާނީ، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ހުށަހަޅާ
ދަޢުވާ، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުންނެވެ.
(ނ) ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދަޢުވާ ހުށަހަޅާއިރު، އެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ހެކި،
އެ ދަޢުވާއާއެކު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކުރަން
ބޭނުންވާ ހެކީންގެ ހެކިބަސް ނަގާނީ، މި ޤާނޫނުގެ ނަވާރަވަނަ ބާބުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ހެކީން ހާޒިރުކުރުމުގެ މަރުޙަލާގައެވެ.
(ރ) ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދަޢުވާ ހުށަހަޅާ ނިމުމުން، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން އޭނާގެ
ދިފާޢު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(ބ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ދިފާޢު ހުށަހެޅުމުން ދެން އޮންނާނީ، ހެކީން ހާޒިރުކޮށް
ހެކިބަސް ނެގުމުގެ މަރުޙަލާއެވެ.
137

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އަށާރަވަނަ ބާބު
ހެކި ހުށަހެޅުމާއި ޤަބޫލުކުރުން
ޝަރީޢަތަށް 145. (ހ) ދައުލަތުން ދަޢުވާ ހުށަހަޅާއިރު، އެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ހެކި
ޤަބޫލުކުރެވޭނެ ހެކި
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(ށ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން އޭނާގެ ދިފާޢު ހުށަހަޅާއިރު، އެ ދިފާޢު ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި
ހެކި ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގެ ދަށުން ހެކި ހުށަހެޅުމުގައި ޢަމަލުކުރާނީ ހެއްކާބެހޭ
ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
އިޞްލާޙު: (111) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ރ) މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭނެ ހެއްކެއް ނޫން ކަމަށްބުނެ، އެ ހެކި ހުށަނޭޅޭނެ ކަމަށް
ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އަނެއް ފަރާތުން
ހުށަހަޅައިފިނަމަ، މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް އިތުރަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގެ ކުރިން
އެ ހުށަހެޅުމާމެދު ފަނޑިޔާރު ގޮތެއް ނިންމަންވާނެއެވެ.
ޚަޞްމުން ޝަރީޢަތަށް 146. (ހ) މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ޚަޞްމުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ހެކި ފިޔަވައި އެހެން
ހުށަހަޅާ ހެކި ފިޔަވައި
އެއްވެސް ހެއްކެއް ފަނޑިޔާރު ޤަބޫލުކޮށްގެންނުވާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް،
އެހެން ހެކި
ޤަބޫލުނުކުރުން މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުން ޚަބީރުން ހާޒިރުކުރާ ޙާލަތުގައި، އެކަމުގައި
އިތުރު ރަޢުޔެއް ހޯދުން މުހިންމު ކަމަށް ފަނޑިޔާރަށް ފެނިއްޖެނަމަ، ފަނޑިޔާރުގެ
އަމިއްލަ އިސްނެގުމަކަށް ޚަބީރުން ހާޒިރުކޮށް، އެ މީހުންގެ ހެކިބަސް ނެގުމަކަށް
މި މާއްދާ ހުރަހެއްނާޅައެވެ.
(ށ) ކޯޓުގެ އަމިއްލަ އިސްނެގުމުގައި ހާޒިރުކުރާ ޚަބީރުންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ޙައްޤު،
ދައުލަތަށާއި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
138

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ނަވާރަވަނަ ބާބު
ހެކިބަސް ނެގުން
ހެކިބަސް ނެގުން 147. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި
ނުވާހާހިނދަކު، ޖިނާއީ ކޮންމެ މައްސަލައެއްގައިވެސް ހެކީންގެ ހެކިބަސް
ނަގަންވާނީ، ޢާންމުކޮށް، ހުޅުވާލެވިފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހެއްގައި، ޝަރީޢަތުގެ
މަޖިލީހަށް އެ މީހުން ހާޒިރުކޮށް، ހުވައި މަތީގައި އެ މީހުންނާ ސުވާލުކޮށްގެންނެވެ.
(ށ) ފުރަތަމަ ހެކިބަސް ދޭނީ ދައުލަތުން ހާޒިރުކުރާ ހެކީންނެވެ. ދައުލަތުން ހާޒިރުކުރާ
ހެކީންނާ ދައުލަތުން ސުވާލުކޮށް ނިމުމުން، އެ ހެކީން ކްރޮސް-އެގްޒެމިންކުރުމުގެ
ޙައްޤު، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ހެކީން ކްރޮސް-އެގްޒެމިންކުރުމުގެ ގޮތުން ދަޢުވާ
ލިބޭ ފަރާތުން އެ ހެކީންނާ ސުވާލުކުރާއިރު، ސުވާލުކުރެވޭނީ، އެ ހެކީން ދިން
ހެކިބަހުގައި ހިމެނުނު ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން އެކަންޏެވެ. އޭގެ ބޭރުން އެއްވެސް
ސުވާލެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ދައުލަތުގެ ހެކީން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ކްރޮސް-
އެގްޒެމިންކޮށް ނިމުމުން، އެ މީހުން ރީ-އެގްޒެމިންކުރުމުގެ ޙައްޤު، ދައުލަތަށް
ލިބިގެންވެ އެވެ.
(ބ) ދައުލަތުން ހާޒިރުކުރާ ހެކީންގެ ހެކިބަސް ނަގާ ނިމުމުން، އަދި އެ ހެކީން ދަޢުވާ
ލިބޭ ފަރާތުން ކްރޮސް-އެގްޒެމިންކޮށް ނިމުމުން، ދެން ހާޒިރުކުރާނީ ދަޢުވާ ލިބޭ
ފަރާތުން ހާޒިރުކުރަން ބޭނުންވާ ހެކީންނެވެ.
(ޅ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ބޭނުންނަމަ، އޭނާގެ އަމިއްލަ ހެކިބަސްވެސް ޝަރީޢަތަށް
ދެވިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އޭނާ ބޭނުންނުވާނަމަ، އޭނާގެ ހެކިބަސް ދިނުމަށް
އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ލާޒިމެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ. އަދި އޭނާ ހެކިބަސް ނުދިނުމަކުން
އޭނާ ހެކިބަސް ނުދިނުމަށް އިންކާރުކުރި ކުރުމާމެދު ދައުލަތަށް އެއްޗެއް
139

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ނުބުނެވޭނެއެވެ. އަދި އޭނާ ހެކިބަސް ދޭން އިންކާރުކުރި ކުރުމަށް ފަނޑިޔާރު
އެއްވެސް ބުރަދަނެއް ދީގެންނުވާނެއެވެ.
(ކ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން މި މާއްދާގެ (ޅ) ގެ ދަށުން ހެކިބަސްދޭން ނިންމައިފިނަމަ،
އޭނާ ހެކިބަސް ދޭނީ، ހުވައި މަތީގައި، ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައެވެ. އަދި އޭނާގެ
ހެކިބަސް ނެގުމުގައި ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކުރެވޭ އެހެން ހެކީންގެ ހެކިބަސް
ނެގުމުގައި ޢަމަލުކުރެވޭނެ އުސޫލުތައް ކަމުގައި މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
އުސޫލުތައް ހިނގާނެއެވެ.
(އ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ހާޒިރުކުރާ އެންމެހައި ހެކީންނާ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން
ސުވާލުކޮށް ނިމުމުން، އެ ހެކީން ކްރޮސް-އެގްޒެމިންކުރުމުގެ ޙައްޤު ދައުލަތަށް
ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ހެކިބަސް ދޭ ޙާލަތުގައި، އޭނާ ކްރޮސް-
އެގްޒެމިންކުރުމުގެ ޙައްޤުވެސް ދައުލަތަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ވ) މި މާއްދާގެ (އ) ގެ ދަށުން ހެކީން ކްރޮސް-އެގްޒެމިންކުރުމުގެ ގޮތުން ދައުލަތުން
އެ ހެކީންނާ ސުވާލުކުރާއިރު، ސުވާލުކުރެވޭނީ، އެ ހެކީން ދިން ހެކިބަހުގައި
ހިމެނުނު ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން އެކަންޏެވެ. އޭގެ ބޭރުން އެއްވެސް ސުވާލެއް
ނުކުރެވޭނެއެވެ.
(މ) މި މާއްދާގެ (އ) ގެ ދަށުން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ ހެކީން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން
ކްރޮސް-އެގްޒެމިންކޮށް ނިމުމުން، އެ މީހުން ރީ-އެގްޒެމިންކުރުމުގެ ޙައްޤު، ދަޢުވާ
ލިބޭ ފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް 148. (ހ) ހެކީންގެ ހެކިބަސް ނަގަންވާނީ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހެކީން ހާޒިރުކޮށްގެން
މެދުވެރިކޮށް ހެކިބަސް
ކަމަށް މި ޤާނޫނުގެ 147 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް،
ނެގުން
ހެކިބަސްދޭ މީހާ ހުރީ ޝަރީޢަތް ހިނގަމުންދާ ރަށްނޫން އެހެން ރަށެއްގައި ނުވަތަ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެމްބަސީއެއް ނުވަތަ ހައިކޮމިޝަނެއް ޤާއިމުވެފައިވާ ބިދޭސީ
ޤައުމެއްގައި ކަމަށްވެފައި، އޭނާ ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުވުމަށް ދިގުމުއްދަތެއް ނެގުމުގެ
ސަބަބުން، ޢަދުލު އިންޞާފު ޤާއިމުކުރުމަށް ހުރަސް އެޅޭކަމަށް ފަނޑިޔާރަށް
140

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެމީހަކީ ކާކުކަން ޔަޤީންކުރުމަށްފަހު އޭނާގެ
ހެކިބަސް، އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް މެދުވެރިކޮށް ނެގުމުގެ އިޚްތިޔާރު
ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) ހެކިބަސްދޭ މީހާ ހުރީ ޝަރީޢަތް ހިނގަމުންދާ ރަށްނޫން އެހެން ރަށެއްގަ އި
ކަމަށްވާނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ފަދައިން އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ
ކޮންފަރެންސް މެދުވެރިކޮށް ހެކިބަސް ނަގަންވާނީ އެ ރަށެއްގެ ކޯޓަށް އެމީހާ
ހާޒިރުކޮށް، އެމީހަކީ ކާކުކަން ޔަޤީންކުރުމަށްފަހު ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަތީގައި
ހުވައިކުރުމަށްފަހުއެވެ. އެމީހަކު ހުރީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެމްބަސީއެއް ނުވަތަ
ހައިކޮމިޝަނެއް ޤާއިމުވެފައިވާ ޤައުމެއްގައިނަމަ، އެމީހަކު އެތަނަކަށް ހާޒިރުކޮށް
އެމީހަކީ ކާކުކަން ޔަޤީންކުރުމަށްފަހު އެމްބަސީ ނުވަތަ ހައިކޮމިޝަންގެ ފަސްޓް
ސެކްރަޓަރީގެ މަޤާމަށްވުރެ މަތީ މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހެއްގެ ކުރިމަތީގައި
ހުވައިކުރުމަށްފަހުއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް
މެދުވެރިކޮށް ހެކިބަސް ނަގާއިރުވެސް، ޢަމަލުކުރަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ 147
ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިން ފެށިގެން (މ) ގެ ނިޔަލަށް ހުރި އަކުރުތަކުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް
މެދުވެރިކޮށް ހެކިބަސް ނަގަންވާނީ އެކަމަށް ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތައް، މި
ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޤާއިމުވެފައިވާ ޙާލަތުގައި
އެކަންޏެވެ.
އިޞްލާޙު: (112) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
ހެކިބަސްދޭ މީހާއަށް 149. (ހ) ހެކިބަސް ނަގަންވާނީ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހެކީން ހާޒިރުކޮށްގެން ކަމަށް މި
ޙިމާޔަތާއި ރައްކާތެރިކަން
ޤާނޫނުގެ 147 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، ހެއްކާބެހޭ
ލިބޭ ގޮތަށް ހެކިބަސް
ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުގައި، އަދި އެ ޤާނޫނުގައި ހެކިބަސް ދޭ
ނެގުން
މީހުން ޙިމާޔަތްކޮށް، ރައްކާތެރިކުރެވޭނެ ގޮތަށް ހެކިބަސް ނެގުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ
141

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް ހެކިބަސް ނެގުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (113) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ފަދައިން ހެކިބަސް ނެގުމަށް އެދޭ ފަރާތަކުން މި
ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ
ކުރިން އެކަމަށް އެދެންވާނެއެވެ.
(ނ) ހެކިބަސް ދޭ މީހާ ޙިމާޔަތްކުރެވޭ ގޮތަށް ހެކިބަސް ނެގުމަށް މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ
ދަށުން މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅައިފިނަމަ،
އެފަދައިން އެ ހެކިބަސް ނެގުމާމެދު ފަނޑިޔާރު ގޮތެއް ނިންމާއިރު، ތިރީގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ފަނޑިޔާރު ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.
(1) އިންޞާފުވެރިކަމާއެކު ޝަރީޢަތް ހިންގުމާއި، އެގޮތަށް ހެކިބަސް ނެގުމުން
އިންޞާފު ޤާއިމުކުރެވޭނެކަން؛
(2) ހެކިބަސް ދޭ މީހަކީ އަނިޔާ ލިބިފައިވާ ފަރާތް ކަމުގައިވާނަމަ، އޭނާއަށް
އެ ކުށުގެ ޢަމަލުގެ ސަބަބުން ލިބިފައިވާ ނަފްސާނީ ގެއްލުމާއި ، އެ
ގެއްލުން ރަނގަޅުވުމަށް އެހީތެރިވެވޭނެ މިންވަރު؛
(3) މައްސަލައިގައި އެ ހެކިބަހުގެ މުހިންމުކަން؛
(4) މައްސަލައިގެ ބާވަތުން ޢާންމު މަޞްލަޙަތަށް އަސަރުކުރާނެ މިންވަރު.
ވިހިވަނަ ބާބު
ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތައް ނިންމާލުން
ޚުލާޞާ ބަޔާން 150. (ހ) ދައުލަތުން އަދި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ހާޒިރުކުރާ ހެކީން ހާޒިރުކޮށް ނިމުމުން،
ހުށަހެޅުން
އަދި ފަނޑިޔާރު ޚަބީރަކު ހާޒިރުކުރާ ޙާލަތުގައި އެ ޚަބީރެއްގެ ހެކިބަސް ނަގާ
ނިމުމުން ދެން އޮންނާނީ، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ދެ ފަރާތުން ޚުލާޞާ ބަޔާން
ހުށަހެޅުމެވެ.
142

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) ފުރަތަމަ ޚުލާޞާ ބަޔާން ހުށަހަޅާނީ ދައުލަތުންނެވެ. އެއަށްފަހު ދަޢުވާ ލިބޭ
ފަރާތުންނެވެ.
ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން 151. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 150 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދެ ފަރާތުން ޚުލާޞާ ބަޔާން ހުށަހަޅާ
ނިންމުން
ނިމުމާއެކު ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތައް ފަނޑިޔާރު ނިންމާލަންވާނެއެވެ. އަދި
އެކަން، އެ މަޖިލީހުގައި ފަނޑިޔާރު އިޢުލާންކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ 152 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ
ޙާލަތުގައި ފިޔަވައި، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މައްސަލައެއްގެ އަޑު އެހުން
ނިންމާލުމަށްފަހު، އެ މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުންތައް ފަނޑިޔާރު އަލުން
ހުޅުވާލައިގެންނުވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މައްސަލައެއްގެ އަޑުއެހުންތައް ނިންމާލުމަށްފަހު ދެން
އެ މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުންތައް އަލުން ހުޅުވާލެވޭނީ، އެ މައްސަލައަކާ ގުޅޭގޮތުން
ކުރިން ލިބިފައިނުވާ އާ ހެކި ލިބިފައިވާ ޙާލަތުގައި، އަދި އެ ހެކި ޝަރީޢަތަށް
ހުށަހެޅުމަކީ ޢަދުލުއިންޞާފު ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް
ކަމަށް ފަނޑިޔާރަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ޙާލަތެއްގައެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މައްސަލައެއްގެ އަޑުއެހުން ނިންމާލުމާއެކު، އެ
މައްސަލައިގެ ޙުކުމްކުރުމުގެ މަޖިލިސް އޮންނާނެ ތާރީޚެއް ފަނޑިޔާރު
އިޢުލާންކުރަންވާނެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މައްސަލައެއްގެ އަޑުއެހުން ނިންމާލުމަށްފަހު، އެ
މައްސަލައިގެ ޙުކުމްކުރުމުގެ މަޖިލިސް، އެންމެ ލަސްވެގެން 30 (ތިރީސް)
ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ބާއްވަންވާނެއެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ރ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތައް
ނިންމާލުމަށްފަހު، އެ މައްސަލައިގެ ޙުކުމްކުރުމުގެ ކުރިން، އެ މައްސަލައާ
ގުޅޭގޮތުން ކޮންމެހެން ސާފުކުރުން މުހިންމު ކަމެއްވާނަމަ، އެކަމެއް
ސާފުކުރުމަށްޓަކައި އިތުރު އެއް އަޑުއެހުން ބޭއްވުމުގެ އިޚް ތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް
143

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ލިބިގެންވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެފަދައިން ބާއްވާ އަޑުއެހުން، މި މާއްދާގެ
(ބ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ ކުރިން ބާއްވަންވާނެއެވެ.
(ކ) މި މާއްދާގެ (ޅ) ގެ ދަށުން ބާއްވާ އަޑުއެހުމުގައި އޮންނާނީ ހަމައެކަނި ފަނޑިޔާރު
ސާފުކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ސާފުކުރުމެވެ. އެ އަޑުއެހުމުގައި އިތުރު ކަން ކަން ނުވަތަ
ހެކި ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އެއްވެސް ފަރާތަކަށް
ލިބިގެނެއްނުވެއެވެ.
ފަނޑިޔާރަށް ޝަރީއަތް 152.  ޝަރީޢަތް ހިނގަމުން ދަނިކޮށް ނުވަތަ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ނިމި، ޙުކުމް އިއްވަންވެފައި
ކުރިއަށްނުގެންދެވޭނެ
ވަނިކޮށް ފަނޑިޔާރު ބަލިވެއްޖެނަމަ ނުވަތަ މަރުވެއްޖެނަމަ ނުވަތަ ފަނޑިޔާރު ގެ މަޤާމުގެ
ޙާލަތެއް މެދުވެރިވުން
ދައުރު ހަމަވެއްޖެނަމަ ނުވަތަ އެ ޝަރީޢަތެއް ފެށުމުގެ ކުރިން މެދުވެރިވެފައިނުވާ ނުވަތަ
އެނގިފައިނުވާ ، އެ ފަނޑިޔާރެއްގެ މަޞްލަޙަތު ފުށުއަރާ ކަމެއް މެދުވެރިވުމު ގެ ސަބަބުން އެ
ޝަރީޢަތެއް ހިންގުމަށް ފަނޑިޔާރަކު ނުކުޅެދިއްޖެނަމަ، ނުވަތަ އެ ޝަރީޢަތެއް ހިންގުމަށް
އެނޫންވެސް ގޮތަކުން ނުކުޅެދިއްޖެނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތު ގެމަތިން، އަންނަނިވި ދެގޮތުންކުރެ ގޮތަކަށް އެ
މައްސަލައިގައި ކޯޓަށް ޢަމަލުކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި އެގޮތުން ކަނޑައަޅާ ގޮތް، ސަބަބާއެކު
މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ދެ ފަރާތަށް، އެ ކޯޓު ހިންގުމާ ޙަވާލުވެހުރި ފަނޑިޔާރަކު
އަންގަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (114) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
އެހެން ފަނޑިޔާރަކު އެ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް
(ހ)
ކަނޑައެޅުން ؛ ނުވަތަ
އިޞްލާޙު: (115) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ށ) އެ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް އަލުން ބޭއްވުމަށް ކަނޑައެޅުން.
އެކާވީސްވަނަ ބާބު
ޙުކުމްކުރުން
ޙުކުމްކުރުމުގެ މަޖިލިސް 153. ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅާ ޙާލަތުގައި، އޭނާގެ
ލަސްނުކޮށް ބޭއްވުން
މައްޗަށް ޙުކުމްކުރުމަށް ބާއްވަންޖެހޭ މަޖިލިސް ލަސްނުކޮށް ބާއްވަންވާނެއެވެ.
144

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޙުކުމްކުރުން 154. ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައެއްގައި ފަނޑިޔާރު ޙުކުމްކުރަންވާނީ، ހުށަހެޅިފައިވާ
ދަޢުވާއަށާއި، ދިފާޢުތަކަށާއި، ހުށަހެޅުނު ހެއްކަށާއި، ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކުރެވުނު ހެކީންގެ
ހެކިބަހަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށްފަހު، އަންނަނިވި ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށެވެ.
(ހ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުނުވާކަމަށް ކަނޑައެޅުން؛ ނުވަތަ
(ށ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް އެ މައްސަލައިގައި ޖިނާއީ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަން
ނުޖެހޭކަމަށް ކަނޑައެޅުން؛ ނުވަތަ
(ނ) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅުން.
ކުށް ސާބިތު ނުވާކަމަށް 155. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތްތަކުގެ
ކަނޑައެޅުން
ތެރެއިން ގޮތަށް ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، ހަމަ އެ މަޖިލީހުގައި އެ ޙުކުމް
އިއްވަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޙުކުމް އިއްވާއިރު، އަންނަނިވި ކަންކަން
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ:
(1) ދެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހެއްކަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ކުށުގެ ޢަމަލު
ހިނގާފައިވާ ގޮތާ ގުޅޭގޮތުން ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކަންކަން؛
(2) ފަނޑިޔާރު ނިންމީ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުނުވާކަމަށް
ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ނިންމުމަށް ވާސިލުވުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރި ކަންކަމާއި
އެ ނިންމުން އެފަދައިން ނިންމި ސަބަބުތައް؛
(3) ފަނޑިޔާރު ނިންމީ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް އެ މައްސަލައިގައި ޖިނާއީ
މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަން ނުޖެހޭކަމަށް ކަމުގައިވާނަމަ، އެކަން
ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ނަގާފައިވާ ދިފާޢެއް އޭނާއަށް
ސާބިތުކޮށްދެވުނު ކަމަށް ފަނޑިޔާރު ނިންމި ސަބަބުތައް.
ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް 156. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފަނޑިޔާރު ނިންމީ ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ
ކަނޑައެޅުން
މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަމުގައިވާނަމަ، އެފަދައިން އޭނާގެ މައްޗަށް
ޙުކުމްކުރަންވާނެއެވެ.
145

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޙުކުމެއް އިއްވާއިރު، އަންނަނިވި ކަންކަން އެ
ޙުކުމުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ:
(1) ދެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހެއްކަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ކުށުގެ ޢަމަލު
ހިނގާފައިވާ ގޮތާ ގުޅޭގޮތުން ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކަންކަން؛
(2) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ދިފާޢެއް ހުށަހަޅާފައިވާނަމަ، އެ ދިފާޢު އޭނާއަށް
ސާބިތުކޮށްނުދެވުނު ކަމަށް ފަނޑިޔާރު ނިންމި ސަބަބުތައް؛
(3) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމުމުގައި ފަނޑިޔާރު
ރިޢާޔަތްކުރި ކަންކަމާއި އެ ނިންމުން އެފަދައިން ނިންމި ސަބަބުތައް؛
(4) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ކުށަށް އިޢުތިރާފުވެފައިވާނަމަ އެކަން؛
(5) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބު؛
(6) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި، އަދަބު
ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑު ޠަޠުބީޤުކޮށްފައިވާ ގޮތް؛
(7) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހަކީ މި ޤާނޫނުގެ 104 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ
އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއާއެކު ވެފައިވާ
މީހެއް ކަމުގައިވާ ޙާލަތުގައި އެ އެއްބަސްވުން ކޯޓުން ބަލައިގަތްނަމަ،
އެކަން؛
(8) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބު، މި ޤާނޫނުގެ 104 ވަނަ
މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން
ލުއިކޮށްދޭނަމަ، އެކަން؛
(9) ކުށުގެ އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތަށް ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދޭންޖެހޭނަމަ
އެކަމާއި، ބަދަލު ދޭންޖެހޭ ގޮތާއި، އެގޮތުން ދޭންޖެހޭ ބަދަލުގެ ޢަދަދު؛
(10) ދައުލަތަށް ނަގަންޖެހޭ ފައިސާއެއް ނުވަތަ މުދަލެއްވާނަމަ، އެ ފައިސާ
ނުވަތަ މުދާ ދައުލަތަށް ނެގުމަށް ކުރާ އަމުރު.
146

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ނ) ފަނޑިޔާރު ޙުކުމް އިއްވަންވާނީ އަނގަބަހުންނެވެ. އަދި ފަނޑިޔާރު އަނގަބަހުން
އިއްވާގޮތަށް، އަކުރުން އަކުރަށް ޙުކުމް ލިޔެފައި އޮންނަންވާނެއެވެ. އަދި ޙުކުމް
އިއްވުމަށްފަހު ފަނޑިޔާރު އެ ވަގުތު އެ ޙުކުމުގައި ސޮއިކުރަންވާނެއެވެ.
(ރ) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް ޙުކުމް އިއްވާ ވަގުތު ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާއާއި އޭނާގެ
ވަކީލު ހުންނަންވާނީ ކޮޅަށް ތެދުވެއެވެ.
ޙުކުމަށް ބަދަލުނުގެނައުން 157. ފަނޑިޔާރު މި ޤާނޫނުގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޙުކުމް އިއްވުމަށްފަހު، ހިސާބު ޖެހުމުގައި
އަރާފައިއޮތް އޮޅުމެއް ނުވަތަ ލިޔުމުގައިވާ ޢިމްލާކުށެއް ނުވަތަ ހާމަކަންބޮޑު ގޮތެއްގައި އޮޅިގެން
އުނިވެފައިވާ ތަނެއް އިޞްލާޙުކުރުން ފިޔަވައި ޙުކުމަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް
ގެނެސްގެންނުވާނެއެވެ.
އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ 158. ފަނޑިޔާރު ކަނޑައެޅި ޙުކުމާމެދު ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ހިތްހަމަނުޖެހޭނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ
ފުރުޞަތު އޮތްކަން
ނަވާވީސްވަނަ ބާބުގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު އޭނާއަށް ލިބިގެންވާ ކަމާއި ، އެ
އެންގުން
މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އޭނާއަށް ލިބޭނެ މުއްދަތު، ފަނޑިޔާރު އޭނާއަށް
އަންގަންވާނެއެވެ.
ބާވީސްވަނަ ބާބު
އަދަބު ކަނޑައެޅުން
އަދަބު ކަނޑައެޅުން 159. (ހ) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅާ
ޙާލަތުގައި، ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް އަދަބު ކަނޑައަޅަންވާނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު
9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކާ
ގުޅޭގޮތުންނަމަ، އެ ޤާނޫނުގެ ތިންވަނަ ބައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
އެނޫން ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކާ ގުޅޭގޮތުންނަމަ، އެ ޤާނޫނެއްގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
އިޞްލާޙު: (116) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
147

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން ފަނޑިޔާރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް
ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގައި ނުވަތަ ކުށް ކަނޑައަޅާ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ
ގޮތަށް ބަލައި، ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ކުށުގެ ޒިންމާ އުފުލުމުގެ އަސާސްތައް ފުރިހަމަވެފައިވާ މިންވަ ރު؛
(2) ކުށުގެ ރުކުންތައް ފުރިހަމަވެފައިވާ މިންވަރު.
އަދަބު ކަނޑައެޅުމަށް 160. ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅައި ޙުކުމްކުރާ މަޖިލީހުގައިވެސް،
ވަކި މަޖިލީހެއް ބޭއްވުން
ނުވަތަ އަދަބު ކަނޑައެޅުމަށް ވަކިން ބާއްވާ މަޖިލީހެއްގައިވެސް ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް
އަދަބު ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ މަޖިލިސް ވަކިން ބާއްވާނަމަ،
އެފަދައިން ބާއްވާ މަޖިލިސް، މައްސަލައިގެ ޙުކުމްކުރާތާ އެންމެ ލަސްވެގެން 10 (ދިހައެއް)
ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ބާއްވަންވާނެއެވެ.
އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ 161.  ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ޢަމަލުކުރަންވާނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު
އުސޫލާ އެއްގޮތަށް
9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކާ ގުޅޭގޮތުންނަމަ، އެ
ޢަމަލުކުރުން
ޤާނޫނުގެ ތިންވަނަ ބައިގައި ބަޔާންވެގެންވާ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑާއި،
އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް
ސާބިތުވާ ކުށަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގައި ހިމެނޭ
ކުށެއް ކަމުގައިނުވާނަމަ، އެ ކުށަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންވާނީ، އެ ކުށް
ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލަށެވެ.
އިޞްލާޙު: (117) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
ތޭވީސްވަނަ ބާބު
އަވަސްނިޔާއިން މައްސަލަ ބެލުން
ކުށަށް އިޢުތިރާފުވެފައިވާ 162. (ހ) އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި ކުށަށް އިޢުތިރާފުވެފައިވާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކުގެ
މީހުންގެ މައްސަލަ
ޝަރީޢަތް ހިންގަންވާނީ މި ބާބުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އަވަސްނިޔާއިންނެވެ.
އަވަސްނިޔާއިން ބެލުން
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އަވަސްނިޔާއިން ބެލޭ މައްސަލަތަކުގައި،
ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ފަށަންވާނީ އެއީ އަވަސްނިޔާއިން ބެލުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ
148

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
މައްސަލައެއްކަން ފަނޑިޔާރު އިޢުލާންކުރުމާއެކުގައެވެ. އަދި އެ މައްސަލައިގެ
ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަކީ ކޮބައިކަމާއި، އެ މައްސަލަ އަވަސްނިޔާއިން ބެލުމަށް
ތާވަލުކުރެވިފައިވަނީ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި އޭނާއާ ދެކޮޅަށް
ކުރެވިފައިވާ ދަޢުވާއަށް އިޢުތިރާފުވުމުން ކަމުގައިވެސް ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި ވެފައިވަނީ ޞައްޙަ
އިޢުތިރާފެއްކަން ފަނޑިޔާރު ޔަޤީންކުރުމަށްފަހު، އޭނާ އިޢުތިރާފުވި ކުށް އޭނާގެ
މައްޗަށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ފަނޑިޔާރު ޙުކުމްކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ހަމަ
އެމަޖިލީހުގައި އޭނާގެ މައްޗަށް އަދަބު ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
(ރ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 104 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްއާއެކު އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވާ ފަރާތެއްނަމަ، އަދި އެ
އެއްބަސްވުމަކީ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި ފަނޑިޔާރު ބަލައިގެންފައިވާ
އެއްބަސްވުމެއްނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް އަދަބު ކަނޑައަޅަންވާނީ، އެ
އެއްބަސްވުމުގައި އެއްބަސްވެފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
(ބ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 104 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްއާއެކު އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވާ ފަރާތެއް ކަމުގައިނުވާނަމަ،
ނުވަތަ އިޢުތިރާފުވެ އެއްބަސްވުން ބަލައިނުގަތުމަށް އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި
ފަނޑިޔާރު ނިންމާފައިވާނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާ ކަމަށް ކަނޑައެޅި ކުށަށް
ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބު، ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ފަނޑިޔާރު
ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
ސައުވީސްވަނަ ބާބު
ޝަރީޢަތާގުޅޭ ޢާންމު އުސޫލު
މެދުކެނޑުމެއް ނެތި 163. (ހ) ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތައް ފެށުމަށްފަހު، މި ޤާނޫނުގެ 142 ވަނަ މާއްދާގައި
ޝަރީޢަތުގެ
ބަޔާންކުރާ ފަދައިން، މެދުކެނޑުމެއްނެތި އެ ޝަރީޢަތް ހިންގޭނެ އިންތި ޒާމު،
އަޑުއެހުންތައް
މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރު ހަމަޖައްސަންވާނެއެވެ.
ކުރިއަށްގެންދިއުން
149

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އިޞްލާޙު: (118) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ޝަރީޢަތެއް މެދުކަނޑާލުމަކީ
ޢަދުލުއިންޞާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ މަޞްލަޙަތުގައި އޮތްކަމެއް ކަމަށް ފަނޑިޔާރަށް
ފެނިއްޖެނަމަ، އެ ޝަރީޢަތެއް ކުރު މުއްދަތަކަށް މެދުކަނޑާލެވިދާނެއެވެ.
163-
އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ (ހ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ ފަރާތުގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގެ މައްސަލަތަކުގެ
. 1
ކޮންފަރެންސިންގ
އަޑުއެހުންތަކާއި، އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުންތަކާއި، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ
މެދުވެރިކޮށް ޝަރީޢަތް
ހިންގުން ހުށަހެޅުންތަކުގެ އަޑުއެހުންތަކާއި، ޝަރީޢަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދަންވާނީ އެ ކުށުގެ
ތުހުމަތުގައިވާ ފަރާތް ނުވަތަ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތާއި، ހައްޔަރުކުރާ ފަރާތް ނުވަތަ
ދަޢުވާކުރާ ފަރާތާއި، އެ ފަރާތްތަކުގެ ވަކީލުންނާއި، އަދި އެނޫނަސް ޝަރީޢަތުގެ
މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވާންޖެހޭ މީހުންކަމަށް ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާ
މީހުންނާއި، މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރާ އެއް ހާޒިރެއްގައި އަދި އެއް މަޖިލީހެއްގައި
ތިބެގެންނެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލަކީ ޢާންމު އުސޫލުކަމުގަ އި
ވީނަމަވެސް، ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅާ ޚާއްޞަ ޙާލަތްތަކުގައި، ޢަދުލު އިންޞާފުގެ
ހަމަތައް ނުގެއްލޭނެ ގޮތުގެމަތިން، އަޑުއެހުންތަކާއި ޝަރީޢަތްތައް ހިންގާ ކޯޓުގެ
މާލަމާއި، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އެހެނިހެން ފަރާތްތައް ތިބޭ މާލަންތައް، އޯޑިއޯ
އަދި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިންގ މެދުވެރިކޮށް ގުޅުވާލައިގެން އަޑުއެހުންތަކާއި
ޝަރީޢަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
މިގޮތުން، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކަކީ ޚާއްޞަ ޙާލަތްތަކެއްކަމަށް
ފަނޑިޔާރަށް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(1) ޤާނޫނުއަސާސީން ނުވަތަ ޤާނޫނަކުން ބާރު ލިބިގެން އިޢުލާންކޮށްފައިވާ
ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޙާލަތެއް ނުވަތަ ކާރިސާގެ ޙާލަތެއްގެ ސަބަބުން
ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވުމުގައި ރައްކާތެރިކަމެއް ނެތުން ؛
150

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(2) ޖޯގުރަފީ ގޮތުން ރަށްތަކާއި ސަރަޙައްދުތައް އެތުރިފައިވާ ގޮތު ގެ ސަބަބުން
ދަތުރުފަތުރު ކުރުމަށް، މޫސުމީ ގޮތުންނާއި ޚަރަދުގެ ގޮތުންނާއި ނުވަތަ
ޖިނާއީ ޢަދުލުގެ ނިޒާމު ހިންގުމުގެ އިންތިޒާމުތައް އެ ރަށެއްގައި ނުވަތަ
އެ ސަރަޙައްދެއްގައި ޤާއިމުކުރެވިފައިވާ ގޮތްތަކަށް އެވަގުތަކު އޮތް
ހުރަސްތަކާއި ގޮންޖެހުންތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމާއެކު، އަދި ހުށަހެޅިފައިވާ
މައްސަލައެއް ނިންމުމަށް ލަސްވުން މެދުވެރިވެ، ޢަދުލު އިންޞާފު
ޤާއިމުކުރުމަށް ބުރޫއަރާފާނެ ޙާލަތެއް އޮތުން.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޚާއްޞަ ޙާލަތެއްގައިވެސް އޯޑި އޯ އަދި
ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިންގ މެދުވެރިކޮށް ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ ފަރާތުގެ ބަންދާމެދު
ގޮތެއް ނިންމުމުގެ މައްސަލަތަކުގެ އަޑުއެހުންތަކާއި، އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުންތައް
ފިޔަވައި، ޝަރީޢަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނީ އެގޮތަށް އެކަން ކުރުމަށް ކުށުގެ
ތުހުމަތުގައިވާ ފަރާތް ނުވަތަ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް އިޢުތިރާޟުނުކުރާނަމައެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޚާއްޞަ ޙާލަތްތަކުގައި އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ
ކޮންފަރެންސިންގ މެދުވެރިކޮށް ކޯޓުގެ އަޑުއެހުންތަކާއި ޝަރީޢަތްތައް ކުރިއަށް
ގެންދިއުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވީ ނަމަވެސް، އަދި މި މާއްދާގެ
(ނ) ގައިވާ ގޮތަށް ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ ފަރާތް ނުވަތަ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް
އިޢުތިރާޟުނުކުރާނަމަވެސް، ސިކުނޑީގެ ބައްޔެއް ނުވަތަ ނުކުޅެދުމެއް ނުވަތަ
ނަފްސާނީ ބައްޔެއް ހުރި ފަރާތްތަކާއި، ކުށަށް އިޢުތިރާފުވެފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ
ޝަރީޢަތްތައް އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިންގ މެދުވެރިކޮށް ކުރިއަށް
ގެންގޮސްގެންނުވާނެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުގެމަތިން، އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ
ކޮންފަރެންސިންގ މެދުވެރިކޮށް ކޯޓުގެ އަޑުއެހުންތަކާއި ޝަރީޢަތްތައް
ކުރިއަށްގެންދިއުމާބެހޭ ގަވާއިދު، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން
151

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
1 (އެކެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެކުލަވާލަންވާނެއެވެ. އަދި
އެ ގަވާއިދުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(1) އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިންގ މެދުވެރިކޮށް ޝަރީޢަތުގެ
މަޖިލީހުގައި ބައިވެރިވާ އެންމެހައި ފަރާތްތަކުން ވާންޖެހޭ ތައްޔާރީތައް؛
(2) ކޯޓުގެ މާލަމުގައި، އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިންގ މެދުވެރިކޮށް
ގުޅާލެވިގެން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ބައިވެރިވާ އެންމެހައި ފަ ރާތްތަކުން
ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ހިފަހައްޓަންޖެހޭ އުސޫލުތައް؛
(3) އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިންގ ހެދުމަށް ހޯދަންޖެހޭ ތަކެއްޗާއި
ޤާއިމުކުރަންޖެހޭ ވަސީލަތްތައް؛
(4) އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިންގ ނިޒާމު ޤާއިމުކުރަންޖެހޭ ތަންތަން؛
(5) ޓްރާންސްމިޝަން ސްޕީޑާއި ބޭންޑްވިތްގެ މިންގަނޑުތައް؛
(6) ދިމާވާ ޓެކްނިކަލް މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތް؛
(7) ރާއްޖެއިން ބޭރުގައިވާ ފަރާތެއް ހިމެނޭ މައްސަލައެއްނަމަ ޝަރީޢަތުގެ
މަޖިލިސް ބާއްވާ ވަގުތާއި އެ ފަރާތެއް ހުރި ޤައުމެއްގެ ވަގުތާ ދެމެދުގައިވާ
ފަރަގު ބޮޑުވާނަމަ ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތް؛
(8) ތަރުޖަމާނަކު ބޭނުންކުރަންޖެހޭ ޙާލަތުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތް؛ އަދި
(9) އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިންގ މެދުވެރިކޮށް ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސް
ކުރިއަށް ގެންދިއުމާގުޅޭ މިނޫންވެސް އެންމެހައި އުސޫލުތައް.
(ޅ) އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިންގ މެދުވެރިކޮށް ކުރިއަށްގެންދާ ޝަރީޢަތްތަކުގެ
މަޖިލިސްތަކުގެ ރެކޯޑިންގ، އެ މައްސަލައެއް ނިމޭ ތާރީޚުން ފެށިގެން 25
(ފަންސަވީސް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ރައްކާތެރިކޮށް ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (2) :6/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
152

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ކ(މި މާއްދާގެ)ރ(ގައި އެހެން ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، ޑްރަގް ކޯޓުގައި
ކުރިއަށްގެންދާ ޝަރީޢަތްތައް އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިންގ މެދުވެރިކޮށް
ކުރިއަށްގެންދިއުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.
އިޞްލާޙު: (119) 21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
ޝަރީޢަތް 164. (ހ) ޝަރީޢަތެއް ކުޑަ ވަގުތުކޮޅަކަށް މެދުކަނޑާލާނަމަ، އެކަން، ފަނޑިޔާރު
މެދުކަނޑާލުމާއި
އިޢުލާންކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އަލުން ފަށާއިރު ފަށާކަން އިޢުލާންކުރަންވާނެއެވެ.
ފަސްކުރުން
(ށ) ޝަރީޢަތެއް މެދުކަނޑާލަނީ އެހެން ތާރީޚެއްގައި ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށްނަމަ، އެކަން،
ސަބަބު ބަޔާންކޮށް، ފަނޑިޔާރު އިޢުލާންކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ޝަރީޢަތުގެ އެ
އަޑުއެހުމުގެ ބާކީ ބައި ކުރިއަށްގެންދާނެ ތާރީޚަކާއި ގަޑި އެ މަޖިލީހުގައި ފަނޑިޔާރު
އިޢުލާންކުރަންވާނެއެވެ.
އިޢުތިރާޟްކުރުން 165. (ހ) ޝަރީޢަތެއް ކުރިއަށްދާއިރު ޝަރީޢަތުގެ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް މައްސަލައި ގައި
ހިމެނޭ ފަރާތަކުން ޢަމަލުކުރަމުންދާކަމަށް މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އަނެއް ފަރާތަށް
ފެންނަނަމަ، އެކަމަށް އިޢުތިރާޟްކުރެވިދާނެއެވެ. އިޢުތިރާޟުކުރާނީ،
"އިޢުތިރާޟުކުރަން" އެފަދައިން ބަޔާންކުރުމަށްފަހު ތެދުވެހުރެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކުން އިޢުތިރާޟްކުރާކަން
ހާމަކުރުމާއެކު، އޭނާ އިޢުތިރާޟްކުރާ ސަބަބު ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން،
އިޢުތިރާޟްކުރެވޭނީ އަންނަނިވި ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބެއް އޮވެގެންނެވެ.
(1) ޝަރީޢަތަށް ހުށަނޭޅޭނެ ހެކި ބަހެއް ހުށަހަޅަން މަސައްކަތްކުރާ
ޙާލަތުގައި؛
(2) ހެކިބަސް ދޭ މީހާއާ ލީޑިންގ ސުވާލުކުރާ ޙާލަތުގައި؛
(3) ހެކިބަސް ދޭ މީހާއަށް ފުރައްސާރަކުރާ ޙާލަތުގައި.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކުން އިޢުތިރާޟެއް
ކޮށްފިނަމަ، އަންނަނިވި ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް ފަނޑިޔާރު
ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
153

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(1) އިޢުތިރާޟް ބަލައިގަތުން؛
(2) އިޢުތިރާޟް ޤަބޫލުނުކުރުން.
(ރ) އިޢުތިރާޟެއް ބަލައިގެންފި ކަމަށް މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގެ
ދަށުން ފަނޑިޔާރު އެންގުމުން، އަނެއް ފަރާތުން ކުރަމުންދިޔަ ކަމެއް ވަ ގުތުން
ހުއްޓާލަންވާނެއެވެ.
(ބ) އިޢުތިރާޟެއް ޤަބޫލުނުކުރާ ކަމަށް މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގެ
ދަށުން ފަނޑިޔާރު އެންގުމުން، އަނެއް ފަރާތުން ކުރަމުންދިޔަ ކަމެއް
ކުރިއަށްގެންދެވިދާނެއެވެ.
ޝަރީޢަތް ކުރާ ބަސް 166. (ހ) ޝަރީޢަތުގެ އެންމެހައި މަރުޙަލާއެއް ކުރިއަށް ގެންދަންވާނީ، އަދި އެންމެހައި
ލިޔެކިޔުންތަކާއި ރެކޯޑުތައް ބަލަހައްޓަންވާނީ ދިވެހި ބަހުންނެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެހެން އޮތް ނަމަވެސް، އިނގިރޭސި ބަހާއި އަރަބި ބަހުން
ހުންނަ ޑޮކިއުމެންޓްތައް، އޭގެ ދިވެހި ތަރުޖަމާ ހުށަނޭޅުނުކަމުގައިވި ޔަސް
ކޯޓުތަކުން ބަލައިގަނެ، މައްސަލަތައް ކުރިޔަށް ގެންދަންވާނެއެވެ. އަދި އިނގިރޭސި
ބަހާއި އަރަބި ބަސް ނޫން ބަސްބަހުން ލިޔެފައިވާ ޑޮކިއުމެންޓްތައް ކޯޓުތަކަށް
ހުށަހަޅަންވާނީ އިނގިރޭސި، ދިވެހި ނުވަތަ އަރަބި ބަހުންކުރެ ބަހަކުން ތަރުޖަމާ
ކޮށްގެންނެވެ.
ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ 167. (ހ) ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހަކީ، ދިވެހި ބަހުން ލިޔަންކިޔަން ނުދަންނަ
މީހާއަށް ދިވެހިބަސް
މީހެއްނަމަ، އަދި އޭނާ ވަނީ ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ޢައްޔަންކުރުމުގެ ފުރުޞަތު
ނޭނގުން ނުވަތަ
ލިޔަންކިޔަން ނޭނގުން ދޫކޮށްލާފައިނަމަ، އޭނާއާ ދެކޮޅަށް ހިންގޭ ޝަރީޢަތެއްގައި ބަދަލުކުރެވޭ
ލިޔެކިޔުމާއި، ނެގޭ ބަޔާންތަކާއި، މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި އެހެނިހެން
ލިޔުންތަކުގައިވާ އެއްޗެއް އޭގައިވާ ގޮތަށް އެ މީހަކަށް ވިސްނިފައިވާ ކަން ފަނޑިޔާރު
ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހަކީ ދިވެހި ބަސް ނޭނގޭ މީހެއްނަމަ، ނުވަތަ ދިވެހި
ބަހުން ރަނގަޅަށް ވާހަކަދައްކައި، ދިވެހި ބަހުން ލިޔަންކިޔަން ނުދަންނަ
154

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
މީހަކުނަމަ، އެ މީހެއްގެ ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދަންވާނީ އެ މީހަކަށް ރަނގަޅަށް
ވާހަކަދައްކަން އެނގޭ ބަހަކުން ވާހަކަދައްކަން ދަންނަ ތަރުޖަމާނެއްގެ އެހީގައެވެ.
އަދި މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން އެ މީހަކު އަމިއްލައަށް ތަރުޖަމާނަކު
ހަމަޖައްސާފައިނުވާ ޙާލަތުގައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ
ގޮތުގެމަތިން އޭނާއަށް ކޯޓުން ތަރުޖަމާނަކު ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ.
(ނ) ދިވެހިބަސް ނޭނގޭ މީހަކު ކޯޓުގެ ފަރާތުން ހަމަޖައްސައިދޭ ތަރުޖަމާނެއްގެ އެހީ
ބޭނުންވާނަމަ، ކަނޑައެޅިފައިވާ ފޯމު މެދުވެރިކޮށް ހުށަހަޅާނީ ކޯޓަށެވެ.
(ރ) ދިވެހިބަސް ނޭނގޭ މީހަކު އަމިއްލައަށް ތަރުޖަމާނަކު ހަމަޖައްސަން ބޭނުންވާނަމަ،
ކަނޑައެޅިފައިވާ ފޯމު މެދުވެރިކޮށް ހުށަހަޅާނީ ކޯޓަށެވެ.
ރެކޯޑު ބެލެހެއްޓުން 168. (ހ) ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭ އެންމެހައި ޖިނާއީ ދަޢުވާތަކާ ގުޅިގެން އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތާއި
ލިޔެކިޔުން ކޯޓުން ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ.
(1) ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާއާއި ދަޢުވާއާގުޅޭ އެންމެހައި ލިޔެކިޔުން؛
(2) ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ނެގޭ ހެކިބަސް؛
(3) ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ އަޑު ނުވަތަ އަޑާއި
މަންޒަރު ރެކޯޑު ކުރެވިފައިވާނަމަ އެ ރެކޯޑިންތަކާއި، އެ ރެކޯ ޑިންތަކަށް
އުނިއިތުރެއް ނުގެނެސް ލިޔާ ބަޔާންތައް؛
(4) ހެކިބަހުގެ ގޮތުގައި ފަހުން ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ، ދޭ ނުވަތަ ރެކޯޑުކުރެވޭ
ބަޔާން؛
(5) ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އެއްވެސް ލިޔުމެއްގައި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ
ޙައްޤެއް ދޫކޮށްލިކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ ޙާލަތުތަކުގައި، އެ ޙައްޤެއް
ދޫކޮށްލިކަމަށް ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދޭ ބަޔާން؛
(6) ކޯޓުގެ އަމުރުތަކާއި، ޙުކުމްތަކާއި ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުތައް؛
އަދި
155

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(7) މިނޫންވެސް މައްސަލައާ ގުޅިގެން ބަލަހައްޓަންޖެހޭކަމަށް އެހެން
ޤާނޫނެއްގައި ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ
އެންމެހައި ތަކެތި.
(ށ) ޖިނާއީ ބޮޑެތި ކުށްތަކުގެ ޝަރީޢަތްތަކުގައި، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ
ޚަޞްމުންނާއި، ހެކީންނާއި، ޚަބީރުން އަނގަބަހުން ދައްކާ ވާހަކަތަކުގެ އަޑު
ނުވަތަ އަޑާއި މަންޒަރު ރެކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ. ނުވަތަ ސްޓެނޮޓައިޕް ވަސީލަތެއް
ބޭނުންކޮށްގެން އެ ފަރާތްތަކުން އަނގަބަހުން ދައްކާ ވާހަކަތައް އަކުރުން އަކުރަށް
ވަގުތުން ލިޔަންވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އަޑު ނުވަތަ އަޑާއި މަންޒަރު ރެކޯޑުކުރާނަމަ،
ވީއެންމެ އަވަހަކަށް އެ ރެކޯޑިންގއާ އެއްގޮތަށް އަކުރުން އަކުރަށް ބަޔާން
ލިޔަންވާނެއެވެ. އަދި ބަޔާން ލިޔުނު މީހާ ރެކޯޑިންގއާ އެއްގޮތަށް ބަޔާން
ލިޔުނުކަމަށް އެ ބަޔާނުގައި ސޮއިކުރަންވާނެއެވެ. މި މާއްދާގެ ދަށުން ލި ޔާ
ބަޔާނަކީ، ސްޓެނޮޓައިޕް ވަސީލަތެއް ބޭނުންކޮށްގެން އަކުރުން އަކުރަށް ވަގުތުން
ލިޔާ ބަޔާނެއް ކަމަށްވާނަމަ، އެކަން ކުރި މީހާ އެކަން ކުރުމަށްފަހު އެ ލިޔުމުގައި
ސޮއިކުރަންވާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އަޑު ނުވަތަ އަޑާއި މަންޒަރު ރެކޯޑުކުރެވޭނެ
އިންތިޒާމު، މި ޤާނޫނު ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ތާރީޚުން
ފެށިގެން 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެހައި
ކޯޓުތަކެއްގައި ހަމަޖައްސަންވާނެއެވެ.
މައްސަލައިގެ ރެކޯޑިންގ 169. (ހ) ޝަރީޢަތުގައި ހިނގަމުންދާ މައްސަލަތަކުގައި ދައުލަތުން ނުވަތަ ދަޢުވާ ލިބޭ
އަޑުއެހުމާއި ބަޔާންތައް
ފަރާތުން އެދެފިނަމަ، ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ރެކޯޑުކޮށްފައިވާ ރެކޯ ޑިންގ
ބެލުމުގެ ފުރުޞަތު
އަޑުއެހުމާއި، ލިޔެފައިވާ ބަޔާންތައް ބެލުމުގެ ފުރުޞަތު އެ ފަރާތަކަށް ކޯޓުން
ދޭންވާނެއެވެ. އަދި އެ ބަޔާންތަކުގެ ކޮޕީ ނެގުމަށް އެއިން ފަރާތަކުން އެދިއްޖެނަމަ
އެ ފުރުޞަތުވެސް ދޭންވާނެއެވެ.
156

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) ޢާންމުކޮށް ހުޅުވާލެވިގެން ބާއްވާ ޝަރީޢަތްތަކުގެ ތެރެއިން، ޙުކުމްކޮށް ނިމި،
ޝަރީޢަތް ނިމިފައިވާ މައްސަލަތަކުގައި މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކަށާއި،
ޤާނޫނީ ވަކީލުންނަށާއި، ދަރިވަރުންނަށް މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ލިޔެކިޔުންތައް ބަލައި، ކޮޕީ ހަދައި، ރެކޯޑިންގތައް އަޑުއެހުމުގެ ފުރުޞަތު ކޯޓުން
ދޭންވާނެއެވެ. އަދި އެކަމަށްޓަކައި އެކަށޭނަ ފީއެއް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(ނ) ޢާންމުކޮށް ހުޅުވާލައިގެން ބާއްވާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސްތަކުގައި ނެރޭ ކޯޓު
އަމުރުތަކާއި ކުރާ ޙުކުމްތައް، އެ ތަކެތި ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ލިބޭނެ އިންތިޒާމް
ކޯޓުން ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ޝަރީޢަތުގެ ލިޔެކިޔުންތައް ބެލުމުގައާއި، ކޮޕީނެގުމުގައާއި،
ރެކޯޑިންގތައް އަޑުއެހުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
އެކުލަވާލާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (120) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
ކޯޓުގެ ޙުރުމަތް ކެނޑުން 170. ޝަރީޢަތް ހިނގަމުންދާއިރު، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކުން ނުވަތަ ޝަރީޢަތަށް
ހާޒިރުކުރެވޭ ހެއްކަކު ނުވަތަ ޚަބީރަކު، ނުވަތަ މައްސަލަ އަޑުއެހުމަށް ވަންނަ ފަރާތަކުން،
ކޯޓުގެ ޙުރުމަތް ކެނޑޭފަދަ ކަމެއް ކޮށްފިނަމަ، އެ މީހަކު ކޯޓުގެ ޙުރުމަތް ކެނޑީ ކަމަށް
ކަނޑައަޅައި، އެ މީހެއްގެ މައްޗަށް ވަގުތުން އަންނަނިވި އަދަބުތަކުގެ ތެރެއިން އަދަބެއް
ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ހ) 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛
(ށ) 1 (އެކެއް) މަސްދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް ގޭގައި ބަންދުކުރުން؛
(ނ))10,000/- ދިހަހާސް) ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑުނޫން ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުން.
އިޞްލާޙު: (121) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
157

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ފަންސަވީސްވަނަ ބާބު
ޝަރީޢަތަށް މީހުން ހާޒިރުކުރުން
ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ 171. (ހ) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހުންނާއި ހެކީންނާއި އެނޫންވެސް އެކިއެކި ބޭނުންތަކަށް ކޯޓަށް
އަމުރު
ހާޒިރުކުރަންޖެހޭ މީހުން ހާޒިރުކުރުމަށް ކޯޓު އަމުރު ފޮނުވުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް
ލިބިގެންވެއެވެ. މިގޮތުން ފޮނުވާ އަމުރުގައި ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތު
ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(1) ހާޒިރުވާންވީ މީހާގެ ނަމާއި، ދާއިމީ އަދި ވަގުތީ އެޑްރެސް؛
(2) ހާޒިރުވާންވީ ތަނާއި ދުވަހާއި ގަޑި؛
(3) ހާޒިރުކުރެވެނީ ކޮން ދަޢުވާއަކާ ގުޅިގެންކަން؛
(4) ހާޒިރުކުރެވެނީ ޝަރީޢަތުގެ ކޮން މަރުޙަލާއަކަށްކަން؛
(5) ހާޒިރުކުރެވޭ ހައިސިއްޔަތު؛
(6) ހާޒިރުނުވެއްޖެނަމަ އެޅިދާނެ ފިޔަވަޅު؛
(7) އެ އަމުރުގައި ހިމަނަން ކޯޓަށް ފެންނަ އެހެނިހެން މަޢުލޫމާތު؛
(8) ހުއްދަކުރާ ފަނޑިޔާރުގެ ސޮއި އަދި ކޯޓުގެ ތައްގަނޑު.
(ށ) ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރެއް ފޮނުވެނީ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ކަމުގައިވާނަމަ، އޭނާއާމެދު
ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ ޚުލާޞާއެއް އަމުރުގައި ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(ނ) ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމަށް އަންގާ އަމުރުގެ ނުފުށުގައި، ހާޒިރުވާ މީހުން ސަމާލުކަން
ދޭންޖެހޭ ކަންކަން ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.
އަމުރު ރައްދުކުރުން 172. (ހ) ކޯޓަށް ހާޒިރުވާންޖެހޭ މީހާއަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު ރައްދުކުރެވެން އޮތްނަމަ،
ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު އެ މީހާއާ ޙަވާލުކުރުމުން އަމުރު ރައްދުކުރެވުނީއެވެ. ކޯޓަށް
ހާޒިރުވާންޖެހޭ މީހާއާ ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު ޙަވާލުނުކުރެވިއްޖެނަމަ، އޭނާ
ދިރިއުޅޭ ގޭގައި އުޅޭ ތަޞައްރަފު ފުދިފައިވާ މީހަކާ އަމުރު ޙަވާލުކުރުމުން، އަމުރު
ރައްދުކުރެވުނީކަމަށް ބެލެވޭނެއެވެ.
158

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު ޙަވާލުކުރެވިފައި ވަނިކޮށް،
އަމުރު ލިބެންވާ ފަރާތުން އަމުރު ލިބުނު ކަމަށް އިންކާރުކުރާ ޙާލަތުގައި، ކޯޓުގެ
ފަރާތުން އަމުރު ޙަވާލުކުރަން ދިޔަ ފަރާތުން، އަމުރު ޙަވާލުކުރި ކަމަށްބުނެ ދޭ
ހެކިބަހަކީ، ހާޒިރުވުމު ގެ އަމުރު ރައްދުވިކަމުގެ ފުރިހަމަ ހެކިބަހެއް ކަމުގައި
ބެލެވޭނެއެވެ.
އަމުރު ރައްދުކުރާ ފަރާތް 173. (ހ) ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު ޢާންމު ގޮތެއްގައި ކޯޓުގެ މުވައްޒަފުން ރައްދުކުރާ ގޮތަށް
އޮތްކަމުގައި ވީނަމަވެސް، ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ޙާލަތްތަކުގައި، ރަޖިސްޓަރީ ޕޯސްޓްގެ
ޒަރީއާއިން ނުވަތަ ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ އެހެން ފަރާތެއް މެދުވެރިކޮށް ކޯޓަށް
ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު ރައްދުކުރެވިދާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޕޯސްޓްގެ ޒަރީއާއިން ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު
ރައްދުކުރާ ޙާލަތްތަކުގައި، އެ މީހަކު ދިރިއުޅޭ އެޑްރެހަކަށް އަމުރު ރައްދުކުރިކަމަށް
ސޮއިކުރުވާފައި، ޕޯސްޓް އޮފީހުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ސްލިޕް ބެލެވޭނީ، ހާޒިރުވުމުގެ
އަމުރު ރައްދުވިކަމުގެ ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައެވެ.
(ނ) އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ކުންފުންޏެއް ނުވަތަ ޖަމްޢިއްޔާއެއްނަމަ، އެ ކުންފުންޏެއް
ނުވަތަ ޖަމްޢިއްޔާއެއް ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ އޮފީހެއްގެ އެޑްރެހަށް އަމުރު
ރައްދުކުރިކަމަށް ސޮއިކުރުވާފައި، ޕޯސްޓް އޮފީހުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ސްލިޕް
ބެލެވޭނީ، އެ ފަރާތަށް އަމުރު ރައްދުވިކަމުގެ ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައެވެ.
ކޯޓަށް ހާޒިރުވުން 174. (ހ) ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު ލިބޭ ކޮންމެ މީހަކު އެ އަމުރުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ
ތާރީޚުގައި، އެ އަމުރުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގަޑިއަށް ކޯޓަށް ހާޒިރުވާންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު
ރައްދުވެ، މަޤްބޫލު ޢުޛުރެއް ނެތި އަމުރުގައިވާ ގަޑިއަށް ހާޒިރުނުވެއްޖެނަމަ، ނުވަތަ
އަމުރު ބަލައިނުގެންފިނަމަ، ކޯޓުގެ އަމުރަށް ނުކިޔަމަންތެރިވީ ކަމަށް ބަލައި،
އޭނާއާމެދު ފިޔަވަޅުއެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ. ހާޒިރުނުވި މީހަކީ
ނުވަތަ އަމުރު ބަލައިނުގަތް މީހަކީ، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް ކަމުގައިވާނަމަ، އޭނާ
159

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ބަންދުގައި ބަހައްޓައިގެން ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރުވެސް ކޯޓަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމަށް އަމުރު
ރައްދުވެ، މަޤްބޫލު ޢުޛުރެއްނެތި ގަޑިއަށް ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވެއްޖެނަމަ، އެ މީހަކު
މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު
ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ރ) ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު ލިބިފައިވަނިކޮށް، މަޤްބޫލު ޢުޛުރެއް ދިމާވެގެން ކޯޓަށް
ހާޒިރުވެވެން ނެތްނަމަ، ސަބަބު ބަޔާންކޮށް، އަމުރުގައިވާ ގަޑީގެ 1 (އެކެއް)
ގަޑިއިރު ކުރިން، އެކަން ކޯޓަށް އަންގަންވާނެއެވެ. މަޤްބޫލު ޢުޛުރެއް ކަމަށް ބަލާނީ
ތިރީގައިވާ ޙާލަތްތަކުންކުރެ ޙާލަތެއް މެދުވެރިވުމެވެ.
(1) ހާޒިރުވާންޖެހޭ މީހާ ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވެވޭފަދަ ބައްޔެއްވުން؛
(2) މޫސުން ގޯސްވުމުގެ ސަބަބުން ކަނޑު ދަތުރާއި، އެއްގަމު ދަތުރު
ކުރެވޭގޮތް ނުވުން؛
(3) ފަނޑިޔާރަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ އެހެން ޢުޛުރެއް މެދުވެރިވުން.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވެވުނު ސަބަބަކީ
ބަލިވުން ކަމަށްވާނަމަ، ކޯޓުން ދޫކުރާ މެޑިކަލް ފޯމު ފުރުމަށްފަހު ސަރުކާރު
ބަންދުނޫން 2 (ދޭއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެފަދަ ތަނަކުން
ފުރިހަމަކޮށްގެން ގެންނަ ލިޔުމެއްގެ ތެދު ދޮގު ސާބިތުކުރަންޖެހޭފަދަ ޙާ ލަތެއް
މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ، އެ ފޯމުގައި ސޮއިކޮށްފައިވާ ފަރާތްތައް ކޯޓަށް
ހާޒިރުކުރެވިދާނެއެވެ.
އެހެން ރަށެއްގައި ނުވަތަ 175. (ހ) ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރަން ބޭނުންވާ މީހާ ހުރީ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ހިންގާ ކޯޓު
ޤައުމެއްގައި ހުރި
ހުރި ރަށް ނޫން އެހެން ރަށެއްގައި ކަމަށްވާނަމަ، އެ މީހަކު ހާޒިރުކޮށްދިނުމުގެ
މީހަކަށް އަމުރު
ރައްދުކުރުން އަމުރު ރައްދުކޮށްދިނުމަށް އެދޭނީ އެ މީހަކު ހުރި ރަށެއްގެ ކޯޓުގައެވެ. އެ މީހަކު
160

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ހުރި ރަށުގައި ކޯޓެއް ނެތްނަމަ، އެ އަމުރު ރައްދުކުރާނީ އެ މީހަކު ހުރި ރަށާ
އެންމެ ކައިރީގައިވާ ރަށެއްގެ ރަށު ކޯޓުންނެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ޙާލަތުގައި އެ މީހަކަށް ރައްދުކުރާނީ އެ މާއްދާގައި
ބަޔާންކުރާ ރަށެއްގެ ކޯޓުން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ އަމުރެކެވެ. ނަމަވެސް އެ އަމުރަކަށް
ހާޒިރުނުވެގެން އަޅަންޖެހޭ އެންމެހައި ފިޔަވަޅުތައް އަޅާނީ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް
ހިންގާ ކޯޓުންނެވެ.
(ނ) ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރަން ބޭނުންވާ މީހާ ހުރީ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ކަމަށްވާނަމަ،
އެ މީހަކު ހާޒިރުކޮށްދިނުމުގެ އަމުރު ރައްދުކޮށްދިނުމަށް އެދޭނީ، މި ޤާނޫނުގެ
ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ އެ ޤައުމެއްގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތެއްގައެވެ.
މީހުން ހާޒިރުކުރުމާބެހޭ 176. ޝަރީޢަތަށް މީހުން ހާޒިރުކުރުމާއި، ހާޒިރުކުރުމުގެ އަމުރު ނެރުމާއި އަމުރު ރައްދުކުރުމާބެހޭ
ގަވާއިދު
އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
ހެކީން ހާޒިރުކުރުމުގައި 177. (ހ) ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ހާޒިރުކުރަން ބޭނުންވާ މީހަކު ހުރީ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް
ހިނގާ ޚަރަދު
ހިންގާ ކޯޓު ހުރި ރަށް ނޫން އެހެން ރަށެއްގައި ނުވަތަ ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި
ކަމަށްވާނަމަ، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ހާޒިރުކުރަން ބޭނުންވާ މީހާގެ ދަތުރު ޚަރަދާއި،
އެ މީހަކު އެ ރަށުގައި ހުރުމަށް ހިނގާނެ ޚަރަދު އުފުލާނީ ދަޢުވާ ލިބޭ
ފަރާތުންނެވެ.
(ށ) ދައުލަތުން ހާޒިރުކުރަން ބޭނުންވާ ހެއްކަކު ހުރީ ޝަރީޢަތް ހިންގާ ކޯޓު ހުރި ރަށް
ނޫން އެހެން ރަށެއްގައި ނުވަތަ ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ކަމަށްވާނަމަ، ދައުލަތުން
ހާޒިރުކުރަން ބޭނުންވާ މީހާގެ ދަތުރު ޚަރަދާއި، އެ މީހަކު އެ ރަށުގައި ހުރުމަށް
ހިނގާނެ ޚަރަދު އުފުލާނީ ދައުލަތުންނެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގެ ދަށުން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތާއި ދައުލަތުން
އުފުލަންޖެހޭ ޚަރަދުތައް އުފުލާނެ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ
ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
161

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން 178. ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރަން ބޭނުންވާ މީހަކީ ބަންދުގައި ހުރި މީހެއްނަމަ، އޭނާ ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމަށް
ކޯޓަށް ހާޒިރު ކުރުން
ނެރޭ އަމުރު، އޭނާ ބަންދުކޮށްފައި ހުރި ތަނުގެ އިދާރާއަށް ފޮނުވުމުން، އެ އަމުރު އެ
މީހާއަށް ރައްދުކޮށް، އެ އަމުރުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގަޑިއަށް އެ އިދާރާއިން އޭނާ
ހާޒިރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.
179.
ކޯޓަށް ހާޒިރުވާ މީހުންގެ ކޯޓަށް ހާޒިރުވާ މީހުން ކޯޓަށް ހާޒިރުވާންވާނީ ކޯޓުގެ ޙުރުމަތާ އެކަށީގެންވާ ހެދުމެއް
ހެދުން
އަޅައިގެންނެވެ. ކޯޓަށް ހާޒިރުވާއިރު ހެދުން އެޅުމުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ މިންގަނޑުތައް، މި
ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
ސައްބީސްވަނަ ބާބު
ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓު
ކޮންމެ މައްސަލައެއްގައި 180. ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓަކުން ހިންގާ ޝަރީޢަތެއްގައި، ޙުކުމްކޮށް،
ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ
އަދަބުކަނޑައަޅާ ނިމުމުން، އެ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓެ އް މައްސަލަ
ރިޕޯޓެއް އޮތުން
ބެލި ފަނޑިޔާރު ތައްޔާރުކުރަންވާނެއެވެ.
ރިޕޯޓުގައި ހިމެނެންޖެހޭ 181. (ހ) ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ތިރީގައިވާ މަޢުލޫމާތު ހިމަނަންވާނެއެވެ.
ކަންތައްތައް
(1) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ ކާކުކަން އަންގައިދޭ މަޢުލޫމާތު؛
(2) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ ޢުމުރު ނުވަތަ އުފަން ތާރީޚް؛
(3) މައްސަލަ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު ތާރީޚާއި ނިމުނު ތާރީޚް؛
(4) ދައުލަތުން ކުރާ ދަޢުވާގެ ބާވަތާއި ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ؛
(5) ދަޢުވާއާގުޅޭ ލިޔުންތައް؛
(6) މި ޤާނޫނުގެ 155 ވަނަ މާއްދާގެ)ށ(ގައި ނުވަތަ 156 ވަނަ މާއްދާގެ
(ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ މަޢުލޫމާތު ހިމެނޭގޮތުން، އެ މައްސަލައިގަ އި
ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް؛
162

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(7) ރިޕޯޓުގައި ހިމެނުމަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ
އިތުރު މަޢުލޫމާތު.
(ށ) ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރު ސޮއިކޮށް، ކޯޓުގެ
ތައްގަނޑު ޖަހަންވާނެއެވެ.
މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި 182. މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކުން ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ހޯދުމަށް އެދިއްޖެނަމަ،
ފަރާތްތަކުން ރިޕޯޓު
މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން، އެ ރިޕޯޓުގެ އަސްލާ
ހޯދުމަށް އެދުން
އެއްގޮތްކަމުގެ ކޮޕީއެއް، ވީއެންމެ އަވަހަކަށް އެ ފަރާތަށް ދޫކުރަންވާނެއެ ވެ.
163

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ހަވަނަ ބައި
ޝަރީޢަތުގެ ފަހުގެ މަރުޙަލާ
ހަތާވީސްވަނަ ބާބު
ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުން
ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ 183. (ހ( ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކޯޓުން ކުރި ޙުކުމްގައިވާ އަދަބަކީ
އަމުރު
ޖަލުގައި ނުވަތަ އެނޫންވެސް ތަނެއްގައި ބަންދުކުރުން ކަމުގައިވާނަމަ، އެ އަދަބެއް
ތަންފީޛުކުރުމަށް، އަދަބު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް ކޯޓުން އަމުރުކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (122) 21/2020 ގެ ދަށުން ތަރުތީބުކުރެވިފައި
(ށ(މި މާއްދާގެ)ހ(ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޯޓުން ކުރާ އަމުރު ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި،
ކޯޓުން ޙުކުމް އިއްވާފައިވާ މީހާއާ ޙަވާލުވުމަށް، އަދަބު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް
ކޯޓުން އެންގުމާއެކު އެ އިދާރާއިން ވަގުތުން އެމީހަކާ ޙަވާލުވާންވާނެ އެވެ. އަދި
އެފަދަ އަމުރެއް ކޯޓުން ކުރީ އަދަބު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާ ޤާއިމުވެފައިނެތް
ރަށެއްގައިނަމަ، ކޯޓުން ޙުކުމް އިއްވާފައިވާ މީހާއާ ޙަވާލުވުމަށް ފުލުހުންނަށް
ކޯޓުން އެންގުމާއެކު، ފުލުހުން އެމީހަކާ ވަގުތުން ޙަވާލުވެ، ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް
އަދަބު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއާ އެމީހަކު ޙަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (122) 21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ 184. ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި މި ޤާނޫނުގެ 183 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަދަބު ތަންފީޛުކުރާ
އަމުރުގައި ހިމަނަންޖެހޭ
އިދާރާއަށް ކޯޓުން ފޮނުވާ އަމުރުގައި އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު ހިމަނަންވާނެއެވެ.
ކަންކަން
(ހ) ކުށްވެރިޔާގެ ކާކުކަން އަންގައިދޭ މަޢުލޫމާތު؛
(ށ) ކުށްވެރިޔާގެ ޢުމުރު ނުވަތަ އުފަން ތާރީޚް؛
(ނ) ކުށްވެރިޔާ ހުރީ ބަންދުގައިނަމަ ، އޭނާ ބަންދުގައި ހުރި ތަނަކާއި ބަންދުގައި ހުރި
ގޮތް؛
(ރ) ސާބިތުވި ކުށް؛
164

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ބ) ތަންފީޛުކުރަންޖެހޭ އަދަބު؛
(ޅ) ޙުކުމްކުރި ކޯޓާއި ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު؛
(ކ) ޙުކުމްކުރި ތާރީޚް؛
(އ) ޙުކުމްކުރަންދެން ބަންދުގައި ހުރިނަމަ ބަންދުގައި ހުރި މުއްދަތު.
އެއް ޙުކުމަށްވުރެ ގިނަ 185. މީހެއްގެ މައްޗަށް އެއް ޙުކުމަށްވުރެ ގިނަ ޙުކުމް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޙާލަތެ އްގައި، ޙުކުމް
ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުން
ތަންފީޛުކުރާނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
ބަންދުގައި ހުރި މުއްދަތު 186. ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، ޝަރީޢަތުން ޙުކުމްކުރަންދެން
ޙުކުމުގެ މުއްދަތުން
ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ބަންދުގައި ހުންނަ ޙާލަތުގައި، ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް ކުށް
ކެނޑުން
ސާބިތުވެގެން ކޯޓުން އޭނާގެ މައްޗަށް ކުރި ޙުކުމުގައިވާ އަދަބަކީ ބަންދުކުރުން
ކަމުގައިވާނަމަ، ޙުކުމްކުރަންދެން ބަންދުގައި ހުރި މުއްދަތު، ޙުކުމުގެ މުއްދަތުން
ކަނޑަންވާނެއެވެ.
ކުށުގެ ރެކޯޑު 187. (ހ(މަރުކަޒީކޮށް ކުށުގެ ރެކޯޑު ބަލަހައްޓާނެ އިދާރާއެއް، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން
ބަލަހެއްޓުން
ފަށާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މަރުކަޒީކޮށް ކުށުގެ ރެކޯޑު ބަލަހައްޓާނެ އިދާރާއެއް
ކަނޑައަޅާތާ 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި، މަރުކަޒީކޮށް ކުށުގެ ރެކޯޑު
ބެލެހެއްޓޭނެ ނިޒާމެއް، އެ އިދާރާއިން ޤާއިމުކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ޤާއިމުކުރާ ނިޒާމަކީ، ޖިނާއީ ޢަދުލުގެ ނިޒާމުގައި
ހިމެނޭ އެންމެހައި އިދާރާތަކަށް ވާސިލުވެވޭނެ ނިޒާމެއް ކަމުގައިވާންވާނެއެވެ.
(ރ) މަރުކަޒީކޮށް ކުށުގެ ރެކޯޑު ބެލެހެއްޓުމާގުޅޭ އެންމެހައި އުސޫލުތައް، މި
މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ އިދާރާއިން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަ ދާ
ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (123) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
165

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޖޫރިމަނާ ދެއްކުން 188. (ހ) ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވެގެން ކޯޓުން އޭނާގެ މައްޗަށް ކުރި
ޙުކުމުގައިވާ އަދަބަކީ ޖޫރިމަނާކުރުން ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ޙުކުމުގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މޯލްޑިވްސް އިންލަންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީއަށް
އެ މީހަކު އެ ޖޫރިމަނާ ދައްކަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން ޖޫރިމަނާކުރިކަން އަންގައިދޭ
ލިޔުމެއް މައްސަލަ ބަލައި ޙުކުމްކުރި ކޯޓުން ތައްޔާރުކޮށް ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާއަށް
ވަގުތުން ދޭންވާނެއެވެ. އެ ލިޔުމުގައި ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތު
ހިމެނެންވާނެއެވެ.
(1) ކުށްވެރިޔާގެ ކާކުކަން އަންގައިދޭ މަޢުލޫމާތު؛
(2) ކުށްވެރިޔާގެ ބައްޕަ ނުވަތަ މަންމަގެ ފުރިހަމަ ނަން؛
(3) ކުށްވެރިޔާގެ ޢުމުރު ނުވަތަ އުފަން ތާރީޚް؛
(4) ސާބިތުވި ކުށް؛
(5) ޖޫރިމަނާ ދައްކަންވީ ގޮތާއި ޢަދަދު؛
(6) ޙުކުމްކުރި ކޯޓާއި ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު؛
(7) ޙުކުމްކުރި ތާރީޚް.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޖޫރިމަނާ ކުރިކަން އަންގައިދޭ ލިޔުމުގެ
އަސްލާ އެއްގޮތް ކޮޕީއެއް އަދަބު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށާއި، މޯލްޑިވްސް
އިންލަންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީއަށާއި، މަރުކަޒީކޮށް ކުށުގެ ރެކޯޑު ބަލަހައްޓަން
ހަމަޖެހިފައިވާ އިދާރާއަށް ފޮނުވަންވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޖޫރިމަނާ، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ގޮތަށް ނުދައްކައިފިނަމަ، ދައުލަތަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ނުދެއްކުމުން އެ ފައިސާ
ހޯދުމަށް ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތުން ޢަމަލުކުރާ އުސޫލުން އެ ފައިސާ ދައުލަތަށް
ނަގަންވާނެއެވެ.
(ރ) މަރުކަޒީކޮށް ކުށުގެ ރެކޯޑު ބެލެހެއްޓުމަށްޓަކައި ކަމާގުޅޭ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ
ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
166

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ދަރަނި ސާބިތުވިކަން 189. (ހ) ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ޝަރީޢަތް ނިމި ޙުކުމްކުރިއިރު އެ ކުށުގެ ސަބަބުން
އެންގުމާއި ދަރަނި
ގެއްލުންވި ފަރާތަށް ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދޭން ނިންމާފައިވާނަމަ، އެފަދަ
ދެއްކުން
ގެއްލުމުގެ ބަދަލަކީ ކުށް ސާބިތުވި މީހާ، އެ ފަރާތަށް ދައްކަންޖެހޭ ދަރަންޏެކެވެ.
ޙުކުމުގައި ބުނެފައިވާ ގޮތަށް އެ ދަރަނި އޭނާ އަދާކޮށް ނިންމަންވާނެއެ ވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ދަރަނި ދައްކަންޖެހޭނީ މަދަނީ މައްސަލަތައް
ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ އިބްތިދާއީ ކޯޓަށެވެ .
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ފަދައިން މައްސަލަ ނިމުމުން ދަރަނި
ސާބިތުވީކަން އަންގައިދޭ ލިޔުމެއް، ކުށް ސާބިތުވި މީހާއަށާއި ދަރަނި ލިބެންޖެހޭ
މީހާއަށް ކޯޓުން ދޭންވާނެއެވެ. އެ ލިޔުމުގައި އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު
ހިމެނެންވާނެއެވެ.
(1) ކުށްވެރިވި މީހާގެ ކާކުކަން އަންގައިދޭ މަޢުލޫމާތު؛
(2) ކުށްވެރިވި މީހާގެ ޢުމުރު ނުވަތަ އުފަން ތާރީޚް؛
(3) ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ ޖުމްލަ ޢަދަދު؛
(4) ޙުކުމްކުރި ކޯޓާއި ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު؛
(5) ޙުކުމްކުރި ތާރީޚް؛
(6) ދަރަނި ލިބެންޖެހޭ ފަރާތް.
ދަރަނީގެ މަޢުލޫމާތު 190. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 189 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންވެގެންވާ ލިޔުމުގެ އަސްލާ
ބެލެހެއްޓުން
އެއްގޮތް ކޮޕީއެއް، ދަރަންޏާބެހޭ މަޢުލޫމާތު ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒީ އިދާރާއަށް
ފޮނުވަންވާނެއެވެ. އަދި ދަރަންޏާބެހޭ މަޢުލޫމާތު މަރުކަޒީކޮށް ބެލެހެއްޓުމަށްޓަކައި
މަދަނީ މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ އިބްތިދާއީ ކޯޓު ގެ
ފައިސާއާބެހޭ ސެކްޝަނަށް އެ ލިޔުމުގެ ކޮޕީ ފޮނުވަންވާނެއެވެ.
(ށ) ދަރަނި ދައްކަންޖެހޭ ފަރާތުން މި ޤާނޫނުގެ 189 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި
ބުނެފައިވާ ކޯޓަށް ދަރަނި ދެއްކުމުން، ވީއެންމެ އަވަހަކަށް ދަރަނި ލިބެންވާ
ފަރާތަށް އެ ފައިސާ ރައްދުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ދަރަނީގެ މަޢުލޫމާތު މަރުކަޒީކޮށް
167

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ބެލެހެއްޓުމަށްޓަކައި އެ ދަރަނި ދައްކާ ނިންމިކަން ވީއެންމެ އަވަހަކަށް މި މާއްދާގެ
(ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިދާރާއަށް ލިޔުމަކުން އަންގަންވާނެއެވެ.
ކުށް ސާބިތުނުވާ 191. ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުނުވާކަމަށް ކޯޓުން ޙުކުމްކުރާއިރު ، އެމީހަކީ ބަންދުގައި
ޙާލަތުގައި ބަންދުން
ހުރި މީހެއްނަމަ، އެމީހަކު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އެމީހަކު ބަންދުގައި ބަހައް ޓާފައި ހުރި ތަނުގެ
ދޫކުރުން
އިދާރާއަށް ކޯޓުން ވަގުތުން އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި އެމީހަކީ، ޕާސްޕޯޓު ނުވަތަ
ދަތުރުފަތުރުކުރުމަށް ގެންގުޅޭ އެނޫންވެސް ރަސްމީ ލިޔުމެއް ހިފެހެއްޓިފައިވާ މީހެއްނަމަ، އެ
އެއްޗެއް ދޫކުރުމަށް އެ އެއްޗެއް ހިފަހައްޓާފައިވާ އިދާރާއަށް ކޯޓުން ވަގުތުން
އަންގަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު : (125) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
އަށާވީސްވަނަ ބާބު
ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާ ދައުލަތަށް ނެގުން
192.
ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ކުރި ކުށުގެ ސަބަބުން، އެ ފަރާތަށް އެއްވެސް މުދަލެއް ނުވަތަ
މުދަލާއި ފައިސާ
ފައިސާއެއް ލިބިފައިވާކަން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާ ޙާލަތުގައި ، އެ މުދަލާއި ފައިސާ
ދައުލަތަށް ނެގުން
ދައުލަތަށް ނެގުމަށް ޤާނޫނަކުން ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ ، އެގޮތަށް އެކަން ކުރުމަށް ކޯޓުން
އަމުރުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ މުދަލާއި ފައިސާ ބޭނުންކޮށްގެން އިތުރު މުދަލާއި ފައިސާ
ހޯދާފައިވާ ކަމަށް ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވެފައިވާނަމަ، އެ ފައިސާއާއި މުދާވެސް ދައުލަތަށް
ނެގުމަށް ކޯޓުން އަމުރުކުރަންވާނެއެވެ.
193.
މުދަލާއި ތަކެތި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ކުރި ކުށުގެ ސަބަބުން، އެ ފަރާތަށް އެއްވެސް މުދަލެއް ނުވަތަ
ދައުލަތުން ނެގުމަކީ
ފައިސާއެއް ލިބިފައިވާކަން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާ ޙާލަތުގައި ، އެ މުދަލާއި ފައިސާ
އަދަބުގެ ބައެއް ނޫންކަން
ދައުލަތަށް ނެގުމަށް ކޯޓުން ކުރާ އަމުރަކީ އެ ކުށަކަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ
ކަމެއް ނޫނެވެ.
ފަހުން ފެންނަ މުދާ 194. ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާ ދައުލަތަށް ނެގުމަށް ކޯޓުން އަމުރުކުރި ފަހުން
ނުވަތަ ފައިސާ
ހަމައެފަދަ އެހެން މުދާތަކެއް ނުވަތަ ފައިސާތަކެއް ފެނިގެން އެ ފައިސާ ނުވަތަ އެ މުދާ
ކުރިން ކޮށްފައިވާ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާގެ ތެރޭގައި ހިމެނުމަށް،
168

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ދައުލަތުން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކަށް ބިނާކޮށް، އިތުރު އަމުރެއް ނެރުމުގެ ނުވަތަ ކުރިން
ކޮށްފައިވާ އަމުރު އިޞްލާޙުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
195.
ދައުލަތަށް ނެގުމަށް ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ކުރާ ކަމެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ނުކޮށް ދޫކޮށްލާ ކަމެއްގެ ސަބަބުން
އަމުރުކޮށްފައިވާ މުދަލެއް
އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ، ދައުލަތަށް ނެގުމަށް ކޯޓުން
ނުވަތަ ފައިސާއެއްގެ
ބަދަލުގައި އެހެން އަމުރުކޮށްފައިވާ މުދާ ނުވަތަ ފައިސާގެ ބަދަލުގައި އެ މުދަލުގެ ނުވަތަ ފައިސާގެ އަގާ
މުދަލެއް ނުވަތަ
އެއްވަރު މުދަލެއް ނުވަތަ ފައިސާއެއް ނެގުމުގެ އިޚްތިޔާރު ދައުލަތަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ފައިސާއެއް ދައުލަތަށް
ނެގުން
(ހ) އެ މުދާ ނުވަތަ ފައިސާ ތިންވަނަ ފަރާތަކަށް ވިއްކާލާފައިވުން ނުވަތަ ދީފައިވުން ؛
(ށ) އެ މުދާ ނުވަތަ ފައިސާ ދައުލަތުގެ ބާރު ނުހިނގާ ހިސާބަކަށް ގެންގޮސްފަ އިވުން ؛
(ނ) އެ މުދަލުގެ ނުވަތަ ފައިސާގެ އަގު އެކަށީގެންނުވާ މިންވަރަކަށް ދަށަށް
ގޮސްފައިވުން؛
(ރ) އެ މުދާ ނުވަތަ ފައިސާ ފަސޭހައިން ވަކިނުކުރެވޭ ގޮތަށް އެހެން މުދަލަކާ ނުވަތަ
ފައިސާއަކާ އެއްކޮށްލާފައިވުން.
ތިންވަނަ ފަރާތެއްގެ 196. ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ، ދައުލަތަށް ނެގުމަށް ކޯޓުން
ޙައްޤެއް އޮތުން
އަމުރުކޮށްފައިވާ ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާގައި ތިންވަނަ ފަރާތެއްގެ ޙައްޤެއް
އޮތްކަމަށްވާނަމަ، އެ ޙައްޤު ހޯދުމަށްޓަކައި ކަމާބެހޭ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު އެ
ފަރާތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
މުދަލާއި ފައިސާ 197. ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާ ދައުލަތަށް ނެގުމަށް ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ އަމުރަކާ
ދައުލަތަށް ނެގުމުގެ
ގުޅިގެން ދައުލަތުން ކަނޑައަޅާ ފަރާތަކަށް އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރެވިދާނެއެވެ.
އަމުރު ތަންފީޛުކުރުން
(ހ) ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާގެ ތެރެއިން ދައުލަތަށް ނެގުމަށް ކޯޓުން
އަމުރުކޮށްފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާ އަތުލުން؛
(ށ) ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާގެ ތެރެއިން ދައުލަތަށް ނެގުމަށް ކޯޓުން
އަމުރުކޮށްފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާ ހޯދައި ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ހޯދަންޖެހޭ
ހޯދުންތަކާއި ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކޯޓުން ޤަބޫލުކުރާ ގޮތަކަށް ކުރުން؛
169

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ނ) ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާ ދައުލަތަށް ނަގާއިރު ތިންވަނަ ފަރާތެއްގެ
ޙައްޤަކާ ބެހޭގޮތުން ކޯޓު އަމުރަކުން ނުވަތަ އެއްވެސް ޤާނޫނެއްގައި ވަކިގޮތަކަށް
ކަމެއް ކުރުން ލާޒިމުކުރާނަމަ އެކަން އެގޮތަށް ކުރުން.
ނަވާވީސްވަނަ ބާބު
އިސްތިއުނާފުކުރުން
އިސްތިއުނާފުކުރުން 198. (ހ(މި ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ ޖިނާއީ ކުށް ކަނޑައެޅުމުގެ ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް
ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، ކޯޓަކުން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމެއް، ނުވަތަ ނެރެފައިވާ
އަމުރެއް ނުވަތަ ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުމުގެ މަރުޙަލާގައި
ކޯޓަކުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް، ޤާނޫނުއަސާސީއާ ނު ވަތަ ޝަރުޢީ އުސޫލަކާ
ނުވަތަ ޤާނޫނަކާ ޚިލާފުކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވިގެން، އެކަން ފާހަގަކޮށް، ކަމާބެހޭ
ފަރާތަކުން އެ ޙުކުމެއް ނުވަތަ އަމުރެއް ނުވަތަ ނިންމުމެއް އިސްތިއުނާފު
ކުރެވިދާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓަކުން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމެއް، އެ ޙުކުމް ކުރާ
ތާރީޚުން ފެށިގެން ގިނަވެގެން 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިސްތިއުނާފު
ކުރެވިދާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓަކުން ނެރެފައިވާ އަމުރެއް ނުވަތަ ޝަރީޢަތުގެ
ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުމުގެ މަރުޙަލާގައި ކޯޓަކުން ނިންމާފައިވާ
ނިންމުމެއް، އެ އަމުރެއް ނެރޭ، ނުވަތަ އެ ނިންމުމެއް ނިންމާ ތާރީޚުން ފެށިގެން
ގިނަވެގެން 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވިދާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި އެހެން ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ހ)
ގެ ދަށުން ކޯޓަކުން ނެރެފައި ވާ އަމުރެއް ނުވަތަ ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ
ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުމުގެ މަރުޙަލާގައި ކޯޓަކުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް، ދައުލަތުގެ
ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރާނަމަ، އެ އަމުރެއް ނެރޭ، ނުވަތަ އެ ނިންމުމެއް ނިންމާ
170

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ތާރީޚުން ފެށިގެން 48 (ސާޅީސް އަށެއް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި އިސްތިއުނާފު
ކުރަންވާނެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ރ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޯޓަކުން ނެރޭ އަމުރެއް ނުވަތަ
ނިންމާ ނިންމުމެއް އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން
ގިނަވެގެން 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ އަމުރާމެދު ނުވަތަ އެ ނިންމުމާމެދު
ކޯޓުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (126) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
199.
ކުށް ސާބިތުނުވާކަމަށް (ހ) ކުށް ސާބިތުނުވާކަމަށް ނުވަތަ ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ޖިނާއީ މަސްއޫލިއްޔަތު
ކުރި ޙުކުމް
އުފުލަންނުޖެހޭކަމަށް މައްސަލަ ބެލި ކޯޓުން ކުރާ ޙުކުމް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ
އިސްތިއުނާފުކުރުން
އިޚްތިޔާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ފަދައިން އިސްތިއުނާފުކުރާއިރު ދަޢުވާ ލިބުނު
މީހަކީ ހައިކޯޓުގެ އިސްތިއުނާފު މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ބަންދުގައި ހުންނަންޖެހޭ
މީހެއް ކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އޭނާ ބަންދުކުރުމުގެ
އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށް ހައިކޯޓުގައި އެދުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނެފައިވާ ފަދައިން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އެދުމުން،
ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ނިންމައިފިނަމަ،
މި ޤާނޫނުގެ ތިންވަނަ ބައިގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކަފާލާތުގެ ދަށުން ބަންދުން
ދޫކޮށްދިނުމަށް ފަނޑިޔާރުންގެ ކިބައިން އެދުމުގެ އިޚްތިޔާރު ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާއަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކުރި 200. މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ދަށު ކޯޓަކުން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް، ދަޢުވާ ލިބޭ
ޙުކުމް
ފަރާތުން އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
އިސްތިއުނާފުކުރުން
201.
ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބު މައްސަލަ ބެލި ކޯޓުން އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލާ ޚިލާފަށް
އިސްތިއުނާފުކުރުން
ކަމަށް ފެނިއްޖެނަމަ، މައްސަލަ ބެލި ކޯޓުން ކަނޑައެޅި އަދަބު އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ
އިޚްތިޔާރު ދައުލަތަށާއި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
171

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
މުދަލާއި ފައިސާ 202. މި ޤާނޫނުގެ އަށާވީސްވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ
ދައުލަތަށް ނެގުމަށް ކުރާ
މުދަލާއި ފައިސާ ދައުލަތަށް ނެގުމަށް ކޯޓުން ކުރާ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު
އަމުރު
އިސްތިއުނާފްކުރުން ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި 203. ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާގޮތް ޤާނޫނުއަސާސީއާ ނުވަތަ ޝަރުޢީ
އިސްތިއު ނާފުކުރުން
އުސޫލަކާ ނުވަތަ ޤާނޫނަކާ ޚިލާފުކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވިގެން، އެކަން ފާހަގަކޮށް، ސުޕްރީމް
ކޯޓުގައި ކަމާބެހޭ ފަރާތަކުން އިސްތިއުނާފުކުރެވިދާނެއެވެ.

ނަވާވީސް 1- ވަނަ ބާބު
ޚާއްޞަ ޙާލަތްތަކުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތައް
ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ 203-1. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް
ޙާލަތެއްގައި ނުވަތަ
ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، ޤާނޫނުއަސާސީން ނުވަތަ ޤާނޫނަކުން ބާރުލިބިގެން
ކާރިސާއެއްގައި ޚާއްޞަ
އުސޫލުތައް ހިނގުން ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޙާލަތެއް ނުވަތަ ކާރިސާގެ ޙާލަތެއް އިޢުލާންކޮށް، އަދި އެ
ޙާލަތު ދެމިއޮތުމުގެ ސަބަބުން، އަދި އެ ޙާލަތު އިޢުލާންކޮށްފައިވާ ރަށާއި
ސަރަޙައްދުގައި ރައްކާތެރިކަން އޮތް މިންވަރަށާއި ނުވަތަ އެ ޙާލަތުގައި ކަންކަން
މަނާކުރެވިފައިވާ މިންވަރަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ޤާނޫނެއްގައި ނުވަތަ ޤާނޫނަކުން
ބާރުލިބިދީފައިވާ ގަވާއިދެއްގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުތައް ހިންގެން ނެތްނަމަ، މި
ބާބުގައި ބަޔާންކުރާ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކަށް، މި ބާބުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން
ޢަމަލުކުރެވިދާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގެ
މުއްދަތުތަކާމެދު ޢަމަލުކުރާނީ އަންނަނިވި އުސޫލާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
(1) މި ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގައި، ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކޮށް ދަޢުވާ އުފުލުމަށް
މުއްދަތުތަކެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގައި، ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކޮށް ދަޢުވާ
އުފުލުމުގައި ބޮޑެތި ހުރަސްތައް ކުރިމަތިވެފައިވާކަމަށް، ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް
172

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ބިނާކޮށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ކަނޑައެޅުމުން، އެ މައްސަލަތަކުގެ ތަޙްޤީޤު
ފުރިހަމަކޮށް ދަޢުވާ އުފުލުމަށް އިތުރު 60 (ފަސްދޮޅަސް)
ދުވަހުގެ މުއްދަތު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(2) މި ޤާނޫނުގެ 118 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ، ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން
ހުށަހަޅާ އެންމެހައި ހުށަހެޅުމެއް، ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ
ކުރިން ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެހެނިހެން
މުއްދަތުތައް، މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރު ނިންމާ ގޮތެއްގެމަތިން ކަނޑައެ ޅިދާނެއެވެ.
(3) ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014)ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު(ގެ 61 ވަނަ
މާއްދާގައި ޖިނާޔަތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކުށްކުށުގައި، އެ ކުށްކުރި ވަ ގުތުން ފެށިގެން
8 (އަށެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތު ފަހަނައަޅާ ދިއުމުން ދަޢުވާ ނުއުފުލޭނެ
މައްސަލަތަކުގައާއި، ޖުނަޙުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކުށްކުށުގައި، އެ ކުށްކުރި
ވަގުތުން ފެށިގެން 3 (ތިނެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތު ފަހަނައަޅާ ދިއުމުން
ދަޢުވާ ނުއުފުލޭނެ މައްސަލަތަކުގައި، އެ މުއްދަތު ފަހަނައަޅާ ދިޔައިރު ދަޢުވާ
އުފުލިފައިނުވާނަމަ، އެ ދަޢުވާއެއް އުފުލުމަށް އެ މުއްދަތު ހަމަވި ތާރީޚުން
ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހަށްވުރެ ދިގު ނޫން މުއްދަތެއް ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(4) ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010)ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު
އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު(ގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މީހެއްގެ
މައްޗަށް ގިނަވެގެން 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލް ދަޢުވާ އުފުލަންވާނެއެވެ. އަދި ދަޢުވާ އުފުލި ތާރީޚުން ފެށިގެން
ގިނަވެގެން 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކޯޓުން ޙުކުމްކުރަންވާނެއެވެ.
އަދި އެ މުއްދަތު ކޮންމެހެން އިތުރުކުރަން ޖެހިއްޖެ ޙާލަތެއްގައި، އެކަމަށް
އެކަށީގެންވާ އެންމެ ކުރު މުއްދަތަކަށް މުއްދަތު އިތުރުކުރެވިދާނެއެވެ.
173

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(5) ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010)ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު
އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު(ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ، މަތީ
މަރުޙަލާގެ ކޮންމެ ކޯޓެއްގައި މައްސަލައެއް އިސްތިއުނާފުކުރެވޭނެ މުއްދަތަކީ، އެ
މައްސަލައިގެ ޙުކުމުގެ ލިޔުން ލިބޭ ތާރީޚުން ފެށިގެން ރަސްމީ ބަންދު ދުވަސްތައް
ނުހިމެނޭ ގޮތުން، 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ.
(6) ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2015)ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު(ގެ 28-1 ވަނަ
މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން، 60 (ފަސްދޮޅަސް)
ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައެއްގެ ތަޙްޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި އެ މައްސަލައެއް ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހަޅާތާ 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލް ދަޢުވާ އުފުލަންވާނެއެވެ.
(7) މި މާއްދާގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ،
ނުވަތަ ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު ބަންދުން ދޫކޮށްލާފައިވާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކުގެ
ތެރެއިން، ނުވަތަ އެނޫންވެސް މީހުންގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން، ތަޙްޤީޤު
ފުރިހަމަކޮށް ދަޢުވާ އުފުލުމަށް ވަކި މުއްދަތުތަކެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ
މައްސަލަތަކުގައި، ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށާއި ދަޢުވާ އުފުލުމުގައި ބޮޑެތި
ހުރަސްތައް ކުރިމަތިވެފައިވާކަމަށް، ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލް ކަނޑައަޅާ މައްސަލަތަކުގައި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ކަނޑައަޅާ
މުއްދަތެއްގައި، ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކޮށް ދަޢުވާ އުފުލުމަށް ނިންމުމުގެ އިޚްތިޔާރު
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(8) މި މާއްދާގެ އެހެން އަކުރެއްގައި ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ވަކި މުއްދަތެއް
ކަނޑައަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ފިޔަވައި، އެހެން މައްސަލަތަކުގައި
އިސްތިއުނާފުކުރެވޭނެ މުއްދަތަކީ، އެ މައްސަލައެއްގެ ޙުކުމުގެ ލިޔުން ލިބޭ
174

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ތާރީޚުން ފެށިގެން، ރަސްމީ ބަންދު ދުވަސްތައް ނުހިމެނޭ ގޮތުން، 30 (ތިރީސް)
ދުވަހެވެ.
(ނ) މި ބާބުގައި ބަޔާންކުރާ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކަށް ޢަމަލުކުރެވޭއިރު، އެބައެއްގެ
މައްޗަށް ޖިނާއީ ޢަދުލުގެ ނިޒާމު ހިންގޭ އެންމެހައި ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވާ
ޙައްޤުތައް، މި ބާބުގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލަކުން އެ ފަރާތްތަކަށް ލިބިދެވެންވާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތެއްގައި ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގައި މި
ބާބުގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމަށް ނިންމައި، އެކަން ކޯޓުތަކަށް
އަންގާނީ ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނުންނެވެ.
(ބ) ތަޙްޤީޤުކުރުމާއި ދަޢުވާ އުފުލުމުގައި އަދި ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގައި މި
ބާބުގައި ބުނެފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ޢަމަލުކުރަން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ނިންމާ
ނިންމުން އަދި ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނުން ނިންމާ
ނިންމުން ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.
(ޅ) މި ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް
ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތެއްގައި،
ޢަމަލުކުރުމުގައި އިސްކަންދޭންވާނީ މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކަށެވެ.
ހައްޔަރުކުރުމާއި 203-2. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 203-1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތެއް އޮތުމާއެކު،
ބަންދުކުރުމާބެހޭ ޚާއްޞަ
އަދި އެ ޙާލަތުގައި އިތުރަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށް އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމަށް
އިޖު ރާއަތުތައް
ރިޢާޔަތްކުރާހިނދު، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު ނުވަތަ
ހައްޔަރުކުރުމަށް ނުވާގޮތަށް ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެވޭ މީހަކު، ފުލުހުންގެ
މަރުކަޒަކަށް ހާޒިރުކުރެވޭނެފަދަ ޙާލަތެއް ނެތްނަމަ، މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް
ކަނޑައަޅާ ތަނަކަށް، ސަބް އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް ޕޮލިސް ރޭންކުން ފެށިގެން މަތީ
ރޭންކެއްގެ އޮފިސަރެއް ގެ ހުއްދައާއެކު އެމީހަކު ގެންދެވިދާނެއެވެ.
175

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ
ޙާލަތުގައިވެސް، މި ޤާނޫނުގައި ހައްޔަރުކުރުމާއި ބަންދުކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން
ބަޔާންކުރާ އެހެން ޤާނޫނީ އިޖުރާއަތުތައް ފުރިހަމަކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) މި ޤާނޫނުގެ 203-1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތެއް އޮތުމާއެކު،
އަދި އެ ޙާލަތުގައި އިތުރަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށް އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމަށް
ރިޢާޔަތްކުރާހިނދު، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު މި ޤާނޫނުގެ 52
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާފަދަ ޖަލެއްގައި ހައްޔަރުކުރެވެން ނެތްނަމަ،
މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް ކަނޑައަޅައި ޢާންމުކުރާ ޚާއްޞަ ތަނެއްގައި
އެމީހަކު ބަންދުކުރެވިދާނެއެވެ.
ޚާއްޞަ ޙާލަތްތަކުގައި 203-3. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 203-1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން
ކޯޓު އަމުރު ދޫކުރުން
ޙާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 204 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކޯޓު
އަމުރުތަކާއި އަދި މިނޫންވެސް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކޯޓުން ނެރޭ އަމުރުތަކުގެ
އަސްލު، އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތަށް ފޮނުވުމުގެ ބަދަލުގައި، އެ އަމުރުތައް
އިލެކްޓްރޯނިކް ޒަރީއާއެއް މެދުވެރިކޮށް އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތަށް ފޮނުވުމުގެ
އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 203-1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން
ޙާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 204 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ރ)
ގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތަކަށް، ޢަމަލުކުރުން ވަގުތީގޮތުން ހުއްޓާލައި، ކޯޓުގެ އިސް
ފަނޑިޔާރު ނުވަތަ އިސް ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅާ އުސޫލުތަކެއްގެ މަތިން ކޯޓު
އަމުރުތައް ދޫކުރަމުން ގެންދިއުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓުތަކަށް ލިބިގެންވެ އެވެ.
ޚާއްޞަ ޙާލަތުގައި 203-4. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 203-1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތެއް އޮތުމާއެކު،
ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީ
އަދި އެ ޙާލަތުގައި އިތުރަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށް އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމަށް
ލިބިގަތުން
ރިޢާޔަތްކުރާހިނދު، ކުށުގެ ތުހުމަތެއްގައި ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ނުވަތަ
ހައްޔަރުގައިވާ ފަރާތަކަށް އޭނާގެ ޤާނޫނީ ވަކީލާ ޢާންމު އުސޫލުން ބައްދަލުކުރުމުގެ
176

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސެން ނެތްނަމަ، އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިންގ
މެދުވެރިކޮށް އޭނާގެ ވަކީލާ މުޢާމަލާތްކުރެވޭނެ އިންތިޒާމު، އޭނާ ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ
ފަރާތުން ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިންގ
މެދުވެރިކޮށް، ހައްޔަރުގައިވާ ފަރާތާއި އޭނާގެ ވަކީލާ ދެމެދު މައްސަލައާ ގުޅިގެން
ކުރާ މުޢާމަލާތަކީ އެހެން އިތުރު ފަރާތަކަށް އަޑުއިވިގެން ނުވާނެހެން، ޙުރުމަތް
ލިބިގެންވާ މުޢާމަލާތެއްކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް އަޅަންޖެހޭ އެންމެހައި ފިޔަވަޅުތައް،
އޭނާ ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ ފަރާތުން އަޅަންވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (3) :6/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
177

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ހަތްވަނަ ބައި
އެހެނިހެން
ތިރީސްވަނަ ބާބު
ޢާންމު މާއްދާތައް
ކޯޓު އަމުރު ދޫކުރުމުގެ 204. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކޯޓު އަމުރެއް ހޯދައިގެން މެނުވީ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
އުސޫލު
އިދާރާތަކަށް ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގައި، އެ އަމުރު
ދޫކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގަވާއިދެއް، އަންނަނިވި އުސޫލުތައް އެކުލެ ވޭގޮތަށް މި
ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދައި، ޢާންމުކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ޖިނާއީ މައްސަލަ ބެލުމުގެ ނުވަތަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ އިޚްތިޞާޞް
ލިބިގެންވާ ކޮންމެ ކޯޓަކުން، ކޯޓު އަމުރު ދޫކުރަންޖެހޭ ޙާލަތްތަކުގައި އެ
ކޯޓެއްގެ ވަކި ފަނޑިޔާރަކަށް ނުވަތަ ވަކި ފަނޑިޔާރުންތަކަކަށް
ޚާއްޞަވެގެންނުވާ ގޮތުގެމަތިން އެ ކޯޓެއްގެ ކޮންމެ ފަނޑިޔާރަކަށް، ކޯޓު
އަމުރު ދޫކުރުމުގެ ބާރުލިބިދޭ އިންތިޒާމެއް ހަމަޖެއްސުން؛ އަދި މިގޮތުން
އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓެއްގައި، ވަކި ފަނޑިޔާރަކު ނުވަތަ ވަކި
ފަނޑިޔާރުންތަކެއް ބަލާ މައްސަލައެއް ނަމަ، ކޯޓު އަމުރު ދޫކުރަންވާނީ
އެ ފަނޑިޔާރު ނުވަތަ އެ ފަނޑިޔާރުންކަން؛
(2) އެއިން ފަނޑިޔާރަކު ކޯޓު އަމުރު ދޫކުރުމަށް ހަފްތާއެއްގެ ތެރޭގައި
ޚާއްޞަވާންޖެހޭ ދުވަސް ކަނޑައެޅުން؛
(3) ވިދިވިދިގެން ދެ ދުވަހު އެއް ފަނޑިޔާރަކު ކޯޓު އަމުރު ދޫނުކުރެވޭނެ
ގޮތްވުން؛
(4) ކޯޓު އަމުރު ދޫކުރުމުގައި ފަނޑިޔާރުން ދައުރުވާ އުސޫލަކުން ކޯޓު އަމުރު
ދޫކުރުމުގެ އުސޫލު ހަމަޖެހުން؛
(5) އެ ފަނޑިޔާރަކު ދޫކުރާ ކޯޓު އަމުރަކީ، އެ ފަނޑިޔާރަކު ނިސްބަތްވާ
ކޯޓަކުން ދޫކުރާ ކޯޓު އަމުރެއްކަމުގައި ބެލުން؛
178

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(6) ކޯޓު އަމުރު ދޫކުރުމަކީ، ފަނޑިޔާރަކު ހުންނަ ތަނަކަށް ޤާނޫނު
ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އޮފިސަރުން ގޮސް، އެކަމާގުޅޭ ލިޔުން
ހުށަހެޅުމުން، އެ އަމުރު ދޫކުރުމާއި ދޫނުކުރުމާމެދު އެ ވަގުތު ގޮތެއް
ކަނޑައަޅަންޖެހޭގޮތަށް އޮންނަކަމަކަށްވުން.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދު އެކުލަވާލާނީ ސުޕްރީމް
ކޯޓުންނެވެ.
(ނ) ކޯޓެއްގައި ހުރީ އެންމެ ފަނޑިޔާރެއް ނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)2(ވަނަ
ނަންބަރާއި، (3) ވަނަ ނަންބަރާއި، (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބުނާ އުސޫލުތައް
އެ ކޯޓަކަށް ނުހިނގާނެއެވެ.
(ރ) އެއް ފަނޑިޔާރަށްވުރެ ގިނަ ފަނޑިޔާރުން މަސައްކަތްކުރާ ކޯޓެއް ނަމަ، ހައްޔަރު
އަމުރެއް ނެރުނު ފަނޑިޔާރު، އެ އަމުރަކާ ގުޅިގެން ހައްޔަރުކުރެވުނު މީހެއްގެ
ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގެ މައްސަލަ ބެލުމުގައި ބައިވެރިވެގެންނުވާނެއެވެ.
އިޞްލާޙު: (127) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
ކުޑަކުއްޖެއް ނުވަތަ 205. (ހ) ޖިނާއީ ކުށެއް ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތަކީ ކުޑަކުއްޖެއް ނުވަތަ ނަފްސާނީ
ނަފްސާނީގޮތުން ނުވަތަ
ގޮތުން ގެއްލުމެއް ލިބިފައިވާ މީހެއް ނުވަތަ ލޮލަށް ފެނުމުގައި ނުވަތަ ކަންފަތަށް
ޖިސްމާނީގޮތުން
އުނިކަމެއް ލިބިފައިވާ އަޑުއިވުމުގައި ނުވަތަ ވާހަކަ ދެއްކުމުގައި އެކަށީގެންވާ ވަރަށްވުރެ ބޮޑަށް
މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރެވޭ
އުނިކަމެއް ހުރި މީހެއް ނުވަތަ ލިޔަންކިޔަން ނުދަންނަ މީހެއް ކަމުގައި ، ޤާނޫނު
އުސޫލު
ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ ނުވަތަ އެ ފަރާތަށް އެފަދަ މަޢުލޫމަތެއް
ލިބިފައިވާނަމަ، އެކަމާ ދެކޮޅަށް ހެކި ލިބިފައިނުވާހާ ހިނދަކު، އެ މީހަކާމެދު
ޢަމަލުކުރަންވާނީ އެފަދަ ސިފައެއް ހުރި މީހެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގެންނެވެ.
(ށ) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތަކީ ކުޑަކުއްޖެއްނަމަ ނުވަތަ ނަފްސާނީ ގޮތުން
ގެއްލުން ލިބިފައިވާ މީހެއްނަމަ، އަދި އެ ކުއްޖެއްގެ ބެލެނިވެރިޔާ ނުވަތަ އެ
ކުއްޖެއްގެ މަޞްލަޙަތު ދިފާޢުކުރެވޭނެ މީހަކު، ނުވަތަ ނަފްސާނީ ގޮތުން ގެއްލުމެއް
ލިބިފައިވާ މީހަކާ ޙަވާލުވެގެން ހުންނަ މީހަކު ނުވަތަ އެ މީހެއްގެ މަޞްލަޙަތު
ދިފާޢުކުރެވޭނެ މީހަކު ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތުން ހާޒިރުކުރަންޖެހިއްޖެނަމަ،
179

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އަންނަނިވި ކަންކަމަކީ އޭނާ ހާޒިރުވުމުގެ މަޤްޞަދުކަން އަނގަބަހުންނާއި ލިޔުމުން
އެ މީހަކަށް އަންގަންވާނެއެވެ.
(1) ކުޑަކުއްޖާއަށް ނުވަތަ ނަފްސާނީ ގޮތުން ގެއްލުން ލިބިފައިވާ މީހާއަށް
ލަފާދިނުމަށް؛
(2) ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ނުވަތަ ނަފްސާނީ ގޮތުން ގެއްލުން ލިބިފައިވާ މީހާއާމެދު
ޢަމަލުކުރެވެނީ ޢަދުލުވެރި އަދި ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންތޯ
ބެލުމަށް؛
(3) ކުޑަކުއްޖާ ނުވަތަ ނަފްސާނީ ގޮތުން ގެއްލުން ލިބިފައިވާ މީހާ ބުނަން
ބޭނުންވާ ވާހަކައެއް ބުނުމަށް އެހީތެރިވެދިނުމަށާއި، އެ ކުއްޖާ އާ ނުވަތަ
އެ މީހާއާ މުޢާމަލާތްކުރުމުގައި އެހީތެރިވެދިނުމަށް.
(ނ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުޑަކުއްޖެއްގެ ބެލެނިވެރިއެއް ނުވަތަ އެ ކުއްޖެއް ގެ
މަޞްލަޙަތު ދިފާޢުކުރެވޭނެ މީހެއް ނުވަތަ ނަފްސާނީ ގޮތުން ގެއްލުމެއް ލިބިފައިވާ
މީހަކާ ޙަވާލުވެގެން ހުންނަ މީހެއް ނުވަތަ އެ މީހެއްގެ މަޞްލަޙަތު ދިފާޢުކުރެވޭނެ
މީހަކު، އެ ކުއްޖަކަށް ނުވަތަ އެ މީހަކަށް ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީ ހޯދުމަށް
އެދެފިނަމަ، އެއީ އެ ކުއްޖެއް ނުވަތަ އެ މީހަކު ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީ ހޯދުމަށް
އެދުނީ ކަމުގައި ބަލަންވާނެއެވެ.
(ރ) ކުޑަކުއްޖަކު ނުވަތަ ނަފްސާނީ ގޮތުން ގެއްލުމެއް ލިބިފައިވާ މީހަކު ހައްޔަރުގައި
ނުވަތަ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ކުރިން، އެ ކުއްޖަކު ނުވަތަ
އެ މީހެއްގެ ޙާލަތާއި، އެ ކުއްޖަކު ނުވަތަ އެ މީހަކު ހައްޔަރުގައި ނުވަތަ ބަންދުގައި
ބެހެއްޓުމުން ކޮށްފާނެ ނޭދެވޭ އަސަރުތަކާއި ، އެކަމުގައި އެ މީހަކަށް ފެންނަ އެންމެ
ރަނގަޅުގޮތް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު، އެ ކުއްޖަކާ ނުވަތަ އެ މީހަކާ
ޙަވާލުވެގެންހުރި މީހާއަށް ނުވަތަ އެ ކުއްޖެއްގެ ނުވަތަ އެ މީހެއްގެ މަޞްލަޙަތު
ދިފާޢުކުރެވޭނެ މީހާއަށް ދޭންވާނެއެވެ.
180

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ނަފްސާނީ ނުވަތަ 206. (ހ) ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާގައާއި ޝަރީޢަތުގެ ހުރިހާ މަރުޙަލާއެއްގައިވެސް ، ނަފްސާނީ
ޖިސްމާނީ އުނިކަމެ އް
ނުވަތަ ޖިސްމާނީ އުނިކަމެއް ހުރުމުގެ ސަބަބުން އެ މީހެއްގެ އަމިއްލަ މަޞްލަޙަތު
ލިބިފައިވާ މީހުންގެ
ޙައްޤުތައް ދިފާޢުނުކުރެވޭ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރަންވާނީ އަންނަނިވި ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
(1) ތަޙްޤީޤުގައި އެ މީހަކާ ސުވާލުކޮށް ނުވަތަ ބަޔާން ނަގައި ނުވަތަ އެނޫން
ގޮތަކަށްވެސް ތަޙްޤީޤުގައި އޭނާއާ މުޢާމަލާތްކުރަންވާނީ އޭނާއާ
ޙަވާލުވެގެން ހުންނަ މީހެއްގެ ނުވަތަ އޭނާގެ މަޞްލަޙަތު ދިފާޢުކުރެވޭނެ
މީހެއްގެ ހާޒިރުގައެވެ.
(2) އެ މީހަކާމެދު ކުރެވޭ ތުހުމަތުތަކާއި، ތަޙްޤީޤުގައި އޭނާއާ ކުރެވޭ
ސުވާލުތަކާއި، އޭނާ ދީފައިވާ ބަޔާންތަކާއި އެހެނިހެން ލިޔެކިޔުންތައް
ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތަށް އެ މީހަކަށް ވިސްނިފައިވާކަން ޔަޤީންކުރުމަކީ
ތަޙްޤީޤުކުރާ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެކެވެ.
(3) އޭނާ ހައްޔަރުކުރާނަމަ ނުވަތަ ބަންދުކުރާނަމަ، އޭނާގެ ނަފްސާނީ އަދި
ޖިސްމާނީ ޙާލަތަށް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އޭނާ ހައްޔަރު ކުރުމުގައި
ނުވަތަ ބަންދުކޮށްފައި ބެހެއްޓުމުގައި އޭނާގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި
ކުރަން ދަތި ޟަރޫރީ ކަންކަން ކުރެވޭނެ އިންތިޒާމް އޭނާ ހައްޔަރުކުރާ
ނުވަތަ ބަންދުކުރާ ފަރާތުން ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ.
(4) ޖިނާއީ އެއްވެސް އިޖުރާއަތެއް އެފަދަ މީހެއްގެ މައްޗަށް ހިންގުމުގައި،
އެ މީހެއްގެ ނަފްސާނީ ނުވަތަ ޖިސްމާނީ ޙާލަތާ އެކަށީގެންނުވާ ބުރައެއް
އެ މީހަކާ ކުރިމަތިކޮށްގެންނުވާނެއެވެ.
(5) ބަންދުގައި ތިބޭ އެހެން މީހުންގެ ފަރާތުން އޭނާއަށް އަނިޔާއެއް ނުލިބޭނެ
ނުވަތަ ގޯނާއެއް ނުވާނެފަދަ ގޮތަކަށް އޭނާ ބަންދުކޮށްފައި ބަހައްޓާ
ފަރާތުން ކަންކަން އިންތިޒާމްކުރަންވާނެއެވެ.
(6) އޭނާއަކީ ލޮލަށް ފެނުމުގައި އުނިކަމެއް ލިބިފައިވާ މީހެއްނަމަ ނުވަތަ
ލިޔަންކިޔަން ނޭނގޭ މީހެއްނަމަ، އޭނާ ދީފައިވާ ބަޔާނުގައި
181

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ސޮއިކުރުވުމުގެ ކުރިން، އެ މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި ނުވަތަ
ޝަރީޢަތްކުރުމުގައި ބައިވެރިނުވާ މީހަކު މެދުވެރިކޮށް އޭނާ ދީފައިވާ
ބަޔާން އޭނާއަށް އިއްވަންވާނެއެވެ.
(7) އޭނާއަކީ ކަންފަތަށް އަޑުއިވުމުގައި އުނިކަމެއް ލިބިފައިވާ މީހެއްނަމަ
ނުވަތަ ވާހަކަނުދެއްކޭ މީހެއްނަމަ، އޭނާއާމެދު ކުރެވޭ ތަޙްޤީގު ގައި ނުވަތަ
ޝަރީޢަތުގައި އޭނާއަށް އެހީތެރިވެދިނުމަށްޓަކައި، އެފަދަ މީހަކާ
މުޢާމަލާތްކުރަން އެނގޭ މީހަކު ވީއެންމެ އަވަސް ފުރުޞަތެއްގައި
ތަޙްޤީޤުކުރާ ފަރާތުން ނުވަތަ ކޯޓުން ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ.
(ށ) ނަފްސާނީ ގޮތުން ގެއްލުމެއް ލިބިފައިވާ މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ، އެ މީހަކާ
ޙަވާލުވެގެން ހުންނަ މީހެއް ނުވަތަ އެ މީހެއްގެ މަޞްލަޙަތު ދިފާޢުކުރެވޭނެ މީހެއްގެ
ހާޒިރުގައެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެފަދަ މީހެއްގެ މަޞްލަޙަތު ދިފާޢުކުރެވޭނެ މީހަކު
ނެތް ޙާލަތެއްގައިވެސް، އެފަދަ މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރުމަކީ މައްސަލައި ގެ
އެންމެހައި ޙާލަތުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއްކަމަށް
ތަޙްޤީޤުކުރާ ފަރާތުގެ އޮފިސަރަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެނަމަ، މި މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ
ކަންކަން ފުރިހަމަވާ ގޮތެއްގެމަތިން އެފަދަ މީހެއްގެ ޣައިރު ހާޒިރުގައި އެކަން
ކުރުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ނަފްސާނީ ގޮތުން ގެއްލުމެއް ލިބިފައިވާ މީހެއްގެ
މަޞްލަޙަތު ދިފާޢުކުރެވޭނެ މީހަކު ނެތް ޙާލަތެއްގައި އެފަދަ މީހަކު ބަލައި
ފާސްކުރަންވާނީ، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ އޮފިސަރެއްނަމަ، ސަބް
އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް ޕޮލިސްގެ ރޭންކަށްވުރެ މަތީ ރޭންކެއްގެ ވެރިއެއްގެ ހުއްދަ
ހޯދުމަށްފަހުގައެވެ. އެނޫން އިދާރާއެއްގެ އޮފިސަރެއްނަމަ، އެ އިދާރާއެ އްގެ ކަމާބެހޭ
ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ވެރިއެއްގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހުގައެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރާ ކޮންމެ ފަހަރަކު، އެކަން
އެގޮތަށް ކުރި ސަބަބު ބަޔާންކޮށް، ލިޔުމުން ރެކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ
182

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ލިޔުމުގައި އެ މީހަކު ބަލައި ފާސްކުރި އޮފިސަރާއި، އެކަމަށް ހުއްދަ ދިން
ވެރިއެއްގެ ސޮއިކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.
ހޭބިއަސް ކޯޕަސް 207. (ހ) މީހަކު ހައްޔަރުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ، އޭނާ ހައް ޔަރުން
ރިޓަކަށް އެދުން
ދޫކޮށްލުމަށް އެދި، އޭނާއަށް ނުވަތަ އޭނާގެ ބަދަލުގައި އެހެން ފަރާތަކަށް ހޭބިއަސް
ކޯޕަސް ރިޓަކަށް އެދި ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހޭބިއަސް ކޯޕަސް ރިޓަކަށް އެދި ހުށަހަޅާއިރު،
އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު އެކުލެވޭ ބަޔާނެއް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(1) ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހާ ހައްޔަރުކުރި ތާރީޚާއި އޭނާ ބަންދުކޮށްފައިވާ
ތަން؛
(2) ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހާ ހައްޔަރުކުރި ފަރާތް؛
(3) ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހާ ހައްޔަރުކުރި ސަބަބު ކަމަށް ބެލެވޭ ނުވަތަ
ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބުތައް.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަޔާނަކީ ، ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހާ ދީފައިވާ،
އަދި އޭނާ ސޮއިކޮށްފައިވާ ތެދު ބަޔާނެއް ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހާ ހައްޔަރުގައި
ހުރުމުގެ ސަބަބުން އޭނާ އަމިއްލައަށް މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ބަޔާން
ދެވެން ނެތްކަމަށް ކޯޓަށް ސާބިތުކޮށްދެވޭނަމަ، އޭނާގެ ފަރާތުން އެހެން މީހަކު
އެ ބަޔާން ދިނުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއްނާޅައެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓަށް މައްސަލައެއް ހުށަހަޅަނީ، ކޯޓު އަމުރެއްގެ
ދަށުން ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކާ ގުޅޭގޮތުން ކަމުގައިވާނަމަ، އެ މާއްދާ ގެ ދަށުން
ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލައާއެކު އެ އަމުރެއްގެ ކޮޕީއެއްވެސް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކުރާ އަމުރުގެ ކޮޕީ ވާންވާނީ، ހައްޔަރުކުރުމުގެ
އަމުރު ނެރުނު ފަރާތުގެ ސޮއި އަދި/ނުވަތަ ސިއްކައެއް ހިމެނޭ ކޮޕީއަކަށެވެ.
183

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ކ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކުރާ އަމުރުގެ ކޮޕީއެއް، ހައްޔަރުކުރި ފަރާތުގައި
އެދުމުންވެސް ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހާއަށް އެ ފަރާތުން ފޯރުކޮށްދީފައިނުވާނަމަ،
އެ އަމުރުގެ ކޮޕީއަކަށް އެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ކަމާއި، ހައްޔަރުކުރި ފަރާތުން
އެ އަމުރުގެ ކޮޕީއެއް ދިނުމަށް އިންކާރުކޮށްފައިވާ ކަން ބަޔާންކޮށް، ކޯޓަށް ބަޔާނެއް
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހާ 208. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 207 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހޭބިއަސް ކޯޕަސް ރިޓަކަށް އެދި
ހާޒިރުކުރަން އަމުރުކުރުން
ހުށަހެޅުމުން، އެ މައްސަލަ ނިސްބަތްވާ މީހާ ހައްޔަރުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ
އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންކަން ނުވަތަ ނޫންކަމާމެދު ކޯޓުން ގޮތެއް
ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި، ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހާ ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމަށް އޭނާ
ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ ފަރާތަށް ކޯޓުން އަމުރުކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓުން ކުރާ އަމުރާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން،
ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހާ ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމަކީ، އޭނާ ހައްޔަރުކުރި ފަރާތުގެ މައްޗަށް
ލާޒިމު ކަމެކެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓުން ކުރާ އަމުރާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން
ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހާ ކޯޓަށް ހާޒިރުނުކޮށްފިނަމަ، ހައްޔަރުކުރާ ފަރާތުން ކޯޓުގެ
ޙުރުމަތާ ޚިލާފުވީ ކަމުގައި ބަލައި، އެ ފަރާތް ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމަށް އަމުރުކޮށް،
ކޯޓުގެ ޙުރުމަތާ ޚިލާފުވާ ފަރާތްތަކާމެދު ޢަމަލުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުން
އެ ފަރާތާމެދު ޢަމަލުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ 209. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 208 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޓުން ކުރާ އަމުރާ އެއްގޮތްވާ
އެއްގޮތްވާގޮތުގެ
ގޮތުގެމަތިން ހައްޔަރުގައިވާ މީހާ ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމުން، އޭނާ ހައްޔަރުކޮށްފައިވަނީ
މަތިންކަން ނުވަތަ
ނޫންކަން ކަނޑައެޅުން ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންކަން ސާބިތުކޮށްދޭނީ، އޭނާ ހައްޔަރުކުރި
ފަރާތުންނެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ހައްޔަރުގައިވާ މީހާ ހައްޔަރުކޮށްފައިވަނީ
ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންކަން އޭނާ ހައްޔަރުކުރި ފަރާތަށް
184

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ސާބިތުކޮށްނުދެވިއްޖެނަމަ، އޭނާ ހައްޔަރުން ދޫކޮށްލުމަށް ކޯޓުން އަމުރު
ކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ހައްޔަރުގައިވާ މީހާ ހައްޔަރުކޮށްފައިވަނީ
ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންކަން އޭނާ ހައްޔަރުކުރި ފަރާތަށް
ސާބިތުކޮށްދެވިއްޖެނަމަ، އޭނާ ހައްޔަރުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިންކަން ކޯޓުން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
ގެއްލު މުގެ ބަދަލު ހޯދުން 210. (ހ) މީހަކު ހައްޔަރުކޮށްފައިހުރީ ނުވަތަ ބަންދުކޮށްފައިހުރީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ކަމަށް
ކޯޓަކުން ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، އޭނާއަށް ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު، އޭނާ ބަންދުކުރި
ފަރާތުގެ ކިބައިން ލިބިދިނުން އެދި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު އޭނާއަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާނީ މަދަނީ
މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި، އެފަދަ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ
ކޯޓަކަށެވެ.
ގަވާއިދު ހެދުން 211. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދު ޙާޞިލުކުރުމަށްޓަކައި ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމާ
ގުޅޭގޮތުން ގަވާއިދު ހަދާނީ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކެވެ.
(1) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ތަޙްޤީޤުކުރުމާގުޅޭ ކަންކަމުގައި ގަވާއިދު ތައް ހަދާނީ
ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކުންނެވެ.
(2) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ދަޢުވާ އުފުލުމާއި ދަޢުވާކުރުމާގުޅޭ ކަންކަމާ
ގުޅޭގޮތުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ހަދާނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއެވެ.
(3) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޝަރީޢަތްކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާ އިދުތައް
ހަދާނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުންނެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)3(ވަނަ ނަންބަރު އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ކޯޓުތަކު ގެ އިދާރީ
ހިންގުމާ ގުޅޭގޮތުން ގަވާއިދު ހެދުމަށް ޤާނޫނުއަސާސީން ކޯޓުތަކަށް ލިބިދޭ ބާރުގެ
ދަށުން ވަކި ކޯޓަކުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދެއް ހެދުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއްނާޅައެވެ.
185

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުތައް، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން
ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހަދައި
ނިންމަންވާނެއެވެ.
ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން 212. (ހ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ، 2 ޖުލައި 2017 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.
ފެށުން
އިޞްލާޙު: (1) 23/2016 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(ށ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން
ޢަމަލުކުރެވެމުންދިޔަ ޢާންމު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތާގުޅޭ އެންމެހައި އުސޫލުތައް
ބާޠިލުވީއެވެ.
(ނ) ޖިނާއީ ކުށް ކަނޑައެޅުމުގެ ޚާއްޞަ ޤާނޫނެއްގައި ވަކި ކަމެއް ކުރުމުގެ ޚާއްޞަ
އުސޫލުތަކެއް ކަނޑައަޅައިދީފައިވާ ޙާލަތުގައި ފިޔަވައި، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން
ފެށުމަށްފަހު އަންނަނިވި ކަންކަމުގައި ޢަމަލުކުރަންވާނީ މި ޤާނޫނާއި
މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
އިޞްލާޙު: (128) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
(1) ކޯޓު އަމުރު ހޯދަންޖެހޭ ޙާލަތުގައި އެ އަމުރަށް އެދުމުގައި އަދި އެ އަމުރު
ކޯޓުން ނެރުމުގައި އަދި އެ އަމުރު ތަންފީޛުކުރުމުގައި؛
(2) މީހުން ހުއްޓުވުމާއި، ހިފެހެއްޓުމާއި، ހިފައި ހައްޔަރުކުރުމާއި
ބަންދުކުރުމުގައި؛
(3) ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ތަޙްޤީޤު ހިންގުމުގައި؛
(4) ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ދަޢުވާ އުފުލުމުގައި ނުވަތަ ދަޢުވާ ދޫކޮ ށްލުމުގައި
ނުވަތަ ދަޢުވާ އަނބުރާ ގެނައުމުގައި؛
(5) ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގައި؛
(6) ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގައި؛
(7) މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޢާންމު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތަކާ ގުޅޭގޮތުން.
މާނަކުރުން 213. މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، އަންނަނިވި ލަފްޒުތަކާއި
ޢިބާރާތްތަކަށް ދީފައި އެވަނީ އެ ލަފްޒުތަކާއި ޢިބާރާތްތަކަށް ތިރީގައި ދީފައިވާ މާނައެވެ.
186

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ހ) "އެހެން ޤާނޫނެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން
ފާސްކޮށްފައިވާ، ޖިނާއީ ކުށް ކަނޑައެޅުމުގެ ޚާއްޞަ ޤާނޫނަކަށެވެ.
(ށ) "ޢާންމު ތަންތަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ، އެންމެންނަށްމެ ބޭނުންކުރެވޭ ގޮތަށް
އަބަދުމެ ހުޅުވާލެވިފައިވާ މަގާއި ގޯއްޗާއި ބިމާއި ޢާންމު މައިދާންތަކާއި ޕާކްތަކާއި
އަމިއްލަ ތަންތަން ކަމަށް ނުބެލެވޭ ބިމާއި ގޯއްޗާއި ޢިމާރާތަށެވެ. ޢާންމުކޮށް
މީހުންނަށް ވަދެނިކުމެވޭގޮތަށް ހުޅުވިގެންވާ ފިހާރަތަކާއި ކެފޭތަކާ އި
ރެސްޓޯރަންޓްތަކާއި ސައިހޮޓާތަކާއި އެފަދަ ތަންތަނުގެ ތެރެއިން ތަނެއްގައި ކުށެއް
ހިނގައިފިކަމަށް ނުވަތަ ކުށެއް ހިނގަމުންދާކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެ އްގެ
މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތުހުމަތުކުރެވޭހިނދު، އެތަނަކީވެސް ޢާންމު ތަނެއްގެ މާނައިގައި
ހިމެނިގެންވާނެ ތަނެކެވެ.
(ނ) "އަމިއްލަ ތަންތަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މީހެއްގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީ
ކުރެވިގެންވާ ގޯއްޗާއި، ގެއާއި، ބިމާއި، ޢިމާރާތާއި، މީހުން ދިރިއުޅުމަށް
ބޭނުންކުރާ ގޭގެއަށާއި ގޭބިސީއަށާއި އޮފީހަށާއި، ވަކި އިދާރާއަކުން ވަކި
އުސޫލަކުން ވަކި ބައެއް ބޭނުންކުރަން ދޫކޮށްފައިވާ ގޯއްޗާއި ޢިމާރާތާއި ހޯލާއި
މައިދާންތަކަށެވެ.
(ރ) "ކޯޓު އަމުރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކޯޓު އަމުރެއް ހޯދައިގެން ކުރަންޖެހޭ
ކަމެއް ކުރުމަށް މި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ފަނޑިޔާރަކު ދޫކުރާ ހުއްދައަށެވެ.
ނުވަތަ ފަނޑިޔާރަކު ކުރާ އަމުރަށެވެ.
(ބ) "ފަނޑިޔާރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖިނާއީ މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް
ލިބިގެންވާ ދަށު ކޯޓުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް
ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށެވެ.
(ޅ) "ހައިކޯޓު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށެވެ.
(ކ) "ސުޕްރީމް ކޯޓު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށެވެ.
187

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(އ) "ސާމްޕަލް ނެގުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މީހެއްގެ ލެއިން ނުވަތަ އިސްތަށިން
ނުވަތަ ނިޔަފަތީގެ ދަށުން، ނުވަތަ ދަލުން ނުވަތަ ހަށިގަނޑުގެ އެނޫންވެސް
ދިޔައެއް ނުވަތަ ތެތްކަމެއް ހިމެނޭގޮތަށް، ހަށިގަނޑުގެ ތެރެއިންނާއި ހަށިގަނޑުގެ
ބޭރުން ސާމްޕަލެއް ނެގުމަށެވެ.
" "ޑީ "
(ވ) "ޑީ.އެން.އޭ ނުވަތަ އޮކްސިރައިބޯ ނިއުކްލިކް އެސިޑް ކަމަށް ބުނެފައި
އެވަނީ، ދިރޭތަކެތީގެ ހަށިގަނޑުގައި އެކުލެވޭ އެންމެ އަސާސީ ވިހުދަ ނުވަތަ
ޔުނިޓު ނުވަތަ ސެލްގެ ނިއުކްލިއަސްގެ ވިއުގަނޑެއް ފަދައިން ވަރަށް ފުރިހަމަ
ތަރުތީބަކުން އެތުރި ރައްކާކުރެވިފައިވާ ވިރާސީ ސިފަތަކާއި ނަސްލާއި
ގުނަވަންތަކުގެ މަސައްކަތްތައް އޭގެ މައްޗަށް ބިނާވެފައިވާ ވިރާސީ ބަހާއަށެވެ. މި
ވިރާސީ ކުރެހުން، ނިބޫ ނުވަތަ ގަރުބަގަތުމުގައި އެއް ޖިންސުގެ އެއް
ކުއްޖަކަށްވުރެ ގިނަކުދިން ފިޔަވައި ތަފާތެވެ.
(މ) "ފުލުހުންގެ މަރުކަޒު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް ދި ނުމަށް
އުފައްދައި ހިންގައި ކޮންމެ އިދާރާއަކަށް ނުވަތަ މަރުކަޒަކަށެވެ.
(ފ) "ޖިނާއީ ކުށެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޖިނާއީ
ކުށް ކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކޮންމެ ކުށަކަށެވެ.
(ދ) "ޖިނާއީ ކުށް ކަނޑައެޅުމުގެ ޚާއްޞަ ޤާނޫނު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ،
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައިވާ ޤާނޫނުތަކުގެ ތެރެއިން ޖިނާއީ ކުށް
ކަނޑައެޅުމުގެ ޤާނޫނުތަކާއި، ވަކި ދާއިރާއެއް ނުވަތަ ކަމަކާގުޅޭ ޤާނޫނެއްގައި
ޖިނާއީ ކުށްކުށާގުޅޭ މާއްދާތައް އެކުލެވޭ ޤާނޫނުތައް ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.
(ތ) "ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 220 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތަށެވެ.
"
(ލ) "ކުށުގެ ވެށި ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކުށެއް ހިނގާ ހިނދު، އެ ކުށާ ގުޅުންހުރި
ވާޤިޢާއެއް ނުވަތަ މާއްދީ ހެއްކެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ހުރި ކޮންމެ ތަނަކަށެވެ.
އިޞްލާޙު: (129) 21/2020 ގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްފައި
188

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(ގ) "ސަރވައިލްކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖިނާއީ ކުށެއް ކޮށްފައިވާ ކަމުގެ
ނުވަތަ ކުރަމުންދާކަމުގެ ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމުގެ ހެކި ހޯދުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ
ތުހުމަތުކުރެވޭ ޖިނާއީ ޙަރަކާތެއްގެ އިންޓެލިޖެންސް އެއްކުރުމަށްޓަކައި، ކެމެރާ،
މައިކްރޮފޯން، ޓޭޕް ރެކޯޑަރ، ވަޔަރ ޓެޕްފަދަ އިލެޓްރޯނިކް ވަޞީލަތްތައް
ބޭނުންކޮށްގެން މީހުންގެ މުޢާމަލާތްތައް އަޑުއެހުމާއި، މީހުންގެ ޙަރަކާތްތައް
މޮނިޓަރކުރުމާއި، މީހުންނާއި ތަންތަން ބަލައި އޮބްޒަރވްކުރުމަށެވެ.
(ޏ) "ޑިޕްލޮމެޓިކް އިމްތިޔާޒު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ބޭރު ދައުލަތެއްގެ
ޢިއްޒަތްތެރިއެއްކަމުގައި ވުމުން، ނުވަތަ ބޭރު ޤައުމެއްގެ ސަފީރަކަށް ވުމުން،
ނުވަތަ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއެއްގެ ދަށުން ޑިޕްލޮމެޓިކް އިމްތިޔާޒު ދީފައިވާ
ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއައްސަސާއެއް ތަމްޞީލުކުރާ ފަރާތަކަށްވުމުން، ނުވަތަ
ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއެއްގެ ދަށުން އިމްތިޔާޒު ލިބެންޖެހޭ ފަރާތަކަށްވުމުން، އެ
ފަރާތަކަށް ދިވެހި ދައުލަތުގެ ފަ ރާތުންދޭ އިމްތިޔާޒަށެވެ.
(ސ) "ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/76
(ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު) އަށް ޢަމަލުކުރެވެމުންދާހާ ހިނދަކު އެ ޤާނޫނާއި، ހެއްކާ
ގުޅޭގޮތުން ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ޢަމަލުކުރާނެ މިންގަނޑުތަކާއި އުސޫލުތައް
ބަޔާންކޮށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނުތަކާއި އެ ޤާނޫނުތަކުގެ
ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތައްވެސް ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.
(ޑ) "ހުއްޓުވުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ހައްޔަރަށްވެސް ބަންދަށްވެސް އަދި ބެލުމުގެ
ދަށަށް ގެނައުމަށްވެސް ނުވާގޮތަށް ސުވާލުކުރުމަށްޓަކައި ނުވަތަ ބަލައި
ފާސްކުރުމަށްޓަކައި މީހަކު ހުއްޓުވާ ހުއްޓުވުމަށެވެ. އެ ޙާލަތުގައި އޭނާގެ
މިނިވަންކަން ނިމުމަކަށް އައީ ކަމަށް ބަލައި، ޤާނޫނީ އިންޒާރުދީ، ވަކީލެއްގެ
އެހީތެރިކަން ދީ ހަދާކަށް ލާޒިމެއްނޫނެވެ.
(ޒ))1("ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނައުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަންނަނިވި ދެ
ޙާލަތުންކުރެ ޙާލަތެއްގައިވާ މީހާ ހުރި ޙާލަތަށް ނިސްބަތްކޮށެވެ.
189

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
i. ހައްޔަރަށް ނުވާގޮތަށް ނުވަތަ ބަންދުކުރުމަށް ނުވާގޮތަށް
ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ސުވާލުކުރުމަށްޓަކައި ފުލުހުންގެ
މަރުކަޒަކަށް ގެނައުމަށްފަހު ނުވަތަ ހާޒިރުކުރުމަށްފަހު ހިނގާ
4 (ހަތަރެއް) ގަޑިއިރުގެ ވަގުތު އެތަނުގައި ހޭދަކުރާ ކުރުން؛
ނުވަތަ
ii. ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު ނުވަތަ ބަންދުކުރުމަށްފަހު ފުލުހު ންގެ
ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހައްޔަރުގައި ނުވަތަ ބަންދުގައި އޭނާ ހުންނަ
ހުރުން.
(2) ކުށުގެ ތުހުމަތެއްގައި ނޫންގޮތަށް ސުވާލެއްކުރުމަށް ނުވަތަ މަޢުލޫމާތެއް
ސާފުކުރުމަށް ނުވަތަ ހެކިބަހެއް ހޯދުމަށްޓަކައި ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަކަށް
ހާޒިރުވާ މީހާ އެހުރީ މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ
ދަށުގައި ކަމަކަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ. ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނައުމުގެ ޙާލަތުގައި،
ޤާނޫނީ އިންޒާރުދީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ދޭނެއެވެ.
(ޓ))1("ހައްޔަރުކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މީހެއްގެ މިނިވަންކަން
ހުއްޓުމަކަށް ގެނެސް، މި ޤާނޫނުގެ 44 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ޤާނޫނީ އިންޒާރު ދިނުމާއެކު، ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް އޭނާ
ގެނައުމަށެވެ.
(2) ފުލުހުންގެ ހައްޔަރުގައި މީހަކު ހުންނާނީ އޭނާ ފުލުހުންގެ ބަންދަށް
ބަދަލުވުމާ ހަމައަށެވެ. ފުލުހުންގެ ހައްޔަރުގައި ހުންނަ މީހާ ފުލުހުންގެ
ބަންދަށް ބަދަލުކުރެވޭނީ، އޭނާގެ މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރާ ޑިޕާޓްމަންޓްގެ
އިސްވެރިއެއް އޭނާ ބަންދަށް ބަދަލުކުރުމަށް ކަނޑައެޅުމުން ނުވަތަ
ފަނޑިޔާރަކު އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމުންނެވެ.
190

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
(3) ހައްޔަރުގައި މީހަކު ހުންނަ ވަގުތު، މި ޤާނޫނުގެ 44 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ އިންޒާރުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ޙައްޤުތައް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(ޔ) "ބަންދުކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު އޭނާ
ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުންނަ ޙާލަތަށެވެ. ބަންދުގެ މުއްދަތުގައި އޭނާ
ހުންނާނީ ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ ކަސްޓޯޑިއަލް ޖަލެއްގައެވެ. ބަންދުގައި
ހުންނަ ވަގުތު މި ޤާނޫނުގެ 44 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ
އިންޒާރުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ޙައްޤުތައް ބަންދުގައި ހުންނަ މީހާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ޕ) "ވެރިފަރާތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަމިއްލަ ތަނަކާ ގުޅޭގޮތުންނަމަ، އެތަނެއްގެ
ވެރިފަރާތަށެވެ. ކުއްޔަށްދީފައިވާ ތަނަކާ ގުޅޭ ގޮތުންނަމަ، އެތަން ކުއް ޔަށް ހިފާފައިވާ
ފަރާތަށެވެ. އެއްމެދު ޢިމާރާތެއްގެ ވަކި ޔުނިޓެއް ނުވަތަ ބައެއްނަމަ، އެ ޔުނިޓެއް
ނުވަތަ ބައެއްގެ ވެރިފަރާތަށެވެ. އަދި އެއިން އެއްވެސް ފަރާތެއް އެއިން ތަނެއްގައި
ނެތް ޙާލަތެއްގައިނަމަ ނުވަތަ އެނޫން ޙާލަތެއްގައިނަމަ، އެތަނެއްގައި ދިރިއުޅޭ
ނުވަތަ އެތަނަކާ އެ ވަގުތަކު ޙަވާލުވެހުރި ފަރާތްވެސް ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.
(ޖ) "މަޞްލަޙަތު ޙިމާޔަތްކޮށްދޭ ފަރާތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖިނާއީ ކުށަކާ
ގުޅޭގޮތުން ސުވާލުކުރެވެމުންދާ މީހާ ނުވަތަ ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާގެ
މަޞްލަޙަތު ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ ކަމަށް އޭނާ ކަނޑައަޅާ، ޢުމުރުން 18 (އަށާރަ)
އަހަރުން މަތީގެ ކޮންމެ މީހަކަށެވެ.
އިޞްލާޙު: (130) 21/2020 ގެ ދަށުން އިތުރުކޮށްފައި
____
191

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
އިޞްލާހުތަކުގެ ލިސްޓް
ޤާނޫނު ނަންބަރު ޤާނޫނުގެ ނަން ޢަމަލުކުރަން ފެށުނީ
12/2016 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) 02 ޖަނަވަރީ 2017
23/2016 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) އަށް 24 1 ނޮވެންބަރު 2016
ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު
6/2020 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) އަށް 07 2 ޖުލައި 2020
ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު
21/2020 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) އަށް 22 3 ސެޕްޓެންބަރު 2020
ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު
192

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް